

Α.Τ.Ε.Ι. ΚΡΗΤΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΘΕΜΑ: ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ
ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ



ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ: ΚΑΡΒΕΛΑ ΕΛΕΝΗ

ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ: ΓΙΑΝΝΟΥΛΙΔΟΥ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ

ΗΡΑΚΛΕΙΟ 2008

Πρόλογος

Η Παρούσα εργασία, έχει ως θέμα τις προοπτικές ανάπτυξης του τουρισμού στην Κρήτη . Ο τουρισμός είναι μία εκ των μεγαλύτερων (αν όχι η μεγαλύτερη), οικονομικών δραστηριοτήτων στην Κρήτη.

Η εργασία αυτή, διαχωρίζεται σε τρεις ενότητες. Αρχικά, περιγράφεται η σπουδαιότητα του τουρισμού στην Κρήτη και γίνεται μία σύγκριση ανάμεσα στον τουρισμό και τους άλλους αναπτυξιακούς τομείς της Κρήτης, όπως είναι η Γεωργία, η Κτηνοτροφία και η Αλιεία. Στην συνέχεια ξεκινά ο διαχωρισμός και η επιμέρους ανάλυση των τριών ενότητων που την απαρτίζουν.

Στην πρώτη ενότητα θα δούμε την ανάλυση της τουριστικής προσφοράς και της τουριστικής ζήτησης. Για να αναλύσουμε όμως την τουριστική προσφορά, θα πρέπει να εξετάσουμε την τουριστική υποδομή της Κρήτης (συγκοινωνίες, δίκτυα, λιμάνια, αεροδρόμια, κυριότερα τουριστικά θέλγητρα, εκπαίδευση), αλλά και την τουριστική ανωδομή της (ξενοδοχειακές μονάδες, τουριστικά γραφεία, αεροπορικές εταιρείες, car hire, animation).

Στην δεύτερη ενότητα, θα δούμε αναλυτικά, προτάσεις για την αναβάθμιση του τουρισμού της Κρήτης. Οι προτάσεις αυτές σχετίζονται με το περιβάλλον, το τουριστικό προϊόν, τις συγκοινωνίες αλλά και με τους ιδιωτικούς και κρατικούς φορείς (όπως ο Ε.Ο.Τ , το Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο κ.α), που υπάρχουν για να θέτουν στόχους στο τουριστικό πεδίο αλλά και για να εξασφαλίζουν την επίτευξή τους.

Στην τρίτη και τελευταία ενότητα, αναλύονται οι εναλλακτικές μορφές του τουρισμού και δίνεται έμφαση στην ύπαρξη ενός νέου τουριστικού μοντέλου (Αειφόρος τουρισμός) το οποίο κρίνεται απαραίτητο να εφαρμοστεί έτσι ώστε να επιτευχθεί η μακροβιότητα του τουριστικού προϊόντος σε συνδυασμό με την διατήρηση των φυσικών πόρων του νησιού. Στην συνέχεια γίνεται παράθεση των θετικών και αρνητικών στοιχείων του Κρητικού τουρισμού και παρατίθενται οι προσωπικές μου απόψεις και τα συμπεράσματά μου.

Σε παγκόσμιο επίπεδο ο τουρισμός, αποτελεί τον βασικότερο από τους αναπτυξιακούς τομείς. Τόσο στις ανεπτυγμένες όσο και στις αναπτυσσόμενες χώρες ο τουρισμός, αναπτύσσεται εντατικά. Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού (WTO), εκτιμά ότι το 2010, η τουριστική βιομηχανία, θα αντιπροσωπεύει το 11% περίπου του Ακαθάριστου Παγκόσμιου Προϊόντος και οι αφίξεις σε παγκόσμιο επίπεδο, θα προσεγγίσουν το ένα (1) δισεκατομμύριο.

Η Ευρώπη σήμερα, αποτελεί τον κυριότερο πόλο έλξης και αυτό διότι τα 2/3 της τουριστικής κίνησης πραγματοποιούνται στα εδάφη που καταλαμβάνει.

Το παράδοξο όμως σ αυτό το σημείο που αξίζει να αναφέρουμε είναι ότι παρά το γεγονός ότι αποτελούσε (ο τουρισμός) σημαντικό τομέα ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής οικονομίας δεν υπήρχε ένα συγκροτημένο κοινοτικό πλαίσιο τουριστικής πολιτικής.

Το 1982 συγκεντρώθηκε η μέχρι τότε αποσπασματική και ατελής θεώρηση για τον τουρισμό και δημιουργήθηκε σαφής θεώρηση και πάρθηκαν οι πρώτες αποφάσεις για κοινή πολιτική στον τουριστικό τομέα, από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Σήμερα, ως οι κυριότεροι στόχοι της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τον Τουρισμό, εμφανίζονται οι εξής :

❖ Άμβλυση εποχικότητας

- ❖ Ενίσχυση τουριστικής ανταγωνιστικότητας κρατών-μελών
- ❖ Προσέλκυση τουρισμού
- ❖ Προώθηση νέων μορφών τουρισμού
- ❖ Προστασία περιβάλλοντος.

Με άλλα λόγια, επιδιώκεται η εύρεση ενός προτύπου, το οποίο θα έχει σαν στόχο την οικονομική ανάπτυξη και ανταγωνιστικότητα κατά τέτοιο τρόπο έτσι ώστε να διαφυλάσσεται ταυτόχρονα η φυσική και πολιτιστική κληρονομιά.

(www.wto.gr 10/04/06).

Η Ελλάδα, βρίσκεται στη 17^η θέση της παγκόσμιας διεθνούς κατάταξης τουριστικών προορισμών, σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού (WTO). Στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια, οι αφίξεις, κυμαίνονται σταθερά πάνω από δέκα (10) εκατομμύρια τουρίστες. Ο κλάδος του τουρισμού, αποτελεί για την Ελληνική Οικονομία, τον σημαντικότερο και σπουδαιότερο τομέα ανάπτυξης, συγκριτικά με άλλους αναπτυξιακούς τομείς όπως η Γεωργία, η Κτηνοτροφία, η Αλιεία κ.λ.π. Το μερίδιο που καταλαμβάνει ο τουρισμός στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν, είναι της τάξης του 10% περίπου και η απασχόληση στον κλάδο υπολογίζεται μεταξύ 350-400 χιλιάδων ατόμων. Ακόμη, ο τουρισμός καλύπτει περίπου το 28% του ελλείμματος τρεχουσών συναλλαγών, με εισροές που υπερβαίνουν τα 3,5 δις δολάρια.

Παρά το γεγονός ότι η πρόοδος του τουρισμού στην Ελληνική επικράτεια, είναι πολύ σημαντική αν όχι η σημαντικότερη για την ανάπτυξή της, παρουσιάζει βασικά μειονεκτήματα-προβλήματα που άλλοτε έχουν τα τυπικά γνωρίσματα της τουριστικής δραστηριότητας και άλλοτε είναι πολύ σοβαρότερα και χρήζουν άμεσης και συστηματικής παρακολούθησης με σκοπό την επίλυσή τους. Τέτοια μειονεκτήματα-προβλήματα είναι και αυτά που ακολουθούν παρακάτω :

- ❖ Η σε σημαντικά μεγάλο ποσοστό εξάρτηση από το μαζικό τουρισμό.
- ❖ Η περιορισμένη διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος και η μικρή αλλά υπό εξέλιξη στροφή του τουρισμού σε νέες μορφές του.
- ❖ Η αδυναμία λεπτομερούς ελέγχου της τουριστικής κίνησης ετησίως.
- ❖ Η υψηλή εποχικότητα της τουριστικής ζήτησης.
- ❖ Η άνιση κατανομή της τουριστικής προσφοράς.
- ❖ Η μη επάρκεια των υφιστάμενων υποδομών.
- ❖ Η σχετικά χαμηλή κατά κεφαλή τουριστική δαπάνη.
- ❖ Η αδιαφορία προς το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον(κάτι που κυρίως παρατηρείτε στις τουριστικά ανεπτυγμένες περιοχές.

- ❖ Η μονόπλευρη-μεμονωμένη προβολή και εκμετάλλευση του ήλιου και της θάλασσας.
- ❖ Η μη αξιοποίηση των πλεονεκτημάτων (κλιματολογικών, γεωλογικών, φυσικών, ιστορικών και θρησκευτικών) που έχει σε διαφορετικό βαθμό και επίπεδο κάθε περιοχή της Ελληνικής Επικράτειας.

Ο κυρίως λόγος που με έκανε να ασχοληθώ με τον τουρισμό της Κρήτη, είναι διότι εμφάνισε σε σχετικά μικρό χρονικό διάστημα, ραγδαία τουριστική ανάπτυξη σε σύγκριση με άλλες περιοχές. Καθοριστικό ρόλο στη ραγδαία αυτή ανάπτυξη έπαιξαν τα εξής :

- ❖ Η εθνική πολιτική. Η οποία, με μια σειρά οικονομικών ενισχύσεων που χορηγήθηκαν σε επιχειρήσεις για την δημιουργία τουριστικών εγκαταστάσεων και υποδομών έδωσε ανάσα και ενθάρρυνση, στην τουριστική ανάπτυξη. Η μορφή που έλαβε η τουριστική ανάπτυξη, επηρέασαν σημαντικά την κατανομή των δημοσίων επενδύσεων. Μια σειρά, βασικών έργων υποδομής όπως (δρόμοι, λιμάνια, αεροδρόμια, νοσοκομεία), δρομολογήθηκαν λόγω των εξελίξεων στον τουριστικό τομέα.
- ❖ Οι Τουριστικοί Οργανισμοί της Β. Ευρώπης. Ο ρόλος που έπαιξαν, οι τουριστικές οργανώσεις της Β. Ευρώπης ήταν ιδιαίτερα σημαντικός και αυτό διότι εξασφάλισαν στην Κρήτη, υψηλές ροές επισκεπτών. Η τουριστική βιομηχανία, προσανατολίστηκε στην εξυπηρέτηση του μέσου Ευρωπαίου καταναλωτή, το οποίο είχε ως αποτέλεσμα κυρίαρχο μοντέλο να γίνει ο μαζικός τουρισμός. (www.wto.gr 10/04/06).

Σήμερα επισκέπτονται την Κρήτη ετησίως δυόμιση περίπου εκατομμύρια (2,5) τουρίστες, αριθμός έντονα δυσανάλογος συγκριτικά με τον ντόπιο πλυθησμό. Η σημασία αυτής της αναλογίας γίνεται ακόμη εντονότερη, όταν αναλογιστούμε ότι εξαιτίας της χωρικής ανισοκατανομής της τουριστικής προσφοράς, η μεγαλύτερη πλειοψηφία, συγκεντρώνεται σε συγκεκριμένες-μεμονωμένες ζώνες. Το γεγονός αυτό, που οφείλεται στο τουριστικό πρότυπο το οποίο επικρατεί, το μαζικό τουρισμό, είχε ως συνέπεια την αλλαγή των ασχολιών, τη διαφοροποίηση της ανάπτυξης των επιμέρους περιοχών του νησιού, ακόμη και την αλλαγή κοινωνικών προτύπων.

Οι σημαντικές αυτές χωροταξικές διαφοροποιήσεις της τουριστικής ανάπτυξης και οι αρνητικές συνέπειες από αυτήν την εξέλιξη, έχουν προκαλέσει έντονο προβληματισμό ο οποίος αντανάκλαται στην στροφή της χρηματοοικονομικής πολιτικής (ο αναπτυξιακός νόμος διακόπτει την ενίσχυση των τουριστικών κλινών. Επίσης το 1986 ο Γ.Γ του Ε.Ο.Τ, με απόφασή του, (ΦΕΚ 797,19/11/86)

κηρύττει τις παραλιακές περιοχές του βόρειου άξονα της Κρήτης (στους νομούς Ηρακλείου και Λασιθίου) «περιοχές ελέγχου τουριστικής ανάπτυξης». (ΦΕΚ 474,23/06/91). Ο σκοπός αυτής της απόφασης, ήταν να υπάρξει αναστροφή της τάσης του κορεσμού που είχε παρατηρηθεί σε αυτές τις περιοχές. Πράγμα που δυστυχώς δεν επιτεύχθηκε επειδή αφορούσε τη δημιουργία κύριων καταλυμάτων με αποτέλεσμα τα ενοικιαζόμενα δωμάτια και άλλα βοηθητικά καταλύματα να μην μπορούν να ελεγχθούν. Έτσι μερικά χρόνια μετά τη σύσταση της πρώτης απόφασης, αυτή, αντικαταστάθηκε από μια άλλη η οποία επέτρεπε τη δημιουργία κάθε είδους καταλύματος στο βόρειο άξονα υπό προϋποθέσεις. (Μ. Κούσης, 2000)

Τα παραπάνω, αποκτούν ιδιαίτερη σημασία όταν συνεκτιμηθούν με τις νέες τάσεις του τουρισμού, οι οποίες είναι και οι εξής:

- ❖ Η επικράτηση του μοντέλου της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης. Μια νέα τουριστική πολιτική που υιοθετούν ολοένα και περισσότεροι τουριστικοί προορισμοί. Για να καταφέρει να ευδοκιμήσει αυτό το καινούριο τουριστικό μοντέλο πρέπει να υπάρξει πλήρης ισορροπία στη σχέση μεταξύ τουρισμού και περιβάλλοντος. Είτε αυτό ονομάζεται φυσικό περιβάλλον, είτε κοινωνικό, είτε πολιτισμικό.
- ❖ Η φέρουσα ικανότητα. Η οποία αποτελεί βασικό αν όχι κυρίαρχο συστατικό για τον τουριστικό σχεδιασμό μίας περιοχής. Για να επιτύχει-επικρατήσει το μοντέλο της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης, απαραίτητη είναι η φέρουσα ικανότητα η οποία θα θέσει τα όρια και τους κανόνες για την επίτευξη της επιθυμητής χωρίς προβλήματα ανάπτυξης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Χαρακτηριστικά Κρήτης ανά νομό, σπουδαιότητα τουρισμού, σύγκριση με άλλους αναπτυξιακούς τομείς.

Ο πληθυσμός της περιφέρειας Κρήτης, ανέρχεται περίπου στους 701.238 κατοίκους, δηλαδή το 6% του συνολικού πληθυσμού της χώρας. Ο αστικός πληθυσμός, καταλαμβάνει περίπου το 42%, ο αγροτικός το 46% και ο ημιαστικός το 12% του συνολικού πληθυσμού.

Η νήσος Κρήτη, αποτελείται από τέσσερις (4) συνολικά αναπτυξιακούς νομούς. Το νομό Ηρακλείου (που είναι το «κέντρο» της Κρήτης), το νομό Χανίων, το νομό Ρεθύμνου και τέλος το νομό Λασιθίου. Παρακάτω ακολουθούν αναλυτικά στοιχεία-χαρακτηριστικά των νομών αυτών, με τη σειρά που αναφέρθηκαν προηγουμένως.

(www.crete-info.gr 14/04/06)

ΝΟΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ



Αν μπορούσαμε να χωρίσουμε την Κρήτη στα δυο και ειδικότερα σε Ανατολική και Δυτική ο νομός Ηρακλείου συγκαταλέγεται στο ανατολικό τμήμα της.

Συνορεύει δυτικά με το νομό Ρεθύμνου και ανατολικά με το νομό Λασιθίου. Οι βόρειες ακτές του νομού βρέχονται από το Κρητικό πέλαγος ενώ η νότια πλευρά του από το Λιβυκό. Μεγάλα βουνά όπως ο Ψηλορείτης (2456μ) στα σύνορα με το ν. Ρεθύμνου, το όρος Δίκη (2148μ) στα σύνορα με τον νομό Λασιθίου και τη πεδιάδα της Μεσαράς μια από τις μεγαλύτερες και λιγότερες πεδιάδες της Κρήτης χαρακτηρίζουν γεωφυσικά το νομό.

Με μεγαλύτερη πόλη το Ηράκλειο (127.600κατ.) το οποίο είναι και πρωτεύουσα του νησιού, ο νομός Ηρακλείου ξεχωρίζει πληθυσμιακά. Τόσο τα παράλια όσο και τα ορεινά μέρη του νομού αυτού, κατοικούνται συνέχεια από τα προϊστορικά χρόνια μέχρι και σήμερα. Έτσι η περιοχή εκτός από τις νεόκτιστες κωμοπόλεις όπως Τιμπάκι, Μοίρες, Καστέλι πεδιάδος, Αρκαλοχώρι, είναι η πιο πλούσια σε αξιοθέατα από όλη την Κρήτη, με τα εντυπωσιακά ανάκτορα της Μινωικής εποχής, Κνωσό, Φαιστό, Μάλια καθώς και την πόλη του Ηρακλείου. Ο λόγος της διατήρησης και ακόμα της αύξησης των κατοίκων στους υπόλοιπους δήμους-πόλεις του νομού θα πρέπει ν' αποδοθεί στην συνεχή οικονομική άνοδο της περιοχής αλλά και γενικότερα της νήσου.

Πηγή : (www.crete-info.gr 14/04/06)

NOMΟΣ ΧΑΝΙΩΝ

Το λιμάνι και η μαρίνα των Χανίων βρίσκονται στη βόρεια πλευρά της πόλης. Η είσοδος του λιμανιού είναι εύκολα αναγνωρίσιμη από το Βενετικό φάρο και το κάστρο στο στόμιο, ενώ πιο πέρα φαίνονται ένα θολωτό τζαμί και τα σπίτια του λιμανιού. Η είσοδος στο εσωτερικό του λιμανιού και η μαρίνα βρίσκονται στα αριστερά αμέσως μόλις μπείτε στο λιμάνι.

Τα Χανιά αποτελούν Λιμάνι Εισόδου και έτσι διαθέτουν Τελωνείο, Τμήμα Μεταναστών και Λιμενική Αστυνομία. Υπάρχει δυνατότητα ανεφοδιασμού σε καύσιμα στην προκουμαία. Στην πόλη υπάρχει ένα Γενικό Νοσοκομείο καθώς και ιδιωτικές κλινικές, γιατροί, οδοντίατροι, και φαρμακεία. Τα γραφεία του Ο.Τ.Ε. και τα ταχυδρομεία παρέχουν όλες τις δυνατές υπηρεσίες επικοινωνίας. Υπάρχει ένας μεγάλος αριθμός από ταβέρνες και ξενοδοχεία στο λιμάνι και στην πόλη.

Το λιμάνι δίνει δυνατότητα αγκυροβόλησης και παρέχει καλή προστασία σε όλες τις καιρικές συνθήκες. Αυτό σε συνδυασμό με την καινούρια μαρίνα και τις διευκολύνσεις της πόλης κάνουν τα Χανιά ένα καλό χειμερινό και θερινό λιμάνι.

Είναι δύσκολο να πλησιάσετε το λιμάνι με δυνατούς ανέμους. Υπάρχει ένας τεχνητός κυματοθραύστης στα δυτικά της εισόδου. Ο φάρος στην ανατολική πλευρά του λιμανιού αναβοσβήνει όλη τη νύχτα, ενώ και ο κυματοθραύστης στα δυτικά του λιμανιού έχει φώτα που αναβοσβήνουν. Το εσωτερικό της εισόδου του λιμανιού έχει φώτα και στις δύο πλευρές (κόκκινο στα βόρεια και πράσινο στα νότια).

Πηγή : (www.crete-info.gr 14/04/06)

NOMΟΣ ΡΕΘΥΜΝΟΥ



Το Ρέθυμνο είναι ένας από τους τέσσερις νομούς της Κρήτης χτισμένο στο βόρειο τμήμα του νησιού. Έχει όρια προς Α το νομό Ηρακλείου και προς Δ το νομό Χανίων, ενώ προς Β βρέχεται από το Κρητικό και προς Ν από το Λυβικό Πέλαγος . Ακόμα εκτείνεται από τα Λευκά Όρη ως τον Ψηλορείτη και έχει έκταση **1496 τ.χλμ** και πληθυσμό **70.095** κατοίκους.

Ο νομός Ρεθύμνου είναι ο πιο ορεινός της Κρήτης. Από τα 1.496 τετρ. χιλ τα 510 είναι γεωργική γη, τα 933 βοσκότοποι, τα 36 καλύπτονται από οικισμούς και μόνο τα 17 τετρ. χιλ. καλύπτονται από μεσογειακά δάση βελανιδιάς, πεύκου και σφένδαμου.

Το κλίμα είναι εύκρατο μεσογειακό και ιδιαίτερα ξηροθερμικό. Η ηλιοφάνεια καλύπτει το 67% των ημερών του έτους και η θερμοκρασία κυμαίνεται από **12οC** έως **27οC**. Οι άνεμοι που επικρατούν συνήθως είναι οι βόρειοι και βορειοδυτικοί. Ενισχυμένοι όμως είναι και οι νότιοι. Το νερό της θάλασσας είναι πεντακάθαρο ενώ στην νότια πλευρά του νομού οι παραλίες είναι καταπληκτικές και η περιεκτικότητα σε αλάτι πολύ μεγαλύτερη. Οι περισσότερες παραλίες του νομού είναι βραβευμένες με γαλάζιες σημαίες από την Ευρωπαϊκή Ένωση, δείγμα της καθαριότητας και της οργάνωσής τους.

Στον νομό υπάρχουν πάρα πολλά αξιοθέατα όπως το μοναστήρι του Αρκαδίου, η μονή Πρέβελη, το σπήλαιο των Ζωνιανών αλλά και περιοχές απίστευτου κάλλους όπως τα φαράγγια είναι της Πατσού και των Πρασών, αλλά και τα παραθαλάσσια χωριά του Πλακιά, της Αγίας Γαλήνης και του Πανόρμου.

Πηγή : (www.crete-info.gr 14/04/06)

ΝΟΜΟΣ ΛΑΣΙΘΙΟΥ



Ο νομός Λασιθίου βρίσκεται στο ανατολικότερο κομμάτι του νησιού. Κύρια ασχολία των κατοίκων είναι η γεωργία και η κτηνοτροφία. Η γεωγραφική του θέση με το ιδιαίτερα θερμό κλίμα βοηθάει στην παραγωγή πρώιμων κηπευτικών και μπανάνας. Μια από τις πιο εύφορες περιοχές του νομού σε υψόμετρο 850μ, το οροπέδιο Λασιθίου είναι ιδανικό για παραγωγή πατάτας και μήλων.

Για την καταγωγή του ονόματος του νομού υπάρχουν αρκετές εκδοχές με πιθανότερες τις ακόλουθες δυο : η μια αναφέρει την πόλη της Σητείας καθώς οι πρώην κατακτητές βενετσιάνοι την έγραφαν La Sitti και υποστηρίζεται από τον Paul Favre και η άλλη αναφέρει την αρχαία ελληνική λέξη "λάσιος" που σημαίνει κατάφυτος τόπος. Πρωτεύουσα του νομού είναι ο **Άγιος Νικόλαος** με το χαρακτηριστικό μικρό, λιμάνι κατασκευασμένο γύρω από ένα βαθύ όρμο.

Ο Άγιος, όπως αποκαλούν οι κρητικοί την πόλη καθώς και η γειτονική **Ελούντα** αλλά και άλλες πόλεις του νομού όπως η **Ιεράπετρα**, Σίσι, και Σητεία έχουν εξελιχθεί σε σύγχρονα τουριστικά κέντρα με μεγάλα ξενοδοχειακά συγκροτήματα. Ο νομός όμως προσφέρει και ήσυχες παραλίες με ειδυλλιακούς κόλπους έντονες εναλλαγές τοπίου και φύσης όπως το φοινικόδασος Βάιτο περίφημο δάσος πεύκων και αγρίων κυπαρισσιών Σελάκανο, αλλά και αρχαιολογικές και ιστορικές περιοχές, όπως το **ανάκτορο της Ζάκρου**, της Αγ. Τριάδας αλλά και τη θαυμάσια ιστορική **μόνη Τοπλού**. Το οδικό δίκτυο του νομού βρίσκεται σε συνεχή επέκταση.

Ο νομός επικοινωνεί με τον Πειραιά μέσω Ηρακλείου. Τα πλοία της γραμμής των Κυκλάδων συνδέουν επίσης το Πειραιά με την Σητεία και τον Αγ. Νικόλαο. Η Σητεία διαθέτει επίσης αεροδρόμιο το οποίο πρόσφατα αναβαθμίσθηκε και ανακαινίσθηκε. Προορισμοί όπως Ρόδος Κάδος, Κάρπαθος και Ελληνικό είναι στο εβδομαδιαίο πρόγραμμα.

Πηγή : (www.crete-info.gr 14/04/06)

Παραγωγικοί κλάδοι

Πρωτογενής τομέας

Ο πρωτογενής τομέας, πέρα από από κάποια προβλήματα που παρουσιάζει όπως: (το χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης, το μικρό μέγεθος των τμημάτων γης, ο πολυτεμαχισμός της, το ποσοστό μεγάλων ηλικιακά εργατών, αλλά και η ανεπάρκεια των υποστηρικτικών υποδομών), διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην οικονομία της περιφέρειας και διαμορφώνει σε αρκετά μεγάλο βαθμό, τα μεγέθη του προϊόντος και της απασχόλησης.

Τους σημαντικότερους κλάδους αποτελούν η γεωργία και η κτηνοτροφία, ενώ η αλιεία και η μελισσοκομία, είναι μικρότερης βαρύτητας. Αναφορικά οι δενδρώδεις καλλιέργειες, κατέχουν υψηλή θέση, ενώ την αμέσως επόμενη παίρνουν τα αμπέλια και τα κηπευτικά. Χαρακτηριστικό της Κρητικής γεωργικής παραγωγής και

σε έκταση μα και σε όγκο είναι οι καλλιέργειες του ελαιολάδου. Ενώ αμέσως μετά, ακολουθούν οι θερμοκηπιακές καλλιέργειες (50% των θερμοκηπίων της χώρας), οι αμπελοκαλλιέργειες είναι περιορισμένες.

Σε ορεινές και ημιορεινές κυρίως περιοχές, παρατηρείται κτηνοτροφική δραστηριότητα. Οι κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις, είναι κυρίως οικογενειακής μορφής με χαμηλό κεφάλαιο και περιορισμένη αποδοτικότητα. Σημαντικό στήριγμα της κτηνοτροφικής δραστηριότητας, συνιστούν οι επιδοτήσεις, οι οποίες συμπληρώνουν το εισόδημα των κτηνοτρόφων.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τον τουρισμό, παρουσιάζουν τα αγροτικά προϊόντα σχετικά με την προώθησή τους μέσα από την Κρητική τουριστική προσφορά.

Σχετικά με ότι έχει να κάνει με την αλιεία, αυτή χαρακτηρίζεται από ένα μικρό αριθμό σκαφών και την τοπική διάθεση των αλιευμάτων, ενώ σχετικά με τις θαλάσσιες καλλιέργειες, έχουν αρχίσει να μπαίνουν δειλά-δειλά σε λειτουργία μικρός αριθμός μονάδων παραγωγής.

Τέλος η Κρήτη ως προς την μελισσοκομία, παρουσιάζει πλεονεκτήματα λόγω του κλίματος και της χλωρίδας που υπάρχει στο νησί.

Τα κύρια χαρακτηριστικά της πρωτογενούς παραγωγής της Κρήτης βάση των παραπάνω είναι τα εξής:

- ❖ Η υψηλή εξάρτηση από τις επιδοτήσεις.
- ❖ Η ατελής επιχειρηματική οργάνωση των εκμεταλλεύσεων.
- ❖ Η έλλειψη υποστηρικτικών υποδομών.
- ❖ Η προσήλωση σε παραδοσιακές πρακτικές καλλιέργειας.
- ❖ Η περιορισμένη πληροφόρηση και εκπαίδευση των αγροτών.

Πηγή : (www.crete-region.gr 15/05/06)

Δευτερογενής Τομέας

Συγκριτικά με τους άλλους παραγωγικούς τομείς, ο δευτερογενής τομέας, έχει περιορισμένη οικονομική δραστηριότητα. Αυτό συνέβη κυρίως λόγω της ραγδαίας ανάπτυξης του τριτογενή τομέα (επιχειρήσεις). Στην Κρήτη, η μεταποίηση, αποτελείται κυρίως από προϊόντα του πρωτογενή τομέα αλλά και από δομικά υλικά και πλαστικά. Με εξαίρεση τις συνεταιρικές επιχειρήσεις και μια μικρή μερίδα (ξένων επενδύσεων/όχι ντόπιων), θα μπορούσαμε να πούμε ότι η επιχειρηματική δραστηριότητα στην Κρήτη είναι μικρού σχετικά μεγέθους.

Προβλήματα όμως παρατηρούνται και στον τομέα της μεταποίησης λόγω έλλειψης οργάνωσης, τυποποίησης και εκσυγχρονισμού των παραγωγικών υποδομών.

Δυστυχώς όμως η οργάνωση, λείπει και από την βιομηχανία, με αποτέλεσμα να προκαλούνται περιβαλλοντικές καταστροφές και πιέσεις λόγω της οικιστικής επέκτασης και της τουριστικής ανωδομής. Καλό όμως θα ήταν σε αυτό το σημείο να αναφέρουμε ότι η λειτουργία της ΒΙ.ΠΕ Ηρακλείου καθώς και των ΒΙΟ.ΠΑ Χανίων και Ρεθύμνου, έχουν θετικές κυρίως επιπτώσεις στην Κρήτη. Οι αγροτικοί τέλος συνεταιρισμοί καλύβουν μεγάλο μέρος της Κρητικής δραστηριότητας στον κλάδο ποτών και τροφίμων. Από τα 783.000 μέλη συνεταιριστικών οργανώσεων στην Ελλάδα, τα 85.000 βρίσκονται στην Κρήτη.

Τα κυριότερα προβλήματα που παρουσιάζουν οι αγροτικοί συνεταιρισμοί στην Κρήτη, είναι τα εξής:

- ❖ Η έλλειψη σωστού προγραμματισμού.
- ❖ Το προσωπικό χαμηλής εξειδίκευσης.
- ❖ Το μικρό μέγεθός τους.
- ❖ Η δυσμενής χρηματοοικονομική κατάσταση.
- ❖ Η έλλειψη οργανωμένων δικτύων διανομής και διάθεσης.
- ❖ Η έλλειψη νέων τεχνολογικών συστημάτων και ανάπτυξης.

Συνοψίζοντας τα παραπάνω στοιχεία, τα χαρακτηριστικά του δευτερογενούς τομέα είναι τα εξής:

- ❖ Το χαμηλό επίπεδο οργάνωσης, διοίκησης και ανάπτυξης.
- ❖ Το μικρό μέγεθος των επιχειρήσεων.
- ❖ Ο οικογενειακός κυρίως χαρακτήρας των επιχειρήσεων.
- ❖ Η περιορισμένη διάθεση της παραγωγής (τοπικό επίπεδο).
- ❖ Η ατελής ανάπτυξη δικτύων προώθησης.
- ❖ Το έλλειμμα υποστηρικτικών υποδομών.
- ❖ Η χαμηλή δαπάνη για έρευνα και ανάπτυξη.
- ❖ Η αδυναμία των επιχειρήσεων να προσανατολιστούν, προς τις σύγχρονες τάσεις της παγκόσμιας αγοράς.

Πηγή : (www.crete-region.gr 15/05/06)

Τριτογενής τομέας

Ο τριτογενής τομέας, αποτελεί το σημαντικότερο κομμάτι του παζλ της οικονομικής δραστηριότητας. Το 1995 το ακαθάριστο προϊόν, ανερχόταν σε 2,668 δις ευρώ.

Κυρίαρχοι, είναι οι κλάδοι του εμπορίου και των υπηρεσιών. Η εξέλιξη του προϊόντος την τελευταία εικοσαετία (20), ήταν ραγδαία, κάτι που δικαιολογεί την ανάπτυξη του τριτογενούς τομέα στην περιφέρεια.

Σχετικά με τη δημιουργία και την ίδρυση τουριστικών επιχειρήσεων, υπάρχει μια διακύμανση της τάξης του 46-62επιχειρήσεων με το κεφάλαιο να βρίσκεται στα επίπεδα των 53,7 εκατομμύρια ευρώ.

Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού (Ε.Ο.Τ), Η ξενοδοχειακή δυναμικότητα, ανέρχεται σε 1523 μονάδες 145.139 κλινών με μέση ετήσια πληρότητα από 80%-90%. Παράλληλα, λειτουργούν 476 τουριστικά γραφεία και 746 επιχειρήσεις εκμετάλλευσης επιβατικών αυτοκινήτων και μοτοσικλετών.

Το χαρακτηριστικό της τουριστικής δραστηριότητας είναι η έντονη εποχικότητα, η περιορισμένη ανάπτυξη του τουρισμού στο κέντρο (ο οποίος είναι κυρίως περιηγητικός), τα σημάδια κορεσμού που παρουσιάζουν ορισμένες περιοχές καθώς και το χαμηλό κυρίως επίπεδο σχετικά με την ύπαρξη και ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

Η Κρήτη όμως, λόγω της ιδιαιτερότητας της, γεωγραφικά, γεωλογικά, κλιματολογικά αλλά και λόγω του φυσικού κάλλους, της ιστορίας αλλά και των ηθών και εθίμων (που θα αναφέρουμε και παρακάτω), μπορεί να επιτύχει μία διαρκώς αυξανόμενη τουριστική ανάπτυξη και αναβάθμιση. Σκοπός της παρούσας

εργασίας είναι η εύρεση και αναφορά των προοπτικών ανάπτυξης του τουρισμού στην Κρήτη με ότι αυτή συνεπάγεται.

Συνοψίζοντας τα παραπάνω στοιχεία, τα χαρακτηριστικά του δευτερογενούς τομέα είναι τα εξής:

- ❖ Η υψηλή θέση του εμπορίου και των υπηρεσιών στην οικονομική δραστηριότητα.
- ❖ Η υψηλή συμμετοχή και απασχόληση στον κλάδο των τουριστικών επιχειρήσεων.
- ❖ Η έντονη εποχικότητα της τουριστικής δραστηριότητας.
- ❖ Η μεγάλη συγκέντρωση ξενοδοχειακού δυναμικού.
- ❖ Η αύξηση των αφίξεων των τουριστών.

Πηγή : (www.crete-region.gr 15/05/06)

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ:

1.Απασχόληση-Ανεργία

Ο ενεργά οικονομικός πληθυσμός της περιφέρειας, ανέρχεται σε 250 χιλιάδες άτομα, ενώ οι απασχολούμενοι σε 239 χιλιάδες περίπου. Το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού, απασχολείται στον τριτογενή τομέα (50%) με αυξητική τάση, το (12%) απασχολείται στον δευτερογενή τομέα, ενώ το (38%) στον πρωτογενή τομέα.

Διαχρονικά, τα μεγέθη της ανεργίας στην Κρήτη είναι από τα χαμηλότερα συγκριτικά με άλλες Ελληνικές περιφέρειες και κατώτερα του συνόλου της χώρας.

2.Περιφερειακό ΑΕΠ

Σε ότι αφορά την εξέλιξη του ακαθάριστου προϊόντος της περιφέρειας, σημειώνεται μακροχρόνια ανοδική πορεία, κάτι το οποίο απορρέει από τα θετικά αποτελέσματα της εξέλιξης του προϊόντος του τριτογενή τομέα. Η πορεία του πρωτογενή τομέα χαρακτηρίζεται από διακυμάνσεις (χαρακτηριστικό της γεωργικής παραγωγής), ενώ του δευτερογενή, εξελίσσεται σταθερά σε χαμηλά επίπεδα, καταδεικνύοντας για ακόμη μία φορά την περιορισμένη σημαντικότητα του, στην περιφερειακή οικονομία.

Αναφορικά τώρα με τα μεγέθη του κατά κεφαλή (75% του μέσου κατά κεφαλή ΑΕΠ στην Ε.Ε), η Κρήτη κατατάσσεται μόνιμα στις πρώτες θέσεις μεταξύ των ελληνικών περιφερειών. Ιδιαίτερα οι νομοί Ηρακλείου και Λασιθίου, έχουν από τα υψηλότερα μεγέθη σε ολόκληρη την επικράτεια. Επίσης, ότι έχει να κάνει με την παραγωγικότητα, οι επιδόσεις της περιφέρειας, είναι όμοιες με αυτές της χώρας, ενώ υστερεί συγκριτικά με την παραγωγικότητα της Ε.Ε.

Στον τομέα των επενδύσεων, οι ιδιωτικές επενδύσεις, υπερβαίνουν σημαντικά τις δημόσιες και διαπιστώνεται ότι συγκριτικά η μία μονάδα επένδυσης του δημόσιου τομέα προκαλεί δύο μονάδες ιδιωτικής.

Πηγή : (www.statistics.gr 10/05/06)

ΚΛΙΜΑ:

Το κλίμα που επικρατεί στην Κρήτη, είναι μεσογειακό και ξηροθερμικό. Υπάρχει σε όλη τη διάρκεια του έτους ηλιοφάνεια, με πολύ μικρές εποχιακές μεταβολές της θερμοκρασίας, χωρίς να παρουσιάζονται περίεργα ή έντονα καιρικά φαινόμενα (όπως τυφώνες, συνεχείς βροχοπτώσεις και παγετοί.) Παρ' όλα όμως τα παραπάνω κλιματολογικά στοιχεία, ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η κλιματολογική διαφοροποίηση των νομών μεταξύ τους. Ενώ στην Ανατολική Κρήτη, εμφανίζονται συχνότερα άνεμοι και λιγότερο βροχοπτώσεις, στην Δυτική εμφανίζονται μεγαλύτερα ποσοστά βροχοπτώσεων και λιγότεροι άνεμοι, κάτι που συμβάλει στην τελική διαμόρφωση και διαφοροποίηση του φυσικού περιβάλλοντος κάθε περιοχής. Εύκολα λοιπόν συμπεραίνει κανείς από τα παραπάνω ότι το κλίμα της Κρήτης είναι ένας από τους σημαντικότερους παράγοντες στους οποίους οφείλει και την ελκυστικότητά της ως τουριστικό προορισμό, καταδεικνύοντας τον ήπιο χαρακτήρα του κλίματος, ο οποίος δίνει τη δυνατότητα βιωσιμότητας και ανταγωνιστικότητας του τουρισμού στην Κρήτη, μέσω της ανάπτυξης και προβολής των εναλλακτικών μορφών του τουρισμού.

Πηγή : (www.el.wikipedia.org 10/05/07)

ΧΛΩΡΙΔΑ ΚΑΙ ΠΑΝΙΔΑ:

Το κλίμα του νησιού στο οποίο μόλις αναφερθήκαμε, συμβάλει καθοριστικά στη διαμόρφωση πολυποίκιλων οικοσυστημάτων πλούσιας χλωρίδας και πανίδας με σπάνια πολυμορφία.

Η Κρήτη σε μία έκταση 8.700 περίπου τ.μ. απαρτίζεται από 1624 αυτοφυή είδη. Τα ενδημικά φυτά είναι ανομοιόμορφα και σπάνια και βρίσκονται κυρίως σε φαράγγια και βουνά.

Από τα ενδημικά φυτά της Κρήτης, τα 114 είδη βρίσκονται στα Λευκά Όρη. Η Κρητική φύση χαρακτηρίζεται από άφθονους ελαιώνες σε ολόκληρο το νησί, και από πορτοκαλέωνες κυρίως στις περιοχές Φόδελε και Κάμπος Χανίων. Η βλάστηση που εκτείνεται στο νησί είναι κυρίως χαμηλή με τα αρωματικά-βότανα φυτά να επικρατούν αλλά εκτός αυτών στην Κρήτη υπάρχει μια γενικότερη ποικιλία από μυρωδιές και χρώματα αλλά και από λουλούδια που φυτρώνουν μόνο στο νησί όπως τα κρινάκια και οι καμπανούλες.

Ενώ λοιπόν στο νησί, κυριαρχεί η χαμηλή βλάστηση, αιώνας πριν τα δάση κάλυπταν το 80% περίπου της έκτασης της.

Σήμερα από αυτά τα δάση στην Κρήτη επιβιώνουν ακόμα τα δάση πεύκης, τα πρινοδάση, τα αζίλακα ή άρια δάση και τα δάση κυπαρισσιού.

Τα δάση αυτά τα συναντάμε:

Δάση Πεύκης:

- ✓ Στην νότια πλευρά του Ψηλορείτη, περιοχή Ζαρού έως Βορίζα.
- ✓ Στα νότια Αστερούσια, περιοχή Κουδουμά.
- ✓ Στην περιοχή της Θρύφτης.

- ✓ Στην ανατολική περιοχή της Δίκτης.
- ✓ Στην νότια πλευρά του Δήμου Μακρύ Γιαλού.
- ✓ Στα νότια Λευκά Όροι έως τη Σούγια.

Πρινοδάση:

- ✓ Στο Ρούβα.
- ✓ Στην περιοχή Αραβάνες της Ιεράς Μονής Αρκαδίου.
- ✓ Στη περιοχή Ασφένδου-Καλικράτη.
- ✓ Στον κεντρικό πυρήνα του όρους Δίκη.

Άρια ή Αζίλακα Δάση:

- ✓ Στην περιοχή Αποκόρωνα.
- ✓ Στην περιοχή Κρασίου-Ροδακινιές.
- ✓ Στην περιοχή Πατσού στο Ρέθυμνο.

Δάση Κυπαρισσιού:

- ✓ Στα βόρεια τμήματα των Λευκών Όρων-περιοχή Αποκόρωνα.

Πηγή : (www.ecogreens.gr 05/05/06)

ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ:

Ένας σημαντικός παράγοντας τουριστικής ανάπτυξης ενός τόπου, είναι οι υδατικοί πόροι που αυτός διαθέτει. Στην Κρήτη ενώ λόγω κλιματολογικών συνθηκών θα έπρεπε να υπάρχει επάρκεια ύδρευσης, εξαιτίας των ασβεστολιθικών πετρωμάτων που επικρατούν στο νησί, υπάρχει πρόβλημα επάρκειας. Στον τουριστικό τομέα το ζήτημα των υδάτων είναι πολύ σημαντικό όχι μόνο για την κάλυψη των αναγκών των τουριστών-επισκεπτών αλλά και για την αποφυγή δημιουργίας προβλήματος ύδρευσης σε περιοχές όπου συγκεντρώνεται μεγάλος όγκος τουρισμού.

Στην Κρήτη επίσης από γεωλογική σκοπιά, σχηματίζονται λίμνες, ποτάμια, ιδιαίτερα πετρώματα, σπήλαια και φαράγγια. Η σημασία των οποίων, είναι μεγάλη λόγω του ότι μπορούν να συμβάλουν καθοριστικά, στην ανάπτυξη νέων-εναλλακτικών μορφών τουρισμού, κάτι που θα έχει ως αποτέλεσμα την σημαντική αύξηση τουριστικών εισροών καθώς και την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου.

Ποτάμια και Λίμνες:

Εξαιτίας της επικράτησης των ασβεστολιθικών πετρωμάτων στην Κρήτη, δεν υπάρχουν πολύ μεγάλα ποτάμια. Τα σημαντικότερα από αυτά τα οποία εκβάλλουν στο Κρητικό πέλαγος βρίσκονται: στο νομό Ηρακλείου ο Αλμυρός, ο Γεροπόταμος και ο Αναποδάρης, στο νομό Χανίων ο Ταυρωνίτης, ο Κοιλιάρης και ο Μουσέλας, στο νομό Ρεθύμνου ο Κουρταλιώτης και ο Γεροπόταμος και τέλος στο νομό Λασιθίου ο Αποσελέμης, ο Ψωριάρης και ο Ξηροπόταμος.

Υγροβιότοποι:

Ηρακλείου: Αποσελέμης.

Χανίων: Λίμνη Κουρνά, Αγιά, Ταυτωνίτης, Μάλεμε, Καλύβες, Κοιλιάρης, Στύλος και Γεωργιούπολη.

Ρεθύμνης: Λίμνη Πρεβέλη, Εκβολή Γεροποτάμου.

Λασιθίου: Λίμνη Μπραμιανών, Ξερόκαμπος και Βαΐ.

Πηγή : (www.el.wikipedia.org 10/05/07)

ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ:

Η Κρήτη από το πέρασμά της μέσα από τους αιώνες, διατηρεί πλούσια και σημαντικά παραδοσιακά και λαογραφικά στοιχεία. Τα περισσότερα τουριστικά πακέτα (ακόμη κι αν αυτά αναφέρονται σε τουρίστες μαζικού τουρισμού), απαρτίζονται από λαογραφικά, τοπικά και στοιχεία, που συνθέτουν την παράδοση του νησιού, έτσι ώστε να γίνει ακόμη πιο ελκυστικός ως μέρος προορισμού. Η λαογραφία της Κρήτης φαίνεται εντονότερα στις καθημερινές συνήθειες και ασχολίες των κατοίκων της υπαίθρου, κάτι που διατηρεί αναλλοίωτα τα ιδιαίτερα πολιτισμικά χαρακτηριστικά του νησιού.

Οι παραδόσεις των κατοίκων της Κρήτης, η μουσική, οι χοροί τα ήθη και τα έθιμά της είναι εκείνα που την κάνουν να ξεχωρίζει. Όλα αυτά όμως τα ιδιαίτερα και ξεχωριστά χαρακτηριστικά που την διαφοροποιούν, πρέπει να λαμβάνουν και τον σεβασμό που τους αξίζει. Η μαζικοποίηση, (φαινόμενο των καιρών μας), τείνει να αλλοιώσει οτιδήποτε στο πέρασμα της, θέτοντας σε κίνδυνο την γνησιότητα και την απλότητά της.

Ήθη και Έθιμα:

Όπως και στις άλλες παραδοσιακές κοινωνίες, έτσι και στην Κρήτη, τα ήθη και τα έθιμά της είναι βγαλμένα από την καθημερινή ζωή των κατοίκων της αλλά και από τη λατρεία και τη θρησκευτική ζωή. Κάτι ιδιαίτερα γνωστό για τον τρόπο με τον οποίο γιορτάζεται, είναι ο παραδοσιακός Κρητικός γάμος όπως αυτός που γίνεται στα χωριά. Ένα επίσης γνωστό Κρητικό έθιμο είναι τα ιερά πανηγύρια τα οποία πραγματοποιούνται σε όλη τη διάρκεια του χρόνου, ανάλογα με την εκάστοτε θρησκευτική εορτή. Οι τοπικοί πολιτιστικοί σύλλογοι, συμβάλουν καταλυτικά στη διατήρηση των ηθών και των εθίμων μέσα στους αιώνες.

Παραδοσιακά Επαγγέλματα

Ο πολιτισμός και η παράδοση της Κρήτης εκφράζεται και μέσα από τον πολιτισμικό πλούτο της και της οικοτεχνικές δραστηριότητες που ανέπτυξαν οι κάτοικοί της από παλαιότερες εποχές. Η Κρήτη μέσα από μια μακρόχρονη πορεία μέσα στην παράδοση αλλά και επηρεασμένη από διάφορες πολιτισμικές επιρροές, απέκτησε ένα μοναδικό τρόπο έκφρασης μέσα από διάφορες δραστηριότητες όπως η κεραμική, η υφαντική, η ξυλογλυπτική, η πλεκτική και η χειροτεχνία. Στα ορεινά κυρίως χωριά, οι κάτοικοι ανέπτυξαν περισσότερο την τέχνη της υφαντικής. Ενώ στους νομούς Ηρακλείου (Θραψανό) και Ρεθύμνης αναπτύχθηκαν κυρίως αγγειοπλαστική και η κεραμική.

Βέβαια τα παραπάνω, δεν ήταν τα μοναδικά επαγγέλματα που αναπτύχθηκαν. Υπήρξαν κι άλλα όπως ο μαχαιροποιός, ο χαλκουργός, ο πεταλωτής και ο σαμαροποιός αλλά και άλλα που σχετίζονται με την καλλιέργεια της γης. Τα περισσότερα από τα παραπάνω επαγγέλματα, έχουν χαθεί από την Κρήτη εξαιτίας της στροφής σε άλλα καινούρια και περισσότερο επικερδή.

Πηγή : (www.el.wikipedia.org 10/05/07)

Κρητική κουζίνα και Κρητική διατροφή.

Τα τελευταία χρόνια πολλές αναφορές έχουν γίνει σχετικά με την παραδοσιακή Κρητική διατροφή (Μεσογειακή δίαιτα). Έχει γίνει λοιπόν γνωστό σε όλους ότι η Κρητική διατροφή δεν είναι μόνο αρωματική και νόστιμη, αλλά και εξαιρετικά υγιεινή. Έτσι λοιπόν το φαγητό έχει πάρει τη σωστή του θέση στην κουλτούρα μας, θέση εξίσου σημαντική για την ταυτότητά μας όσο τα αρχαία μνημεία, ο ήλιος, και η θάλασσα. Η υψηλή ποιότητα των τοπικών προϊόντων της Κρήτης (αρωματικά φυτά, μέλι, τυροκομικά, ελαιόλαδο), σε συνδυασμό με την ανθρώπινη πείρα και το μεράκι, έχουν δημιουργήσει μοναδικά γευστικά πιάτα που συνθέτουν απόλυτα την πολυμορφία του νησιού (κάθε νομός έχει της δικές του γευστικές ιδιαιτερότητες και προτάσεις). Το σημαντικότερο από τα προϊόντα που ευθύνονται για την αίγλη της Κρητικής διατροφής είναι το παρθένο ελαιόλαδο. Σημαντική βέβαια είναι και η συμβολή του τοπικού κρασιού, των λαχανικών, των κρεατικών, αλλά και των τυροκομικών προϊόντων (φέτα, γραβιέρα).

Η σύγχρονη διαιτολογία θεωρεί σήμερα τη μεσογειακή δίαιτα ως τρόπο ζωής που χαρίζει μακροζωία και καλή υγεία. Οι περισσότερες από τις έρευνες που έχουν γίνει διεθνώς, όμως, φέρουν την Κρήτη ως το καλύτερο και πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα μεσογειακής διατροφής. Αφού διαπίστωσαν ότι οι κάτοικοι του νησιού έχουν τους μικρότερους δείκτες θνησιμότητας, τα πιο μικρά σε παγκόσμια κλίμακα ποσοστά θνησιμότητας από καρδιαγγειακά νοσήματα και καρκίνους, άρχισαν να αναζητούν την ταυτότητα της διατροφής που χάρισε (και χαρίζει) στους Κρητικούς αυτά τα εξαιρετικά προνόμια υγείας. Έτσι έχει ξεκινήσει μία προβολή σχετικά με τη φήμη και την παράδοση του νησιού κάτι που δημιουργεί μεγαλύτερα κύματα τουριστικής κίνησης. Συμπερασματικά θα λέγαμε ότι η Κρήτη διαθέτει φυσικά και πολιτισμικά χαρακτηριστικά, καθώς και τις αστείρευτες πηγές παράδοσης κληρονομιάς και ανθρωπογενών πόρων, κάτι που καθιστά το νησί άξιο αλλά και μελλοντικά εύρωστο, τουριστικό προορισμό. Είδαμε επίσης ότι στην Κρήτη η σπουδαιότητα του τουρισμού είναι μεγάλη και ότι συγκριτικά με άλλους αναπτυξιακούς τομείς, υπερτερεί. Στις παρακάτω σελίδες θα δούμε αναλυτικά τις βασικές υποδομές και αναδομές της Κρήτης και θα αναλύσουμε την τουριστική ζήτηση.

1.1 ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ

1.2 ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ

Οι υποδομές αλλά και οι υπηρεσίες μεταφοράς είναι πολύ σημαντικές για την ανάπτυξη του τουρισμού στην Κρήτη και έχουν να κάνουν κυρίως με το βαθμό προσπελασιμότητας του νησιού. Σε ένα περισσότερο γενικευμένο πλαίσιο οι υποδομές μεταφορών είναι αρκετά ικανοποιητικές. Και ποσοτικά αλλά και ποιοτικά καλύπτουν τις ανάγκες των κατοίκων αλλά και των τουριστών επισκεπτών που τις χρησιμοποιούν καθημερινά, βοηθώντας στην αναβάθμιση και διαμόρφωση της τουριστικής ανάπτυξης.

Και οι εναέριες αλλά και οι θαλάσσιες μεταφορές όμως κρίνονται ιδιαίτερα ικανοποιητικές.

Τόσο οι αεροπορικές όσο και οι ναυτιλιακές εταιρίες παρέχουν υπηρεσίες υψηλής ποιότητας, λόγω της ιδιωτικής πρωτοβουλίας και επιχειρηματικότητας που έχουν αναπτυχθεί τα τελευταία χρόνια στο νησί.

Σε αντίθεση με τις εναέριες και ναυτιλιακές μεταφορές, οι οδικές μεταφορές, χαρακτηρίζονται από μεγάλο ποσοστό ανεπάρκειας. Σε αυτό οφείλεται η χαμηλή ποιότητα των υλικών που δημιουργεί πολλαπλά προβλήματα στους δρόμους αλλά και τα ίδια τα οδικά δίκτυα τα οποία δεν επαρκούν για την κάλυψη πρόσβασης σε αρκετές περιοχές της Κρήτης.

Αυτό φαίνεται ακόμη καλύτερα και από το γεγονός ότι έχει παίξει σημαντικό ρόλο στο διασκορπισμό των τουριστικών ροών.

Πηγή : (www.crete-region.gr 15/05/06)

1.2.1 Υποδομές Μεταφορών

Οδικό Δίκτυο

Σύμφωνα με στοιχεία του ΥΠΕΧΩΔΕ, το οδικό δίκτυο της Κρήτης, αποτελείται από τις εθνικές οδούς, τους δημοτικούς και τους επαρχιακούς δρόμους. Το οδικό δίκτυο από άποψη προσπελασιμότητας και συνυπολογίζοντας πάντα τις ανάγκες του τουριστικού τομέα είναι επαρκές (χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν επιδέχεται περαιτέρω βελτίωση και ανάπτυξη). Υπολογίζοντας όμως τους πολίτες και τη χρήση αυτών στο οδικό δίκτυο, αυτό είναι προβληματικό.

Το ενικό οδικό δίκτυο της Κρήτης περιλαμβάνει τα εξής:

- **Βόρειος Οδικός Άξονας.** Ο ΒΟΑΚ συνδέει τις πόλεις που βρίσκονται στο βόρειο τμήμα του νησιού και αποτελεί την σημαντικότερη οδική αρτηρία με την περισσότερη κίνηση. Βρίσκεται σε καλή κατάσταση, λόγω επεκτάσεων και εργασιών που γίνονται ακόμη και σήμερα για την περαιτέρω βελτίωση του.
- **Παλαιά Εθνική Οδός.** Η παλαιά εθνική οδός είναι μικρότερη και σε μήκος αλλά και σε κυκλοφοριακή προτίμηση λόγω του ότι είναι παλαιότερη και

ποιοτικά χαμηλότερη κάνοντας την πορεία δύσκολη και επικίνδυνη. Αποτελείτε κυρίως από στενούς δρόμους με απότομες κλίσεις.

- **Νότιος Οδικός Άξονας.** Ο ΝΟΑΚ βρίσκετε κατά μήκος του νότιου οριζόντιου τμήματος του νησιού αλλά η ολοκλήρωσή του είναι ακόμη υπό εξέλιξη.

Το επαρχιακό οδικό δίκτυο της Κρήτης το οποίο συνδέει τους οικισμούς με το εθνικό οδικό δίκτυο αλλά και μεταξύ τους. Υπάρχει μεγάλη ανάγκη για ασφαλτοστρώσεις και διαπλατύνσεις έτσι ώστε να γίνει πιο προσπελάσιμο, αφού λόγω του ότι το επαρχιακό οδικό δίκτυο συνδέει ελκυστικούς τουριστικούς προορισμούς.

Το δημοτικό οδικό δίκτυο της Κρήτης το οποίο συνδέει τους οικισμούς μεταξύ τους αλλά και με κεντρικά σημεία του νησιού. Χρησιμοποιείτε κυρίως από τον αγροτικό πληθυσμό του νησιού αλλά και από τους λιγοστούς επισκέπτες που ενδιαφέρονται να πραγματοποιήσουν περιηγήσεις στην Κρητική ύπαιθρο.

Το αγροτικό οδικό δίκτυο της Κρήτης το οποίο συνδέει κυρίως αγροτικά και κτηνοτροφικά καταλύματα. Κάποιοι από αυτούς τους αγροτικούς δρόμους χρησιμοποιούνται σήμερα από τουριστικά γραφεία για τη διοργάνωση εκδρομών (jeep safari).

Για τις ανάγκες του τουρισμού μεγαλύτερη σημασία έχει το εθνικό οδικό δίκτυο και μετά τα υπόλοιπα. Η βατότητα των δρόμων παίζει σημαντικό ρόλο για την τουριστική ανάπτυξη μιας περιοχής. Ο Βόρειος Οδικός Άξονας για παράδειγμα, έχει βοηθήσει πολύ στην ραγδαία τουριστική ανάπτυξη των παραλίων στα βόρεια του νησιού. Αντίθετα σε περιοχές όπου οι δρόμοι είναι είτε παλιοί είτε κακής ποιότητας δεν υπάρχει ανάπτυξη. Ενώ ο βαθμός διασύνδεσης μεταξύ των οικισμών είναι αρκετά ικανοποιητικός, οι ορεινοί όγκοι που βρίσκονται κυρίως στο μέσον του νησιού δημιουργούν προβλήματα στην οδική διασύνδεση του βόρειου και νότιου τμήματος. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι τα χωριά του νότιο-δυτικού άξονα των Χανίων. Σε αυτό ευθύνεται κυρίως η περιοχή των Λευκών Όρεων η οποία δυσκολεύει τη δημιουργία οδικού δικτύου.

Ένα επίσης σοβαρό μειονέκτημα του οδικού δικτύου, είναι η ανεπάρκεια σήμανσης. Δεν υπάρχει σήμανση για παρακαμπτήριους δρόμους αλλά ούτε και για δρόμους που οδηγούν σε περιοχές τουριστικού ενδιαφέροντος. Την περίοδο όμως 2006-2008 έχει προγραμματιστεί η ολοκλήρωση μεγάλων και πολύ σημαντικών οδικών έργων όπως ο οδικός άξονας Ηρακλείου-Μοιρών και Ηρακλείου-Βιάνου αλλά και ο οδικός άξονας Ρεθύμνου-Αποστόλων και Ρεθύμνου-Σπηλίου. Τέλος θα ήθελα να αναφέρω ότι η σημαντικότητα της δημιουργίας σωστών οδικών δικτύων είναι εξαιρετικά μεγάλη, όχι μονάχα για τους κατοίκους του νησιού αλλά και για τους τουρίστες-επισκέπτες και ότι χρειάζεται σοβαρή μελέτη και σχεδιασμό έτσι ώστε να επιτευχθεί το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα.

Οδικές Συγκοινωνίες

Η ανεπάρκεια και οι ελλείψεις που παρουσιάζονται στις οδικές συγκοινωνίες έχουν άμεσο και μεγαλύτερο αντίκτυπο στους τουρίστες-επισκέπτες που τις χρησιμοποιούν περισσότερο για τις μεταφορές τους. Η εξυπηρέτησή τους, γίνεται με τα αστικά και υπεραστικά λεωφορεία του ΚΤΕΛ. Τα δρομολόγια αυξάνονται τους θερινούς κυρίως μήνες λόγω υψηλού βαθμού επισκεψιμότητας τουριστών

και συνδέουν μεταξύ τους, τους σημαντικότερους από τους οικισμούς. Δυστυχώς όμως και σε αυτό το τομέα παρατηρούνται διάφορα προβλήματα τα οποία προκαλούν ταλαιπωρία στις μετακινήσεις. Υπάρχουν μέρη όπου δεν υπάρχει διασύνδεση και που για να τα επισκεφθεί κανείς, πρέπει να χρησιμοποιήσει το δικό του μεταφορικό μέσω. Επίσης το γεγονός ότι δεν υπάρχουν απευθείας γραμμές που να ενώνουν τους οικισμούς αλλά ο επιβάτης πρέπει να αλλάξει λεωφορείο προκειμένου να προσεγγίσει τον προορισμό του, δυσκολεύει ακόμη περισσότερο την υπάρχουσα κατάσταση.

Τέλος χρησιμοποιούνται λεωφορεία τα οποία δεν πληρούν τις προδιαγραφές άνεσης και ασφάλειας, και υπάρχει ελλιπής πληροφόρηση για δρομολόγια και προορισμούς.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα δρομολόγια που πραγματοποιούνται στην Κρήτη ο αναγνώστης μπορεί να επισκεφτεί την ιστοσελίδα του ΚΤΕΛ Κρήτης.

Πηγή : (www.ktel.gr) 25/06/06

Αεροπορικές Μεταφορές:

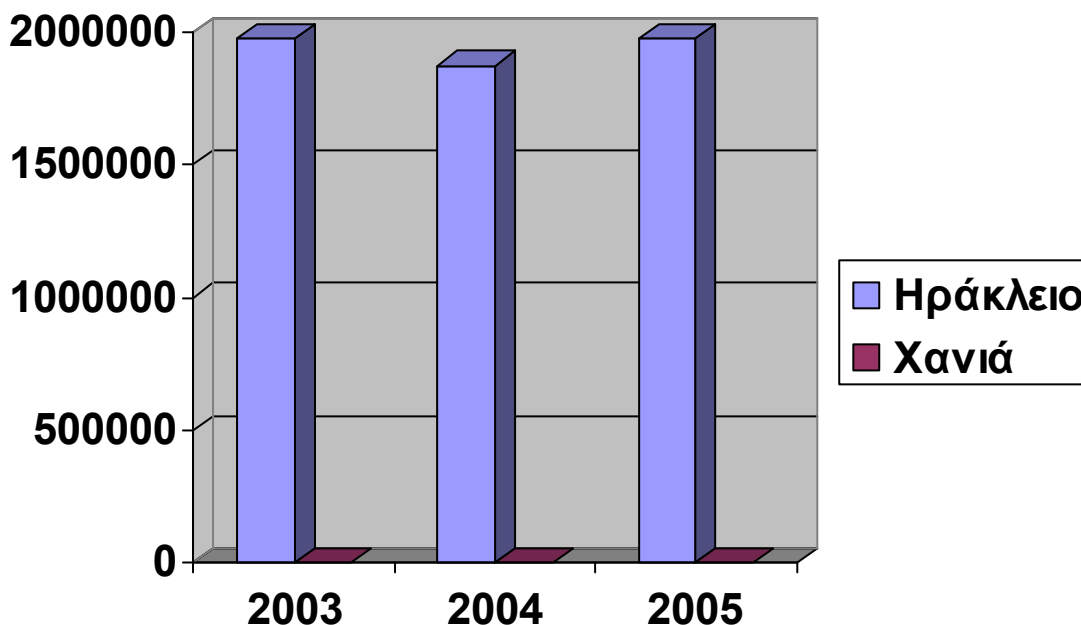
Τα αεροδρόμια που λειτουργούν στο νησί σήμερα είναι το αεροδρόμιο Ηρακλείου, το αεροδρόμιο Σούδας και το αεροδρόμιο Σητείας. Πέρα από τα ήδη υπάρχοντα αεροδρόμια υπήρξαν προτάσεις για τη δημιουργία νέων, ιδιωτικών αεροδρομίων (με πρωτοβουλία των τοπικών φορέων του νομού Λασιθίου), την επαναλειτουργία του αεροδρομίου Τυμπακίου για πολιτικούς κυρίως σκοπούς, την ίδρυση και λειτουργία ενός νέου αεροδρομίου στο νομό Ρεθύμνου (περιοχή Λατζιμά) και, τέλος, τη μεταφορά του αεροδρομίου Ηρακλείου «Νίκος Καζαντζάκης» στο Καστέλι Πεδιάδος αντί της πρότασης κατασκευής του «λοξού διαδρόμου».

Γενικό συμπέρασμα είναι ότι, ανεξάρτητα από τη δημιουργία νέων αεροδρομίων ή την συντήρηση των ήδη υπάρχοντων, μπορούν να υπάρξουν απρόβλεπτες συνέπειες στην τουριστική ύφεση καθότι ο έλεγχος της ροής των επισκεπτών γίνεται από ξένες αεροπορικές εταιρείες.

Αερολιμένας Νομού Ηρακλείου

Το αεροδρόμιο του νομού Ηρακλείου, ονομάζεται Νίκος Καζαντζάκης και γεωγραφικά τοποθετείται σε παραθαλάσσια περιοχή και σε απόσταση 4,5 περίπου χιλιόμετρα από την πόλη του Ηρακλείου. Επίσης είναι το μεγαλύτερο αεροδρόμιο της Κρήτης, με τη μεγαλύτερη κίνηση. (Για περισσότερες πληροφορίες βλέπε (www.hcaa-eleng.gr/irak.htm 25/06/06).

Αφίξεις στο «Ν. Καζαντζάκης» και «Κ. Δασκαλογιάννης» κατά τα έτη 2003-2005



Πηγή: Ε.Ο.Τ (Πίνακας που παρουσιάζεται υπό μορφή ραβδογράματος)

Ο αερολιμένας του Ηρακλείου «Νίκος Καζαντζάκης», είναι ένας διεθνής αερολιμένας, ο οποίος σε εθνικό επίπεδο μεταφέρει ετησίως 1.942.423 επιβάτες κατά μέσο όρο. Οδικώς, είναι εύκολα προσπελάσιμος δεδομένου ότι προς το αεροδρόμιο κατευθύνονται δύο ασφαλτοστρωμένοι δρόμοι. Ο πρώτος με παράκαμψη από το ΒΟΑΚ, και ο δεύτερος, μέσω της πόλης.

Τρία από τα σημαντικότερα προβλήματα που παρουσιάζονται στον αερολιμένα Ηρακλείου αφορούν: 1) τις εγκαταστάσεις που αν και κρίνονται ικανοποιητικές, σε περιόδους μεγάλων αφίξεων και αναχωρήσεων πτήσεων charters, δημιουργείται συνωστισμός, 2) τις περιόδους νοτίων ανέμων που δυσχεραίνουν την προσέγγιση του αεροδρομίου από τα αεροπλάνα και 3) την κοντινή απόσταση του αεροδρομίου από την πυκνοκατοικημένη περιοχή της Ν. Αλικαρνασσού με αποτέλεσμα υπερβολικό θόρυβο, ατμοσφαιρική ρύπανση και κίνδυνο πρόκλησης ατυχήματος. Πέρα από τα κρίσιμα αυτά προβλήματα, αξίζει να σημειωθεί ότι το αεροδρόμιο δεν διαθέτει ταχυδρομείο, γραφείο ενημέρωσης του ΕΟΤ και ιατρεία για περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης.

Για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που σχετίζονται με τη θέση και τη δόμηση του αεροδρομίου, απαιτείται η δημιουργία ενός «λοξού διαδρόμου» με επέκταση σε χερσαία αλλά και σε θαλάσσια περιοχή.

Επίσκεψη στο αεροδρόμιο του Ηρακλείου 28/06/06

Αερολιμένας Νομού Χανίων

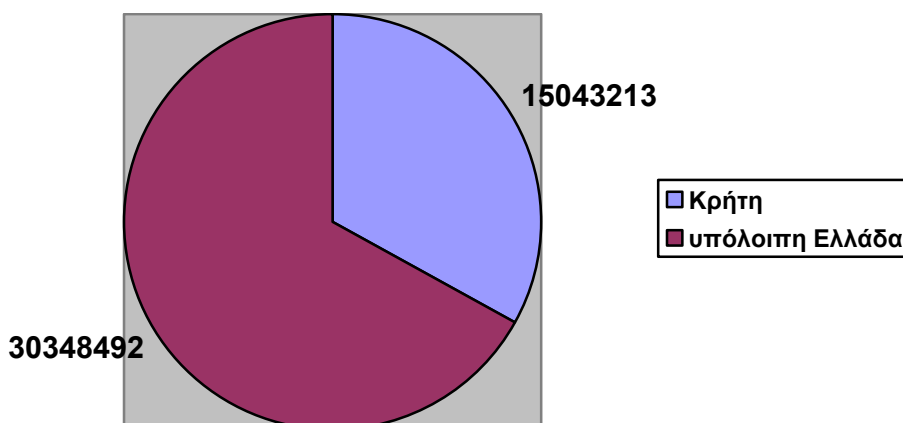
Το αεροδρόμιο του νομού Χανίων «Κ. Δασκαλογιάννης» βρίσκεται σε απόσταση 14 περίπου χιλιομέτρων από την πόλη των Χανίων στην περιοχή της Σούδας και εξυπηρετεί κυρίως του επισκέπτες της Δυτικής Κρήτης. Χαρακτηρίζεται ως ένα διεθνές αεροδρόμιο με αυξημένες πτήσεις charter κυρίως τους καλοκαιρινούς μήνες. Διαθέτει αεροδιάδρομο μήκους 3,5 χιλιομέτρων.

Για τον αερολιμένα Χανίων πρόβλημα αποτελούν οι εγκαταστάσεις που είναι ανεπαρκείς και δεν καλύπτουν τις ανάγκες που δημιουργούνται. Επίσης, η οδική του προσπελασιμότητα είναι ιδιαίτερα δύσκολη αφού ο δρόμος περνά μέσα από τους οικισμούς του δήμου Ακρωτηρίου.

Αερολιμένας Σητείας Νομού Λασιθίου

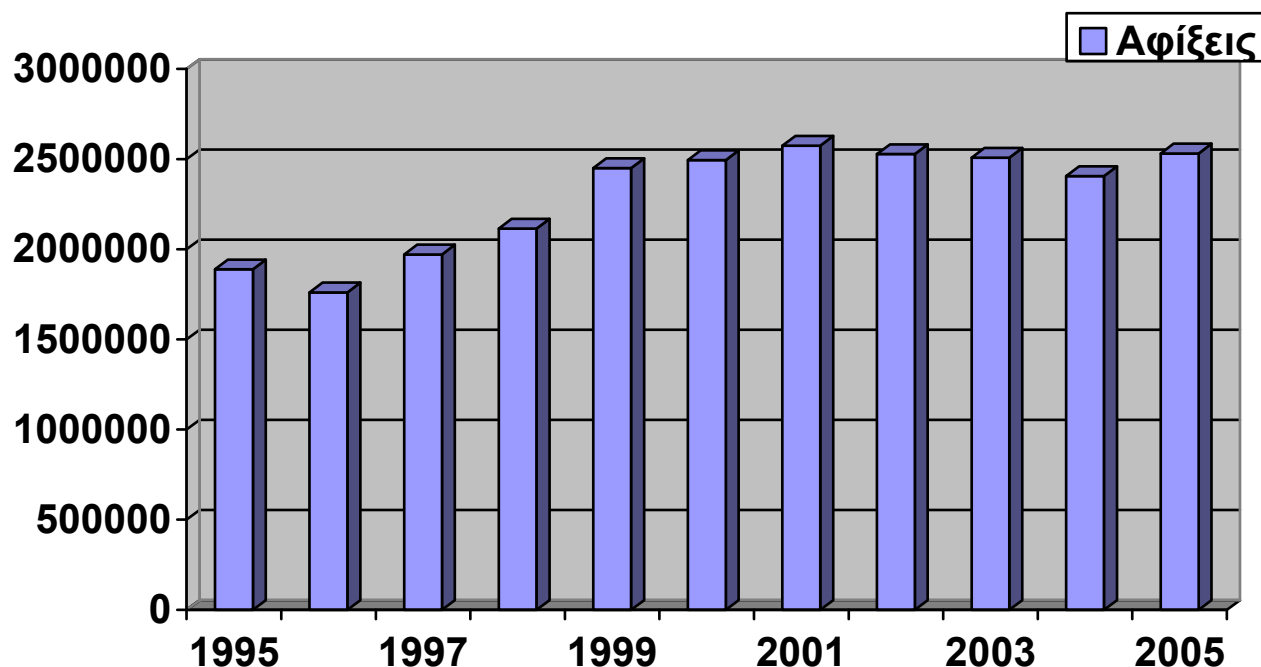
Ο αερολιμένας Σητείας νομού Λασιθίου βρίσκεται σε μικρή απόσταση από την πόλη της Σητείας και αποτελείται από διάδρομο μήκους 700 μέτρων. Η επιβατική κίνηση στον συγκεκριμένο αερολιμένα είναι ιδιαίτερα χαμηλή ενώ, ο αερολιμένας δεν χαρακτηρίζεται διεθνής.

Ανακεφαλαιώνοντας, η αεροπορική σύνδεση του νησιού με την υπόλοιπη Ελλάδα και το εξωτερικό καλύπτεται τόσο από ελληνικές δημόσιες και ιδιωτικές εταιρείες (Olympic Airlines και Aegean Airlines) όσο και από ξένες αεροπορικές εταιρείες, οι οποίες πραγματοποιούν και πτήσεις charter με προορισμό όλη τη Κρήτη. Η συνεχής χρήση των υπαρχόντων αερολιμένων, η ανάγκη αναδόμησης τους και δημιουργία νέων αποδεικνύει την προτίμηση των τουριστών στην Κρήτη ως τουριστικό προορισμό. Στο παρακάτω διάγραμμα φαίνεται το ποσοστό αφίξεων πτήσεων charter- το σύνολο στην Ελλάδα είναι 45.391.705 αφίξεις μέσα σε πέντε έτη (2000-2005), εκ των οποίων 15.043.213 αφίξεις-δηλαδή το 33%- είχαν προορισμό την Κρήτη.



Πηγή: Ε.Ο.Τ (Πίνακας που παρουσιάζεται υπό μορφή πίτας)

Εξέλιξη Αφίξεων με πτήσεις Charters στην Κρήτη το διάστημα 1995-2005



Πηγή: Ε.Ο.Τ (Πίνακας που παρουσιάζεται υπό μορφή ραβδογράματος)

ΑΦΙΞΕΙΣ CHARTERS ΣΤΑ ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΑ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ- ΧΑΝΙΩΝ (2002-2005)

ΓΕΡΜΑΝΙΑ	25.79%	27,18%	26,26%	24,49%
Μ. ΒΡΕΤΑΝΙΑ	17.85%	20,79%	20,36%	19,65%
ΣΚΑΝΔΙΝΑΒΙΑ	17.15%	5,72%	5,23%	4,17%
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	6.79%	7,57%	7,57%	8,07%
ΓΑΛΛΙΑ	8,00%	12,33%	12,01%	11,97%
ΑΥΣΤΡΙΑ	3.76%	4,81%	4,47%	4,58%
ΒΕΛΓΙΟ- ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	4.01%	4,32%	5,13%	5,36%
ΕΛΒΕΤΙΑ	2.41%	2,13%	2,73%	2,43%
ΙΤΑΛΙΑ	3.51%	4,91%	4,92%	5,49%
ΛΟΙΠΕΣ ΧΩΡΕΣ	3.55%	4,03%	3,95%	3,48%
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ	7.18%	6,22%	7,37%	10,36%

Ακτοπλοϊκές Μεταφορές

Τα λιμάνια της Κρήτης που παρουσιάζουν τη μεγαλύτερη κίνηση επιβατών, εμπορευμάτων αλλά και οχημάτων είναι τα εξής: Ηρακλείου, Σούδας, Ρεθύμνου, Αγίου Νικολάου, Σητείας και Κισσάμου. Τα περισσότερα από τα παραπάνω λιμάνια εξυπηρετούν κυρίως τη μεταφορά επιβατών με την υπόλοιπη Ελλάδα ενώ κάποια άλλα χρησιμοποιούνται κυρίως για τη μεταφορά εμπορευμάτων.

Εκτός από τα λιμάνια αυτά υπάρχουν και λιμάνια μικρού ή μεσαίου μεγέθους, όπως: Σφακίων, Ιεράπετρας, Γαύδου, Σούγιας και Αγίας Γαλήνης, τα οποία λειτουργούν κυρίως ως μαρίνες αλιευτικών σκαφών αλλά και για εμπορικές κινήσεις μικρότερου μεγέθους.

Αμέσως μετά ακολουθεί πίνακας, ο οποίος καταδεικνύει την το σύνολο των αφίξεων στο λιμάνι του Ηρακλείου από το 1999 έως το 2005.

Έτος Αφίξεων	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Σύνολο	605.634	603.051	819.433	919.932	834.417	826.736	994.727

Οι ναυτιλιακές εταιρείες που υπάρχουν ακόμα και σήμερα στο νησί είναι οι:

1. Μινωικές γραμμές (έδρα στο Ηράκλειο)
2. ANEK LINES (με έδρα τα Χανιά, εξυπηρετεί και το νομό Ρεθύμνης)
3. L.A.N.E. (με έδρα τον Άγιο Νικόλαο στο νομό Λασιθίου).

Όλες οι παραπάνω εταιρείες πραγματοποιούν δρομολόγια από και προς την Αθήνα αλλά και τη Θεσσαλονίκη και κυρίως τους καλοκαιρινούς μήνες παίζουν σημαντικό ρόλο στη διασύνδεση της νήσου της Κρήτης με μικρότερα νησιά του Αιγαίου.

Εκτός από τις εταιρείες αυτές μεγάλης δυναμικότητας και εμβέλειας λειτουργούν για κάθε νομό και άλλες μικρότερες τοπικού χαρακτήρα, οι οποίες πραγματοποιούν δρομολόγια τους καλοκαιρινούς κυρίως μήνες προς διάφορες γειτονικές παραλίες και μικρότερα νησιά της Κρήτης (π.χ. Ντία).

Είναι κοινή ομολογία ότι η ύπαρξη των ναυτιλιακών αυτών εταιρειών είναι αναγκαία για τη στήριξη τόσο του τοπικού πληθυσμού (δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, μείωση ανεργίας) αλλά και της τοπικής οικονομίας με τη δημιουργία δίαυλου επικοινωνίας και εμπορίου με την υπόλοιπη Ελλάδα αλλά και ολόκληρη τη Μεσόγειο. Επίσης, δίνεται η δυνατότητα στους τουρίστες να επισκέπτονται τα αξιοθέατα της Κρήτης που προσεγγίζονται μόνο μέσω θαλάσσης.

Δυστυχώς, όμως, υπάρχουν και πολλά μειονεκτήματα τα οποία εντοπίζονται κυρίως στο κομμάτι ποιότητας των προσφερόμενων υπηρεσιών και, πιο συγκεκριμένα, η έλλειψη υγιεινής και ποιότητας στους χώρους των πλοίων και η μη τήρηση των στοιχειωδών κανόνων πλεύσης (π.χ. υπερβαίνων αριθμός επιβατών) επηρεάζουν αρνητικά την τουριστική κίνηση του νησιού.

Ακτοπλοϊκές συνδέσεις περιφέρειας Κρήτης:

- * ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΑΕ: Ηράκλειο- Πειραιάς- Ηράκλειο (καθημερινά)
Ηράκλειο- Πάρος- Νάξος- Τήνος- Σύρος- Σκιάθο- Θεσσαλονίκη
(καλοκαιρινούς κυρίως μήνες).
- * ANEK LINES ΑΕ: Ηράκλειο- Πειραιάς- Ηράκλειο (καθημερινά)
- * ANEΔΥΚ: Σφακιά/ Παλαιόχωρα- Γαύδος (τέσσερις φορές την εβδομάδα).
- * ΛΑΝΕ: Άγιος Νικόλαος- Ρόδος-Κάσος- Κάρπαθος- Μήλος- Πειραιάς.
- * ANEK ΑΕ: Σούδα- Αθήνα- Σούδα (καθημερινά)
- * ANEK: Ρέθυμνο- Πειραιάς- Ρέθυμνο

Έκτακτα δρομολόγια εκτελούνται σύμφωνα με την τουριστική κίνηση.

Πηγή: Περιφέρεια Κρήτης 11/07/06

1.2.2 ΥΠΟΔΟΜΕΣ: Ύδρευση – Αποχέτευση – Απορρίμματα

Οι υποδομές ύδρευσης, αποχέτευσης αλλά και απορριμμάτων, είναι ιδιαίτερα σημαντικές και αυτό διότι έχουν άμεση σχέση με την ανάπτυξη νέας τουριστικής πολιτικής. Η επίτευξη νέας τουριστικής ανάπτυξης μέσω νέων μορφών τουρισμού (εναλλακτικός τουρισμός) όπου θα επιτευχθεί ποιοτικότερος τουρισμός, είναι εξαρτημένη και από τις παραπάνω υποδομές. Αυτό συμβαίνει διότι δεν μπορεί να αναπτυχθεί ο οικοτουρισμός, (εναλλακτική μορφή τουρισμού), στο εσωτερικό του νησιού, όταν δεν υπάρχουν οι κατάλληλες υποδομές που θα εξασφαλίζουν τη καλή λειτουργία του αποχετευτικού συστήματος αλλά και της διακομιδής και επεξεργασίας των απορριμμάτων όταν οι ανάγκη αυτής της σωστής λειτουργίας γίνεται ακόμη εντονότερη τους μήνες αυξημένης έλευσης τουριστών. Για να γίνει όμως αυτό, χρειάζεται η βοήθεια και η εγκυρότητα των πληροφοριών που καταδεικνύουν την εικόνα της υπάρχουσας κατάστασης από τις αρμόδιες υπηρεσίες.

1. Ύδρευση

Ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα που παρουσιάζει το νησί σχετικά με τις τεχνικές υποδομές που αναφέραμε παραπάνω, είναι οι υποδομές ύδρευσης. Το πρόβλημα δεν εντοπίζεται τόσο στην έλλειψη υδατικών πόρων όσο στη μη σωστή χρήση αυτών και την αξιοποίηση νέων.

Υπάρχουν πολλές πηγές που ακόμη και σήμερα παραμένουν ανεκμετάλευτες, υπάρχει η ανεξέλεγκτη άντληση νερού από γεωτρήσεις που χρησιμοποιούνται κυρίως για γεωργικούς σκοπούς και που μακροχρόνια θα οδηγήσει σε εξάντληση των αποθεμάτων. Επίσης, το υπάρχων δίκτυο ύδρευσης ποιοτικά είναι μέτριο και σε μερικές περιπτώσεις κακό. Η έλλειψη συντήρησης και η χρήση παλαιών μέσων - εγκαταστάσεων ύδρευσης έχει ως αποτέλεσμα το κακώς ποιοτικά νερό αλλά και την ποσοτικά μεγάλη απώλεια αυτού.

2. Αποχέτευση

Τα δίκτυα αποχέτευσης υπάρχουν κυρίως στα αστικά κέντρα αλλά αρκετά μεγάλο ποσοστό οικισμών χρησιμοποιεί βόθρους προκειμένου να εξυπηρετηθεί.

Στις περισσότερες κατοικημένες περιοχές, έχουν δημιουργηθεί σταθμοί βιολογικού καθαρισμού μικρού ή μεγάλου μεγέθους, ανάλογα με την περιοχή και τις αυξημένες ή όχι ανάγκες αυτής. Παρακάτω θα δούμε αναλυτικότερα τις περιοχές στις οποίες λειτουργούν σταθμοί βιολογικού καθαρισμού.

Οι σταθμοί βιολογικού καθαρισμού, που εντοπίζονται στον Κρητικό χώρο είναι στους νομούς Ηρακλείου, Λασιθίου, Ιεράπετρας, Ρεθύμνης και Χανίων και είναι οι εξής:

- ❖ Νομός Ηρακλείου: Σταθμοί βιολογικού καθαρισμού λειτουργούν στο Ηράκλειο, στη Χερσόνησο, στις Αρχάνες και στη Πόμπια.
- ❖ Νομός Λασιθίου: Σταθμοί βιολογικού καθαρισμού λειτουργούν στον Άγιο Νικόλαο, στην Ελούντα, στη Σητεία και στον Άγιο Γεώργιο Λασιθίου.
- ❖ Στην Ιεράπετρα: Σταθμοί βιολογικού καθαρισμού, βρίσκονται στο τελικό στάδιο κατασκευής αλλά λειτουργούν στις περιοχές Παλαίκαстро, στη Ζάκρο, στο Χανδρά και στο Κεντρί.
- ❖ Νομός Ρεθύμνης: Σταθμοί βιολογικού καθαρισμού λειτουργούν στο Ρέθυμνο, στην Αργυρούπολη, στον Πλακιά, στο Πάνορμο στο Μπαλί στο Πέραμα και στην Αγία Γαλήνη.
- ❖ Νομός Χανίων : Σταθμοί βιολογικού καθαρισμού λειτουργούν μόνο στα Χανιά.

Το σίγουρο πάντως είναι ότι για την σωστή και έγκαιρη αντιμετώπιση τυχών προβλημάτων, πρέπει να υπάρξει μέριμνα τόσο από τους τοπικούς όσο και από τους περιφερειακούς φορείς.

3. Απορρίμματα

Η διαχείριση των απορριμμάτων δεν περιλαμβάνει μόνο το στάδιο της συλλογής τους από τους κάδους αλλά και το στάδιο επεξεργασίας και αποθήκευσής τους.

Στις περισσότερες περιπτώσεις τα απορρίμματα συλλέγονται και συγκεντρώνονται σε περιοχές που ορίζει ο δήμος (χωματερές) χωρίς να υπάρχει η παραπάνω επεξεργασία. Αυτό επιφέρει μεγάλες οικολογικές καταστροφές και σε επίπεδο περιβάλλοντος αλλά και στην υγεία των κατοίκων, ενώ αλλοιώνει σε μεγάλο βαθμό το ευρύτερο περιβάλλον από την άσχημη αισθητικά εικόνα αλλά και από τις οσμές.

Εκτός όμως από τις χωματερές, υπάρχουν και ειδικά διαμορφωμένοι χώροι ρίψης των απορριμμάτων που ονομάζονται ΧΥΤΑ (Χώροι Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων). Τέτοιοι χώροι, που υπάρχουν τέτοιου είδους χωματερές είναι οι εξής:

- ❖ Στο νομό Ηρακλείου: στην περιοχή Φόδελε το οποίο εξυπηρετεί τους κατοίκους δήμων Ηρακλείου και Γαζίου. Στο δήμο Ν. Καζαντζάκη

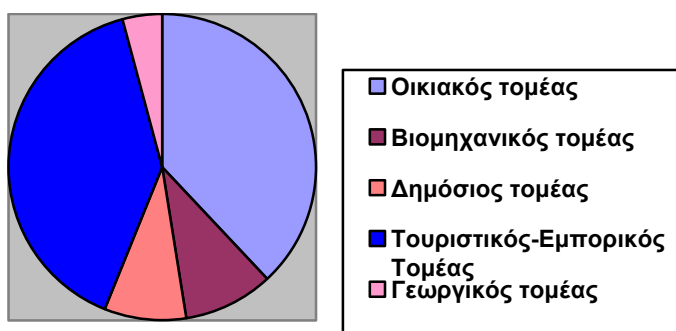
όπου εξυπηρετούνται οι δήμοι Αρχανών, Καζαντζάκη και Τεμένους. Στο δήμο Βιάνου και στις περιοχές Μαλίων και Χερσονήσου.

- ❖ Στο νομό Λασιθίου: στο δήμο Αγίου Νικολάου και Σητείας αλλά και στους δήμους Ιεράπετρας, Νεάπολης, Ιάνου, Λεύκης και Μακρύ Γιαλού που είναι μικρότερης λειτουργικής ικανότητας.
- ❖ Στο νομό Ρεθύμνου: στην περιοχή Αθανάτου που εξυπηρετεί τους δήμους Ρεθύμνου και Αρκαδίου αλλά και στην περιοχή Αμαρίου που εξυπηρετείται το υπόλοιπο τμήμα του νομού Ρεθύμνης.
- ❖ Στο νομό Χανίων: στο δήμο Σφακίων, και στις περιοχές Μοδακίων, Σελίνου, Κουρουπητού και Κισσάμου.

Η εικόνα που παρουσιάζουν οι υποδομές ύδρευσης - αποχέτευσης – απορριμμάτων σε όλη την Κρήτη δεν είναι η ιδανική. Τόσο από άποψη κάλυψης, των διαρκώς αυξανόμενων αναγκών, όσο και από άποψη αισθητικής υπάρχουν κενά. Αρκετές από τις υπάρχουσες εγκαταστάσεις είναι παλιές και δεν συντηρούνται όπως πρέπει έτσι ώστε να λειτουργούν καλύτερα και αποδοτικότερα. Έτσι θα πρέπει να υπάρξει ειδική μέριμνα και σε τοπικό αλλά και σε περιφερειακό επίπεδο, ώστε να λυθούν τα προβλήματα και να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για την ανάπτυξη νέων μορφών τουρισμού.

1.2.3 Υποδομές Ενέργειας

Ο τομέας ενέργειας στην Κρήτη είναι ένας σημαντικός τομέας αυξημένης βαρύτητας, όχι μονάχα για το εμπόριο αλλά και για τον τουρισμό ο οποίος είναι ο μεγαλύτερος αναπτυξιακός τομέας στην Κρήτη. Η ενέργεια και ο τουρισμός, βρίσκονται σε σχέση εξάρτησης και αυτό διότι η εξασφάλιση υψηλής ποιότητας προς φερόμενων υπηρεσιών στον τουρισμό, απαιτούν ενεργειακή επάρκεια. Το εμπόριο αλλά και ο τουρισμός είναι οι μεγαλύτεροι σε ενεργειακή κατανάλωση τομείς συγκριτικά με τον οικιακό τομέα, το βιομηχανικό τομέα, το δημόσιο τομέα αλλά και τον γεωργικό τομέα.



Πηγή: Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας περιφέρειας Κρήτης. 18/07/06

Ειδικά τους καλοκαιρινούς κυρίως μήνες όπου υπάρχει αυξημένη ζήτηση και κατανάλωση ενέργειας λόγω αυξημένης χρήσης ηλεκτρικών συσκευών από τους ντόπιους κατοίκους αλλά και από την διαρκώς αυξανόμενη έλευση τουριστών, δημιουργούνται αυξομειώσεις στην τάση του ηλεκτρικού ρεύματος αλλά πολλές φορές και διακοπή αυτού.

Με στοιχεία του Ενεργειακού Κέντρου της Περιφέρειας Κρήτης στο νησί, λειτουργούν δύο σταθμοί παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος. Ο ένας από αυτούς βρίσκεται στην περιοχή Λινοπεράματα του νομού Ηρακλείου και αποτελείται από έξι ατμοστροβιλικές μονάδες, ενώ ο άλλος βρίσκεται στην περιοχή Ξυλοκαμάρα του νομού Χανίων και αποτελείται από επτά αεροστροβιλικές μονάδες και μία ατμοστροβιλική. Η ΔΕΗ εκμεταλλεύεται δύο ακόμη μικρούς υδροηλεκτρικούς σταθμούς αλλά σε κεντρικά σημεία των νομών, υπάρχουν και διάφοροι ηλεκτρικοί υποσταθμοί.

Η Κρήτη πάντως, θεωρείται προνομιούχα ως προς τις πηγές ενέργειας και αυτό οφείλεται τόσο στην υψηλή ηλιοφάνειά της όσο και στους ισχυρούς ανέμους.

Στην περιοχή της Σητείας, υπάρχουν εγκατεστημένα αιολικά πάρκα τα οποία μετατρέπουν τη δύναμη των ανέμων σε ηλεκτρική ενέργεια εξοικονομώντας την.

1.2.4 Υποδομές Υγείας

Ο βαθμός παροχής υπηρεσιών υγείας στην Κρήτη είναι αρκετά ικανοποιητικός και αυτό διότι στην περιφέρεια Κρήτης, υπάρχει ένα σχετικά καινούριο πανεπιστημιακό νοσοκομείο με μονάδα εντατικής θεραπείας, υπάρχουν νομαρχιακά νοσοκομεία, κέντρα υγείας αλλά και περιφερειακά ιατρεία. Σε κάθε νομό αλλά και σε κάθε μεγάλη πόλη, υπάρχει και ένα νοσοκομείο το οποίο είναι σε θέση να καλύψει τόσο τις ανάγκες των κατοίκων όσο και των επισκεπτών που έχει κάθε χρόνο. Τέτοια νοσοκομεία, υπάρχουν εκτός από το Ηράκλειο και στο Ρέθυμνο, τα Χανιά, στον Άγιο Νικόλαο, τη Νεάπολη, τη Σητεία και την Ιεράπετρα.

Τα κέντρα υγείας και τα περιφερειακά νοσοκομεία, καλύπτουν τις ανάγκες σε τοπικό κυρίως επίπεδο. Εκεί μάλιστα εντοπίζονται και διάφορα προβλήματα λόγω έλλειψης προσωπικού και εξοπλισμού τα οποία όμως μπορούν εύκολα να διευθετηθούν. Για το λόγω αυτό κρίσιμα και βαριά περιστατικά διακομίζονται σε μεγαλύτερα και πιο εξοπλισμένα νοσοκομεία όπως το πανεπιστημιακό νοσοκομείο Ηρακλείου. Αξιοσημείωτο είναι επίσης το γεγονός ότι εφαρμόζονται περιπτώσεις «τηλεϊατρικής» μέσω διαφόρων πιλοτικών προγραμμάτων, έτσι ώστε να εφαρμόζονται στα διάφορα δημόσια νοσοκομεία προγράμματα αποκατάστασης και θεραπείας χρόνιων νοσημάτων σε επισκέπτες που νοσούν.

Το ΕΚΑΒ συνεργάζεται με το ΠΕΠΑΓΝΗ και το ΙΤΕ για την εφαρμογή της «τηλεϊατρικής» έτσι ώστε να μπορούν να προσφέρουν προγράμματα ιατρικού τουρισμού τα οποία θα προσφέρουν στον ασθενή – επισκέπτη, τη δυνατότητα να συνδυάσει την θεραπεία του με τις διακοπές του, σε ένα άνετο περιβάλλον. Σε αυτό συμμετέχουν επίσης και το ΒΕΜΜΟ (Βαρδινογιάννιο Κέντρο Μεταμόσχευσης Οφθαλμού) αλλά και το κέντρο αιμοκάθαρσης «ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ».

Σχετικά τώρα με τις υπηρεσίες πρόνοιας, όπως τα ΚΑΠΗ και οι βρεφονηπιακοί σταθμοί, αυτοί καλύπτουν τις ανάγκες σε τοπικό επίπεδο, ιδιαίτερα την καλοκαιρινή περίοδο που οι ανάγκες είναι περισσότερο αυξημένες, λόγω της απασχόλησης των γονέων στον τουριστικό τομέα.

1.2.5 Υποδομές Εκπαίδευσης

Στην περιφέρεια Κρήτης, οι υποδομές εκπαίδευσης, είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένες τόσο σε επίπεδο δευτεροβάθμιας όσο και σε επίπεδο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Επίσης σε αρκετά καλό επίπεδο, βρίσκονται και οι υποδομές επαγγελματικής κατάρτισης που σκοπό έχουν να επιμορφώσουν και να βελτιώσουν το ανθρώπινο δυναμικό. Στην Κρήτη λειτουργούν σήμερα:

- ❖ Πανεπιστήμιο με σχολές σε Ηράκλειο και Ρέθυμνο.
- ❖ Τεχνολογικό Ίδρυμα με σχολές σε Ηράκλειο, Χανιά και Σητεία.
- ❖ Πολυτεχνείο με σχολές στα Χανιά.

Εκτός από τις παραπάνω σχολές, υπάρχουν, η Ανώτατη Τουριστική Σχολή η οποία λειτουργεί στον Άγιο Νικόλαο και η Ανώτερη Σχολή Τουριστικών Επαγγελματιών η οποία λειτουργεί στο Ηράκλειο και υπάγεται στον ΕΟΤ.

Τέλος υπάρχουν ακόμη δημόσια ΙΕΚ και ιδιωτικά εκπαιδευτικά ινστιτούτα.

Σχετικά με την τουριστική εκπαίδευση τα κλασικά επαγγέλματα που διδάσκονται, είναι στελέχη και υπάλληλοι τουριστικών γραφείων, ξενοδοχοϋπάλληλοι, ξεναγοί κ.α. εξειδικευμένη κατάρτιση και πτυχίο, παρέχει για τα παραπάνω επαγγέλματα το ΤΕΙ Κρήτης, Σχολή Τουριστικών Επαγγελματιών στο Ηράκλειο η Σχολή Ξεναγών, η Α.Σ.Τ.Ε Αγίου Νικολάου και τα δημόσια και ιδιωτικά ΚΕΚ. Μέσα από τα ΚΕΚ παρέχεται η δυνατότητα σε όσους ενδιαφέρονται για επιπλέον γνώσεις στο κομμάτι του εναλλακτικού τουρισμού.

Ένα από τα προβλήματα το οποίο εντοπίζεται και σε πανελλαδικό επίπεδο, είναι το ότι δεν παρέχεται επαρκής κατάρτιση τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στα τουριστικά επαγγέλματα. Πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης παρέχεται μόνο από το ΤΕΙ Ηρακλείου Κρήτης και την Α.Σ.Τ.Ε του Αγίου Νικολάου. Τα μαθήματα όμως και πάλι, επικεντρώνονται σε γενικευμένες γνώσεις χωρίς να καλύπτουν όλους τους τομείς του τουρισμού. Γι'αυτό τα τελευταία χρόνια υλοποιούνται μεταπτυχιακά προγράμματα από τα πανεπιστήμια στον Πειραιά αλλά και από το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, που έχουν ως σκοπό την μεγαλύτερη κατάρτιση και παροχή γνώσης τόσο στην οργάνωση όσο και στη διοίκηση των τουριστικών επιχειρήσεων.

Πηγή : Τουριστική Εκπαίδευση Και Κατάρτιση: Εξελίξεις, προβλήματα, ανάγκες και πολιτική Λούκας Α. Αθασίου, Αθήνα ΙΤΕΠ 2004 23/06/06

1.2.6 Πολιτιστική Υποδομή

Στις πολιτιστικές υποδομές, περιλαμβάνονται τα εξής που θα δούμε αναλυτικότερα παρακάτω:

- A. Τα Μουσεία.
- B. Οι Πολιτιστικές Εκδηλώσεις.
- Γ. Οι Πολιτιστικές Διαδρομές.

A. Τα Μουσεία

Ένα από τα παλαιότερα και πιο σημαντικά μουσεία της Κρήτης, είναι το Αρχαιολογικό Μουσείο Ηρακλείου το οποίο μαζί και με τα υπόλοιπα μουσεία του νησιού, επικεντρώνουν ένα τεράστιο τουριστικό ενδιαφέρον από κάθε γωνιά της γης.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Το Αρχαιολογικό Μουσείο Ηρακλείου οικοδομήθηκε στα χρόνια 1937-1940 με σχέδια του Π. Καραντινού. Στην ίδια θέση κατά τη βενετοκρατία υπήρχε η μεγαλοπρεπής καθολική μονή του Αγίου Φραγκίσκου, που καταστράφηκε από σεισμό το 1856. Στο Μουσείο έχουν συγκεντρωθεί αρχαιολογικά ευρήματα από όλη την Κρήτη, ανάμεσα στα οποία κυρίαρχη θέση κατέχουν οι θησαυροί του μινωικού, του παλαιότερου ευρωπαϊκού πολιτισμού, τον οποίο εδώ μπορεί να θαυμάσει κανείς σε όλη την ιστορική του συνέχεια.

Η οργάνωση της σημερινής έκθεσης έγινε στα 1951-1964 από τους εφόρους αρχαιοτήτων Ν. Πλάτωνα και Στ. Αλεξίου. Ο τρόπος της παρουσίασης των εκθεμάτων βασίστηκε στη χρονολογική εξέλιξη του μινωικού πολιτισμού και απηχεί τόσο την ιστορία της ανασκαφικής έρευνας και των μεγάλων αποκαλύψεων που έγιναν στις αρχές του αιώνα μας στο νησί (ανάκτορα Κνωσού, Φαιστού, Μαλίων, κ.ά.) όσο και τις θεωρίες που κυριαρχούσαν την ίδια περίοδο για την προϊστορία του αιγαιακού χώρου.

Στο ισόγειο του μουσείου υπάρχουν 13 αίθουσες ανοικτές στο κοινό, ενώ στον πρώτο όροφο υπάρχουν τα κομμάτια από τις αυθεντικές τοιχογραφίες από το Ανάκτορο της Κνωσού. Όλα τα εκθέματα του Μουσείου Ηρακλείου προέρχονται αποκλειστικά από αρχαιολογικούς χώρους της Κρήτης κι η έκθεσή τους έχει γίνει κατά χρονολογικές περιόδους.

Μέσα στο μουσείο εκτίθενται οι επιβλητικές θεές των Μινωιτών, οι περίφημες **"θεές των όψεων"** καθώς κρατούν φίδια στα χέρια τους κι είναι ντυμένες με την παραδοσιακή μινωική ενδυμασία. Μόλις ο επισκέπτης αρχίσει την περιήγηση του στο μουσείο θα μπορέσει να δει την εξέλιξη της αγγειοπλαστικής από την Νεολιθική Εποχή (5000- 2500 π.Χ.) μέχρι την Μετανακτορική Εποχή (2000- 1700 π.Χ.). Δεν μπορεί παρά να θαυμάσει τα περίφημα **καμαραϊκά** αγγεία (2000- 1700 π.Χ.) με τα υπέροχα χρώματα και θέματα, παρμένα από τον φυσικό κόσμο. Κάποια απ' αυτά τα αγγεία ονομάστηκαν "ωκοέλυφα" λόγω της λεπτότητας των τοιχωμάτων τους και συγκρίνονται άφοβα με α σύγχρονα πορσελάνινα σερβίτσια. Μοναδικός στο είδος του είναι ο περίφημος **δίσκος** της Φαιστού με σημεία ιερογλυφικής γραφής και ιδεογραμμάτων. Το περιεχόμενο του δίσκου μας είναι άγνωστο. Τέλος, αντικρίζοντας κάποιος τα αυθεντικά κομμάτια των τοιχογραφιών από το Ανάκτορο της Κνωσού δεν μπορεί να μη διακρίνει την έντονη διάθεση για ζωή και τη λατρεία των Μινωιτών για τη φύση. Τα χρώματα που χρησιμοποιήθηκαν ήταν παρμένα από τη φύση και διατηρήθηκαν ανεξίτηλα μέχρι σήμερα. Παντού μέσα στο χώρο μπορεί να δει κανείς **διπλούς πέλεκεις**, ένα από τα πιο ιερά σύμβολα των μινωικών χρόνων. Επίσης υπάρχουν **σαρκοφάγοι**, φτιαγμένοι ως επί το πλείστον από πηλό, οι οποίοι αν και έχουν αρκετά μεγάλο μέγεθος εντυπωσιάζουν με την απλότητα τους. Αξιοθαύμαστα είναι όμως και τα χρυσά κοσμήματα που βρέθηκαν σε μινωικές νεκροπόλεις, οι καθρέπτες με τις ελεφάντινες λαβές, τα τσιμπιδάκια για τα φρύδια, οι ελεφάντινες κτένες καθώς και τα ξίφη με τις χρυσές λαβές. Οι περίφημες **"μέλισσες"** κοσμούν μια από τις προθήκες του Μουσείου. Πρόκειται για ένα θαυμάσιο κόσμημα που παριστάνει δύο μέλισσες που κουβαλούν μια σταγόνα μέλι στην κηρήθρα. Η έκθεση περιλαμβάνει αντικείμενα κυρίως από την κεντρική και την ανατολική Κρήτη και καλύπτει την ιστορία του νησιού για 5.500 χρόνια.

Η ιστορία της Κρήτης, αποδίδεται μέσα από εκθέματα των ιστορικών μουσείων με σημαντικότερο το Ιστορικό Μουσείο Κρήτης.

Πηγές : (www.historical-museum.gr) (www.heraclion-city.gr)
(www.explorecrete.gr) 28/06/06

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ ΟΙΚΟΣ Α. και Μ. ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΟΥ

Το Ιστορικό Μουσείο Κρήτης, μας δίνει μία ζωντανή εικόνα της ιστορίας και του πολιτισμού της Κρήτης από τους πρώτους μετά Χριστόν αιώνες ως τη σύγχρονη εποχή.

Μεσαιωνική - Αναγεννησιακή Συλλογή

Σε αυτή τη συλλογή, υπάρχουν: Βυζαντινά, ενετικά και τουρκικά γλυπτά και επιγραφές. Τοιχογραφίες (ΙΓ'-ΙΣΤ' αιώνα). Φορητές εικόνες της Κρητικής αγιογραφικής Σχολής (ΙΕ' - ΙΗ' αιώνα). Εκκλησιαστικά σκεύη και άμφια, ξυλόγλυπτα, νομίσματα, κοσμήματα και μικροτεχνήματα της βυζαντινής και της ενετικής περιόδου, αλλά και ο μοναδικός στην Κρήτη πίνακας του Δομήνικου Θεοτοκόπουλου (El Greco) (Άποψη του Όρους και της Μονής Σινά, 1570 περίπου).

Συλλογή Αγώνων για την Ελευθερία

Στη συλλογή αυτή, υπάρχουν: Κειμήλια των Κρητικών επαναστάσεων του ΙΘ' αιώνα και της Κρητικής Πολιτείας (1898-1913). Σημαίες, όπλα και προσωπογραφίες αγωνιστών.

Λαογραφική συλλογή

Η οποία αποτελείται από εκατοντάδες αντιπροσωπευτικά δείγματα της Κρητικής λαϊκής τέχνης όπως υφαντά, κεντήματα, δαντέλες, ενδυμασίες, κοσμήματα, μικροτεχνήματα, μουσικά όργανα, κλπ. Επίσης, υπάρχει και η αναπαράσταση του εσωτερικού ενός παλιού Κρητικού χωριάτικου σπιτιού.

Αίθουσα Νίκου Καζαντζάκη

Στην αίθουσα, βρίσκονται το γραφείο, η βιβλιοθήκη, προσωπικά ενθύμια και χειρόγραφα πολλών έργων του μεγάλου συγγραφέα.

Αίθουσα Εμμανουήλ Τσουδερού

Στην οποία υπάρχει το γραφείο, η βιβλιοθήκη και τα προσωπικά ενθύμια του Πρωθυπουργού της Μάχης της Κρήτης. Χαλκογραφίες, χάρτες, σπάνιες εκδόσεις και μία συλλογή Κρητικών γραμματοσήμων.

Το Μουσείο είναι ανοικτό κάθε μέρα 09.00-17.00 (Σάββατο 09.00-14.00). Κυριακές και αργίες κλειστό.

ΝΕΕΣ ΜΟΝΙΜΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Αίθουσα Α.Γ. Καλοκαιρινού

Στην οποία γίνεται μία εισαγωγή στην ιστορία των χριστιανικών χρόνων της Κρήτης με έμφαση στην Ενετοκρατία και τον Κρητικό Πόλεμο. Γίνεται επίσης μια «περιήγηση» στον Χάνδακα (Ηράκλειο) του 17ου αιώνα:

Το μεγάλο ομοίωμα της πόλης (διαστάσεων 4 X 4 μ.) εκτίθεται για πρώτη φορά. Οι σαράντα φωτεινές δέσμες που σκοπεύουν τα σημαντικότερα μνημεία της ενεργοποιούνται από τους επισκέπτες.

Η Αίθουσα των Κεραμικών

Εκεί βρίσκεται η ιστορία δεκαέξι ολόκληρων αιώνων κεραμικής στην Κρήτη. Υπάρχουν 200 εκθέματα αντιπροσωπευτικά της Βυζαντινής, Ενετικής, Αραβικής και Οθωμανικής κεραμικής.

Εκτός αυτών των μουσείων που είδαμε παραπάνω, υπάρχουν και άλλα εξίσου αξιόλογο μουσεία όπως το Μουσείο Μάχης Κρήτης Και Εθνικής Αντίστασης, το Μουσείο Παραδοσιακής Τέχνης, το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας και το Μουσείο Αγίας Αικατερίνης τα οποία είναι κυρίως θρησκευτικού χαρακτήρα.

ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΑΧΗΣ ΚΡΗΤΗΣ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ

Το Μουσείο

Το Μουσείο Μάχης Κρήτης και Εθνικής Αντίστασης 1941-45 του Δήμου Ηρακλείου ιδρύθηκε και λειτουργεί από το Μάιο 1994. Αποστολή του είναι η συγκέντρωση, η διαφύλαξη και η κατάλληλη έκθεση κειμηλίων της περιόδου 1941-1945 στην Κρήτη, η τεκμηρίωση και προβολή των ιερών αγώνων του Κρητικού λαού κατά τη μάχη αλλά και τη γερμανοϊταλική κατοχή. Παράλληλα με την παρουσίαση των διαφόρων ιστορικών ντοκουμέντων το Μουσείο λειτουργεί ως χώρος για την καλλιέργεια αγάπης και σεβασμού προς την ιστορία της Κρήτης.

Η Μάχη της Κρήτης και η Εθνική Αντίσταση

Στις 20 Μαΐου 1941 άρχισε η πιο παράδοξη μάχη, η "Μάχη της Κρήτης" η μεγαλύτερη πρωτοφανής αερομεταφορά Γερμανών αλεξιπτωτιστών οι οποίοι ήταν οπλισμένοι με τα τελειότερα όπλα της εποχής αυτής. Οι αλεξιπτωτιστές αυτοί όμως, δε στάθηκαν ικανοί να λυγίσουν την αγάπη των Κρητικών για την ελευθερία των λαών αλλά και τη δική τους. Οι πολίτες της Κρήτης στο πλευρό των Ελλήνων, Βρετανών, Νεοζηλανδών και Αυστραλών στρατιωτών πολέμησαν γενναία τους Γερμανούς.

ΝΑΥΤΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

Το Μουσείο εγκαινιάστηκε την 27 Μαΐου 1973, ημερομηνία που συνέπεσε με την 32η επέτειο της μάχης της Κρήτης.

Περιλαμβάνει μακέτες πλοίων, διάφορα ναυτικά όργανα και συσκευές, όπως διαστημόμετρα, βαρόμετρα, ανεμόμετρα, αβάκια πορειών, ταχυτήτων, δίσκους βολής τορπιλών, επιλέμβιες μαγνητικές πυξίδες, μετεωρολογικά όργανα, εξάντες, ουρανόςφαιρα, όργανα πηδαλιουχίας αντιτορπιλικού κ.ά. Επίσης πίνακες ζωγραφικής, προσωπογραφίες, αυθεντικές ιστορικές φωτογραφίες, όπως η φωτογραφία με την ύψωση της Σημαίας της Ένωσης της Κρήτης με την Ελλάδα, στο φρούριο "Φιρκά" Χανίων, την 1η Δεκεμβρίου 1913 κ.ά. Εκτίθενται ακόμα κειμήλια, όπως στολές και άλλα ενθυμήματα, ηρωικά πεσόντων ανδρών του Πολεμικού μας Ναυτικού, όπλα των αποβατικών επιχειρήσεων του 1912-13, πελέκεις των αγημάτων πυρκαγιάς, κρούσεως κ.λ.π.

Όλα τα εκθέματα από τη ναυτική μας παράδοση, είναι ταξινομημένα κατά ιστορικές περιόδους, δηλαδή εποχή χαλκού - Κλασική και Ελληνιστική (2.800

π.Χ.-6ος μ.Χ. αιώνας), Ενετική περίοδος (1200 μ.Χ. μέχρι τον 17ο αι.), Βυζαντινή και Μεταβυζαντινή (650 μ.Χ. μέχρι τον 18ο αιώνα), Τουρκοκρατία, Αγώνας Ανεξαρτησίας (1650 1909), Βαλκανικοί πόλεμοι (1912 1913), Β' Παγκόσμιος Πόλεμος (1940 - 1944), Μεταπολεμική Περίοδος (1944 και μετά).

ΜΟΥΣΕΙΟ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Το Μουσείο Λαϊκής – Παραδοσιακής Τέχνης, βρίσκεται στο παραδοσιακό Κρητικό χωριό Αρόλιθος και έχει ως σκοπό του, την διατήρηση της λαϊκής τέχνης και παράδοσης της Κρήτης.

Το παραδοσιακό αυτό Κρητικό χωριό, αποτελείται από τρεις εσωτερικές αίθουσες και κάποια εξωτερικά τμήματα τα οποία παρουσιάζουν στοιχεία από την αγροτική ζωή των κρητών αλλά και διάφορα έργα λαϊκής τέχνης.

Στην πρώτη αίθουσα ο επισκέπτης συναντά το αγροτικό σπίτι με τον απαραίτητο εξοπλισμό και τα πλουμιστά στολίδια.

Στην δεύτερη αίθουσα εκθέτονται εργαλεία γεωργικά αλλά και κατασκευές διαφόρων μαστόρων της εποχής εκείνης όπως του σαμαρά, του καλαθοπλέκτη, του βαρελά και άλλων.

Η τρίτη αίθουσα εκθέτει έργα λαϊκής χειροτεχνίας σχετικά με την πλεκτική, την υφαντική, την ξυλογλυπτική και άλλες.

Τα εξωτερικά τμήματα σχετίζονται με την αγροτική και κτηνοτροφική δραστηριότητα των κατοίκων του νησιού. Έτσι θα δούμε τη μάντρα και το μιτάτο καθώς επίσης και το αλώνι ή τα αρωματικά φυτά της Κρήτης.

Το Μουσείο αναπτύσσει δραστηριότητες στο χώρο της έρευνας και της συντήρησης των αντικειμένων που εκθέτονται.

Υπάρχει ξεχωριστός χώρος για το εργαστήριο συντήρησης όπου φοιτητές των ΙΕΚ Ηρακλείου έχουν την δυνατότητα να αναπτύξουν την πρακτική τους άσκηση. Επίσης το Μουσείο εξοπλίζει την βιβλιοθήκη του συνεχώς με βιβλία, άρθρα και άλλα οπτικοαουστικά υλικά, χρήσιμα για μελέτη.

Τέλος μια από τις πλέον σημαντικές του δραστηριότητες είναι αυτή των εκπαιδευτικών προγραμμάτων για τα παιδιά της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.

ΜΟΥΣΕΙΟ ΦΥΣΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης, προσφέρει στους επισκέπτες του μια μοναδική ευκαιρία πολύπλευρης γνωριμίας με το φυσικό περιβάλλον της Κρήτης και τις ιδιαιτερότητές του, έτσι όπως αναδεικνύεται μέσα στον οικολογικά και πολιτιστικά πολύπλοκο χώρο της Ανατολικής Μεσογείου. Σε κατάλληλα διαμορφωμένους χώρους 800 περίπου τετ. μέτρων, με ρεαλιστικές αναπαραστάσεις οικοτόπων, υπάρχουν συλλογές διαφόρων φυτών και ζώων και άφθονο φωτογραφικό υλικό. Ο επισκέπτης έρχεται σε επαφή με το φυσικό πλούτο της Κρήτης και της ηπειρωτικής Ελλάδας. Δάση, φρύγανα και μακκία βλάστηση, υγρότοποι, σπηλιές, βραχώδεις και αμμώδεις ακτές, ορεινοί όγκοι καθώς και ειδικά αφιερώματα σε απειλούμενα ζώα (θαλάσσια θηλαστικά, πουλιά, κ.λ.π.), αποτελούν ορισμένα από τα θέματα της μόνιμης έκθεσης που δημιούργησε το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας του Πανεπιστημίου Κρήτης το οποίο βρίσκεται στη λεωφόρο Κνωσού 157. Ακόμα στους χώρους με τα απολιθώματα, τα πετρώματα και τα ορυκτά, μπορεί κανείς να γνωρίσει το εντυπωσιακό

γεωλογικό παρελθόν της Κρήτης και της Μεσογείου αλλά και τη μελλοντική εξέλιξή του. Στον ίδιο όροφο ένα μοναδικό αφιέρωμα στο μινωικό περιβάλλον με αναπαραστάσεις μινωικής αγροικίας (σε φυσικό μέγεθος) και καθημερινών ασχολιών των μινωιτών, εισάγει τον επισκέπτη στο δύσκολο θέμα της σχέσης παλαιών πολιτισμών και φυσικού περιβάλλοντος (παλαιοοικολογία). Ξεχωριστή επίσης θέση στο δεύτερο όροφο του κτιρίου καταλαμβάνει και η εξελικτική πορεία του ανθρώπου. Μέσα από εκμαγεία αυθεντικού παλαιοανθρωπολογικού υλικού, φωτογραφίες και χάρτες ,διαγράφεται η πορεία του ανθρώπινου γένους από τα πρώιμα στάδια των Πρωτευόντων μέχρι τη δημιουργία των πολιτισμών. Τέλος ο βοτανικός κήπος με ενδημικά φυτά της Κρήτης και της Μεσογείου, η αίθουσα προβολών αλλά και το αναψυκτήριο στο ισόγειο του Μουσείου, είναι χώροι όπου ο επισκέπτης θα συνδυάσει τη μάθηση με την ψυχαγωγία.

ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΓΙΑΣ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗΣ

Πρόκειται για μουσείο θρησκευτικού χαρακτήρα το οποίο είναι κατά κύριο λόγο ο ναός της Σιναϊτικής μονής της Αγίας Αικατερίνης και βρίσκεται βορειοανατολικά του Μητροπολιτικού ναού του Αγίου Μηνά. Είναι βασιλική με εγκάρσιο κλίτος που το βόρειο τμήμα του διαμορφώθηκε με τρούλο σε παρεκκλήσιο των Αγίων Δέκα. Ιδρύθηκε τη β' βυζαντινή περίοδο και αποτέλεσε πνευματικό και καλλιτεχνικό κέντρο από τον 15ο έως τον 17ο αι. Με τα εισοδήματα που διέθετε ήταν σε θέση να συντηρεί πολλούς μοναχούς. Κατά την τουρκοκρατία μετατράπηκε σε τζαμί, γνωστό με το όνομα Ζουλφιακάρ Αλή πασά. Σήμερα στο χώρο στεγάζεται έκθεση με αντιπροσωπευτικά έργα της Κρητικής αναγέννησης ανάμεσα στα οποία ξεχωριστή θέση κατέχουν τα έργα του Μιχαήλ Δαμασκηνού. Επίσης εκτίθενται συλλογές με εκκλησιαστικά σκεύη, βιβλία, άμφια και αποτοιχισμένες τοιχογραφίες.

Μερικά από τα εκθέματα του μουσείου :

- ❖ Χριστός Παντοκράτορας
- ❖ Χριστός Παντοκράτορας
- ❖ Προσκύνηση των Μάγων
- ❖ Θεοτόκος η Βάτος
- ❖ Ρίζα Ιεσσαί
- ❖ Αποτομή Κεφαλής Προδρόμου
- ❖ Άγιος Ονούφριος
- ❖ Άγιος Γεώργιος με σκηνές από τον βίο του
- ❖ Άγιος Ιωάννης ο Θεολόγος με τον Πρόχορο
- ❖ Θεία Λειτουργία
- ❖ Θεία Λειτουργία
- ❖ Δευτέρα Παρουσία
- ❖ Άγιοι Πάντες
- ❖ Α' Οικουμενική Σύνοδος
- ❖ Μυστικός Δείπνος
- ❖ Το χαίρε των Μυροφόρων

Εκτός όμως από τα μουσεία που αναφέραμε παραπάνω, την τελευταία δεκαετία έχουν δημιουργηθεί και άλλα νέα μουσεία τα οποία βρίσκονται σε ημιαστικές περιοχές με σκοπό τη διαφύλαξη των παραδόσεων και των τοπικών συνηθειών. Τα μουσεία αυτά είναι και τα εξής:

- ❖ Το Ιστορικό Και Λαογραφικό Μουσείο Ρεθύμνου
- ❖ Το Μουσείο Λυχνοστάτης στη Χερσόνησο
- ❖ Το Μουσείο Αγροτικής Ιστορίας στον Αρόλιθο
- ❖ Το Μουσείο Κρητικής Εθνολογίας στους Βώρους
- ❖ Το Λαογραφικό Μουσείο Σητείας
- ❖ Το Λαογραφικό Μουσείο Γαβαλοχωρίου
- ❖ Η Λαογραφική Συλλογή του Λυκείου Ελληνίδων

Η πλειοψηφία των λαογραφικών μουσείων, βρίσκεται κοντά σε αγροτικές περιοχές και χωριά, έτσι ώστε να υπάρχει αρμονία και συνέχεια μεταξύ του περιβάλλοντος και των εκθεμάτων των μουσείων. Αυτή η εξέλιξη και δημιουργία νέων μουσείων αποτέλεσε σταθμό για την αύξηση τόσο των ξένων όσο και των ντόπιων επισκεπτών (από άλλες περιοχές), αλλά και την μελλοντική ανάπτυξη του πολιτισμικού τουρισμού στις περιοχές αυτές.

Πηγές : (www.historical-museum.gr) (www.heraclion-city.gr)
(www.explorecrete.gr) (www.crete-info.gr) 30/06/06

B. Οι Πολιτιστικές Εκδηλώσεις

Η αρχή των πολιτιστικών εκδηλώσεων, αναβιώνει μέσα από τα πανηγύρια και τους εορτασμούς που λάμβαναν χώρα στην Κρητική ύπαιθρο με αφορμή γιορτές θρησκευτικού και ιστορικού χαρακτήρα. Στα περισσότερα χωριά της Κρήτης διοργανώνονται πανηγύρια που έχουν σκοπό να φέρουν κοντά τον τοπικό πληθυσμό της περιοχής διατηρώντας παράλληλα και τα τοπικά ήθη και έθιμα. Πολιτιστικές επίσης εκδηλώσεις, διοργανώνονται κάθε χρόνο με σκοπό την τιμήση ιστορικών επετείων όπως η Μάχη της Κρήτης. Στα αστικά τώρα κέντρα, οι πολιτιστικές εκδηλώσεις, διαφοροποιούνται αρκετά από τις εκδηλώσεις που λαμβάνουν χώρα στην Κρητική ύπαιθρο και τα χωριά. Οι εκδηλώσεις αυτές, πραγματοποιούνται υπό την αιγίδα του εκάστοτε δήμου κατά τους θερινούς κυρίως μήνες και έχουν πολυθεματικό χαρακτήρα (μουσικές εκδηλώσεις, θεατρικές παραστάσεις, εκθεσιακοί χώροι)κ.α. Στις εκδηλώσεις αυτές συμμετέχουν και ντόπιοι αλλά και ξένοι καλλιτέχνες και συνήθως διαρκούν για μέρες ή και βδομάδες.

Γ. Οι Πολιτιστικές Διαδρομές

Ο στόχος των Πολιτιστικών Διαδρομών, ήταν η δημιουργία ενότητας μεταξύ του τουρισμού, με τον πολιτισμό και το περιβάλλον. Για να διαφοροποιηθεί το τουριστικό προϊόν, η πολιτική της Περιφέρειας Κρήτης αλλά και των τοπικών αναπτυξιακών φορέων, ήταν να εμπλουτίσουν το τουριστικό προϊόν με νέα στοιχεία σε συνδυασμό με την επέκταση των τουριστικών πόρων, πετυχαίνοντας έτσι και την χρονική του, επιμήκυνση.

Τα νέα αυτά στοιχεία, του τουριστικού αυτού προϊόντος, θα έπρεπε να είναι μεταξύ τους άρτια συνδεδεμένα. Αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί μονάχα αν τα πολιτιστικά στοιχεία και οι τοπικές συνήθειες (ήθη – έθιμα), του εκάστοτε τόπου συνδυάζονταν αρμονικά με το φυσικό περιβάλλον κάθε περιοχής.

Τέτοιες πολιτιστικές διαδρομές, υπάρχουν στο νομό Ηρακλείου, στην επαρχία Σητείας, στο Ρέθυμνο : «οι δρόμοι της παραδοσιακής υφαντικής», στις Αρχάνες : «οι δρόμοι του κρασιού» κ.α. Κάποιες από τις παραπάνω πολιτιστικές εκδρομές, έχουν χρηματοδοτηθεί από κοινοτικά προγράμματα ενώ άλλες από οργανώσεις και διάφορους πολιτιστικούς συλλόγους.

Τέλος οι πολιτιστικές διαδρομές ως συστατικό ενός νέου τουριστικού προϊόντος της Κρήτης πρέπει :

- ❖ να σχεδιαστεί σωστά το πλάνο προβολής τους
- ❖ να αξιοποιηθούν με το καλύτερο τρόπο και πάντα σε συνάρτηση με το περιβάλλον όλοι οι πόροι
- ❖ να υπάρξουν ουσιαστικές παρεμβάσεις και στήριξη από τους αρμόδιους φορείς.

Πηγές : (www.in.gr) (www.heraclion-city.gr)
(www.explorecrete.gr) 30/06/06

1.2.7 Πολιτισμική Υποδομή

I. Οι Αρχαιολογικοί Χώροι

Σε ολόκληρη την έκταση της Κρήτης, υπάρχουν μνημεία αρχαίων πολιτισμών που ήκμασαν στο νησί πριν από 4000 περίπου χρόνια. Ο Μινωικός πολιτισμός, είναι γνωστός σε όλο τον κόσμο και αποτελείται από πληθώρα σημαντικών μνημείων, πόλεων και ανακτόρων, (τα οποία θα δούμε αναφορικά παρακάτω και θα αναλύσουμε το σπουδαιότερο ανάκτορο από αυτά, την Κνωσό).

Οι μεγαλύτερες Μινωικές πόλεις βρίσκονται κοντά στη θάλασσα και παρουσιάζουν μεγαλύτερη πυκνότητα στην ανατολική αλλά και δυτική Κρήτη. (Ανδρεαδάκη – Βλαζάκη 1996). Κάποιες από αυτές είναι και οι εξής:

- Τα ανάκτορα και ο Μινωικός οικισμός της Κνωσού. (βλέπε παράρτημα 2)
- Οι Μινωικές πόλεις στα Μάλλια και στη Ζάκρο.
- Τα ανάκτορα της Φαιστού, των Μαλλίων και της Ζάκρου.
- Το Μινωικό μέγαρο στο Ζώμιθο.

Το Μινωικό ανάκτορο είναι ο κύριος επισκέψιμος χώρος της Κνωσού, σημαντικής πόλης κατά την αρχαιότητα, με συνεχή ζωή από τα νεολιθικά χρόνια έως τον 5ο αι. μ.Χ. Είναι χτισμένο στο λόφο της Κεφάλας, με εύκολη πρόσβαση στη θάλασσα αλλά και στο εσωτερικό της Κρήτης. Κατά την παράδοση, υπήρξε η έδρα του σοφού βασιλιά Μίνωα. Συναρπαστικοί μύθοι, του Λαβύρινθου με το Μινώταυρο και του Δαίδαλου με τον Ίκαρο, συνδέονται με το ανάκτορο της Κνωσού.

Οι πρώτες ανασκαφές έγιναν το 1878 από τον Ηρακλειώτη Μίνωα Καλοκαιρινό. Ακολούθησαν οι ανασκαφές που διεξήγαγε ο Άγγλος Sir Arthur Evans (1900-1913 και 1922-1930) και που αποκάλυψαν ολόκληρο το ανάκτορο.

Τα παλαιότερα ίχνη κατοίκησης στο χώρο του ανακτόρου ανάγονται στη νεολιθική εποχή (7000-3000 π.Χ.). Η κατοίκηση συνεχίζεται στην προανακτορική περίοδο (3000-1900 π.Χ.), στο τέλος της οποίας ο χώρος ισοπεδώνεται για την ανέγερση ενός μεγάλου ανακτόρου. Το πρώτο αυτό ανάκτορο καταστρέφεται, πιθανότατα από σεισμό, το 1700 π.Χ. περίπου. Δεύτερο, μεγαλοπρεπέστερο ανάκτορο ανεγείρεται πάνω στα ερείπια του παλαιού. Μετά από μερική καταστροφή γύρω στο 1450 π.Χ., Μυκηναίοι εγκαθίστανται στην Κνωσό. Το ανάκτορο καταστρέφεται οριστικά περί το 1350 π.Χ. από μεγάλη πυρκαγιά. Ο χώρος που καλύπτει κατοικείται ξανά από την ύστερη μυκηναϊκή περίοδο μέχρι τα ρωμαϊκά χρόνια.

Στο ανάκτορο της Κνωσού έχουν γίνει ευρείας έκτασης αναστηλώσεις από τον ανασκαφέα Sir Arthur Evans. Ήταν πολυόροφο και κάλυπτε έκταση 20.000 τ.μ. Εντύπωση προκαλούν η ποικιλία των δομικών υλικών, τα χρωματιστά κονιάματα, οι ορθομαρμαρώσεις και οι τοιχογραφίες που κοσμούν δωμάτια και διαδρόμους. Τις υψηλές τεχνικές γνώσεις των Μινωϊτών επιβεβαιώνουν πρωτότυπες αρχιτεκτονικές και κατασκευαστικές επινοήσεις, όπως οι φωταγωγοί και τα πολύθυρα, η χρήση δοκαριών για ενίσχυση της τοιχοποιίας, καθώς και το σύνθετο αποχετευτικό και υδρευτικό δίκτυο.

Το ανάκτορο αναπτύσσεται γύρω από τη μεγάλη Κεντρική Αυλή, χώρο δημόσιων συγκεντρώσεων. Δεύτερη αυλή, η Δυτική, αποτελούσε την επίσημη πρόσβαση στο ανάκτορο αλλά και χώρο τελετουργιών.

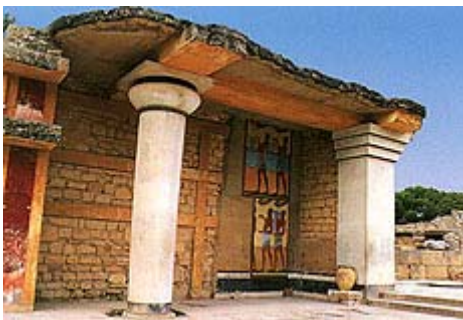
Στη δυτική πτέρυγα εντάσσονται οι επίσημοι χώροι διοικητικών και θρησκευτικών δραστηριοτήτων: το Τριμερές Ιερό, τα Ιερά Θησαυροφυλάκια και οι Υπόστυλες Κρύπτες. Ξεχωρίζει η Αίθουσα του Θρόνου, με τη δεξαμενή καθαρμών και τον αλαβάστρινο θρόνο που πλαισιώνεται από θρανία. Στη νότια πτέρυγα σημαντικότεροι χώροι είναι το Νότιο Πρόπυλο, ο Διάδρομος της Πομπής και η Νότια Είσοδος με την τοιχογραφία του πρίγκιπα με τα Κρήνα. Στην ανατολική πτέρυγα εντάσσονται χώροι κατοίκησης και μεγάλες αίθουσες υποδοχής, με κυριότερες την Αίθουσα των Διπλών Πελέκων και το Μέγαρο της Βασίλισσας. Σε αυτές οδηγεί το επιβλητικό μεγάλο Κλιμακοστάσιο.

Από τη Βόρεια Είσοδο γινόταν η επικοινωνία με το λιμάνι της Κνωσού. Η Βόρεια Είσοδος πλαισιώνεται από υπερυψωμένες στοές, από τις οποίες η δυτική κοσμείται με την τοιχογραφία του Κυνηγιού Ταύρου. Μεγάλος λιθόστρωτος πομπικός δρόμος, ο Βασιλικός Δρόμος, οδηγούσε από το Μικρό Ανάκτορο και την πόλη στη βορειοδυτική γωνία του ανακτόρου, όπου διαμορφώνεται υπαίθριος θεατρικός χώρος. Η αποθήκη των γιγαντιαίων πίθων, χρονολογείται στην Παλαιοανακτορική Περίοδο (2.000-1.700 π.Χ.).

Αξιοπρόσεκτο είναι το μέγεθός τους. Κάτι που προκαλεί την εντύπωση πολλών επισκεπτών είναι οι πολλές λαβές στο σώμα του βαρύ πίθου, μέσα από τις οποίες περνούσαν σχοινί κατά την μεταφορά του. Έμφαση πρέπει να δοθεί στο γεγονός ότι οι Μινωίτες φημίζονται για την ανεπτυγμένη ναυτιλία και το εμπόριό τους. Διατηρούσαν σχέσεις τόσο με τη Μέση Ανατολή, την Αίγυπτο όσο και με τα νησιά του Αιγαίου. Για τη Μινωική θαλασσοκρατορία πολύς λόγος έχει γίνει. Βορειότερα βρίσκεται ο τομέας των εργαστηρίων κεραμικής. στο βορειοανατολικό άκρο του ανακτόρου ήταν οι Παλαιοανακτορικές αποθήκες.

Γύρω από το ανάκτορο εκτεινόταν ο μινωικός οικισμός και, στους λόφους, τα νεκροταφεία. Σημαντικά οικοδομήματα της ίδιας περιόδου είναι: η Νότια Οικία, η Οικία του ιερού Βήματος, το Μικρό Ανάκτορο, ο Ξενώνας, η Βασιλική Έππαυλη και ο Τάφος-Ιερό. Από τη ρωμαϊκή Κνωσό σημαντικό οικοδόμημα είναι η Βίλλα του Διονύσου με ψηφιδωτά δάπεδα (2ος αι. μ.Χ.).

Τα πολυάριθμα, εξαιρετικής τέχνης, ευρήματα από το ανάκτορο, αγγεία, σκεύη, ειδώλια, το αρχείο πινακίδων της Γραμμικής Β γραφής, καθώς και τα πρωτότυπα των τοιχογραφιών, φυλάσσονται στο Μουσείο Ηρακλείου. Στο Μινωικό εργαστήριο του λιθοξόου υπάρχουν κομμάτια από κροκεάτη ή σπαρτιατικό λίθο. Όταν συνέβη η καταστροφή, οι τεχνίτες επεξεργάζονταν τις πέτρες. Δίπλα βρισκόταν το εργαστήριο του κεραμέα με ένα χαμηλό θρανίο και μία λεκάνη από γύψο. Σε μία αίθουσα πάνω από το εργαστήριο του κεραμέα βρέθηκε η τοιχογραφία των «Ταυροκαθάψιων». Στην Ανατολική πτέρυγα είναι εμφανές το αποχετευτικό σύστημα δηλαδή το σύστημα λίθινων αγωγών που οδηγεί τα όμβρια ύδατα έξω από το ανακτορικό συγκρότημα. Το προηγμένο υδρευτικό και αποχετευτικό σύστημα της Κνωσού, το συναντάμε και στα υπόλοιπα μινωικά ανάκτορα, και προκαλεί τον θαυμασμό για την τεχνική του αρτιότητα. Ο πήλινος αυτός αγωγός, αποτελείται από θηλυκό και αρσενικό τμήμα που το ένα κουμπώνει μέσα στο άλλο, ενώνονται απόλυτα και αποφεύγεται η διαρροή. Πήλινοι αγωγοί χρησιμοποιούνταν στην Κρήτη μέχρι και τα μέσα του 20ου αιώνα. Όσο αφορά την Κνωσό, το νερό ερχόταν με υδατογέφυρα από τις πηγές στις Αρχάνες, μια απόσταση 10 χιλιομέτρων περίπου.



Το νότιο Πρόπυλο με αντίγραφα τμημάτων
Η Αίθουσα του Θρόνου
της τοιχογραφίας της Πομπής



Η Βόρεια είσοδος



Το "Μέγαρο της Βασίλισσας"



Οι δυτικές αποθήκες
Μετά την παρακμή του Μινωικού πολιτισμού
δημιουργήθηκε μια καινούρια τάξη πραγμάτων. Τα

μεγαλύτερα οικιστικά κέντρα, δεν βρίσκονται πλέον στις παραθαλάσσιες πόλεις αλλά στον ορεινό χώρο.(Βασιλάκης Α, Αθήνα).

Οι γνωστότερες αρχαίες πόλεις αυτής της εποχής είναι οι εξής:

- Η Γόρτυνα, η Λύκτος και η Ριζηνία (που βρίσκονται στον Ψηλορείτη).
- Η Δρήρος, η Λατώ και η Πραισός (που βρίσκονται στο νομό Λασιθίου).
- Η Σύμη (που βρίσκεται στα Λασιθιώτικα όροι).
- Τα Φαλάσαρνα, η Λάπα, η Άπτερα, η Έλυρος, η Λισσός, η Τάρα κ.α(που βρίσκονται στη δυτική Κρήτη).

Η λεπτομερής αποτύπωση όλων των αρχαιολογικών χώρων είναι αρκετά δύσκολη και αυτό διότι υπάρχουν ακόμη και σήμερα αρχαιολογικοί χώροι που δεν έχουν ακόμη μελετηθεί και χαρακτηριστεί.

Παρόλα αυτά όμως το Αρχαιολογικό Ινστιτούτο Κρήτης, έχει εκπονήσει ερευνητικό πρόγραμμα το οποίο έχει βοηθήσει ουσιαστικά στην δημιουργία αρχείου 5000 περίπου θέσεων. Ακόμη, το Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων υλοποιεί ένα πρόγραμμα βάση του οποίου τοποθετούνται σε συγκεκριμένους αρχαιολογικούς χώρους ενημερωτικές πινακίδες με στόχο την καλύτερη ενημέρωση και προβολή των χώρων αυτών.

Πηγές : (www.gnto.gr) , (www.world-tourism.org)
(www.greek-tourism.gr) (www.in.gr) 12/06/06

II. Οι Τοποθεσίες Μυθολογικού Ενδιαφέροντος

Το φυσικό σκηνικό που συνθέτουν τα βουνά της Κρήτης, αποτέλεσε έμπνευση για τη δημιουργία της Ελληνικής Μυθολογίας. Τέτοιου είδους τοποθεσίες μυθολογικού ενδιαφέροντος, τοποθετούνται στις ορεινές κυρίως περιοχές της Κρήτης και είναι οι εξής:

- ❖ Το Ιδαίο Άντρο, το οποίο βρίσκεται στο Οροπέδιο Νίδας.
- ❖ Το Δικταίο Άντρο, το οποίο βρίσκεται στο Οροπέδιο Λασιθίου.
- ❖ Ο Λαβύρινθος, που βρίσκεται στη Γόρτυνα.
- ❖ Η Τάρρα, που βρίσκεται στην έξοδο του φαραγγιού της Σαμαριάς.
- ❖ Η Άπτερα που βρίσκεται στην έξοδο του λιμανιού της Σούδας.

III. Τα Δημόσια Οικοδομήματα Ηρακλείου – Νεότερα Μνημεία

Καπνοκοπήριο

Στην Αγία Τριάδα, στη θέση όπου το πρώτο μισό του 17ου αιώνα υπήρχε η Μονή της Παναγίας της Ακρωτηριανής, βρίσκεται το κτίριο του καπνοκοπηρίου.

Το κτίριο έχει κάτοψη σε ορθογώνιο σχήμα και συμμετρία κατά τους δύο άξονες κατασκευής (βορρά-νότο, ανατολή-δύση). Σήμερα ο λιθόκτιστος τοίχος που το περιβάλλει καθώς και το κτίριο είναι κυρηγμένα μνημεία (ΦΕΚ. 45/Α/18-3-47). Ο Σταυρινίδης αναφέρει ότι το μοναστήρι κατεδαφίστηκε από τους Τούρκους και με τα υλικά του ανεγέρθηκε τον 19ο αι. το σημερινό κτίριο. Το κτίριο του Καπνοκοπηρίου είναι δύοροφο κεραμοσκεπές κτίσμα αποτελούμενο από τρεις πτέρυγες. Οι πτέρυγες έχουν στέγες σε διαφορετικά επίπεδα και αυτό συντελεί στην κλιμάκωση των όγκων τους. Ο κύριος όγκος του κτιρίου προβάλλει υψηλότερα από τους άλλους και σ' αυτόν υπάρχουν δύο μεγάλες αίθουσες μία σε κάθε όροφο. Η επικοινωνία του ισογείου με τον πρώτο όροφο επιτυγχάνεται με δύο ξύλινες σκάλες που βρίσκονται στις παράπλευρες πτέρυγες. Οι τοιχοποιίες είναι κατασκευασμένες από αργολιθοδομή ενώ στις γωνίες, με λαξευτά πελέκια διαμορφώνονται παραστάδες.



Ιταλική Αρχαιολογική Σχολή (κονάκι Μιρτζά Εφέντη), οδός Αλμπερτ

Από τα πιο κομψά και ενδιαφέροντα κτίσματα της Βαλκανικής αρχιτεκτονικής της πόλης είναι το κονάκι του Μιρτζά Εφέντη που σήμερα αποτελεί ιδιοκτησία της Ιταλικής Αρχαιολογικής Σχολής. Αρχιτεκτονικά και μορφολογικά στοιχεία τόσο της Οθωμανικής αρχιτεκτονικής όσο και του νεοκλασικισμού χαρακτηρίζουν το κτίριο. Στην πρόσοψη δεσπόζουν αφενός το τούρκικο σαχνισί που υποβαστάζεται από καμπυλόκυρτα φουρούσια απλής μορφής και έχει διακοσμητικούς νεοκλασικούς ψευδοκίονες στις ακμές του, παράθυρα με καφασωτά και σύνθετα γείσα, αφετέρου η είσοδος του σπιτιού που έχει νεοκλασική διαμόρφωση. Η αυλή έχει επίστρωση με βοτσαλωτό δάπεδο.



Κτίριο Ιστορικού Μουσείου

Έχει χαρακτηριστεί ως Ιστορικό Διατηρητέο Μνημείο και Έργο Τέχνης. Διόροφο κτίριο, εξαιρετο δείγμα της νεοκλασικής αρχιτεκτονικής. Η είσοδος διαμορφώνεται με μαρμάρινο προστώο και πώρινους κίονες. Τα παράθυρα του ισογείου στην πρόσοψη καθώς και στο νότιο τμήμα της Ανατολικής και Δυτικής όψης έχουν ημικυκλικά υπέρθυρα και πλαισιώνονται από Καρυάτιδες (Ερμαί) που φέρουν αέτωμα ενώ τα λοιπά έχουν απλά ευθύγραμμα περιθωρώματα. Η βόρεια πλευρά του κτιρίου διαμορφώνεται σε "SCARPA" κατά τα Ενετικά πρότυπα. Στη νότια πλευρά του κτιρίου υπάρχει αύλειος χώρος που περιφράσσεται από νεοκλασικής μορφής αυλότοιχο. Το εσωτερικό του κτιρίου έχει ζωφόρους στις επιστέψεις των τοίχων με θέματα από



την Ιλιάδα και την Οδύσσεια.

Κτίστηκε στη θέση παλαιότερου αρχοντικού το 1870 με σχέδια του Λ. Κανταντζόγλου. Πυρπολήθηκε και καταστράφηκε από τους Τούρκους κατά τα γεγονότα της 25ης Αυγούστου 1898. Επανακατασκευάστηκε το 1903 σε σχέδια του Κ. Τσαντηράκη (τα οποία σώζονται), που βασίστηκαν στην προηγούμενη λύση.

Κτίριο "Εφκάφι" ιδιοκτησίας κληρονόμων Μηλιαρά, Έβανς 24

Το κτίριο ιδιοκτησίας κλ. Μηλιαρά στην οδό Έβανς, γνωστό ως "Εφκάφι", είναι το ένα από τα δύο πρώτα Δημόσια Τούρκικα κτίσματα που κατασκευάστηκαν σύμφωνα με τις επιταγές του Νεοκλασικισμού στο Ηράκλειο.



Χτίστηκε γύρω στο 1878 για να στεγάσει την Υπηρεσία Εφκαφίων, Τούρκικη Δημόσια Υπηρεσία που είχε στη δικαιοδοσία της όλα τα αφιερωμένα σε Φιλανθρωπικά Ιδρύματα κτίρια. Η Νεοκλασική διάρθρωση της πρόσοψης είναι σαφής:

Άξονες συμμετρίας διέπουν την σύνθεση, γίνεται τονισμός του κεντρικού στοιχείου της εισόδου, τα ανοίγματα είναι υψίκορμα και γείσα, πεσσοί επίκρανα κλπ. χαρακτηρίζουν το σύνολο. Ενδιαφέρον μορφολογικό στοιχείο είναι οι ποδιές των παραθύρων του ορόφου όπου το επίχρισμα παίρνει τη μορφή καφασωτού-ανάμνηση της Οθωμανικής Αρχιτεκτονικής.

Το κτίσμα είναι εξαιρετικά κομψό και ενδιαφέρον δείγμα των πρώτων εφαρμογών του Νεοκλασικισμού στο Ηράκλειο στο οποίο χρησιμοποιήθηκαν και στοιχεία από την ευρύτητα τότε διαδεδομένη Βαλκανική αρχιτεκτονική.

Κτίριο ιδιοκτησίας Φ. Χατζηδάκη, Ζωγράφου και Αβέρωφ

Πρόκειται για αξιόλογο κτίριο του ύστερου Νεοκλασικισμού. Το κτίσμα είναι διόροφο με υπόγειο και στεγάζεται με ξύλινη κεραμοσκεπή στέγη. Η πρόσοψή του έχει μορφολογηθεί με επιμέλεια ενώ εντελώς απλές ήταν οι άλλες όψεις. Η διάρθρωση της πρόσοψης έχει γίνει με αυστηρούς άξονες συμμετρίας.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η διαμόρφωση του μεσαίου τμήματος της κύριας όψης, όπου στο ισόγειο και στον όροφο σχηματίζεται επιστήλιο με δωρικές και ιωνικές κολώνες αντίστοιχα ενώ η απόληξη στέφεται με αέτωμα. Ενδιαφέρον επίσης παρουσιάζει η σιδεριά της πόρτας εισόδου σε ρυθμό art nouveau και η οδοντωτή ταινία του θριγκού που διατρέχει την όψη.

Τα πλαίσια των ανοιγμάτων έχουν γείσα και γεισίποδες και οι ποδιές των παραθύρων είναι διακοσμημένες με ρόδακες.



Κτίριο "Bon Marche" ιδιοκτησίας Α. Πολυκράτη, Αγίου Μηνά 8

Το περίφημο "Bon Marche", ήταν ιδιωτικό κατάστημα που ανήκε στους υιούς Χουσεΐν Μωχαρέμ Λιτσαρδάκη. Κτισμένο το 1892 στην οδό Αγ. Μηνά 8 αποτελεί ένα ενδιαφέρον δείγμα Τούρκικου κτιρίου όπου έχουν χρησιμοποιηθεί νεοκλασικά στοιχεία και στοιχεία της Βαλκανικής αρχιτεκτονικής με άρτιο αισθητικό αποτέλεσμα.

Στο ισόγειο, το χαρακτηριστικό και μεγάλου πλάτους χαμηλωμένο τόξο από πώρινους λαξευτούς αφιδόλιθους της εισόδου έχει συνδυαστεί με τα Νεοκλασικά στοιχεία των θυρωμάτων και έχει επίκρανο και κλειδί τόξου με επιπεδόγλυφες διακοσμήσεις ανατολίτικης επιρροής. Στον πρώτο όροφο ο κλειστός εξώστης έχει, σε συμμετρική διάταξη, δύο αβαθείς κόγχες εκατέρωθεν ενός κεντρικού ανοίγματος. Επάνω από τα επίκρανα των γωνιακών παραστάδων του πρώτου ορόφου υπάρχει ζωφόρος με τρίγλυφα και μετόπες, γείσο με γεισήποδες. Διαμορφώνεται επίσης πλήρες στηθαίο με γωνιακούς πεσσούς και απόληξη σε σχήμα μισής έλλειψης, στο τύμπανο της οποίας υπάρχει μετάλλιο με αραβική επιγραφή.

Κτίριο ιδιοκτησίας Καληωράκη, Λεωφ. Σοφοκλή Βενιζέλου και Θεοτοκοπούλου



Το κτίριο αυτό αποτελεί αξιόλογο δείγμα του όψιμου Νεοκλασικισμού και χαρακτηριστικό παράδειγμα αστικής αρχιτεκτονικής των πρώτων δεκαετιών του 20ου αιώνα. Η πρόσοψή του είναι ιδιαίτερα επιμελημένη. Η μορφολογική της οργάνωση γίνεται με αυστηρούς άξονες συμμετρίας που τονίζονται ιδιαίτερα από τα επί μέρους στοιχεία: Δίδυμοι κίονες Ιωνικού ρυθμού στον εξώστη του πρώτου ορόφου, κολώνες Δωρικού ρυθμού στο μπαλκόνι του ισογείου και ημικυκλική χαρακτηριστική απόληξη του μεσαίου, σε προβολή, τμήματος της πρόσοψης. Οι ποδιές των παραθύρων διαμορφώνονται με πηλίνους κιονίσκους (μπαλουστρες) και τα μπαλκόνια έχουν σφυρήλατο κιγκλίδωμα με συμμετρικές διακοσμήσεις.

Πλαστήρα 106

Πολύ ενδιαφέρον πετρόκτιστο δωρόροφο κεραμοσκεπές κτίσμα του όψιμου νεοκλασικισμού και του εκλεκτικισμού.

Η όλη σύνθεση διέπεται από αυστηρούς κάθετους και οριζόντιους άξονες συμμετρίας και τονίζεται με γείσα, παραστάδες και περιθυρώματα με κυμάτια. Στο ισόγειο τα ανοίγματα πλαισιώνονται με λίθινους λαξευτούς πεσσούς. Οι εξώστες στηρίζονται σε λίθινα σχηματοποιημένα φουρούσια και έχουν απλό γεωμετρικό κιγκλίδωμα. Η είσοδος του ορόφου βρίσκεται στην πλάγια όψη του κτίσματος. Η προσπέλαση γίνεται δια μέσου σκεπαστής εισόδου που βρίσκεται στο ισόγειο, της οποίας το δώμα λειτουργεί σαν αυλή για την κατοικία του ορόφου. Η είσοδος της αυλής πλαισιώνεται με λίθινους λαξευτούς πεσσούς που απολήγουν σε περίτεχνα λίθινα λαξευτά ανθέμια. Η σιδεριά έχει γεωμετρικό και φυτικό διάκοσμο.



Αρχοντικό του Μπέη Σεκεριά, ιδιοκτ. Σκεύως Μπλαβάκη, Αποκορώνου 15



Αποτελεί χαρακτηριστικό δείγμα Βαλκανικής αρχιτεκτονικής με σαφείς νεοκλασικές επιρροές. Η πρόσοψή του χαρακτηρίζεται από σαχνισί που στηρίζεται σε απλά μεταλλικά φουρούσια και είχε διακοσμητικά κολωνάκια στις ακμές του. Το σαχνισί στέφεται με αέτωμα πλαισιωμένο με σύνθετο ξύλινο γείσο. Το μέγεθος του κτιρίου, η διάρθρωση των χώρων του, η

ποικιλία των μορφών των επί μέρους τμημάτων του και η υψηλή αισθητική αντίληψη που αποπνέει το καθιστούν μοναδικό για το Ηράκλειο.

Κτίριο ιδιοκτησίας Τσαχάκη, Θεσσαλονίκης 11

Το σπίτι αυτό είναι από τα κομψότερα δείγματα του όψιμου "ρομαντικού" Νεοκλασικισμού. Κτίστηκε την πρώτη δεκαετία του 20ου αιώνα από τον αρχιτέκτονα Δ. Κυριακό. Ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα είναι η αρχιτεκτονική λύση με την οποία διαμορφώθηκαν οι όψεις του κτιρίου οι οποίες εγγράφονται, με ημικυκλική απότμηση, στη γωνία που δημιουργούν οι δρόμοι. Αξιόλογες είναι επίσης και οι υπόλοιπες αρχιτεκτονικές και μορφολογικές επιλογές: ο ημικυκλικός εξώστης υποβαστάζεται από δωρικούς κίονες, οι όψεις ορίζονται με πεσσούς και παραστάδες, αετώματα, κόγχες και πηλίνα διακοσμητικά στοιχεία συνθέτουν ένα άρτιο, αισθητικά, αποτέλεσμα.



Κτίριο "Μαυράκη" ιδιοκτησίας Τράπεζας Πίστewς, Στυλιανού Γιαμαλάκη 7

Λαμπρό δείγμα του ύστερου Νεοκλασικισμού είναι το κτίριο το γνωστό ως "οικία Μαυράκη" ιδιοκτησία σήμερα της Τράπεζας Πίστewς. Κατασκευάστηκε, πιθανότατα, τη δεύτερη δεκαετία του 20ου αιώνα στη συνοικία Ρετζέπ-Αγά στη με αριθμό 167 οδό της πόλεως, που λίγο αργότερα ονομάστηκε οδός Σφακίων. Ο αρχικός ιδιοκτήτης Ζαχαρίας Ιερωνυμάκης το άφησε κληρονομιά το 1921 στο γιό του Ηρακλή Ιερωνυμάκη ο οποίος το πούλησε στη συνέχεια στον Εμμανουήλ Παντελάκη. Αυτός με τη σειρά του το έδωσε ως προίκα της κόρης του στο δικηγόρο Σ.Μαυράκη το 1948.



Το κτίριο έχει όλα τα χαρακτηριστικά στοιχεία του ύστερου νεοκλασικισμού. Η διάρθρωση της όψης υπακούει σε αυστηρούς άξονες συμμετρίας. Ιδιαίτερα τονισμένος είναι ο κεντρικός κατακόρυφος άξονας όπου διαμορφώνεται, σε εσοχή, η κύρια είσοδος. Οι γωνίες του κτιρίου τονίζονται με λαξευμένους πωρόλιθους κτισμένους κατά το ισόδομο σύστημα ενώ ψευδοπαραστάδες και μικροί κίονες που στέφονται με σχηματοποιημένα κορινθιακά επίκρανα, ορίζουν τα διάφορα επί μέρους τμήματα της πρόσοψης. Η όλη σύνθεση χαρακτηρίζεται ακόμη από τα σύνθετα γείσα, την αετωματική απόληξη του κεντρικού τμήματος, τις μπαλούστρες κάτω από τα υψίκορμα παράθυρα και τις λεπτοδουλεμένες σιδεριές.

Το κυρίαρχο αρχιτεκτονικό στοιχείο είναι η, μοναδική για το Ηράκλειο, τρουλοειδής ξύλινη κατασκευή του κτιρίου. Οι κατασκευές αυτές -"BELVEDERE"- ήταν στοιχείο συνηθέστατο στη βόρεια Ευρώπη. Ενώ όμως εφαρμόστηκαν συχνά στα αστικά κέντρα της κεντρικής και βόρειας Ελλάδας (Αθήνα, Θεσσ/κη, Πάτρα) και σε πολυτελή προάστια τους όπως η Κηφισιά, σπάνια συναντώνται στη νότια Ελλάδα και τα νησιά.

Οικία Χρονάκη

Πρόκειται για πολύ αξιόλογο κτήριο βαλκανικής αρχιτεκτονικής με νεοκλασικές επιδράσεις και με πολύ ενδιαφέροντα ζωγραφικό εσωτερικό διάκοσμο. Η διάταξη των επι μέρους όγκων του είναι πολύπλοκη και αναπτύσσεται γύρω από υπαίθριους ή ημιυπαίθριους εσωτερικούς χώρους καλυμμένους με βοτσαλωτά δάπεδα. Το ισόγειο είναι κτισμένο με πέτρα, όπως και τμήματα του ορόφου, ενώ το υπόλοιπο είναι ξυλόπηκτο. Το ξύλο γίνεται το κυρίαρχο δομικό και μορφολογικό στοιχείο της όλης κατασκευής. Εξαιρετικά σημαντικά είναι τα στοιχεία από ξύλο (ταβάνια, μουσάντρες, ξύλινα εσωτερικά διαχωριστικά), που αποτελούν χαρακτηριστικά δείγματα της αρχιτεκτονικής και αισθητικής αντίληψης αυτής της ομάδας κτισμάτων.

Ανακαινισμένη από τις τεχνικές υπηρεσίες του Δήμου Ηρακλείου (σε συνεργασία με την τοπική Εφορία Νεωτέρων Μνημείων) περιέχει αντικείμενα τέχνης που προσιδιάζουν στον χαρακτήρα της και συγχρόνως φιλοξενεί μία σειρά στοιχεία που έχουν βασική σημασία στην κατανόηση της όλης πολιτιστικής φυσιογνωμίας της πόλης του Ηρακλείου.

Μερικά από αυτά είναι:

- Ένα σύνολο παλαιών επίπλων αραβοτουρκικής προέλευσης,
- Χάρτες και γκραβούρες του 17ου και 18ου αιώνα,
- Μία συλλογή παλαιών καρτ ποστάλ με φωτογραφίες και θέματα από τη ζωή του Ηρακλείου στις πρώτες δεκαετίες του αιώνα μας,

Ένα πλήρες αντίγραφο των Ιεροδικαστικών Κωδίκων του "Τουρκικού Αρχείου Ηρακλείου"

Πηγές : Περιφέρεια Κρήτης, (www.gnto.gr) , (www.world-tourism.org)
(www.greek-tourism.gr) (www.in.gr) 12/06/06

IV. Ιστορικοί Ναοί



Ναοί των βυζαντινών χρόνων, της περιόδου της ενετοκρατίας όπως και της μεταγενέστερης εποχής διασώζονται, μέχρι σήμερα, διάσπαρτοι στην πόλη του Ηρακλείου, ο καθένας με τη δική του ιστορία, φανερώνοντας το βαθύ θρησκευτικό αίσθημα των κατοίκων της πόλης στη διάρκεια της ιστορία της. Κάποιοι από αυτές όπως ο ναός του Αγίου Μάρκου χρησιμοποιείται σήμερα ως εκθεσιακός

χώρος, ενώ στο ναό της Αγίας Αικατερίνης του Σινά εκτίθενται έργα της Κρητικής σχολής αγιογραφίας όπως και θρησκευτικά σκεύη και άμφια.

Αγία Αικατερίνη



Ο ναός της Αγίας Αικατερίνης βρίσκεται βορειοανατολικά του Μητροπολιτικού ναού του Αγίου Μηνά. Είναι βασιλική με εγκάρσιο κλίτος που το βόρειο τμήμα του διαμορφώθηκε με τρούλο σε παρεκκλήσιο των Αγίων Δέκα. Ιδρύθηκε τη β' βυζαντινή περίοδο και αποτέλεσε πνευματικό και καλλιτεχνικό κέντρο από τον 15ο έως τον 17ο αι. Με τα εισοδήματα που διέθετε ήταν σε θέση να συντηρεί πολλούς μοναχούς. Κατά την τουρκοκρατία μετατράπηκε σε τζαμί. Σήμερα στο χώρο στεγάζεται έκθεση με αντιπροσωπευτικά έργα της Κρητικής αναγέννησης. Επίσης εκτίθενται συλλογές με εκκλησιαστικά σκεύη, βιβλία, άμφια και αποτοιχισμένες τοιχογραφίες.

Άγιος Τίτος: (25ης Αυγούστου)



Με την ανάκτηση της Κρήτης από το Νικηφόρο Φωκά, η έδρα της επισκοπής μεταφέρεται από τη Γόρτυνα στον Χάνδακα που γίνεται τώρα η πρωτεύουσα του νησιού. Ο νέος μητροπολιτικός ναός που είναι ο επισημότερος και μεγαλύτερος

στην πόλη είναι αφιερωμένος στον Απόστολο Τίτο. Εδώ, μεταξύ των άλλων κειμηλίων, συγκεντρώθηκαν η Τιμία Κάρα του Αποστόλου Τίτου και η θαυματουργή εικόνα της Μεσοπαντίτισσας. Οι Βενετοί, όταν κατάλαβαν την Κρήτη, εγκαταστήσανε στην ορθόδοξη επισκοπή τον Λατίνο αρχιεπίσκοπο μετατρέποντας το ναό του Αγίου Τίτου σε επισκοπή Λατίνων. Στα μέσα του 15ου αι. ο ναός ανακαινίζεται από τον Λατίνο αρχιεπίσκοπο Φ.Ντάντολο. Όμως άλλες καταστροφές θα προκληθούν στο ναό από σεισμούς και πυρκαγιά με αποτέλεσμα να ξανακτιστεί εξ αρχής γύρω στα 1557. Είχε σχήμα βασιλικής, σχεδόν τετράγωνο, χωρίς κόγχες, με τρούλο στη μέση και κωδωνοστάσιο στη νοτιοδυτική του γωνία. Το εσωτερικό του χωριζόταν σε τρία κλίτη με δύο τοξοστοιχίες. Κατά την περίοδο της τουρκοκρατίας ο ναός παραχωρήθηκε στον Φαζίλ Αχμέτ Κιοπρουλή και μετατράπηκε σε τζαμί, ενώ το κωδωνοστάσιο σε μιναρέ. Ο μεγάλος σεισμός του 1856 καταστρέφει το ναό που κτίζεται πάλι από την αρχή. Μετά την ανταλλαγή των πληθυσμών, η Εκκλησία της Κρήτης επισκεύασε κατάλληλα το ναό και το 1925 αφιερώθηκε και πάλι στον Απόστολο Τίτο. Ανατολικά του ναού ήταν το μέγαρο της Αρχιεπισκοπής.

Ναός Αγίου Τίτου.

Υπήρξε ο Μητροπολιτικός Ναός κατά τη β' Βυζαντινή περίοδο. Κατά τη βενετοκρατία μετατράπηκε σε επισκοπή Λατίνων. Κατά την τουρκοκρατία μετατράπηκε σε τζαμί και τέλος το 1925 αφιερώνεται και πάλι στον Απόστολο Τίτο.



Ναός Αγίου Τίτου.



Οψη από νότια. Διακρίνονται το νέο καμπαναριό, η κρήνη και το αναβρυτήριο.

Μονή Αγίου Πέτρου και Παύλου:

Βρίσκεται στη μέση περίπου του θαλάσσιου τείχους. Κτίστηκε από τους πρώτους χρόνους της βενετσιάνικης κυριαρχίας και ανήκει στο τάγμα των Δομινικανών (Domenicani Predicatori). Ήταν από τις πιο σπουδαίες και μεγαλύτερες λατινικές εκκλησίες της πόλης. Ο σεισμός του 1508 προξένησε μεγάλες καταστροφές στο ναό. Αποτελείται από ένα μακρύ κλίτος που σκεπάζεται από δίκλινη στέγη και καταλήγει σε ιερό το οποίο στεγάζεται με δύο θόλους. Στο βόρειο και νότιο τοίχο του ναού ανοίγονται παράθυρα διαφορετικών τύπων που έγιναν είτε κατά την τουρκοκρατία, ή παλαιότερα. Συνέχεια με το ιερό και προς τη νότια πλευρά υπάρχουν παρεκκλήσια. Άλλες κτιριακές κατασκευές υπάρχουν στη βόρεια και στη δυτική πλευρά του ναού. Κατά τη διενέργεια ανασκαφών που έγιναν τα τελευταία χρόνια στην ευρύτερη περιοχή του ναού (περιοχή Καστέλλας) αποκαλύφθηκαν τάφοι της β' βυζαντινής περιόδου και κάτω από αυτούς εκτεταμένη εγκατάσταση αραβικής περιόδου από την οποία προέκυψαν πλήθος στοιχείων για την αρχιτεκτονική και τον τρόπο ζωής της εποχής εκείνης. Τα ευρήματα από την ανασκαφή αυτή εκτίθενται στο Ιστορικό Μουσείο. Όλη δε, η περιοχή αυτή έχει απαλλοτριωθεί προκειμένου να διασωθούν οι αρχαιότητες και ο ιστορικός της χαρακτήρας όπως επίσης και να εξασφαλιστεί η ελεύθερη θέαση του ναού της ενετοκρατίας.

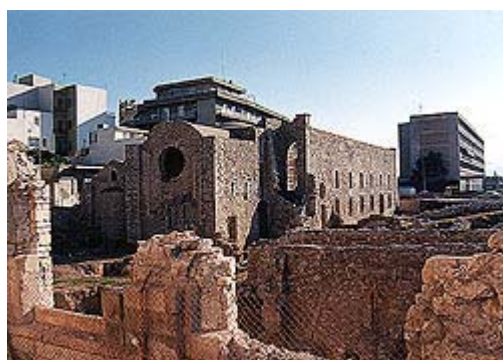
Ο ναός του Αγ. Πέτρου, εν μέρει κατεστραμμένος κατά την τουρκοκρατία, μετατράπηκε σε τζαμί του Σουλτάν Ιμπραχίμ με μιναρέ στη νοτιοδυτική του γωνία. Σήμερα δε, αναστηλώνεται υπό την επίβλεψη της 13ης Εφορείας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων και της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Κρήτης. Μετά την αποπεράτωση των εργασιών, ο ιερός χώρος θα χρησιμοποιηθεί ως επετειακός Ναός και τόπος διεξαγωγής διεθνών διορθοδόξων, διαχριστιανικών και διαθρησκειακών συναντήσεων.



Ναός Αγίου Πέτρου και Παύλου.

Όψη από βορειοδυτικά. Κτίστηκε από τους πρώτους χρόνους της βενετοκρατίας και ανήκε στο Τάγμα των Δομινικανών. Κατά την τουρκοκρατία μετατράπηκε σε τζαμί του Σουλτάν Ιμπραχίμ. Σήμερα αναστηλώνεται προκειμένου να χρησιμοποιηθεί ως επετειακός Ναός και Συνεδριακό κέντρο (λεωφ. Σοφοκλή Βενιζέλου).

Τμήμα των ανασκαφών στην περιοχή της Καστέλλας, ανατολικά του Ναού των Αγίου Πέτρου και Παύλου απ' όπου αποκαλύφθηκαν τάφοι της β' Βυζαντινής περιόδου και κάτω από αυτούς εκτεταμένη εγκατάσταση της Αραβικής περιόδου.



Ναός της Παναγίας των Σταυροφόρων: (οδός Μάρκου Μουσούρου)

Πρόκειται για λατινική μονή των Σταυροφόρων (Crosecchieri) που κατά την τουρκοκρατία μετατράπηκε σε τζαμί με το όνομα Αγκεμπούτ Πασά. Έχει σχήμα βασιλικής με το μεσαίο κλίτος ψηλότερο από τα άλλα. Τα κλίτη επικοινωνούσαν μεταξύ τους με δύο σειρές κιόνων που σχημάτιζαν τόξα. Η στέγη στο μεσαίο κλίτος είναι δίκλινη και στα πλαϊνά μονόκλινη.



Ναός Παναγίας των Σταυροφόρων (οδ. Μάρκου Μουσούρου).

Πρόκειται για λατινική Μονή των Crosecchieri (Σταυροφόρων) που κατά την τουρκοκρατία μετατράπηκε σε τζαμί.

Ναός Παναγίας των Σταυροφόρων
- όψη δυτική.

Ναός του Αγίου Μάρκου: (Πλατεία Λιονταριών)



Ένα από τα πρώτα και σπουδαιότερα έργα των ενετών αποίκων ήταν η ανοικοδόμηση στο κέντρο της πόλης και απέναντι από το ανάκτορο του εκάστοτε δούκα, ενός ναού αφιερωμένου στον προστάτη τους, τον Άγιο Μάρκο. Η εκκλησία του Αγίου Μάρκου δεν εξαρτιόταν άμεσα από τη λατινική αρχιεπισκοπή, αλλά από τον εκάστοτε Δούκα του Βασιλείου της Κρήτης. Αυτός με τη σειρά του μην μπορώντας να επιτελέσει τα θρησκευτικά του καθήκοντά του όριζε κάποιον άλλο, τον «πριμικήριο» ή τον «καπελλάνο» ως υπεύθυνο. Στο ναό αυτό αναλάμβαναν, με κάθε επισημότητα, τα καθήκοντά τους όλοι οι άρχοντες και αξιωματούχοι, ενώ ήταν και ο χώρος όπου ζητούσε την προστασία του από τον προστάτη άγιο ο απλός λαός. Στον ίδιο χώρο ενταφιάζονταν μέσα σε σαρκοφάγους με ανάγλυφες παραστάσεις οι δούκες καθώς και μέλη της επίσημης αριστοκρατίας. Δίπλα στο ναό στη νοτιοδυτική γωνία υπήρχε ψηλό κωδωνοστάσιο με ρολόι. Κατά την πολύχρονη πολιορκία της πόλης από τους Τούρκους, οι καμπάνες έδιναν το σύνθημα του συναγερμού σε περιπτώσεις βομβαρδισμού και για αυτό, πολλές

φορές το κωδωνοστασιο αποτέλεσε στόχο των τουρκικών πυροβόλων. Όταν οι Τούρκοι κατέλαβαν το Κάστρο, ο Άγιος Μάρκος παραχωρήθηκε στον Δεφτερδάρ Αχμέτ Πασά που τον μετέτρεψε σε τζαμί που έφερε το όνομά του. Το κωδωνοστάσιο κατεδαφίστηκε και στη θέση του υψώθηκε μιναρές. Οι νέοι κατακτητές μη σεβόμενοι την ιερότητα του χώρου κατέστρεψαν τις τοιχογραφίες και τους χριστιανικούς τάφους. Μετά την ανταλλαγή των πληθυσμών και την αποχώρηση των Τούρκων, ο Άγιος Μάρκος περιήλθε στη δικαιοδοσία της Εθνικής Τράπεζας και μετά στο Δήμο Ηρακλείου. Τέλος, το 1956 υπογράφεται σύμβαση μεταξύ του Δήμου και της Εταιρείας Κρητικών Ιστορικών Μελετών και αρχίζει έτσι η αποκατάστασή του, ώστε σήμερα να αποτελεί ένα μνημείο-κόσμημα της πόλης, στεγάζοντας παράλληλα τη Δημοτική Πινακοθήκη. Από το 1239 που άρχισε να οικοδομείται μέχρι το 1956 που άρχισε να αποκαθίσταται, το μνημείο πέρασε από διάφορες φάσεις ανοικοδόμησης που οφείλονται σε καταστροφές που υπέστη το κτίριο μετά από σεισμούς που έπλητταν την πόλη κατά καιρούς. Στην αρχική του μορφή, την οποία και επανέκτησε μετά την αποκατάστασή του, ο ναός ήταν τύπου τρίκλιτης ξυλόστεγης βασιλικής. Τα κλίτη χωρίζονταν με δύο σειρές κιόνων που έφεραν γοθικά τόξα. Η στέγη του ήταν τριμερής με το κεντρικό κλίτος ψηλότερο από τα άλλα δύο. Το προστώο αποτελείτο από έξι κίονες που έφεραν μεταξύ τους πέντε τόξα. Από το κωδωνοστάσιο τέλος, που ήταν πολύ ψηλό, σώζεται τμήμα της ενετικής βάσης του και του μετέπειτα τούρκικου μιναρέ που στηρίχθηκε πάνω σε αυτήν.

Παναγία Ακρωτηριανή:

Στο χώρο της Εφορείας Καπνού και του ναού της Αγίας Τριάδας, στην ομώνυμη συνοικία πίσω από τη Λαχαναγορά, υπήρχε κατά το πρώτο ήμισυ 17ου αι. η ορθόδοξη μονή καλογραιών, της Παναγίας της Ακρωτηριανής, μετόχι της Μονής Τοπλού (Σητείας). Κατά την Τουρκοκρατία, οι Τούρκοι κατεδάφισαν τη μονή και έκτισαν στρατώννα που με το χρόνο απέκτησε άλλες χρήσεις. Τελευταία χρησιμοποιήθηκε ο χώρος ως Καπνοκοπητήριο, ενώ σήμερα το υπάρχον κτίριο αναστηλώνεται από τη 13η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων και πρόκειται να στεγάσει το βυζαντινό Μουσείο.

Πηγές : (www.gnto.gr) , (www.crete/region.gr)
(www.heraklion.gr) (www.in.gr) 18/06/06

V. Κρήνες Ηρακλείου

ΟΙ ΚΡΗΝΕΣ ΤΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ



Οι κρήνες (βενετσιάνικες και τούρκικες), τα δημόσια οικοδομήματα, οι ναοί (λατινικοί και ορθόδοξοι) που διασώζονται μέχρι τις μέρες μας κοσμώντας αλλά παράλληλα εξυπηρετώντας, πολλές φορές, τις ανάγκες των σημερινών κατοίκων του Ηρακλείου αποτελούν μνημεία - μάρτυρες του παρελθόντος, σημεία αναφοράς μιας πόλης με πλούσια ιστορία.

VI. Ενετικά Τοίχοι – Ενετικές Κρήνες ΤΑ ΕΝΕΤΙΚΑ ΤΕΙΧΗ ΤΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ-ΧΑΝΔΑΚΑ



Ο οχυρωματικός περίβολος του βενετσιάνικου Χάνδακα του 15ου αι., που σώζεται μέχρι τις μέρες μας, αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα μνημεία του είδους του σε ολόκληρη τη μεσογειακή λεκάνη. Άλλο, επίσης σημαντικό, μνημείο της περιόδου της ενετοκρατίας είναι το επιβλητικό φρούριο του «Κούλε» που δεσπόζει στην είσοδο του παλιού ενετικού λιμανιού.

ΕΝΕΤΙΚΕΣ ΚΡΗΝΕΣ

Μια από τις πρώτες φροντίδες της βενετικής ηγεσίας ήταν και η διοχέτευση νερού στη διψασμένη πόλη του Χάνδακα η οποία στερείτο πηγαίων υδάτων. Αυτό επιτεύχθηκε με την κατασκευή δεξαμενών και πηγαδιών δημόσιων και ιδιωτικών. Διάφορες κρήνες της περιόδου με περίτεχνη διακόσμηση διασώζονται μέχρι σήμερα, κοσμώντας την παλιά πόλη του Ηρακλείου.

Κρήνη Bembo: Κατασκευασμένη από τον capitano Gianmatteo Bembo μεταξύ 1552-1554, δεσπόζει στη σημερινή πλατεία Κορνάρου, δίπλα σε άλλη μεταγενέστερη τούρκικη φιλανθρωπική κρήνη. Κοσμείται με οικόσημα και άλλα αναγεννησιακού και γοτθικού τύπου στοιχεία, ενώ ξεχωρίζει στη μέση μεγάλο ακέφαλο άγαλμα ρωμαϊκής περιόδου. Ο κρουνός διακοσμείται με φυτικής διακόσμησης ανάγλυφα στοιχεία.



Κρήνη Sagredo: Κατασκευασμένη από τον Giovanni Sagredo μεταξύ 1602-1604, τμήμα της έχει εντοιχιστεί στη βορειοδυτική γωνία της σημερινής Λότζια και διακοσμείται με λαξευμένο γυναικείο άγαλμα που, σύμφωνα με την περιγραφή του Gerola, πιθανώς με το αριστερό χέρι να κρατούσε ασπίδα, ενώ με το δεξί ένα είδος βαρειάς (μεγάλου σφυριού) για επίδειξη, και αναπαρίστανε, ίσως, την προσωποποίηση της Κρήτης.



Κρήνη Morozini (Λιοντάρια):



Από τις γνωστότερες κρήνες του Ηρακλείου, σημείο αναφοράς τόσο για τους κατοίκους του, όσο και για τους επισκέπτες του, αποτελεί σήμερα ένα από τα ωραιότερα μνημεία της πόλης. Κατασκευάστηκε από τον γενικό προβλεπτή Francesco Morozini το 1628, ο οποίος μέσα από ένα περίπλοκο, για την εποχή εκείνη, σύστημα αγωγών κατάφερε να φέρει νερό στη διψασμένη πόλη του Χάνδακα από τις πηγές των Αρχανών. Η οκτάλοβη δεξαμενή που στηρίζεται πάνω σε ειδική εξέδρα διακοσμείται με ανάγλυφες μυθολογικές παραστάσεις και θαλάσσιες μορφές, όπως τρίτωνες, δελφίνια, και διάφορα οικόσημα, ενώ το νερό έρρε από τα στόματα των τεσσάρων λιονταριών. Στην κορυφή της κρήνης δέσποζε ένα υπερφυσικό άγαλμα του Ποσειδώνα, το οποίο, όμως κατέρρευσε, πιθανώς από σεισμό. Κατά την τουρκοκρατία η κρήνη υπέστη κάποια ακαλαίσθητη διαμόρφωση με την τοποθέτηση ενός περιμετρικού κουβούκλιου γύρω από αυτήν το οποίο όμως αργότερα αφαιρέθηκε. Ο Morozini με την ευκαιρία των εγκαινίων της έκοψε ειδικό μετάλλιο με τη μορφή του από τη μια μεριά και την κρήνη από την άλλη. Τον Ιούλιο 2004 ύστερα από μια πολύμηνη φροντίδα συντήρησης και αποκατάστασής του ο Δήμος παράδωσε στους Ηρακλειώτες και στους επισκέπτες της πόλης, το λαμπρό αυτό μνημείο, πραγματικό κόσμημα της Κρήτης.

Κρήνη Priuli:



Κατασκευασμένη από τον γενικό προβλεπτή Antonio Priuli, στα 1666, βρίσκεται σήμερα όπισθεν του Μποδοσάκειου Δημοτικού Σχολείου (στην περιοχή της Πύλης Δερματά). Τη διακόσμησε με κίονες και πεσσούς, με κιονόκρανα κορινθιακού τύπου, ενώ η όλη κατασκευή στέφεται με τριγωνικό αέτωμα. Εκατέρωθεν των κίωνων σχηματίζονται κόγχες που οι μετόπες τους διακοσμούνται με περίτεχνη διακόσμηση. Στο μέσον της κρήνης υπάρχει επιγραφή τούρκικη στην οποία αναφέρεται το όνομα του πασά που κατόρθωσε να φέρει ξανά νερό στην κρήνη. Πηγές : (www.gnto.gr) , (www.crete.gr) (www.alternativegreece.gr) (www.heraklion.gr) (www.in.gr) 22/06/06

VII.Φαράγγια – Σπήλαια

Υπάρχουν αναρίθμητα φαράγγια στην Κρήτη, ορισμένα απ' αυτά πάρα πολύ γνωστά, όπως της **Σαμαριάς**. Ωστόσο τα περισσότερα παραμένουν άγνωστα στον πολύ κόσμο, αν κι όχι λιγότερο εντυπωσιακά κι όμορφα. Τα φαράγγια παρέχουν τη δυνατότητα για ευκολότερη πεζοπορία, ιδίως τους καλοκαιρινούς μήνες, οπότε δεδομένων των ψηλών θερμοκρασιών της εποχής είναι πολύ ευκολότερο να κατέβεις ένα φαράγγι παρά να ανέβεις ένα βουνό . Αυτός είναι και ο λόγος που όλες οι καλοκαιρινές εξορμήσεις των Ορειβατικών Συλλόγων της Κρήτης περιορίζονται σε διασχίσεις φαραγγιών και καταλήγουν στη θάλασσα για ένα δροσιστικό μπάνιο. Φυσικά υπάρχουν φαράγγια αληθινά δύσκολα, που απαιτούν ιδιαίτερες ικανότητες, γνώσεις κι εξοπλισμό.

Φαράγγια, που εγώ προσωπικά γνωρίζω, είναι:

Το φαράγγι της **Σαμαριάς**, σίγουρα ιδιαίτερα γνωστό και περπατημένο.
Το φαράγγι της **Πολυρίννιας**, από το Σηρικάρι της επαρχίας Κισσάμου στην αρχαία ακρόπολη της Πολυρίννιας. Περίφημος περίπατος διάρκειας 2 ωρών. Συναρπαστική η θέα από την ακρόπολη.

Το φαράγγι της **Αγίας Ειρήνης**, διάρκειας 5 ωρών (12χμ) από το χωριό Αγία Ειρήνη μέχρι τη Σούγια. Από τα πιο όμορφα στην Κρήτη.

Το φαράγγι της **Λισσού**, 1 ώρα από το λιμάνι της Σούγιας μέχρι την αρχαία πόλη της Λισσού.

Το φαράγγι της **Αράδαινας**, από την Ανώπολη Σφακίων στην παραλία Μάρμαρα, κοντά στο γραφικότατο Λουτρό. Ένα πραγματικά εντυπωσιακότατο φαράγγι, λες και κάποιος έκοψε το βουνό με μαχαίρι. Χρειάζεται κάποια εμπειρία κι εξοικείωση. Η διάρκεια της κατάβασης είναι περίπου 3 ώρες μέχρι τα Μάρμαρα, όπου υπάρχει ταβέρνα και δυνατότητα να κανονίσετε να συνεχίσετε με βάρκα μέχρι το Λουτρό (1 ώρα 15 λεπτά επιπλέον με τα πόδια).



Το φαράγγι της **Ιμπρου**, εύκολη διαδρομή 2,5 ωρών από την Ιμπρο Σφακίων μέχρι τους Κομητάδες

Το φαράγγι της **Πρέβελης**, ένα σίγουρα πολυσύχναστο αλλά και πανέμορφο μέρος. Στην παραλία της Πρέβελης καταλήγει ένα ποτάμι, το οποίο σχηματίζει και το ομώνυμο φαράγγι. Οι όχθες του ποταμού στο τμήμα του κοντά στην παραλία είναι

κατάφυτες με φοίνικες, χαρακτηριστικό που προσδίδει ιδιαίτερα εξωτική εμφάνιση στο τοπίο. Ανεβαίνετε το φαράγγι ακολουθώντας το ρεύμα και δεν παραλείπετε πολλές σύντομες βουτιές στις παγωμένες λιμνούλες. Το φαράγγι της Πρέβελης αποτελεί κατάληξη του **Κουρταλιώτικου** φαραγγιού, που συναντάτε οδηγώντας από Ρέθυμνο προς Πλακιά.

Το φαράγγι του **Πατσού**, άλλη μία εμπειρία που συνδυάζει κολύμπι και πεζοπορία. Από το χωριό Πατσός επί 3 ώρες διασχίζετε ένα κατάφυτο φαράγγι, ενώ δεν λείπουν οι στιγμές που χρειάζεται να βουτήξετε τελείως στο νερό. Στο τελείωμα του φαραγγιού το μονοπάτι χάνεται, αλλά γενικά προχωράτε μέχρι να συναντήσετε τον επαρχιακό δρόμο προς το χωριό Μύρθιος. Το φαράγγι των **Μύλων**, σε ένα καταπράσινο φαράγγι κοντά στο Ρέθυμνο. Το φαράγγι ξεκινάει από το Χρομοναστήρι και καταλήγει στο Ξηρό Χωριό. Μέσα στο φαράγγι ρέει ένα μικρό ποτάμι ενώ υπάρχει και το ομώνυμο εγκαταλειμμένο χωριό.

Το φαράγγι του **Ρούβα**, στις νότιες πλαγιές του Ψηλορείτη.

Το **Βοριζιανό** φαράγγι, από το οροπέδιο της Νίδας στο χωριό Βορίζια.

Το **Αγιοφάραγγο**, κοντά στο χωριό Σίβας και τη Φαιστό. 3 χμ μετά τη Μονή Οδηγήτριας αρχίζει το φαράγγι που καταλήγει σε μια όμορφη παραλία. Τα ασβεστολιθικά βράχια στην παραλία προσφέρονται για διάφορες αναρριχητικές διαδρομές.



Το φαράγγι του **Αλμυρού** κοντά στο Ηράκλειο, όπως και το φαράγγι του Καρτερού.

Το **φαράγγι των νεκρών**, στην Κάτω Ζάκρο. Το όνομα του οφείλεται στο ότι είχε χρησιμοποιηθεί από τους Μινωίτες ως τόπος ταφής των νεκρών τους. Κοντά σ' αυτό βρίσκεται το μινωικό ανάκτορο της Ζάκρου.

Σπήλαια



Υπάρχουν περισσότερα από 2.000 εντυπωσιακά στην πλειοψηφία τους σπήλαια στο νησί, αρκετά από τα οποία χρησιμοποιήθηκαν στα αρχαία χρόνια. Υπάρχουν μερικά μάλιστα που εικάζεται ότι ήταν σε χρήση γύρω στο 3000 π.Χ.. Η σπηλιά Ειλειθυΐα ήταν χώρος λατρείας αφιερωμένος στη Θέα των

τοκετών Ειλειθυΐα. Απολιθώματα που βρέθηκαν στον χώρο αυτό μας παραπέμπουν στη Νεολιθική εποχή. Ένα άλλο σπήλαιο, το Δικταίο Άντρο στο οροπέδιο του Λασιθίου είναι, σύμφωνα με τη μυθολογία, ο τόπος γέννησης του Δία. Κατά το μύθο, ο Δίας έμεινε στο Ιδαίο Άντρο, στον Ψηλορείτη μέχρι την ενηλικίωσή του. Μια άλλη σπηλιά, το Μελιδόνι, ήταν ο τόπος που εκτυλίχθηκε ένα τραγικό επεισόδιο κατά τη διάρκεια του αγώνα για την Κρητική ανεξαρτησία. Το 1824, 300 χωρικοί διωκόμενοι από τις Τουρκικές δυνάμεις βρήκαν καταφύγιο σ' αυτή τη σπηλιά. Όταν αρνήθηκαν να βγουν έξω, οι Τούρκοι οχύρωσαν το άνοιγμα της σπηλιάς με εύφλεκτα υλικά και τα πυροδότησαν, με συνέπεια να μην επιζήσει κανένας από τους χωρικούς. Το σπήλαιο Σεντόνι κοντά στην αρχαία Αξό είναι ένα από τα πιο όμορφα στην Κρήτη. Το σπήλαιο του Αγίου Ιωάννη είναι το μέρος που ο Άγιος έζησε και πέθανε.

Σπήλαιο Ειλίθειας



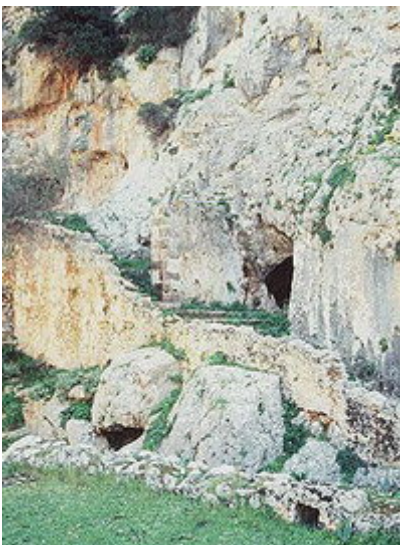
Η σπηλιά βρίσκεται 7 χιλιόμετρα ανατολικά από το Ηράκλειο από τη δεξιά έξοδο του Ηρακλείου, από την εθνική οδό Ηρακλείου - Αγίου Νικολάου προς το χωριό Ελιά.

Σπήλαιο Δικταίο Άντρο



Το Ψυχρό ή Δικταίο Άντρο, στη βόρεια πλευρά του Όρους Δίκτη, είναι σύμφωνα με τη μυθολογία ο τόπος γέννησης του Δία. Μπορείτε να φτάσετε στην είσοδο της σπηλιάς ανηφορίζοντας με τα πόδια για 20 περίπου λεπτά ή με γαϊδουράκι. Απαραίτητο είναι να φοράτε παπούτσια που δε γλιστράνε. Για οδηγό μπορείτε να πάρετε κάποιο ντόπιο που θα σας νοικιάσει το γαϊδούρι του και θα σας ξεναγήσει στη σπηλιά με φακό. Μετά από 20 λεπτά περπάτημα σε ένα πετρώδες μονοπάτι θα φτάσετε στην είσοδο της σπηλιάς που βρίσκεται σε υψόμετρο 1.025 μέτρων πάνω απ' την επιφάνεια της θάλασσας και έχει πλάτος 14.8 μέτρα.

Μονή Καθολικού και η Σπηλιά του Ιωάννη



Το μονοπάτι από το Γουβερνέτο για τη Σπηλιά της Αρκούδας κατεβαίνει μέχρι το Μοναστήρι του Καθολικού.

Από το πάρκινγκ στα αριστερά του μοναστηριού φαίνεται η πανοραμική θέα της θάλασσας και το μονοπάτι που οδηγεί στο Μοναστήρι του Καθολικού και τις σπηλιές. Η κατάβαση για το Καθολικό διαρκεί περίπου 30 λεπτά. Θα χρειαστείτε μιάμιση με δύο ώρες για όλη τη διαδρομή.

Πηγές : (www.ecocrete.gr), (www.crete.gr) (www.in.gr), (www.alternativegreece.gr), (www.heraklion.gr) 25/06/06

1.3 ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΩΔΟΜΗ

Στην τουριστική αναδόμηση θα δούμε αναλυτικά τους τύπους και τις κατηγορίες των τουριστικών καταλυμάτων. Θα δούμε επίσης στοιχεία για τα τουριστικά γραφεία καθώς επίσης και για τις αεροπορικές εταιρείες

1.3.1 Δομές Τουριστικών Καταλυμάτων

Η θέση που κατέχει η περιφέρεια της Κρήτης σε αριθμό καταλυμάτων σε σύγκριση με το σύνολο της Ελλάδας είναι ιδιαίτερα υψηλή. Στο κεφάλαιο αυτό γίνεται ο διαχωρισμός των χαρακτηριστικών των τουριστικών καταλυμάτων βάσει του είδους, της κατηγορίας, της χωροθέτησης και της δυναμικότητας ανά νομό κατά τα έτη 2004- 2005.

Είδη και Κατηγορίες Τουριστικών Καταλυμάτων

Τα είδη των τουριστικών καταλυμάτων στους τέσσερις νομούς της Κρήτης κατά τα έτη 2004-2005 μπορούν να χωριστούν ως εξής:

1. Ξενοδοχειακές Μονάδες
2. Ενοικιαζόμενα Δωμάτια- Διαμερίσματα
3. Campings
4. Τουριστικές Κατοικίες- Επαύλεις

1. Ξενοδοχειακές Μονάδες

1. α) Κατηγορίες, μονάδες, δωμάτια και κλίνες ξενοδοχείων ανά νομό το 2004

Η γενικότερη εικόνα των ξενοδοχειακών μονάδων το έτος 2004 ανά νομό έχει ως εξής:

Νομοί	Μονάδες	Κλίνες
Ν. Ηρακλείου	517	59.438
Ν. Λασιθίου	236	21.274
Ν. Ρεθύμνου	284	27.479
Ν. Χανίων	458	30.810
Σύνολο	1.495	139.001

Από τον παραπάνω πίνακα συμπεραίνουμε ότι το 2004 ο νομός Ηρακλείου έρχεται πρώτος σε αριθμό ξενοδοχειακών μονάδων και κλινών, ενώ οι νομοί Λασιθίου και Ρεθύμνης έχουν σχεδόν το μισό αριθμό από το νομό Ηρακλείου. Όπως φαίνεται και στα παρακάτω διαγράμματα, ο νομός Χανίων πλησιάζει το νομό Ηρακλείου με 31% και 34% αντίστοιχα στις ξενοδοχειακές μονάδες, ενώ ξεκάθαρη είναι η υπεροχή του νομού Ηρακλείου στις κλίνες.

Ποσοστιαίο διάγραμμα ξενοδοχειακών μονάδων ανά νομό 2004.



Όπως βλέπουμε από το παραπάνω ποσοστιαίο διάγραμμα ξενοδοχειακών μονάδων ανά νομό, για το 2004 το Ηράκλειο κατείχε την πρώτη θέση σε ποσότητα κλινών για το συγκεκριμένο έτος με ποσοστό 34,57% στην δεύτερη θέση έρχονται τα Χανιά με ποσοστό 30,64%, ακολουθεί το Ρέθυμνο με ποσοστό ξενοδοχειακών μονάδων που φτάνει το 19% και τέλος έρχεται ο νομός Λασιθίου με ποσοστό 15,79%

Πηγές : Ε.Ο.Τ, 15/ 07/06

Ποσοστιαίο διάγραμμα κλινών ανά νομό 2004.



Στο συγκεκριμένο διάγραμμα αναπαριστάται σε ποσοστά, ο αριθμός κλινών ανά Νομό για το 2004. Ο Νομός με το μεγαλύτερο ποσοστό κλινών, είναι ο νομός Ηρακλείου με ποσοστό 42,76% μετά ακολουθεί ο νομός Χανίων με ποσοστό 22,17% , στην τρίτη θέση έρχεται ο νομός Ρεθύμνου με ποσοστό 22,17% ενώ στην τέταρτη θέση κατατάσσεται ο νομός Λασιθίου με ποσοστό 15,3%.

Αναλυτικότερα, στους πίνακες που ακολουθούν περιγράφονται οι κατηγορίες των ξενοδοχειακών μονάδων ανά νομό το έτος 2004:

Πίνακας αναλυτικής καταγραφής των ξενοδοχειακών μονάδων του Νομού Ηρακλείου βάση κατηγορίας: μονάδων, δωματίων και κλινών.

Είδος	Κατηγορία	Νομός Ηρακλείου		
		Μονάδες	Δωμάτια	Κλίνες
Ξενοδοχεία	L	13	3982	8056
	A	58	10538	20080
	B	65	4764	9086
	C	137	4818	9180
	D	46	1303	2587
	E	15	344	668

Στον παραπάνω πίνακα φαίνεται ότι στο νομό Ηρακλείου τα περισσότερα ξενοδοχεία, είναι τρίτης κατηγορίας (C 137 μονάδες). Ακολουθούν τα ξενοδοχεία A και B κατηγορίας με ποσότητα 58 και 65 μονάδες αντίστοιχα, ενώ λιγότερα είναι τα ξενοδοχεία τέταρτης και πέμπτης κατηγορίας (D 46 και E 15 αντίστοιχα). Ενώ τα ξενοδοχεία πολυτελείας είναι 13.

Πίνακας αναλυτικής καταγραφής των ξενοδοχειακών μονάδων του Νομού Λασιθίου βάση κατηγορίας: μονάδων, δωματίων και κλινών.

Είδος	Κατηγορία	Νομός Λασιθίου		
		Μονάδες	Δωμάτια	Κλίνες
Ξενοδοχεία	L	9	1534	2943
	A	21	3007	5880
	B	26	1616	3117
	C	70	2219	4186
	D	19	232	439
	E	7	63	125

Στον παραπάνω πίνακα περιγράφονται αναλυτικά, οι κατηγορίες αλλά και το σύνολο δωματίων και κλινών για το Νομό Λασιθίου. Όπως καταγράφεται στον πίνακα, ο νομός Λασιθίου έχει περισσότερες μονάδες τρίτης κατηγορίας (C 70 μονάδες), οι οποίες αποτελούνται από 2.219 δωμάτια τα οποία αντιστοιχούν σε 4.186 κλίνες. Τα λουξ ξενοδοχεία δεν ξεπερνούν τα 10, κάτι που θα μπορούσε να καταδεικνύει τη μειωμένη προσέλευση τουριστών υψηλού οικονομικού επιπέδου. Εξετάζοντας όμως τους πίνακες αναλυτικής καταγραφής των νομών Λασιθίου και Ρεθύμνου εύκολα διαπιστώνουμε ότι από άποψη μονάδων, δωματίων και κλινών, ο νομός Λασιθίου κινείται σε υψηλότερα επίπεδα.

Πίνακας αναλυτικής καταγραφής των ξενοδοχειακών μονάδων του Νομού Ρεθύμνου βάση κατηγορίας: μονάδων, δωματίων και κλινών.

Είδος	Κατηγορία	Νομός Ρεθύμνου		
		Μονάδες	Δωμάτια	Κλίνες
Ξενοδοχεία	L	5	1402	2691
	A	19	3063	6236
	B	42	3116	6065
	C	62	1869	3612
	D	9	132	278
	E	1	9	20

Στον παραπάνω πίνακα, καταγράφεται ο αριθμός των ξενοδοχειακών μονάδων και κλινών στο νομό Ρεθύμνου. Τα λουξ ξενοδοχεία είναι μόλις 5 σε αριθμό, για ολόκληρο το νομό, με 1.402 δωμάτια και 2.691 κλίνες αντίστοιχα. Τα ξενοδοχεία πρώτης, δεύτερης και τρίτης κατηγορίας (A, B, C), αποτελούνται στο σύνολό τους από 8.048 δωμάτια και 15.913 δωμάτια αντίστοιχα.

Πίνακας αναλυτικής καταγραφής των ξενοδοχειακών μονάδων του Νομού Χανίων βάση κατηγορίας: μονάδων, δωματίων και κλινών.

Είδος	Κατηγορία	Νομός Χανίων		
		Μονάδες	Δωμάτια	Κλίνες
Ξενοδοχεία	L	2	361	761
	A	14	1985	3880
	B	35	2107	4063
	C	90	2891	5660
	D	18	408	800
	E	7	102	214

Συγκρίνοντας τον παραπάνω πίνακα, (στον οποίο καταγράφονται βάση κατηγορίας οι ξενοδοχειακές μονάδες του νομού Χανίων), με τους αντίστοιχους πίνακες καταγραφής ξενοδοχειακών μονάδων των άλλων τριών νομών της Κρήτης (Ηρακλείου, Λασιθίου και Ρεθύμνου), διαπιστώνουμε ότι ο νομός Χανίων διαθέτει τις λιγότερες μονάδες σχεδόν σε κάθε κατηγορία. Οι λουξ μονάδες στον νομό αυτό είναι μόλις 2 με 361 δωμάτια και 761 κλίνες αντίστοιχα. Τα ξενοδοχεία πρώτης κατηγορίας (A) είναι σε αριθμό 14 και αποτελούνται από 1.985 δωμάτια και 3.880 κλίνες, τα ξενοδοχεία δεύτερης κατηγορίας (B) είναι σε αριθμό 35 με 2.107 δωμάτια και 4.063 κλίνες ενώ τα ξενοδοχεία τρίτης και τέταρτης και πέμπτης κατηγορίας (C,D,E) αποτελούνται από 90 ξενοδοχεία με 2.891 δωμάτια και 5.660 κλίνες (περισσότερα από τους νομούς Λασιθίου και Ρεθύμνου αλλά λιγότερα από τον νομό Ηρακλείου που όπως είδαμε παραπάνω έχει 137 μονάδες στην τρίτη κατηγορία), από 18 ξενοδοχεία με 408 δωμάτια και 800 κλίνες (τέταρτης κατηγορίας) και από 7 μονάδες με 102 δωμάτια και 214 κλίνες.

Πηγές : Ε.Ο.Τ, 22/ 07/06

1. β) Κατηγορίες, μονάδες, δωμάτια και κλίνες ξενοδοχείων ανά νομό το 2005

Η γενικότερη εικόνα των ξενοδοχειακών μονάδων το έτος 2005 ανά νομό έχει ως εξής:

Νομοί	Μονάδες	Κλίνες
Ν. Ηρακλείου	529	62.336
Ν. Λασιθίου	234	21.640
Ν. Ρεθύμνου	292	28.845
Ν. Χανίων	468	32.418
Σύνολο	1.523	145.139

Από τον παραπάνω πίνακα συμπεραίνουμε ότι πρώτος σε αριθμό ξενοδοχειακών μονάδων, έρχεται ο νομός Ηρακλείου με 529 μονάδες και 62.336 κλίνες, δεύτερος ο νομός Χανίων με 468 μονάδες και 32.418 κλίνες και μετά ακολουθούν οι νομοί Ρεθύμνου και Λασιθίου με 292 μονάδες και 28.845 κλίνες και 234 μονάδες με 21.640 κλίνες αντίστοιχα. Γενικά, παρουσιάζεται μια μικρή αλλά σταθερή αύξηση τόσο στις ξενοδοχειακές μονάδες όσο και στις κλίνες και στους τέσσερις νομούς για το έτος 2005.

Ποσοστιαίο διάγραμμα ξενοδοχειακών μονάδων ανά νομό 2005.



Όπως βλέπουμε από το παραπάνω ποσοστιαίο διάγραμμα ξενοδοχειακών μονάδων ανά νομό, για το 2005 το Ηράκλειο κατείχε την πρώτη θέση σε ποσότητα κλινών για το συγκεκριμένο έτος με ποσοστό 34,73% στην δεύτερη θέση έρχονται τα Χανιά με ποσοστό 30,73%, ακολουθεί το Ρέθυμνο με ποσοστό ξενοδοχειακών μονάδων που φτάνει το 19,17% και τέλος έρχεται ο νομός Λασιθίου με ποσοστό 15,36%.

Ποσοστιαίο διάγραμμα κλινών ανά νομό 2005.



Στο συγκεκριμένο διάγραμμα αναπαριστάται σε ποσοστά, ο αριθμός κλινών ανά Νομό για το 2005. Ο Νομός με το μεγαλύτερο ποσοστό κλινών, είναι ο νομός Ηρακλείου με ποσοστό 42,95% μετά ακολουθεί ο νομός Ρεθύμνου με ποσοστό 22,34% , στην τρίτη θέση έρχεται ο νομός Χανίων με ποσοστό 19,87% (παρουσίασε σχετική μείωση σε σύγκριση με το 2004) ενώ στην τέταρτη θέση κατατάσσεται ο νομός Λασιθίου με ποσοστό 14,84%. Αναλυτικότερα, στους πίνακες που ακολουθούν περιγράφεται οι κατηγορίες των ξενοδοχειακών μονάδων ανά νομό το έτος 2005:

Πίνακας αναλυτικής καταγραφής των ξενοδοχειακών μονάδων του Νομού Ηρακλείου βάση κατηγορίας: μονάδων, δωματίων και κλινών.

Είδος	Κατηγορία	Νομός Ηρακλείου		
		Μονάδες	Δωμάτια	Κλίνες
Ξενοδοχεία	L	14	4404	8866
	A	61	11692	22343
	B	63	4491	8585
	C	134	4867	9333
	D	58	1366	2672
	E	5	97	180

Στον παραπάνω πίνακα φαίνεται ότι στο νομό Ηρακλείου τα περισσότερα ξενοδοχεία, είναι τρίτης κατηγορίας (C 134 μονάδες, και παρουσιάζουν μικρή μείωση από το 2004). Ακολουθούν τα ξενοδοχεία A και B κατηγορίας με ποσότητα 61 και 63 μονάδες αντίστοιχα, ενώ λιγότερα είναι τα ξενοδοχεία τέταρτης και πέμπτης κατηγορίας (D 58 και E 5 αντίστοιχα). Τα ξενοδοχεία τέταρτης κατηγορίας παρουσίασαν αύξηση, ενώ τα ξενοδοχεία της πέμπτης κατηγορίας μειώθηκαν αρκετά. Τα ξενοδοχεία πολυτελείας είναι 14 αποτελούνται από 4.404 δωμάτια και 8.866 κλίνες.

Πίνακας αναλυτικής καταγραφής των ξενοδοχειακών μονάδων του Νομού Λασιθίου βάση κατηγορίας: μονάδων, δωματίων και κλινών.

Είδος	Κατηγορία	Νομός Λασιθίου		
		Μονάδες	Δωμάτια	Κλίνες
Ξενοδοχεία	L	10	1700	3267
	A	19	2476	4843
	B	25	1646	3182
	C	68	2122	4045
	D	21	281	532
	E	4	29	59

Στον παραπάνω πίνακα περιγράφονται αναλυτικά, οι κατηγορίες αλλά και το σύνολο δωματίων και κλινών για το Νομό Λασιθίου. Όπως καταγράφεται στον πίνακα, ο νομός Λασιθίου έχει περισσότερες μονάδες τρίτης κατηγορίας (C 68 μονάδες), οι οποίες αποτελούνται από 2.122 δωμάτια τα οποία αντιστοιχούν σε 4.045 κλίνες. Τα λουξ ξενοδοχεία είναι σε αριθμό 10. Εξετάζοντας όμως τους πίνακες αναλυτικής καταγραφής των νομών Λασιθίου και Ρεθύμνου εύκολα διαπιστώνουμε ότι από άποψη μονάδων, δωματίων και κλινών, ο νομός Λασιθίου κινείται σε υψηλότερα επίπεδα. Τα ξενοδοχεία δεύτερης κατηγορίας είναι 25 με 1.646 δωμάτια και 3.182, ενώ τα ξενοδοχεία τέταρτης κατηγορίας είναι 21 με 281 δωμάτια και 532 κλίνες.

Πίνακας αναλυτικής καταγραφής των ξενοδοχειακών μονάδων του Νομού Ρεθύμνου βάση κατηγορίας: μονάδων, δωματίων και κλινών.

Είδος	Κατηγορία	Νομός Ρεθύμνου		
		Μονάδες	Δωμάτια	Κλίνες
Ξενοδοχεία	L	6	1709	3281
	A	20	3197	6517
	B	40	2844	5548
	C	66	2138	4135
	D	10	165	358
	E	1	9	20

Στον παραπάνω πίνακα, καταγράφεται ο αριθμός των ξενοδοχειακών μονάδων και κλινών στο νομό Ρεθύμνου. Τα λουξ ξενοδοχεία είναι μόλις 6 σε αριθμό, για ολόκληρο το νομό, με 1.709 δωμάτια και 3.281 κλίνες αντίστοιχα. Τα ξενοδοχεία πρώτης, δεύτερης και τρίτης κατηγορίας (A, B, C), αποτελούνται στο σύνολό τους από 8.179 δωμάτια και 16.200 δωμάτια αντίστοιχα.

Πίνακας αναλυτικής καταγραφής των ξενοδοχειακών μονάδων του Νομού Χανίων βάση κατηγορίας: μονάδων, δωματίων και κλινών.

Είδος	Κατηγορία	Νομός Χανίων		
		Μονάδες	Δωμάτια	Κλίνες
Ξενοδοχεία	L	5	830	1717
	A	15	1870	3641
	B	41	2329	4517
	C	83	2649	5096
	D	22	468	924
	E	3	59	122

Συγκρίνοντας τον παραπάνω πίνακα, (στον οποίο καταγράφονται βάση κατηγορίας οι ξενοδοχειακές μονάδες του νομού Χανίων), με τους αντίστοιχους πίνακες καταγραφής ξενοδοχειακών μονάδων των άλλων τριών νομών της Κρήτης (Ηρακλείου, Λασιθίου και Ρεθύμνου), διαπιστώνουμε ότι ο νομός Χανίων διαθέτει τις λιγότερες μονάδες σχεδόν σε κάθε κατηγορία. Οι λουξ μονάδες στον νομό αυτό είναι 5 με 830 δωμάτια και 1717 κλίνες αντίστοιχα. Τα ξενοδοχεία πρώτης κατηγορίας (A) είναι σε αριθμό 15 και αποτελούνται από 1.870 δωμάτια και 3.641 κλίνες, τα ξενοδοχεία δεύτερης κατηγορίας (B) είναι σε αριθμό 41 με 2.329 δωμάτια και 4.517 κλίνες ενώ τα ξενοδοχεία τρίτης και τέταρτης και πέμπτης κατηγορίας (C,D,E) αποτελούνται από 83 ξενοδοχεία με 2649 δωμάτια και 5.096 κλίνες (περισσότερα από τους νομούς Λασιθίου και Ρεθύμνου και λιγότερα από τον νομό Ηρακλείου, αλλά εμφανώς λιγότερα από το 2004), από 22 ξενοδοχεία με 468 δωμάτια και 924 κλίνες (τέταρτης κατηγορίας) και από 3 μονάδες με 59 δωμάτια και 122 κλίνες (που παρουσίασε αρκετή μείωση από το 2004).

Πηγές : Ε.Ο.Τ, 22/ 07/06

1. γ) Κατηγορίες, μονάδες, δωμάτια και κλίνες ξενοδοχείων ανά νομό το 2006

Η γενικότερη εικόνα των ξενοδοχειακών μονάδων το έτος 2006 ανά νομό έχει ως εξής:

Νομοί	Μονάδες	Κλίνες
Ν. Ηρακλείου	531	63132
Ν. Λασιθίου	230	21392
Ν. Ρεθύμνου	302	29146
Ν. Χανίων	485	33471
Σύνολο	1548	147141

Από τον παραπάνω πίνακα συμπεραίνουμε ότι πρώτος σε αριθμό ξενοδοχειακών μονάδων, έρχεται και πάλι ο νομός Ηρακλείου με 531 μονάδες και 63.132 κλίνες, δεύτερος ο νομός Χανίων με 485 μονάδες και 33.471 κλίνες και μετά ακολουθούν οι νομοί Ρεθύμνου και Λασιθίου με 302 μονάδες και 29.146 κλίνες και 230 μονάδες με 21.392 κλίνες αντίστοιχα. (Στο νομό Λασιθίου παρατηρείτε σχετική μείωση σε σχέση με τα στοιχεία του 2005). Ενώ στους υπόλοιπους νομούς, παρουσιάζεται μια μικρή αλλά σταθερή αύξηση τόσο στις ξενοδοχειακές μονάδες όσο και στις κλίνες για το έτος 2006.

Ποσοστιαίο διάγραμμα ξενοδοχειακών μονάδων ανά νομό 2006.



Όπως βλέπουμε από το παραπάνω ποσοστιαίο διάγραμμα ξενοδοχειακών μονάδων ανά νομό, για το 2006 το Ηράκλειο κατείχε την πρώτη θέση σε ποσότητα κλινών για το συγκεκριμένο έτος με ποσοστό 34,73% στην δεύτερη θέση έρχονται τα Χανιά με ποσοστό 31,33%, ακολουθεί το Ρέθυμνο με ποσοστό ξενοδοχειακών μονάδων που φτάνει το 19,51% και τέλος έρχεται ο νομός Λασιθίου με ποσοστό 14,86%.

Ποσοστιαίο διάγραμμα κλινών ανά νομό 2006.



Στο συγκεκριμένο διάγραμμα αναπαριστάται σε ποσοστά, ο αριθμός κλινών ανά Νομό για το 2006. Ο Νομός με το μεγαλύτερο ποσοστό κλινών, είναι ο νομός Ηρακλείου με ποσοστό 42,91% μετά ακολουθεί ο νομός Ρεθύμνου με ποσοστό 22,75% , στην τρίτη θέση έρχεται ο νομός Χανίων με ποσοστό 19,81% ενώ στην τέταρτη θέση κατατάσσεται ο νομός Λασιθίου με ποσοστό 15,54%.

Αναλυτικότερα, στους πίνακες που ακολουθούν περιγράφεται οι κατηγορίες των ξενοδοχειακών μονάδων ανά νομό το έτος 2006:

Πίνακας αναλυτικής καταγραφής των ξενοδοχειακών μονάδων του Νομού Ηρακλείου βάση κατηγορίας: μονάδων, δωματίων και κλινών.

Είδος	Κατηγορία	Νομός Ηρακλείου		
		Μονάδες	Δωμάτια	Κλίνες
Ξενοδοχεία	5*	16	4788	9644
	4*	60	11369	21750
	3*	66	4663	8915
	2*	131	4691	8996
	1*	58	1387	2705
	E	4	47	92

Στον παραπάνω πίνακα φαίνεται ότι στο νομό Ηρακλείου τα περισσότερα ξενοδοχεία, είναι της κατηγορίας με δύο αστέρια (2* 131 μονάδες.) Ακολουθούν τα ξενοδοχεία κατηγορίας με τρία και τέσσερα αστέρια με 66 και 60 μονάδες αντίστοιχα, ενώ λιγότερα είναι τα ξενοδοχεία με ένα αστέρι 1* 58 μονάδες των 1.387 δωματίων και 2.705 κλινών). Τα ξενοδοχεία με πέντε αστέρια (λουξ ξενοδοχεία- πολυτελείας), παρουσίασαν αύξηση συγκριτικά με τα έτη 2004 και 2005 και είναι 16 σε αριθμό αποτελούμενα από 4.788 δωμάτια και 9.644 κλίνες.

Πίνακας αναλυτικής καταγραφής των ξενοδοχειακών μονάδων του Νομού Λασιθίου βάση κατηγορίας: μονάδων, δωματίων και κλινών.

Είδος	Κατηγορία	Νομός Λασιθίου		
		Μονάδες	Δωμάτια	Κλίνες
Ξενοδοχεία	5*	11	1787	3449
	4*	20	2487	4860
	3*	24	1607	3097
	2*	65	2044	3896
	1*	21	292	559
	E	4	29	59

Στον παραπάνω πίνακα περιγράφονται αναλυτικά, οι κατηγορίες αλλά και το σύνολο δωματίων και κλινών για το Νομό Λασιθίου. Όπως καταγράφεται στον πίνακα, ο νομός Λασιθίου έχει περισσότερες μονάδες κατηγορίας δύο αστεριών (2* 65 μονάδες), οι οποίες αποτελούνται από 2.044 δωμάτια τα οποία αντιστοιχούν σε 3.896 κλίνες. Τα ξενοδοχεία πολυτελείας (5* αστέρια) είναι σε αριθμό 11. Περισσότερα είναι τα ξενοδοχεία με δύο αστέρια (65 με 2.044 δωμάτια και 3.896 κλίνες) ενώ μετά ακολουθούν τα ξενοδοχεία με τρία , ένα και τέσσερα αστέρια. Τα ξενοδοχεία με τρία αστέρια (3*), αποτελούνται από 24 μονάδες με 1.607 δωμάτια και 3.097 κλίνες. Τα ξενοδοχεία με ένα αστέρι είναι 21 αλλά από άποψη συνόλου δωματίων (292 δωμάτια) αλλά και αντίστοιχων κλινών, (559 κλίνες), είναι η κατηγορία ξενοδοχείων με το μικρότερο αριθμό δωματίων και κλινών. Τα ξενοδοχεία με τέσσερα αστέρια (4*), ενώ αριθμητικά είναι 20, έχουν το μεγαλύτερο αριθμό σε σύνολο δωματίων (2.487 δωμάτια), και κλινών (4.860 κλίνες) από όλες τις υπόλοιπες κατηγορίες.

Πίνακας αναλυτικής καταγραφής των ξενοδοχειακών μονάδων του Νομού Ρεθύμνου βάση κατηγορίας: μονάδων, δωματίων και κλινών.

Είδος	Κατηγορία	Νομός Ρεθύμνου		
		Μονάδες	Δωμάτια	Κλίνες
Ξενοδοχεία	5*	6	1709	3281
	4*	21	3201	6525
	3*	40	2846	5555
	2*	65	2139	4138
	1*	12	190	409
	Ε			

Στον παραπάνω πίνακα, καταγράφεται ο αριθμός των ξενοδοχειακών μονάδων και κλινών στο νομό Ρεθύμνου. Τα λουξ ξενοδοχεία (5* αστέρια) είναι 6 σε αριθμό, για ολόκληρο το νομό, με 1.709 δωμάτια και 3.281 κλίνες αντίστοιχα. Τα ξενοδοχεία κατηγορίας δύο, τριών και τεσσάρων αστεριών (2*, 3*, 4*), αποτελούνται στο σύνολό τους από 8.186 δωμάτια και 16.218 δωμάτια αντίστοιχα.

Πίνακας αναλυτικής καταγραφής των ξενοδοχειακών μονάδων του Νομού Χανίων βάση κατηγορίας: μονάδων, δωματίων και κλινών.

Είδος	Κατηγορία	Νομός Χανίων		
		Μονάδες	Δωμάτια	Κλίνες
Ξενοδοχεία	5*	5	830	1717
	4*	17	2056	4009
	3*	42	2337	4537
	2*	82	2487	4771
	1*	20	496	989
	Ε	3	59	122

Συγκρίνοντας τον παραπάνω πίνακα, (στον οποίο καταγράφονται βάση κατηγορίας οι ξενοδοχειακές μονάδες του νομού Χανίων), με τους αντίστοιχους πίνακες καταγραφής ξενοδοχειακών μονάδων των άλλων τριών νομών της Κρήτης από το 2004 έως και το 2006 (Ηρακλείου, Λασιθίου και Ρεθύμνου), διαπιστώνουμε ότι ο νομός Χανίων διαθέτει τις λιγότερες μονάδες σχεδόν σε κάθε κατηγορία. Οι λουξ μονάδες στον νομό αυτό είναι 5 με 830 δωμάτια και 1717 κλίνες αντίστοιχα. Τα ξενοδοχεία κατηγορίας (4*) είναι σε αριθμό 17 και αποτελούνται από 2.056 δωμάτια και 4.009 κλίνες, τα ξενοδοχεία κατηγορίας (3*) είναι σε αριθμό 42 με 2.337 δωμάτια και 4.537 κλίνες ενώ τα ξενοδοχεία κατηγορίας (2* και 1*) αποτελούνται από 82 ξενοδοχεία με 2.487 δωμάτια και 4.771 κλίνες (περισσότερα από τους νομούς Λασιθίου και Ρεθύμνου και λιγότερα από τον νομό Ηρακλείου,) και από 20 ξενοδοχεία με 496 δωμάτια και 989 κλίνες.

Στις Ξενοδοχειακές Μονάδες, υπάρχουν κλίμακες αξιολόγησης οι οποίες είναι και εκείνες που διαχωρίζουν το εκάστοτε ξενοδοχείο και βοηθούν στην γενικευμένη αναγνώριση των παρεχόμενων υπηρεσιών δίνοντας παράλληλα και μια «εικόνα για την τιμή του. Οι πέντε κλίμακες αξιολόγησης των ξενοδοχείων είναι:

- Πέντε αστέρια: Σε αυτήν αναμένεται να ενταχθούν τα ξενοδοχεία πολυτελείας.
 - Τέσσερα αστέρια: Θα συμπεριλάβει τα ξενοδοχεία Α' κατηγορίας.
 - Τρία αστέρια: Σε αυτήν θα ενταχθούν οι ξενοδοχειακές μονάδες Β' κατηγορίας.
 - Δύο αστέρια: Θα συμπεριλάβει τα ξενοδοχεία Γ' κατηγορίας.
 - Ένα αστέρι: Σε αυτήν θα περιληφθούν τα ξενοδοχεία Δ' και Ε' κατηγορίας.
- Ο αριθμός των «αστεριών» θα αναγράφεται υποχρεωτικά και στα διαφημιστικά φυλλάδια των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων.

Πηγές : Ε.Ο.Τ, 19/ 08/06

2. Ενοικιαζόμενα Δωμάτια- Διαμερίσματα

Η γενικότερη εικόνα των Ενοικιαζόμενων Δωματίων- Διαμερισμάτων το έτος 2004 ανά νομό έχει ως εξής:

2. α) Μονάδες και Κλίνες Ενοικιαζόμενων Δωματίων- Διαμερισμάτων ανά νομό το 2004.

Νομοί	Μονάδες	Κλίνες
Ν. Ηρακλείου	965	20273
Ν. Λασιθίου	541	7734
Ν. Ρεθύμνου	603	9301
Ν. Χανίων	1007	16672
Σύνολο	3116	53980

Όπως βλέπουμε στον παραπάνω πίνακα, το σύνολο των μονάδων των ενοικιαζόμενων δωματίων – διαμερισμάτων για το έτος 2004 είναι 3.116 με αντίστοιχο αριθμό κλινών 53.980. Το μεγαλύτερο μέρος αυτού του συνόλου, το καλύπτει ο νομός Χανίων στον οποίο καταγράφηκαν 1.007 μονάδες με αντίστοιχες 16.672 κλίνες ενώ στον νομό Ηρακλείου την ίδια περίοδο καταγράφηκαν 965 μονάδες με 20.273. Σε αυτό το σημείο παρατηρούμε το ότι ενώ ο νομός Χανίων έχει περισσότερες μονάδες (42 παραπάνω), από το νομό Ηρακλείου, ο νομός Ηρακλείου έχει περισσότερες κλίνες (3.601 παραπάνω) άρα μπορεί να φιλοξενήσει και περισσότερους τουρίστες.

Αναλυτικότερα, στους πίνακες που ακολουθούν περιγράφονται οι κατηγορίες των Ενοικιαζόμενων Δωματίων- Διαμερισμάτων ανά νομό το έτος 2004:

Πίνακας αναλυτικής καταγραφής των Ενοικιαζόμενων Δωματίων- Διαμερισμάτων του Νομού Ηρακλείου βάση κατηγορίας: μονάδων, δωματίων και κλινών.

Είδος	Κατηγορία	Νομός Ηρακλείου		
		Μονάδες	Δωμάτια	Κλίνες
Ενοικιαζόμενα Δωμάτια- Διαμερίσματα	A	52	1640	2887
	B	26	818	1595
	C	64	1612	2878
	D	38	1392	2400

Βάση του παραπάνω πίνακα στο νομό Ηρακλείου για το έτος 2004 καταγράφηκαν περισσότερα ενοικιαζόμενα δωμάτια – διαμερίσματα C κατηγορίας (64), σε σχέση με τις υπόλοιπες κατηγορίες. Αμέσως μετά αριθμητικά ακολουθούν τα ενοικιαζόμενα δωμάτια – διαμερίσματα A κατηγορίας (52) ενώ περισσότερα από τα δωμάτια – διαμερίσματα B κατηγορίας τα οποία είναι μόλις (26) είναι αυτά της κατηγορίας D (38).

Πίνακας αναλυτικής καταγραφής των Ενοικιαζόμενων Δωματίων- Διαμερισμάτων του Νομού Λασιθίου βάση κατηγορίας: μονάδων, δωματίων και κλινών.

Είδος	Κατηγορία	Νομός Λασιθίου		
		Μονάδες	Δωμάτια	Κλίνες
Ενοικιαζόμενα Δωμάτια- Διαμερίσματα	A	13	628	1158
	B	14	311	580
	C	37	1109	1873
	D	17	257	442

Σε αυτό τον πίνακα βλέπουμε ότι στο νομό Λασιθίου οι περισσότερες μονάδες που υπάρχουν είναι μονάδες C κατηγορίας και είναι στο σύνολό τους 1.109 δωμάτια τα οποία αποτελούνται από 1.873 κλίνες ενώ τα ενοικιαζόμενα δωμάτια που κατατάσσονται στην A κατηγορία είναι μόλις 13 σε αριθμό και αποτελούνται αντίστοιχα από 628 δωμάτια με 1.158 κλίνες.

Πίνακας αναλυτικής καταγραφής των Ενοικιαζόμενων Δωματίων- Διαμερισμάτων του Νομού Ρεθύμνου βάση κατηγορίας: μονάδων, δωματίων και κλινών.

Είδος	Κατηγορία	Νομός Ρεθύμνου		
		Μονάδες	Δωμάτια	Κλίνες
Ενοικιαζόμενα Δωμάτια- Διαμερίσματα	A	6	680	1039
	B	21	687	1210
	C	94	3176	9536
	D	16	366	637

Στον παραπάνω πίνακα βλέπουμε ότι ο νομός Ρεθύμνου για την συγκεκριμένη χρονική περίοδο, διαθέτει 6 μονάχα ενοικιαζόμενα δωμάτια – διαμερίσματα Α κατηγορίας τα οποία όμως αποτελούνται από 680 δωμάτια αριθμός αρκετά μεγάλος αν συγκρίνει κανείς τις μονάδες Β και D κατηγορίας. Οι μονάδες οι οποίες κατατάσσονται Β και D κατηγορία, είναι σχεδόν τριπλάσιες ακόμα και τετραπλάσιες σε αριθμό Β = 21 μονάδες & D= 16 από τις μονάδες της Α κατηγορίας. Παρόλα αυτά όμως, η Α κατηγορία έχει τον ίδιο σχεδόν αριθμό δωματίων με την Β και πολύ μεγαλύτερο από την D κατηγορία.

Πίνακας αναλυτικής καταγραφής των Ενοικιαζόμενων Δωματίων- Διαμερισμάτων του Νομού Χανίων βάση κατηγορίας: μονάδων, δωματίων και κλινών.

Είδος	Κατηγορία	Νομός Χανίων		
		Μονάδες	Δωμάτια	Κλίνες
Ενοικιαζόμενα Δωμάτια- Διαμερίσματα	A	7	192	346
	B	40	1608	2736
	C	197	6412	10895
	D	28	637	1128

Σε αυτόν τον πίνακα, παρατηρούμε ότι η κατηγορία με τις περισσότερες μονάδες είναι η C κατηγορία (197 μονάδες), η οποία αποτελείται από 6.412 δωμάτια και 10.895, αριθμό ρεκόρ σε σύγκριση με τις μονάδες της ίδιας κατηγορίας (C), που καταγράφηκαν στους νομούς Ηρακλείου, Λασιθίου, και Ρεθύμνου.

2. β) Μονάδες και Κλίνες Ενοικιαζόμενων Δωματίων- Διαμερισμάτων ανά νομό το 2005

Νομοί	Μονάδες	Κλίνες
Ν. Ηρακλείου	968	20114
Ν. Λασιθίου	540	7670
Ν. Ρεθύμνου	610	9362
Ν. Χανίων	1018	16762
Σύνολο	3136	53908

Από τον παραπάνω πίνακα βλέπουμε ότι το σύνολο των μονάδων συγκεντρωτικά για όλους τους νομούς της Κρήτης, είναι 3.136 μονάδες στις οποίες αντιστοιχούν 53.908 κλίνες. Πρώτος σε αριθμό δωματίων έρχεται ο νομός Χανίων με 1,018 μονάδες και 16.762 κλίνες ενώ ο νομός Ηρακλείου έρχεται δεύτερος με 968 μονάδες και 20.114 κλίνες.

Αναλυτικότερα, στους πίνακες που ακολουθούν περιγράφεται οι κατηγορίες των Ενοικιαζόμενων Δωματίων- Διαμερισμάτων ανά νομό το έτος 2005:

Πίνακας αναλυτικής καταγραφής των Ενοικιαζόμενων Δωματίων- Διαμερισμάτων του Νομού Ηρακλείου βάση κατηγορίας: μονάδων, δωματίων και κλινών.

Είδος	Κατηγορία	Νομός Ηρακλείου		
		Μονάδες	Δωμάτια	Κλίνες
Ενοικιαζόμενα Δωμάτια- Διαμερίσματα	L			
	A	46	1497	2604
	B	29	905	1710
	C	65	1748	3175
	D	47	1707	2967

Από τον παραπάνω πίνακα ,στον οποίο καταγράφονται τα Ενοικιαζόμενα Δωμάτια – Διαμερίσματα του νομού Ηρακλείου το έτος 2005, βλέπουμε ότι δεν υπάρχει καταγραφή στην κατηγορία λουξ, ενώ η τρίτη κατηγορία έρχεται πρώτη σε αριθμό με 65 μονάδες. Αρκετά μεγάλος είναι και ο αριθμός των μονάδων πρώτης κατηγορίας (46 μονάδες) ενώ εντύπωση δημιουργεί ο μικρός αριθμός μονάδων της δεύτερης κατηγορίας (μόλις 29), εκεί όπου οι μονάδες τέταρτης κατηγορίας είναι σχεδόν διπλάσιες (47 σε αριθμό).

Πίνακας αναλυτικής καταγραφής των Ενοικιαζόμενων Δωματίων- Διαμερισμάτων του Νομού Λασιθίου βάση κατηγορίας: μονάδων, δωματίων και κλινών.

Είδος	Κατηγορία	Νομός Λασιθίου		
		Μονάδες	Δωμάτια	Κλίνες
Ενοικιαζόμενα Δωμάτια- Διαμερίσματα	L	1	45	90
	A	11	635	1137
	B	13	306	561
	C	40	1224	2068
	D	19	284	492

Βάση αυτού του πίνακα σε σύγκριση με τα στοιχεία του παραπάνω βλέπουμε ότι στο νομό Λασιθίου το 2005 καταγράφηκε μια λουξ μονάδα ενώ στο νομό Ηρακλείου καμία. Λούξ μονάδες, δεν καταγράφηκαν για το ίδιο έτος, ούτε για το νομό Ρεθύμνου αλλά ούτε και για το νομό Χανίων. Η κατηγορία με τον μεγαλύτερο αριθμό μονάδων, είναι η Τρίτη κατηγορία η οποία και αποτελείται από 1.224 δωμάτια, στα οποία αντιστοιχούν 2068 κλίνες.

Πίνακας αναλυτικής καταγραφής των Ενοικιαζόμενων Δωματίων- Διαμερισμάτων του Νομού Ρεθύμνου βάση κατηγορίας: μονάδων, δωματίων και κλινών.

Είδος	Κατηγορία	Νομός Ρεθύμνου		
		Μονάδες	Δωμάτια	Κλίνες
Ενοικιαζόμενα Δωμάτια- Διαμερίσματα	L			
	A	8	829	1290
	B	22	1158	1984
	C	95	2887	5046
	D	16	324	569

Στον παραπάνω πίνακα όπου καταγράφονται τα ενοικιαζόμενα δωμάτια – διαμερίσματα του νομού Ρεθύμνου βλέπουμε ότι και εδώ οι περισσότερες μονάδες τοποθετούνται στην τρίτη κατηγορία με 95 μονάδες στις οποίες αντιστοιχούν 5046 κλίνες αντίστοιχως.

Πίνακας αναλυτικής καταγραφής των Ενοικιαζόμενων Δωματίων- Διαμερισμάτων του Νομού Χανίων βάση κατηγορίας: μονάδων, οδωματίων και κλινών.

Είδος	κατηγορία	Νομός Χανίων		
		Μονάδες	Δωμάτια	Κλίνες
Ενοικιαζόμενα Δωμάτια- Διαμερίσματα	L			
	A	6	183	320
	B	40	1627	2776
	C	205	7029	11914
	D	33	747	1316

Και σε αυτόν όμως τον πίνακα, καταγράφεται μεγαλύτερος αριθμός μονάδων στην τρίτη κατηγορία οι οποίες είναι πολύ περισσότερες από αυτές που καταγράφηκαν κατά το έτος 2005 στο Ρέθυμνο. Στον νομό Χανίων οι μονάδες της τρίτης κατηγορίας είναι σε αριθμό 205 με διπλάσιες (και παραπάνω) κλίνες, 11914 σε σχέση με τις αντίστοιχες του Ρεθύμνου που είναι μόλις 5046.

Πηγές : Ε.Ο.Τ, 19/ 08/06

2. γ) Μονάδες και Κλίνες Ενοικιαζόμενων Δωματίων- Διαμερισμάτων ανά νομό το 2006

Νομοί	Μονάδες	Κλίνες
Ν. Ηρακλείου	963	19969
Ν. Λασιθίου	526	7454
Ν. Ρεθύμνου	593	9108
Ν. Χανίων	998	16428
Σύνολο	3080	52959

Όπως βλέπουμε από τον παραπάνω πίνακα, στον οποίο καταγράφονται οι μονάδες και οι κλίνες σε ενοικιαζόμενα διαμερίσματα και δωμάτια για το έτος 2006, ο νομός με τον μεγαλύτερο αριθμό μονάδων και αντίστοιχων κλινών είναι ο νομός Χανίων. Στον νομό Χανίων, καταγράφηκαν 998 μονάδες οι οποίες αποτελούνται από 16.428 κλίνες αντίστοιχα. Ο αμέσως επόμενος νομός, είναι ο νομός Ηρακλείου. Στον Ηρακλείου, καταγράφηκαν 963 μονάδες και 19.969 κλίνες. Μετά, ακολουθούν στην κατάταξη, ο νομός Ρεθύμνου με 593 μονάδες και ο νομός Λασιθίου με 526 μονάδες.

Στους πίνακες που ακολουθούν περιγράφονται αναλυτικότερα οι κατηγορίες των Ενοικιαζόμενων Δωματίων- Διαμερισμάτων ανά νομό το έτος 2006:

Πίνακας αναλυτικής καταγραφής των Ενοικιαζόμενων Δωματίων- Διαμερισμάτων του Νομού Ηρακλείου βάση κατηγορίας: μονάδων, δωματίων και κλινών.

Είδος	Κατηγορία	Νομός Ηρακλείου		
		Μονάδες	Δωμάτια	Κλίνες
Ενοικιαζόμενα Δωμάτια- Διαμερίσματα	5*	1	220	349
	4*	45	1476	2568
	3*	30	926	1746
	2*	67	1862	3343
	1*	47	1707	2967

Όπως βλέπουμε στον παραπάνω πίνακα στην κατηγορία με τα 5 αστέρια (λούξ) καταγράφηκε κατά το έτος 2006 μια μονάδα, ενώ το 2005 στην αντίστοιχη κατηγορία δεν υπήρχε καμία. Επίσης αύξηση παρατηρείτε στην τρίτη και τέταρτη κατηγορία από το 2005. Τέλος ενώ τα ξενοδοχεία με ένα αστέρι ανάμεσα στα δυο έτη (2005-2006), παρέμειναν σταθερά, στην κατηγορία με τεσσάρων αστέρων καταγράφηκε μια μικρή μείωση.

Πίνακας αναλυτικής καταγραφής των Ενοικιαζόμενων Δωματίων- Διαμερισμάτων του Νομού Λασιθίου βάση κατηγορίας: μονάδων, δωματίων και κλινών.

Είδος	Κατηγορία	Νομός Λασιθίου		
		Μονάδες	Δωμάτια	Κλίνες
Ενοικιαζόμενα Δωμάτια- Διαμερίσματα	5*	1	45	90
	4*	12	650	1158
	3*	10	247	446
	2*	39	1200	2029
	1*	18	245	431

Στον παραπάνω πίνακα βλέπουμε ότι στον νομό Λασιθίου, έχουν καταγραφεί για το έτος 2006, 39 μονάδες ενοικιαζόμενων δωματίων-διαμερισμάτων με αντίστοιχες 2.029 κλίνες στην κατηγορία με τα 2 αστέρια ενώ αμέσως μετά ακολουθούν η κατηγορία με το 1 αστέρι στην οποία καταγράφηκαν 18 μονάδες και οι κατηγορίες με τα 3 και 4 αστέρια οι οποίες αποτελούνται από 10 και 12 μονάδες αντίστοιχα. Στην κατηγορία με το 1 αστέρι, καταγράφηκε μονάχα μία μονάδα.

Πίνακας αναλυτικής καταγραφής των Ενοικιαζόμενων Δωματίων- Διαμερισμάτων του Νομού Ρεθύμνου βάση κατηγορίας: μονάδων, δωματίων και κλινών.

Είδος	Κατηγορία	Νομός Ρεθύμνου		
		Μονάδες	Δωμάτια	Κλίνες
Ενοικιαζόμενα Δωμάτια- Διαμερίσματα	5*			
	4*	10	842	1311
	3*	23	1177	2015
	2*	96	2923	5109
	1*	17	343	607

Βάση του παραπάνω πίνακα, στην κατηγορία με τα 5 αστέρια δεν υπήρξαν καταγεγραμμένες μονάδες σε σύγκριση με τους νομούς Ηρακλείου και Λασιθίου. Στον νομό Ρεθύμνου όπως και στο νομό Λασιθίου, η μεγαλύτερη κατηγορία σε αριθμό μονάδων είναι η κατηγορία με τα 2 αστέρια με 96 μονάδες ενώ αμέσως μετά έρχονται τα δωμάτια – διαμερίσματα των 3 και 4 αστεριών με αντίστοιχα 23 και 10 μονάδες.

Πίνακας αναλυτικής καταγραφής των Ενοικιαζόμενων Δωματίων- Διαμερισμάτων του Νομού Χανίων βάση κατηγορίας: μονάδων, δωματίων και κλινών.

Είδος	κατηγορία	Νομός Χανίων		
		Μονάδες	Δωμάτια	Κλίνες
Ενοικιαζόμενα Δωμάτια- Διαμερίσματα	5*			
	4*	9	464	777
	3*	40	1569	2679
	2*	210	7191	12138
	1*	33	747	1316

Τέλος, στον παραπάνω πίνακα που αφορά τον νομό Χανίων, παρατηρούνται μεγάλες διαφορές ανάμεσα στις κατηγορίες. Ενώ ο νομός Χανίων όπως και ο νομός Ρεθύμνου δεν έχουν μονάδες στην κατηγορία 5 αστέρων, στην κατηγορία 2 αστέρων, οι μονάδες είναι 210 ενώ στις υπόλοιπες κατηγορίες καταγράφονται πολύ λιγότερες. Στην κατηγορία 3 αστέρων (που είναι και αριθμητικά η αμέσως επόμενη), καταγράφονται μονάχα 40, στην κατηγορία με το 1 αστέρι 33, ενώ στην κατηγορία 4 αστέρων μόλις 9.

Πηγές : Ε.Ο.Τ, 19/ 08/06

3. Camping

Η γενικότερη εικόνα των Campings το έτος 2004 ανά νομό έχει ως εξής:

3. α) Μονάδες και Άτομα που συνθέτουν την εικόνα των Campings ανά νομό το έτος 2004

Νομοί	Μονάδες	Άτομα
Ν. Ηρακλείου	4	978
Ν. Λασιθίου	3	483
Ν. Ρεθύμνου	3	498
Ν. Χανίων	6	836
Σύνολο	16	2795

Βάση του παραπάνω πίνακα, τα περισσότερα camping καταγράφηκαν στον νομό Χανίων (6 μονάδες χωρητικότητας 836 ατόμων). Ο νομός Ηρακλείου έχει 4 μονάδες χωρητικότητας 978 ατόμων (μεγαλύτερης χωρητικότητας από τον νομό Χανίων). Στους νομούς Λασιθίου και Ρεθύμνου, καταγράφονται 3 camping για κάθε νομό με μεγαλύτερης χωρητικότητας αυτό του νομού Ρεθύμνου αφού είναι για 498 άτομα έναντι των 483 που είναι στον νομό Λασιθίου.

3. β) Μονάδες και Άτομα που συνθέτουν την εικόνα των Campings ανά νομό το έτος 2005

Νομοί	Μονάδες	Άτομα
Ν. Ηρακλείου	4	978
Ν. Λασιθίου	3	483
Ν. Ρεθύμνου	3	498
Ν. Χανίων	6	856
Σύνολο	16	2815

Από τους παραπάνω πίνακες, εύκολα μπορεί να συμπεράνει κανείς, ότι ανάμεσα στα έτη 2004 και 2005 δεν υπήρξαν αυξομειώσεις μεταξύ των μονάδων και των ατόμων. Η μοναδική αλλά μικρή διαφορά, παρατηρείται στην αύξηση των ατόμων που επισκέφτηκαν τα Campings των Χανίων το 2005.

3. γ) Μονάδες και Άτομα που συνθέτουν την εικόνα των Campings ανά νομό το έτος 2006

Νομοί	Μονάδες	Άτομα
Ν. Ηρακλείου	4	978
Ν. Λασιθίου	3	483
Ν. Ρεθύμνου	3	498
Ν. Χανίων	6	856
Σύνολο	16	2815

Όπως παρατηρούμε δεν σημειώθηκαν αλλαγές σχετικά με τον αριθμό των camping (ο οποίος παρέμεινε σταθερός) αλλά και των ατόμων που εργάζονται σε αυτά. Τα στοιχεία αυτά δεν θεωρούνται άσχημα (λόγω της στασιμότητας), αλλά θα έπρεπε να ληφθούν υπόψη με σκοπό τη δημιουργία καλύτερων υποδομών και προσφερόμενων υπηρεσιών έτσι ώστε να επιτευχθεί αύξηση μελλοντικά. Στον παρακάτω πίνακα που ακολουθεί, καταγράφονται ορισμένα από τα camping που υπάρχουν σε νομούς τις Κρήτης.

Πηγές : Ε.Ο.Τ, 19/ 08/06

Camping Ανά Νομό για το έτος 2006 – 2007

ΝΟΜΟΙ	ΟΝΟΜΑΣΙΕΣ CAMPING				
ΗΡΑΚΛΕΙΟ	Creta Camping	Caravan Camping	Αγία Γαλήνη	Hersonissos	Kommos
ΛΑΣΙΘΙ	Κουτσούναρι				
ΡΕΘΥΜΝΟ	Camping Apollonia	Elisabeth			
ΧΑΝΙΑ	Chania Camping	Cissamos Camping	Mithimna	Paleohora	Nopigia
ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	Gournia Moon				

Πηγή: www.travelling.gr (30/08/06)

4. Τουριστικές Κατοικίες – Επαύλεις

4. α) Μονάδες και Κλίνες Τουριστικών Κατοικιών – επαύλεις ανά νομό το 2004

Νομοί	Μονάδες	Κλίνες
Ν. Ηρακλείου	27	367
Ν. Λασιθίου	12	1057
Ν. Ρεθύμνου	56	495
Ν. Χανίων	36	376
Σύνολο	131	2295

Από τον παραπάνω πίνακα, φαίνεται το σύνολο των μονάδων τουριστικών κατοικιών – επαύλεις το οποίο είναι 131 μονάδες που αποτελούνται από 2.295 κλίνες. Ο νομός με το μεγαλύτερο αριθμό μονάδων είναι ο νομός Ρεθύμνου, ενώ ο νομός Ηρακλείου, έρχεται στην Τρίτη θέση με 27 μονάδες σύνολο ενώ ο νομός Λασιθίου τέταρτος με μόλις 12 μονάδες. Παρόλα αυτά όμως, ο νομός Λασιθίου έχει μεγαλύτερες (αν και λιγότερες), μονάδες και αυτό φαίνεται στο γεγονός ότι οι κλίνες των 12 αυτών μονάδων είναι 1.057 εκεί όπου ο νομός Ηρακλείου έχει μόλις 367 κλίνες.

4. β) Μονάδες και Κλίνες Τουριστικών Κατοικιών – επαύλεις ανά νομό το 2005

Νομοί	Μονάδες	Κλίνες
Ν. Ηρακλείου	29	393
Ν. Λασιθίου	13	1070
Ν. Ρεθύμνου	62	565
Ν. Χανίων	42	441
Σύνολο	146	2469

Σε αυτό τον πίνακα, βλέπουμε ότι σημειώνεται μια σχετική αύξηση στο σύνολο μονάδων και κλινών σχετικά με τις τουριστικές επαύλεις ανάμεσα στα έτη 2004 και 2005. Η αύξηση αυτή οφείλεται στην γενικότερη αύξηση μονάδων και κλινών ανά νομό. Το σύνολο των μονάδων, αυξήθηκε κατά 15 μονάδες ενώ το σύνολο των κλινών κατά 174 κατά τη διάρκεια ενός έτους.

4. γ) Μονάδες και Κλίνες Τουριστικών Κατοικιών – επαύλεις ανά νομό το 2006

Νομοί	Μονάδες	Κλίνες
Ν. Ηρακλείου	41	529
Ν. Λασιθίου	15	1108
Ν. Ρεθύμνου	77	733
Ν. Χανίων	55	572
Σύνολο	188	2942

Από τους παραπάνω πίνακες φαίνεται η σταθερά ανοδική πορεία της αύξησης σε μονάδες και κλίνες στις τουριστικές κατοικίες – επαύλεις κάτι που καταδεικνύει την ποιοτικά αυξημένη εισροή τουριστών που επιλέγουν ακριβότερα και ποιοτικότερα καταλύματα για τη διαμονή τους στο νησί.

Πηγή: www.gnto.gr (10/09/06) Ε.Ο.Τ

1.3.2 Δομές Τουριστικών Επιχειρήσεων

Στις τουριστικές επιχειρήσεις που εντοπίζονται στην περιφέρεια της Κρήτης εντάσσονται και τα τουριστικά γραφεία γενικού τουρισμού, η λειτουργία των οποίων κρίνεται ιδιαίτερα ικανοποιητική.

Στο σύνολο τους τα τουριστικά γραφεία γενικού τουρισμού, για τα έτη 2004 & 2005 παρουσίασαν μια σχετικά μικρή μείωση του αριθμού τους, όπως αυτή φαίνεται και στον πίνακα που ακολουθεί.

Γραφεία Γενικού Τουρισμού

Γραφεία Γενικού Τουρισμού Στην Κρήτη Τα Έτη 2004 - 2005

ΓΡΑΦΕΙΑ ΓΕΝΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ 2004	440
ΓΡΑΦΕΙΑ ΓΕΝΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ 2005	434
ΔΙΑΦΟΡΑ	6

Εκτός όμως από τα γραφεία γενικού τουρισμού που είδαμε παραπάνω στην Κρήτη υπάρχουν και γραφεία εσωτερικού τουρισμού καθώς και τουριστικά τρένα. Τα περισσότερα τουριστικά γραφεία που λειτουργούν σε περιοχές της Κρήτης, είναι παραρτήματα μεγάλων επιχειρήσεων που έχουν την έδρα τους στις πρωτεύουσες των νομών ή ακόμα και στην Αθήνα. Τα τουριστικά γραφεία είναι υπεύθυνα για την έκδοση των εισιτηρίων, την σωστή ενημέρωση των τουριστών (για τα αξιοθέατα που προσφέρει το νησί, καθώς και για τις ώρες πτήσεων αναχώρησης των τουριστών), την δημιουργία τουριστικών πακέτων διακοπών, μα πάνω και πέρα από όλα για την παροχή υπηρεσιών που θα δημιουργήσουν την καλύτερη δυνατή εικόνα για την φιλοξενία του τόπου μας.

Η τουριστική συμπεριφορά των τουριστικών γραφείων είναι θέμα κυρίως διεύθυνσης και υπαλλήλων του εκάστοτε γραφείου, η πολιτική όμως καθώς και η τουριστική κίνηση αυτή κάθε αυτή, καθορίζεται από τους TOUR – OPERATORS του εξωτερικού. Οι TOUR – OPERATORS είναι αυτοί που αποφασίζουν για την τουριστική πολιτική που θα ακολουθήσει το εκάστοτε τουριστικό γραφείο. Οι πιο ισχυροί από αυτούς σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, είναι :

TOUR – OPERATORS	ΧΩΡΕΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ
TUI	ΓΕΡΜΑΝΙΑ
CLUB MEDITERRANEE	ΓΑΛΛΙΑ
NOUVELLES FRONTIERES	ΓΑΛΛΙΑ
TOMPSON	ΑΓΓΛΙΑ
HOLLAND INTERNATIONAL	ΟΛΛΑΝΔΙΑ
EQUADOR	ΙΣΠΑΝΙΑ
VIAJES MARSONS	ΙΣΠΑΝΙΑ

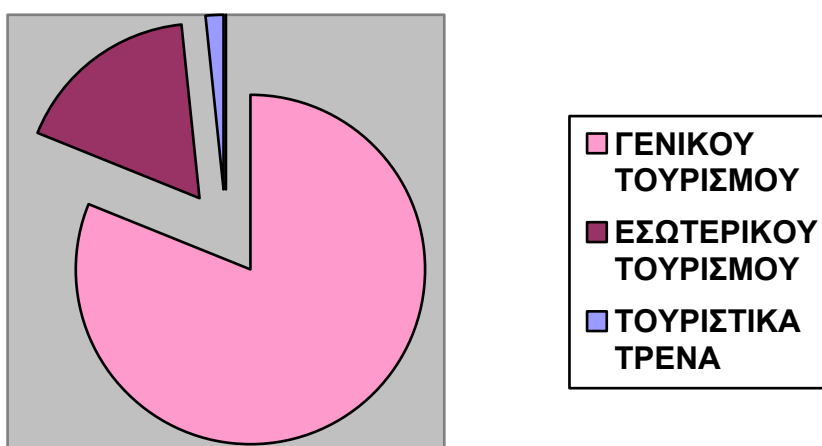
Πηγή: www.gnto.gr (22/09/06) Ε.Ο.Τ

Γραφεία Εσωτερικού Τουρισμού

Γραφεία Εσωτερικού Τουρισμού Στην Κρήτη Τα Έτη 2004 - 2005

ΓΡΑΦΕΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ 2004	44
ΓΡΑΦΕΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ 2005	42
ΔΙΑΦΟΡΑ	2

Και εδώ φαίνεται η μικρή μείωση του αριθμού των γραφείων εισερχόμενου τουρισμού στην Κρήτη. Στο διάγραμμα που ακολουθεί παρακάτω φαίνεται πιο από τα τουριστικά γραφεία καταλαμβάνει μεγαλύτερη έκταση στην Κρήτη.



Όπως βλέπουμε και από το παραπάνω διάγραμμα (πίτα), στην περιφέρεια της Κρήτης για τους τέσσερις νομούς (Ηράκλειο, Λασιθί, Ρέθυμνο και Χανιά) την μεγαλύτερη θέση σε αριθμό, κατέχουν τα γραφεία γενικού τουρισμού που είναι και τα περισσότερα που συναντά κανείς και στους τέσσερις νομούς της Κρήτης. Στους πίνακες που ακολουθούν παρακάτω καταγράφεται αναλυτικά η κίνηση σε τουριστικά γραφεία γενικού τουρισμού, εσωτερικού τουρισμού και τουριστικών τρένων σε κάθε νομό της Κρήτης χωριστά, για της περιόδους 2004 – 2005.

Πίνακας Τουριστικών Γραφείων Κρήτης Ανά Νομό Το 2004

ΝΟΜΟΙ ΚΡΗΤΗΣ	ΓΕΝΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΤΡΕΝΑ
Ν. Ηρακλείου	226	18	4
Ν. Λασιθίου	49	11	1
Ν. Ρεθύμνου	65	5	5
Ν. Χανίων	100	10	7
Σύνολο	440	44	17

Πίνακας Τουριστικών Γραφείων Κρήτης Ανά Νομό Το 2005

ΝΟΜΟΙ ΚΡΗΤΗΣ	ΓΕΝΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΤΡΕΝΑ
Ν. Ηρακλείου	225	17	4
Ν. Λασιθίου	47	10	1
Ν. Ρεθύμνου	64	5	5
Ν. Χανίων	98	10	7
Σύνολο	434	42	17

Πίνακας Τουριστικών Γραφείων Κρήτης Ανά Νομό Το 2006

ΝΟΜΟΙ ΚΡΗΤΗΣ	ΓΕΝΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΤΡΕΝΑ
Ν. Ηρακλείου	229	15	4
Ν. Λασιθίου	51	7	1
Ν. Ρεθύμνου	67	6	5
Ν. Χανίων	108	11	7
Σύνολο	455	39	17

Από τους παραπάνω πίνακες, εύκολα μπορεί κανείς να παρατηρήσει ότι ενώ υπάρχει αύξηση των γραφείων γενικού τουρισμού που υπάρχουν στην Κρήτη, (από 440 γραφεία γενικού τουρισμού το 2004 το 2006 αυξήθηκαν στα 455), το ίδιο δεν συμβαίνει και με τα γραφεία εσωτερικού τουρισμού στα οποία παρατηρείτε μείωση του συνόλου (το 2004 τα γραφεία εσωτερικού τουρισμού της Κρήτης, ήταν σε αριθμό 44 το 2005 μειώθηκαν στα 32 ενώ το 2006 έφτασαν τα 39 ενεργά γραφεία).

Πηγή: www.gnto.gr (22/09/06) Ε.Ο.Τ

Γραφεία Ενοικίασης Ι.Χ Αυτοκινήτων

Καθώς οι περισσότεροι τουρίστες φτάνουν στο νησί μας με Αεροπλάνο (διότι εκτός από γρήγορο και άνετο είναι και αρκετά ασφαλές) προκειμένου να περιηγηθούν στις γωνίες της Κρήτης ενοικιάζουν αυτοκίνητα από επιχειρήσεις εκμίσθωσης επιβατικών αυτοκινήτων. Οι εταιρίες αυτές βάση κάποιων συμβολαίων ενοικιάζουν τα οχήματά τους προκειμένου να εξυπηρετήσουν τους τουρίστες στις μετακινήσεις τους (συνήθως παρέχεται οδικός χάρτης για την ενημέρωση των τουριστών σχετικά με τους δρόμους αλλά και τα αξιοθέατα και μουσεία του νησιού). Ένας ακόμη λόγος που οι τουρίστες ενοικιάζουν Ι.Χ αυτοκίνητα είναι η δυσκινησία ορισμένων οδικών συγκοινωνιών, αλλά και το ότι μπορεί εύκολα κανείς να «γυρίσει» την Κρήτη με το αυτοκίνητο και να πάει σε μέρη όπου δεν περιλαμβάνονται στις προγραμματισμένες διαδρομές των συγκοινωνιών. Κάποια από τα γραφεία αυτά είναι ιδιωτικά ενώ κάποια άλλα είναι παραρτήματα άλλων μεγαλύτερων εταιρειών. Παρακάτω ακολουθούν αναλυτικοί πίνακες με τους αριθμούς των επιχειρήσεων εκμίσθωσης επιβατικών αυτοκινήτων ανά νομό για τα έτη 2004 & 2005.

Πίνακας επιχειρήσεων εκμίσθωσης επιβατικών αυτοκινήτων ανά νομό για το έτος 2004

ΝΟΜΟΙ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ
Ν. Ηρακλείου	269
Ν. Λασιθίου	69
Ν. Ρεθύμνης	83
Ν. Χανίων	122
ΣΥΝΟΛΟ	543

Όπως φαίνεται από τον παραπάνω πίνακα, ο Νομός Ηρακλείου κατέχει την πρώτη θέση σχετικά με τον αριθμό επιχειρήσεων εκμίσθωσης επιβατικών αυτοκινήτων σε σύγκριση με τους υπολοίπους νομούς της Κρήτης.

Πίνακας επιχειρήσεων εκμίσθωσης επιβατικών αυτοκινήτων ανά νομό για το έτος 2005

ΝΟΜΟΙ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ
Ν. Ηρακλείου	290
Ν. Λασιθίου	84
Ν. Ρεθύμνης	89
Ν. Χανίων	136
ΣΥΝΟΛΟ	599

Πίνακας επιχειρήσεων εκμίσθωσης επιβατικών αυτοκινήτων ανά νομό για το έτος 2006

ΝΟΜΟΙ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ
Ν. Ηρακλείου	270
Ν. Λασιθίου	69
Ν. Ρεθύμνης	90
Ν. Χανίων	130
ΣΥΝΟΛΟ	559

Από τους παραπάνω πίνακες φαίνεται ότι ο Νομός Ηρακλείου παρά την πτώση που παρατηρείτε έως και το 2006, συνεχίζει να κατέχει την πρώτη θέση σχετικά με τον αριθμό επιχειρήσεων εκμίσθωσης επιβατικών αυτοκινήτων σε σύγκριση με τους υπολοίπους νομούς της Κρήτης. Στα ποσά παρατηρείτε μια μείωση των επιχειρήσεων στο Ν. Λασιθίου (ο οποίος το 2006 έφτασε να έχει τον ίδιο αριθμό επιχειρήσεων που είχε το 2004).

Γραφεία Ενοικίασης Μοτοσικλετών

Εκτός από τους λόγους που είδη αναφέραμε παραπάνω σχετικά με τα γραφεία ενοικίασης Ι.Χ αυτοκινήτων μια εξίσου καλή λύση στην μετακίνηση των τουριστών είναι η εκμίσθωση μοτοσικλετών. Οι μοτοσικλέτες ενδείκνυνται για μετακινήσεις σε μικρές αποστάσεις αλλά είναι πολύ βολικότερες από άποψη στάθμευσης. Παρακάτω υπάρχουν πίνακες στους οποίους φαίνεται ο αριθμός επιχειρήσεων ενοικίασης μοτοσικλετών ανά νομό τα έτη 2004 & 2005.

Πίνακας επιχειρήσεων εκμίσθωσης μοτοσικλετών ανά νομό για το έτος 2004

ΝΟΜΟΙ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ
Ν. Ηρακλείου	69
Ν. Λασιθίου	17
Ν. Ρεθύμνης	30
Ν. Χανίων	26
ΣΥΝΟΛΟ	142

Πίνακας επιχειρήσεων εκμίσθωσης μοτοσικλετών ανά νομό για το έτος 2005

ΝΟΜΟΙ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ
Ν. Ηρακλείου	72
Ν. Λασιθίου	17
Ν. Ρεθύμνης	30
Ν. Χανίων	28
ΣΥΝΟΛΟ	147

Από τους παραπάνω πίνακες φαίνεται ότι υπάρχει αύξηση στον αριθμό των επιχειρήσεων εκμίσθωσης μοτοσικλετών ανάμεσα στα έτη 2004 & 2005.

Πίνακας επιχειρήσεων εκμίσθωσης μοτοσικλετών ανά νομό για το έτος 2006

ΝΟΜΟΙ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ
Ν. Ηρακλείου	70
Ν. Λασιθίου	15
Ν. Ρεθύμνης	27
Ν. Χανίων	27
ΣΥΝΟΛΟ	139

Παρά την αύξηση που σημειώθηκε στο σύνολο των επιχειρήσεων εκμίσθωσης μοτοσικλετών στην Κρήτη τα έτη 2004 και 2005, το έτος 2006 οι επιχειρήσεις αυτές μειώθηκαν στο σύνολό τους.

Τουριστικά Καταστήματα

Στα τουριστικά καταστήματα περιλαμβάνονται εκτός των επιχειρήσεων πώλησης τουριστικών ειδών (αναμνηστικά, χάρτες, τοπικά προϊόντα) και διάφορες επιχειρήσεις αναψυχής και εστίασης. Λόγω του ότι δεν υπάρχει ενιαία καταγραφή των τουριστικών αυτών επιχειρήσεων είναι δύσκολο να τις προσδιορίσουμε επακριβώς. Μια ενδεικτική καταγραφή μπορεί να έχει ως εξής:

- καταστήματα τουριστικών ειδών
- εστιατόρια
- παντοπωλεία
- κέντρα διασκέδασης

Τα παραπάνω τουριστικά καταστήματα μπορούν να βρεθούν στα μεγάλα αστικά κέντρα του νησιού αλλά και σε οικισμούς όπου την καλοκαιρινή περίοδο σημειώνεται τουριστική κίνηση. Τέτοιοι οικισμοί μπορούν να βρεθούν στα εξής σημεία:

1. Ν. Ηρακλείου → Γούβες, Χερσόνησος, Μάλλια, Μοχός, Σταλίδα, Ζαρός, Μοίρες, Μυρτιά, Άνω Αρχάνες, Αγία Πελαγία, Λυγαριά, Αμνισός, Ροδιά, Φόδελε, Τσούτσουρας, Μάταλα, Καλοί Λιμένες, Λέντας, Άγιος Παύλος, Κόκκινος Πύργος, Άρβη, Άνω Βιάννος.
2. Ν. Λασιθίου → Ελούντα, Κριτσά, Παχειά Άμμος, Σίσι, Μίλατος, Τζερμιάδο, Ίστρο, Αμμουδάρα, Παχιά Άμμος, Ιεράπετρα, Σητεία, Ζάκρος, Μόχλος, Πλάκα, Παλαίκαστρο, Μακρύς Γιαλός, Μύρτος.
3. Ν. Ρεθύμνης → Πάνορμο, Μπαλί, Άδελε, Ανώγεια, Αργυρούπολη, Σπήλι, Φραγκοκάστελο, Πλακιές, Δαμνώνι, Αγία Γαλήνη.
4. Ν. Χανίων → Μαράθι, Αγία Μαρίνα, Κολυμπάρι, Πλατανιάς, Καστέλι, Γεωργιούπολη, Καλύβες, Βρύσες, Σούγια, Κουρνά, Βάμος, Παλαιόχωρα, Σφακιά, Αγία Ρούμελη.

Παρακάτω ακολουθούν αναλυτικοί πίνακες των τουριστικών καταστημάτων των τεσσάρων νομών της Κρήτης κατά τα έτη 2004-2005.

Πίνακας τουριστικών καταστημάτων 2004

Ν. Ηρακλείου	45
Ν. Λασιθίου	36
Ν. Ρεθύμνης	176
Ν. Χανίων	24
Σύνολο	281

Πίνακας τουριστικών καταστημάτων 2005

Ν. Ηρακλείου	45
Ν. Λασιθίου	39
Ν. Ρεθύμνης	193
Ν. Χανίων	25
Σύνολο	302

Πίνακας τουριστικών καταστημάτων 2006

Ν. Ηρακλείου	46
Ν. Λασιθίου	39
Ν. Ρεθύμνης	201
Ν. Χανίων	25
Σύνολο	311

Από τους παραπάνω πίνακες παρατηρούμε ότι κατά το έτος 2005 υπήρχε μια μικρή αύξηση των τουριστικών καταστημάτων κυρίως στο νομό Ρεθύμνης.

Πηγή: www.gnto.gr (10/10/06) Ε.Ο.Τ

1.3.3 Δομές Μεταφορικών Μέσων

Αεροπορικές Εταιρείες

Η στενή σχέση ανάμεσα στον τουρισμό και τις αερομεταφορές μπορεί να γίνει εύκολα αντιληπτή από ένα και μόνο στοιχείο: Το 70% περίπου των ξένων τουριστών που επισκέπτονται κάθε χρόνο τη χώρα μας φθάνουν αεροπορικώς, είτε με προγραμματισμένες είτε με ναυλωμένες πτήσεις (τσάρτερ). Αναπόφευκτα, το τελικό ποσό που θα κληθεί να πληρώσει ο ξένος τουρίστας που θα επιλέξει να κάνει τις διακοπές του στη χώρα μας, εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από το κόστος της αερομεταφοράς που - συγκριτικά με άλλες ανταγωνίστριες χώρες- είναι υψηλότερο. Παράλληλα, η πρώτη και η τελευταία εικόνα που συγκρατούν οι ξένοι που επισκέπτονται την Κρήτη σχετίζεται με το σύστημα αερομεταφοράς: τα αεροδρόμια (με τις εξυπηρετήσεις που προσφέρουν), ο έλεγχος εναέριας κυκλοφορίας (στον οποίο σε μεγάλο βαθμό οφείλονται οι καθυστερήσεις) καθώς και με την ασφάλεια.

Ο αερολιμένας Ηρακλείου ο οποίος από το 2000 εξυπηρετεί περίπου πέντε εκατομμύρια επιβάτες ετησίως (με το μεγαλύτερο μέρος των αφίξεων να καταγράφεται κατά το πεντάμηνο Μάιος – Σεπτέμβριος), διαδραματίζει σήμερα πρωταρχικό ρόλο στο Εθνικό, Ευρωπαϊκό δίκτυο αερομεταφορών και αεροδρομίων αλλά και ευρύτερα στην Ανατολική λεκάνη της Μεσογείου.

Αποτελεί το δεύτερο αεροδρόμιο σε συνολική εξυπηρέτηση επιβατών στην Ελλάδα, ενώ είναι το πρώτο αεροδρόμιο στην εξυπηρετούμενη έκτακτη κίνηση εξωτερικού (πτήσεις τσάρτερ, κλπ).

Κατά τους καλοκαιρινούς μήνες εξαντλείται η δυνατότητα των υποδομών με αποτέλεσμα να μην είναι δυνατή η εξυπηρέτηση περισσότερων πτήσεων λόγω της περιορισμένης χωρητικότητας στερώντας τη δυνατότητα περαιτέρω τουριστικής ανάπτυξης της Κρήτης.

Σύμφωνα μάλιστα με μελέτη του ΕΜΠ η αναμενόμενη κίνηση έως το 2010 εκτιμάται ότι θα κινηθεί στα επίπεδα των 8 εκατομμυρίων επιβατών ετησίως και έως το 2020 θα φτάσει τα 10 – 12 εκατομμύρια. στη χώρα μας δραστηριοποιούνται σήμερα εμπορικά 96 αεροπορικές εταιρίες. Από το σύνολο των εταιριών, οι 49 πραγματοποιούν δρομολογημένες (τακτικές) πτήσεις, ενώ οι 47 από αυτές δεν πετάνε καθόλου από και προς την Ελλάδα, διατηρώντας μόνο γραφεία τα οποία έχουν σημαντική παρουσία στην αγορά. Η εξήγηση για το γεγονός ότι διατηρούν γραφεία στη χώρα μας (που διεκπεραιώνουν σημαντικό μέρος της επιβατικής κίνησης) και προσφέρουν δρομολόγια μέσω

ανταποκρίσεων, βρίσκεται στη ναυτιλία μας. Πιο συγκεκριμένα, υπολογίζεται ότι περισσότερο από το 58% του τζίρου των εταιριών οφείλεται στις μετακινήσεις πληρωμάτων της ελληνικής ναυτιλίας. Οι εταιρίες που εκτελούν τακτικά δρομολόγια από και προς την Ελλάδα, μεταφέρουν συνολικά το 1/3 των ξένων τουριστών, ενώ τη μερίδα του λέοντος της αερομεταφοράς των τουριστών καρπώνονται οι διάφοροι ελεύθεροι αερομεταφορείς που πραγματοποιούν ναυλωμένες πτήσεις (τσάρτερ). Παρακάτω θα δούμε αναλυτικά τις ναυλωμένες αφίξεις πτήσεων συνολικά για ολόκληρη την Ελλάδα αλλά και για την Κρήτη ξεχωριστά έτσι ώστε να μπορέσουμε να δούμε ευκολότερα το σημαντικό ποσοστό αφίξεων που καταλαμβάνει το νησί μας.

Συγκεντρωτικός πίνακας αφίξεων ναυλωμένων πτήσεων σε Ελλάδα και Κρήτη αντίστοιχα από το 1999-2006.

ΕΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΦΙΞΕΩΝ ΕΛΛΑΔΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΦΙΞΕΩΝ ΚΡΗΤΗ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΦΙΞΕΩΝ ΚΡΗΤΗΣ
1999	7.685.258	2.449.985	31,88%
2000	7.847.818	2.494.631	31,79%
2001	8.083.252	2.575.010	31,86%
2002	7.690.288	2.527.838	32,87%
2003	7.485.174	2.508.509	33,51%
2004	7.075.739	2.406.029	34,00%
2005	7.209.434	2.531.196	35,11%
2006	7.609.308	2.778.339	36,51%

Πηγή: www.gnto.gr (10/10/06) Ε.Ο.Τ

Ναυτιλιακές Εταιρίες

Εξίσου σημαντική είναι και η ύπαρξη των Ναυτιλιακών Εταιρειών στον τουρισμό, (αλλά και αλλού: εμπόριο, μεταφορές οχημάτων, δημιουργία θέσεων εργασίας, ανταγωνιστικότητα κ.α), όχι μονάχα γιατί αποτελεί έναν οικονομικότερο τρόπο μετακίνησης άλλα και για το ότι μέσω θάλασσας μπορεί κανείς να επισκεφθεί όλα τα νησιά της Ελλάδας.

Τα τελευταία έτη, εφαρμόζεται από τις Ναυτιλιακές Εταιρείες, ένας έγκαιρος προγραμματισμός των δρομολογίων των πλοίων ο οποίος σε συνδυασμό με την καλύτερη οργάνωση των υποδομών στα λιμάνια, θα επιφέρει άμεσα θετικά αποτελέσματα στην κίνηση των τουριστικών ρευμάτων. Εκτός από τα παραπάνω, έχουν ληφθεί αυστηρά μέτρα για την βελτίωση και την πρόληψη σχετικά με την ασφαλή μεταφορά των επιβατών. Υπήρξε συμφωνία μεταξύ των Ναυτιλιακών Εταιρειών και του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης για την συμμετοχή γιατρών στα ακτοπλοϊκά ταξίδια, με σκοπό την παροχή υπηρεσιών ιατρικής περίθαλψης στο πλήρωμα αλλά και τους επιβάτες του πλοίου. Οι τοπικές Ναυτιλιακές Εταιρείες που υπάρχουν σήμερα στο νησί της Κρήτης είναι Μινωικές γραμμές που βρίσκονται στο Ηράκλειο, οι ANEK LINES που βρίσκονται στα Χανιά και εξυπηρετούν και το νομό Ρεθύμνης και τέλος οι L.A.N.E. που βρίσκονται στον Άγιο Νικόλαο στο νομό Λασιθίου. Στο πλαίσιο των

Ναυτιλιακών Εταιρειών, κατατάσσονται εκτός των γραμμών εσωτερικού και κρουαζιερόπλοια εξωτερικού και θαλαμηγοί Ελληνικής και ξένης σημαίας. Παρακάτω ακολουθούν πίνακες που παρουσιάζουν την κίνηση των αφίξεων στον λιμένα Ηρακλείου ανά μήνες και ανά έτη.

Συγκεντρωτικός πίνακας αφίξεων λιμένος Ηρακλείου από το 1999-2006

ΕΙΔΟΣ ΠΛΟΙΟΥ	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
ΕΠΙΒΑΤΕΣ								
ΓΡΑΜΜΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ	474057	421386	669761	785172	726297	698330	800467	752837
ΓΡΑΜΜΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ								
ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΟΠΛΟΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ								
ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΟΠΛΟΙΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	131174	181420	149268	134420	107691	127667	193737	178665
ΘΑΛΑΜΗΓΟΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΣΗΜΑΙΑΣ	128	25	61	101	58	209	134	144
ΘΑΛΑΜΗΓΟΙ ΞΕΝΗΣ ΣΗΜΑΙΑΣ	275	220	343	239	371	530	389	499
ΣΥΝΟΛΑ	605634	603051	819433	919932	834417	826736	994727	932145

Από τον παραπάνω πίνακα φαίνεται ότι η αναβάθμιση της Ακτοπλοΐας είναι πλέον γεγονός. Στην αναβάθμιση αυτή κύριο ρόλο έχει η αύξηση του αριθμού των επιδοτήσεων η οποίες ανέρχονται στα 49 εκ ευρώ, στην αναγέννηση της Ελληνικής Κρουαζιέρας αλλά θα συμβάλουν επίσης και οι συμβάσεις για τις άγονες γραμμές (διάταγμα που ψηφίστηκε στη Βουλή τον Ιούλιο του 2006).

ΠΗΓΗ: Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας.

1.3.4 Δομές Υπηρεσιών Ψυχαγωγίας

Animation

Η αναψυχή και η ψυχαγωγία, εμφανίζεται ως ένα νέο είδος του τουρισμού σε ξενοδοχειακές μονάδες. Ενώ παλαιότερα Η ψυχαγωγία και η άθληση πελατών ξενοδοχείων, αποτελούσε συμπληρωματικό προϊόν στο τουριστικό πακέτο προσφορών, σήμερα εξελίχθηκε σε κύριο ξενοδοχειακό προϊόν (Λύτρας 1991 – 1992). Τα πιο χαρακτηριστικά από αυτά τα ξενοδοχεία ονομάζονται club hotels. Ο συνδυασμός ψυχαγωγίας και άθλησης, είναι διεθνώς γνωστός με τον όρο “animation”. Η animation αποτελεί μία υπηρεσία η οποία θεωρείται ότι στο μέλλον θα είναι αναπόσπαστο συστατικό του συστήματος παροχής υπηρεσιών των ξενοδοχείων διακοπών. Ενώ η ύπαρξη αθλητικών εγκαταστάσεων και η απασχόληση εξειδικευμένου προσωπικού σε τουριστικές μονάδες, αποτελούν σημαντικά βήματα προς την ποιοτική αναβάθμιση του εγχώριου τουριστικού προϊόντος, δυστυχώς στην Κρήτη, ο θεσμός του επαγγελματία στελέχους αναψυχής είναι σχεδόν ανύπαρκτος με αποτέλεσμα οι διευθυντές του εκάστοτε ξενοδοχείου να προσλαμβάνουν άτομα από το εξωτερικό προκειμένου να παρέχουν στους πελάτες τους υπηρεσίες ψυχαγωγίας. Η ύπαρξη έστω και ενός από τα πιο κάτω, θεωρήθηκε αρκετή για το τι μπορεί να αποτελέσει τη βάση για τη δημιουργία προγραμμάτων αναψυχής:

- πισίνα (παιδική και ενηλίκων)
- χώροι παιχνιδιών (μπιλιάρδο)
- θαλάσσιες δραστηριότητες (αλεξίπτωτο, κανό, μαρίνα, θαλάσσιο σκι, καταδύσεις, jet – ski)
- άθληση (τένις, γκόλφ, πινγκ- πονγκ)

Συνοψίζοντας, οι αντιλήψεις και απόψεις των διευθυντών και managers ξενοδοχείων ταυτίζονται σε ότι αφορά την αναγκαιότητα και χρησιμότητα ύπαρξης και εφαρμογής προγραμμάτων άθλησης και ψυχαγωγίας για λόγους ανταγωνισμού, αύξησης εσόδων και διατήρησης της πελατείας τους. Ακόμη και αν η παροχή προγραμμάτων άθλησης και ψυχαγωγίας έχει υψηλό κόστος, αυξάνει τα έσοδα μακροπρόθεσμα, βελτιώνει την εικόνα του ξενοδοχείου και δημιουργεί επαναλαμβανόμενους πελάτες.

Πηγή : Περιοδικό Διοίκησης Αθλητισμού και Αναψυχής

1.4 ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΖΗΤΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ

1.4.1 Ανάλυση αφίξεων

Παρακάτω ακολουθεί η ανάλυση των αφίξεων των τουριστών στην Κρήτη. Από την ανάλυση αυτή μπορούμε να πάρουμε στοιχεία που θα μας καταδείξουν τους μήνες - εποχές που παρατηρείται μεγαλύτερη τουριστική κίνηση αλλά και από ποια κράτη μας επισκέπτονται περισσότερο.

1.4.2 Ανάλυση Αφίξεων Άγγλων και Γερμανών τουριστών σε πίνακες επί τις %.

Παρακάτω ακολουθούν πίνακες με τις αφίξεις στο αεροδρόμιο του Ηρακλείου τα έτη 2003,2004,2005.

Πίνακας που παρουσιάζει τις αεροπορικές αφίξεις Γερμανών και Άγγλων στο αεροδρόμιο του Ηρακλείου από το έτος 2003 έως το έτος 2004.

MONTHS	GERMANY 2003	GERMANY 2004	ENGLAND 2003	ENGLAND 2004
JAN				
FEB				145
MAR		90		
APR	41067	37820	10238	9824
MAI	69985	77373	56838	47745
JUN	72689	62601	65734	66396
JUL	81523	76847	87228	74484
AUG	102340	80039	81331	78388
SEP	90458	83158	75123	69066
OCT	77193	72435	34364	35688
NOV	1885	2034	5	122
DEC				

Όπως βλέπουμε στον παραπάνω πίνακα υπάρχει μια αυξομείωση στις αφίξεις Γερμανών και Άγγλων τα έτη 2003 – 2004. Οι αφίξεις κορυφώνονται τους καλοκαιρινούς κυρίως μήνες Ιούνιο, Ιούλιο, Αύγουστο, ενώ το μήνα Σεπτέμβριο παρατηρείται μια κάμψη η οποία αυξάνεται όσο πλησιάζουμε προς τους χειμερινούς μήνες.

Πίνακας που παρουσιάζει τις αεροπορικές αφίξεις Γερμανών και Άγγλων στο αεροδρόμιο του Ηρακλείου από το έτος 2005 έως το έτος 2006.

MONTHS	GERMANY 2005	GERMANY 2006	ENGLAND 2005	ENGLAND 2006
JAN				
FEB				
MAR	5944	282	190	752
APR	22325	24014	2845	7559
MAI	71030	80028	55799	63821
JUN	65726	82885	64757	72324
JUL	82117	92289	78894	93013
AUG	85108	86745	84140	105789
SEP	87519	98829	67323	84523
OCT	63615	68394	34166	42479
NOV	425	252	10	53
DEC				

Στον παρακάτω πίνακα που ακολουθεί εύκολα μπορεί κανείς να διαπιστώσει ότι η Γερμανική αγορά παρουσιάζει σημαντική μείωση στο ετήσιο σύνολο αφίξεων στην Κρήτη. Ενώ το 1999 οι αφίξεις των Γερμανών τουριστών στο νησί ήταν 780.538 άτομα μέσα σε μια πενταετία (2004), ο αριθμός αυτός μειώθηκε κατακόρυφα στα 555.730 άτομα. Δυστυχώς όμως η μείωση αυτή συνεχίστηκε με ακόμη χαμηλότερο σύνολο αφίξεων Γερμανών τουριστών το 2006.

Το ίδιο όμως δεν συμβαίνει και με την Αγγλική αγορά η οποία παρουσιάζει αρκετά μεγάλη αύξηση στο σύνολο έλευσης τουριστών. Το 1999 οι Άγγλοι τουρίστες που επισκεφτήκαν το νησί ήταν 366.113 άτομα και μέσα σε μία πενταετία (2004), ο αριθμός αυτός αυξήθηκε στους 448.566 Άγγλους τουρίστες.

Αναλυτικός πίνακας που παρουσιάζει τις συνολικές αφίξεις Γερμανών και Άγγλων στο αεροδρόμιο του Ηρακλείου από το έτος 1999 έως το έτος 2006.

ΧΩΡΕΣ	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	780.538	724.596	702.565	651.840	607.301	555.730	534.452	533.718
ΑΓΓΛΙΑ	366.113	429.013	470.745	451.111	475.327	448.566	475.595	470.313

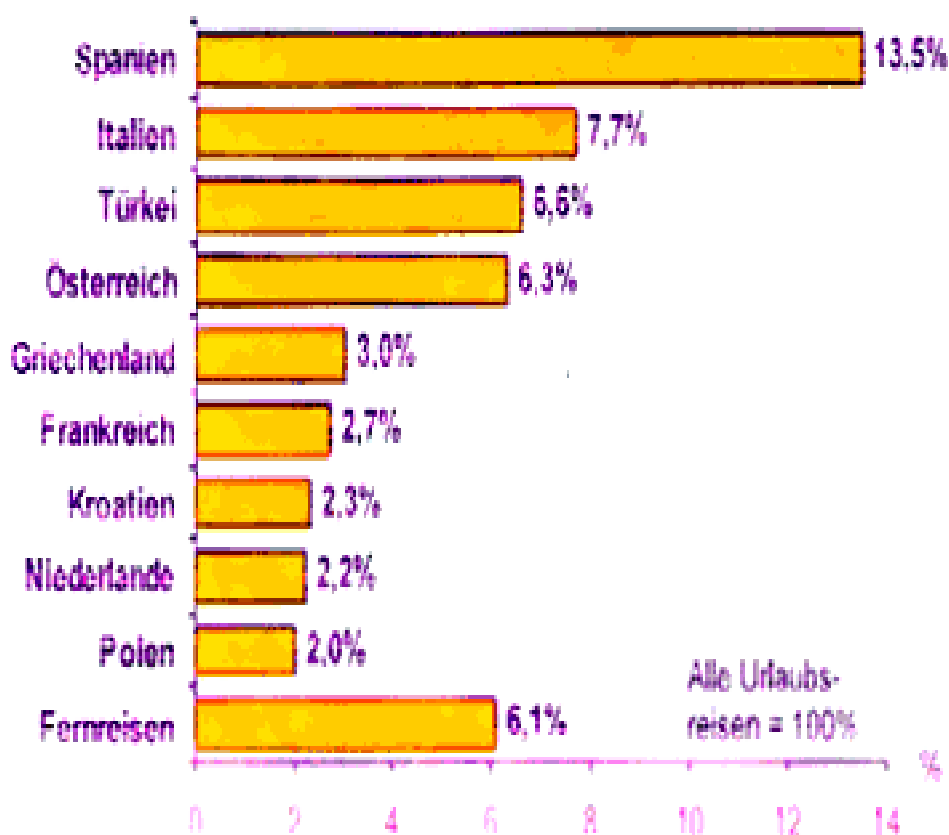
Πηγή: www.gnto.gr (15/09/06) Ε.Ο.Τ

ΓΕΡΜΑΝΙΑ

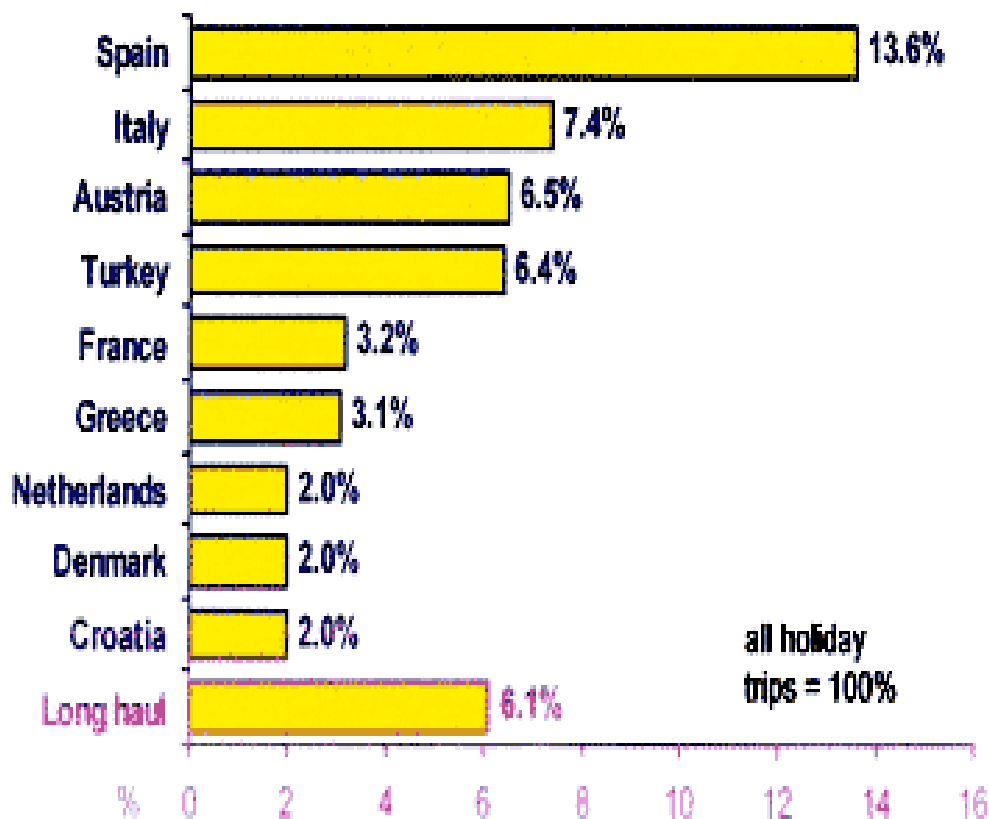
Η αγορά της Γερμανίας με στοιχεία της Ε.Σ.Υ.Ε. – Ε.Ο.Τ. είναι μια σταθερή αγορά που κυμαίνεται γύρω στο 3,0% έως 3,5% επί του συνολικού αριθμού των ταξιδιών των Γερμανών τουριστών.

Ειδικότερα, το 2000 καταλαμβάνει ένα ποσοστό 3.3% επί του συνολικού αριθμού, το 2001 καταγράφεται ένα ποσοστό 3,5%, το 2002 επίσης 3,5%, το 2003 φτάνουμε στο 3,0%, το 2004 στο 3,1% και το 2005 στο 3,0%. Είναι δηλαδή ένα σχεδόν σταθερό ποσοστό. Επειδή όμως ο συνολικός αριθμός ταξιδιών των Γερμανών που κάνουν διακοπές διακυμάνθηκε το 2000-2005 λόγω πολλών αιτιών, όπως διαθέσιμο εισόδημα για διακοπές, τρομοκρατία, βόμβες κλπ. αντίστοιχα ο απόλυτος αριθμός προς την χώρα μας διακυμάνθηκε ανάλογα. Έτσι το 2004 έχουμε 65,4 συνολικά ταξίδια από Γερμανούς που πάνε διακοπές και από αυτά το 3,1% ήτοι 2.027.400 κατευθύνονται προς Ελλάδα, ενώ το 2005 επί συνόλου 64,1 εκατ. το 3,0% ήτοι 1.923.000 προς Ελλάδα. Η εξέλιξη 2004,2005 απεικονίζεται πιο κάτω (Πηγή Reiseanalyse F.U.R.). Οι ανταγωνίστριες χώρες το 2004, 2005 κερδίζουν όμως κομμάτι της αγοράς. Έτσι, το 2005 περνάει η Τουρκία μπροστά, πλέον ως τρίτη χώρα στην προτίμηση των Γερμανών, θέση που πολλά χρόνια κατείχε η Αυστρία. Παρακάτω απεικονίζεται η ποσοστιαία κατανομή - ταξίδια Γερμανών προς τους βασικούς προτιμώμενους προορισμούς - χώρες 2004, 2005 (Πηγή F.U.R.)

Ταξίδια Γερμανών στο εξωτερικό το 2005



Ταξίδια Γερμανών στο εξωτερικό το 2004



Επίσης, στη διεθνή τουριστική έκθεση ITB (7 – 11 Μαρτίου 2007) στο Βερολίνο, της οποίας οι τρεις πρώτες ημέρες της έκθεσης ήταν αφιερωμένες στους επαγγελματίες επισκέπτες, ενώ οι δύο τελευταίες στο ευρύτερο κοινό, υπήρξε ειδική παρουσίαση από τοπική εταιρία Συμβούλων για την προβολή και προώθηση του τουρισμού City break στην Αθήνα – Αττική και Θεσσαλονίκη. Η παρουσίαση έγινε στα πλαίσια του πιλοτικού προγράμματος για την επιλογή γραφείων δημοσίων σχέσεων και διαφήμισης στην Αγγλία, Γερμανία και Γαλλία με στόχο την καθιέρωση της Αθήνας και Θεσσαλονίκης ως CITY BREAK προορισμών.

Τα βασικά συμπεράσματα από την συμμετοχή της Ένωσης ήταν τα εξής:

- Χαμηλή επισκεψιμότητα επαγγελματιών, κυρίως κατά την πρώτη και τρίτη ημέρα, καθώς και του κοινού κατά την δεύτερη ημέρα -σε σχέση με το 2006.
- Το ελληνικό περίπτερο, υπό την αιγίδα του ΕΟΤ παρουσίασε νέα αρχιτεκτονική μορφή. Το περίπτερο της Ένωσης δεν βρισκόταν σε ευνοϊκή θέση με αποτέλεσμα να μην διευκολύνεται η επισκεψιμότητά του σε σχέση με άλλα περίπτερα.

Προβλέψεις για την Γερμανική αγορά:

Η αίσθηση από τις επαφές με εκπροσώπους της Γερμανικής αγοράς, είναι ότι η Γερμανική αγορά θα κινηθεί πτωτικά για το 2007 προς τη χώρα μας. Στην καλύτερη περίπτωση θα κινηθεί στα ίδια με τα περσινά επίπεδα. Από το γραφείο του ΕΟΤ Φραγκφούρτης, καθώς και το γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων της ελληνικής πρεσβείας, κοινοποιήθηκαν τα παρακάτω ενδιαφέροντα στοιχεία:

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ ΠΟΥ ΠΡΟΕΡΧΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΣΚΑΝΔΙΝΑΒΙΚΕΣ ΧΩΡΕΣ ΤΑ ΕΤΗ 2003 ΕΩΣ 2006 (ΣΕ ΧΙΛΙΑΔΕΣ)

ΕΤΗ	ΣΟΥΗΔΙΑ	ΔΑΝΙΑ	ΝΟΡΒΗΓΙΑ	ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ
2003	128447	100216	109402	55866	393931
2004	126000	97660	110439	55092	389191
2005	118225	114539	116296	55106	404166
2006	163372	133216	142516	59738	498842

- Το ΑΕΠ της Γερμανίας σημείωσε αύξηση 2,9% κατά το 2006.
- Σύμφωνα με τα στοιχεία του Ινστιτούτου ΒΑΤ, ποσοστό 65% των Γερμανών πραγματοποίησαν το 2006 ένα ταξίδι διακοπών διάρκειας τουλάχιστον 5 ημερών, το αντίστοιχο ποσοστό το 2005 ήταν 64%.
- Ποσοστό 4% των γερμανών τουριστών ταξιδεύει προς την χώρα μας.

Πηγή : (www.dailynews.gr) Ε.Ο.Τ (15/03/07)

1.4.3 Ανάλυση Διανυκτερεύσεων κατά εθνικότητα επί τις %:Διάρκεια παραμονής, Εποχικότητα.

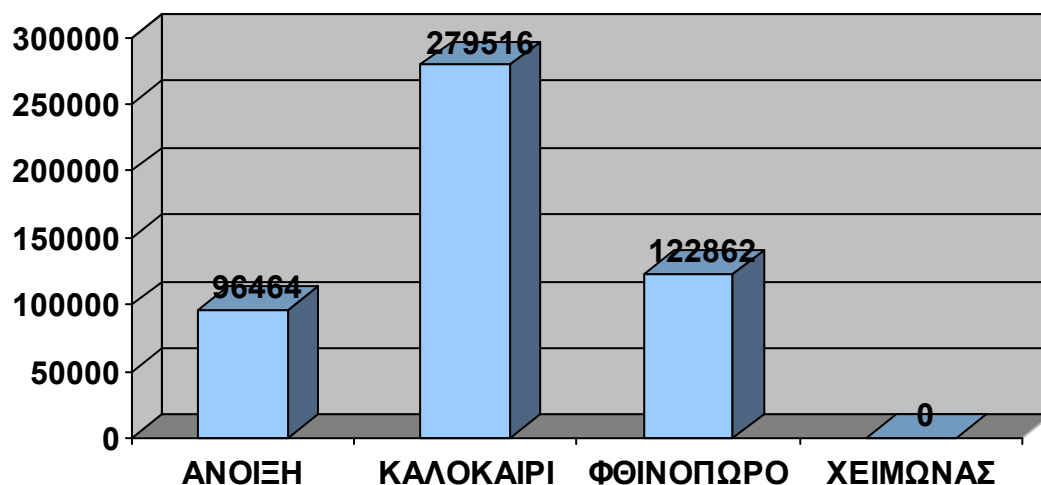
Με βάση τα στοιχεία του παραπάνω πίνακα, εύκολα μπορεί κανείς να συμπεράνει ότι οι τουρίστες που προέρχονται από Σκανδιναβικές χώρες όπως η Σουηδία, η Δανία, η Νορβηγία και η Φιλανδία, παρουσιάζουν αύξηση στις διανυκτερεύσεις του ανά έτος. Οι Σουηδή τουρίστες για παράδειγμα, ενώ το 2003 παρουσίαζαν σύνολο διανυκτερεύσεων 128.447, μέσα στα επόμενα τρία χρόνια ο αριθμός αυτός εκτινάχθηκε στις 163.372 διανυκτερεύσεις στην Κρήτη. Αύξηση όμως στο σύνολο διανυκτερεύσεων παρουσίασαν και οι άλλες Σκανδιναβικές χώρες (βλέπε παραπάνω πίνακα).

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ ΠΟΥ ΠΡΟΕΡΧΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΣΚΑΝΔΙΝΑΒΙΚΕΣ ΧΩΡΕΣ ΤΑ ΕΤΗ 2003 ΕΩΣ 2006 (ΕΠΙ ΤΙΣ ΕΚΑΤΟ)

ΕΤΗ	ΣΟΥΗΔΙΑ	ΔΑΝΙΑ	ΝΟΡΒΗΓΙΑ	ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ
2003	32,61%	25,44%	27,77%	14,18%
2004	32,37%	25,09%	28,38%	14,16%
2005	29,25%	28,34%	28,77%	13,63%
2006	32,75%	26,71%	28,57%	11,98%

Πηγή : Ε.Ο.Τ (09/04/07)

ΕΠΟΧΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2006 ΓΙΑ ΤΙΣ ΣΚΑΝΔΙΝΑΒΙΚΕΣ ΧΩΡΕΣ



Η εποχικότητα το έτος 2006 όσον αφορά τις αφίξεις / διανυκτερεύσεις από τις σκανδιναβικές χώρες είναι η εξής: Άνοιξη (Μάρτιος, Απρίλιος, Μάιος) έφτασε τις 96.464 διανυκτερεύσεις, Καλοκαίρι (Ιούνιος, Ιούλιος, Αύγουστος) έγιναν 279.516, Φθινόπωρο (Σεπτέμβρης, Οκτώβριος, Νοέμβριος) έχουμε 122.862, Χειμώνας (Δεκέμβριος, Ιανουάριος, Φεβρουάριος) δεν έχουμε καμία άφιξη/διανυκτέρευση.

Αντιστοίχως, τα παραπάνω ποσά επί τις εκατό έχουν ως εξής: Άνοιξη 19.16%, Καλοκαίρι 56.23%, Φθινόπωρο 24,62 και Χειμώνας 0%.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ ΠΟΥ ΠΡΟΕΡΧΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ ΤΑ ΕΤΗ 2003 ΕΩΣ 2006 (ΣΕ ΧΙΛΙΑΔΕΣ)

ΕΤΗ	ΟΥΓΓΑΡΙΑ	ΠΟΛΩΝΙΑ	ΣΛΟΒΑΚΙΑ	ΣΛΟΒΕΝΙΑ	ΡΩΣΣΙΑ	ΤΣΕΧΙΑ	ΟΥΚΡΑΝΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ
2003	12728	51431	8035	3988	22084	61751	3030	163047
2004	12226	47370	10294	4985	24990	65506	2971	168342
2005	17602	65552	12534	5466	37720	74352	3539	216765
2006	22807	71806	19879	6209	68619	85326	7723	282369

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ ΠΟΥ ΠΡΟΕΡΧΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ ΤΑ ΕΤΗ 2003 ΕΩΣ 2006 (ΕΠΙ ΤΙΣ ΕΚΑΤΟ)

ΕΤΗ	ΟΥΓΓΑΡΙΑ	ΠΟΛΩΝΙΑ	ΣΛΟΒΑΚΙΑ	ΣΛΟΒΕΝΙΑ	ΡΩΣΙΑ	ΤΣΕΧΙΑ	ΟΥΚΡΑΝΙΑ
2003	7,43%	30,00%	4,69%	2,33%	12,88%	36,02%	1,77%
2004	6,69%	25,92%	5,63%	2,73%	13,67%	35,84%	1,63%
2005	7,14%	26,61%	5,09%	2,22%	15,31%	30,18%	1,44%
2006	6,83%	21,51%	5,95%	1,86%	20,55%	25,56%	2,31%

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ ΠΟΥ ΠΡΟΕΡΧΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ ΤΑ ΕΤΗ 2003 ΕΩΣ 2006 (ΣΕ ΧΙΛΙΑΔΕΣ)

ΕΤΗ	ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	ΡΟΥΜΑΝΙΑ	ΑΛΒΑΝΙΑ	ΛΕΤΟΝΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ
2003	0	1726	0	1990	3716
2004	271	4119	0	2865	7255
2005	436	8437	0	6363	15236
2006	462	15361	0	9471	25294

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ ΠΟΥ ΠΡΟΕΡΧΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ ΤΑ ΕΤΗ 2003 ΕΩΣ 2006 (ΕΠΙ ΤΙΣ ΕΚΑΤΟ)

ΕΤΗ	ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	ΡΟΥΜΑΝΙΑ	ΑΛΒΑΝΙΑ	ΛΕΤΟΝΙΑ
2003	0,00%	1,01%	0,00%	1,16%
2004	0,15%	2,25%	0,00%	1,57%
2005	0,18%	3,42%	0,00%	2,58%
2006	0,14%	4,60%	0,00%	2,84%

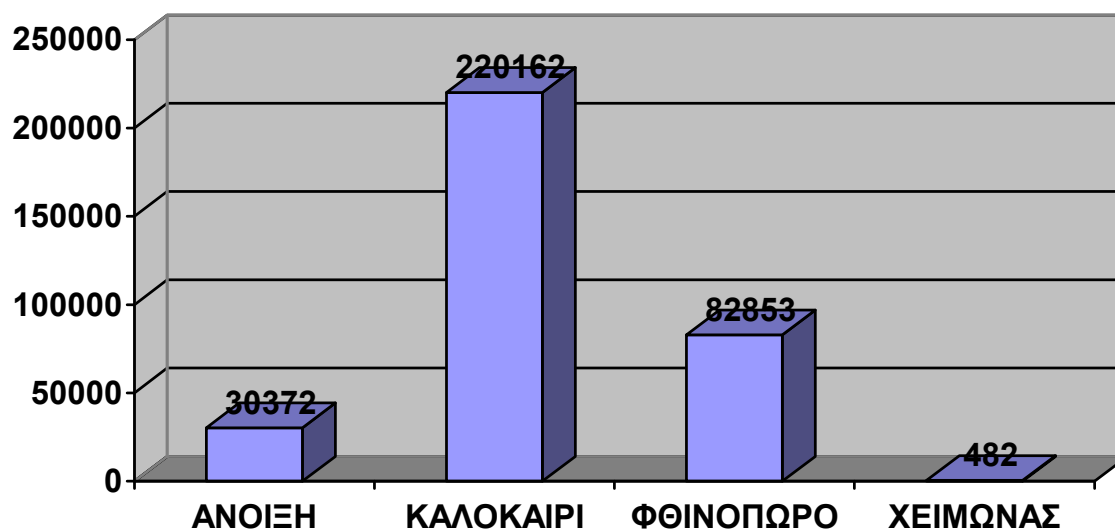
ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ ΠΟΥ ΠΡΟΕΡΧΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ ΤΑ ΕΤΗ 2003 ΕΩΣ 2006 (ΣΕ ΧΙΛΙΑΔΕΣ)

ΕΤΗ	ΙΡΛΑΝΔΙΑ	ΙΣΡΑΗΛ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΚΥΠΡΟΣ	ΑΙΓΥΠΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ
2003	36527	29089	1213	10494	2575	79898
2004	33159	21466	1845	11912	3813	72195
2005	37114	22130	1656	3931	602	65433
2006	36356	18590	3176	4460	284	62871

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ ΠΟΥ ΠΡΟΕΡΧΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΑΛΛΑ ΚΡΑΤΗ ΤΑ ΕΤΗ 2003 ΕΩΣ 2006 (ΣΕ ΧΙΛΙΑΔΕΣ)

ΕΤΗ	ΚΡΟΑΤΙΑ	ΓΙΟΥ/ΒΙΑ	ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ	ΕΣΘΟΝΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ
2003	33	1968	2656	0	4657
2004	0	2301	3294	1585	7180
2005	270	3800	4515	5783	14368
2006	426	5604	11162	7979	25171

ΕΠΟΧΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2006 ΑΠΟ ΑΛΛΑ ΚΡΑΤΗ



ΑΛΛΑ ΚΡΑΤΗ ΤΑ ΕΤΗ 2003 ΕΩΣ 2006 (ΕΠΙ ΤΙΣ ΕΚΑΤΟ)

ΕΤΗ	ΚΡΟΑΤΙΑ	ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΒΙΑ	ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ	ΕΣΘΟΝΙΑ
2003	0,02%	1,15%	1,55%	0,00%
2004	0,00%	1,26%	1,80%	0,87%
2005	0,11%	1,54%	1,83%	2,35%
2006	0,13%	1,68%	3,34%	2,39%

Όσον αφορά τις χώρες της ανατολικής Ευρώπης, η εποχικότητα διακυμαίνεται ως εξής: Άνοιξη 30.372 διανυκτερεύσεις, Καλοκαίρι 220.162, Φθινόπωρο 82.053, Χειμώνας 482 διανυκτερεύσεις.

Αντιστοίχως, τα παραπάνω ποσά επί τις εκατό έχουν ως εξής: Άνοιξη 10.64%, Καλοκαίρι 66.91%, Φθινόπωρο 22,23 και Χειμώνας 0,22%.

ΕΤΗ	ΙΡΛΑΝΔΙΑ	ΙΣΡΑΗΛ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΚΥΠΡΟΣ	ΑΙΓΥΠΤΟΣ
2003	42,74%	34,04%	1,42%	12,28%	3,01%
2004	41,55%	26,90%	2,31%	14,93%	4,78%
2005	49,56%	29,55%	2,21%	5,25%	0,80%
2006	50,66%	25,91%	4,43%	6,22%	0,40%

Πηγή : Ε.Ο.Τ (09/04/07)

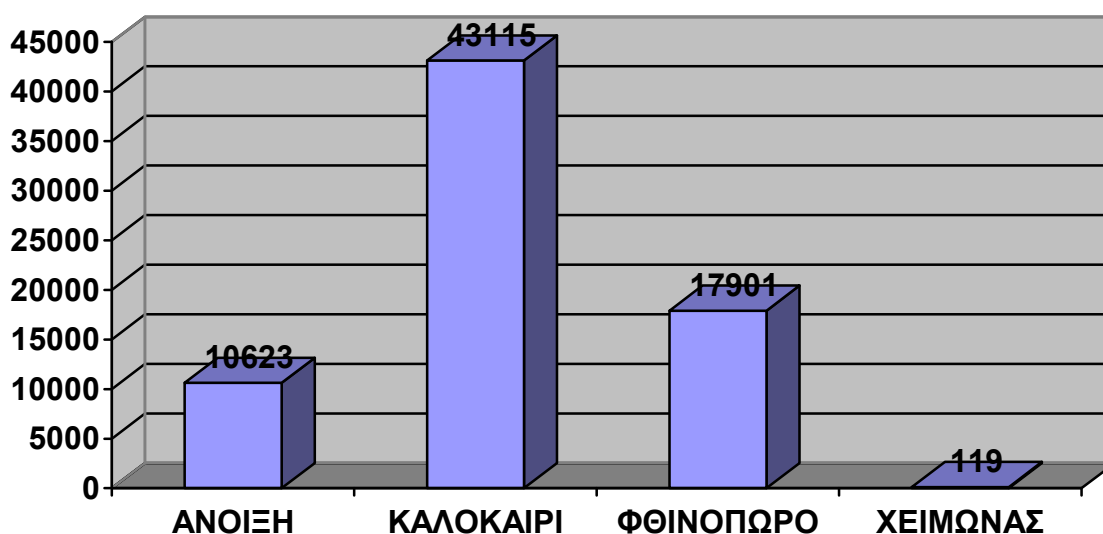
ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ ΠΟΥ ΠΡΟΕΡΧΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΑΛΛΑ ΚΡΑΤΗ ΤΑ ΕΤΗ 2003 ΕΩΣ 2006 (ΣΕ ΧΙΛΙΑΔΕΣ)

ΕΤΗ	ΤΟΥΡΚΙΑ	Σ. ΑΡΑΒΙΑ	ΙΟΡΔΑΝΙΑ	Η.Π.Α.	ΙΣΛΑΝΔΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ
2003	924	17	0	0	4329	5270
2004	1212	0	0	0	4060	5272
2005	1885	13	162	0	0	2060
2006	824	84	118	9	3663	4698

ΑΛΛΑ ΚΡΑΤΗ ΤΑ ΕΤΗ 2003 ΕΩΣ 2006 (ΕΠΙ ΤΙΣ ΕΚΑΤΟ)

ΕΤΗ	ΤΟΥΡΚΙΑ	Σ. ΑΡΑΒΙΑ	ΙΟΡΔΑΝΙΑ	Η.Π.Α.	ΙΣΛΑΝΔΙΑ
2003	1,08%	0,02%	0,00%	0,00%	5,07%
2004	1,52%	0,00%	0,00%	0,00%	5,09%
2005	2,52%	0,02%	0,22%	0,00%	0,00%
2006	1,15%	0,12%	0,16%	0,01%	5,10%

ΕΠΟΧΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2006 ΑΠΟ ΑΛΛΑ ΚΡΑΤΗ



Η εποχικότητα το έτος 2006 όσον αφορά τις αφίξεις/ διανυκτερεύσεις από διάφορες άλλες χώρες(π.χ. Ιορδανία, Σαουδική Αραβία κλπ) έχει ως εξής: Άνοιξη 10.623 διανυκτερεύσεις, Καλοκαίρι έγιναν 43.115, Φθινόπωρο έχουμε 17.901, Χειμώνας 119.

Αντιστοίχως, τα παραπάνω ποσά επί τις εκατό έχουν ως εξής: Άνοιξη 16.13%, Καλοκαίρι 58.95%, Φθινόπωρο 23,04% και Χειμώνας 1,87%.

Πηγή : Ε.Ο.Τ (09/04/07)

1.4.4 Ανάλυση Τουρισμού Και Ελληνικής Οικονομίας

Ο ελληνικός τουρισμός συνεισφέρει σήμερα περίπου το 18% του ΑΕΠ, αν ληφθούν υπόψη και οι πολλαπλασιαστικές επιδράσεις του στο σύνολο της οικονομίας. Το σύνολο των εσόδων της χώρας μας από τον τουρισμό είναι μεγαλύτερο από το σύνολο της αξίας των ελληνικών εξαγωγών, τόσο προϊόντων όσο και υπηρεσιών, ενώ παράλληλα καλύπτει το 40% του ελλείμματος του ισοζυγίου των εξωτερικών πληρωμών. Στον ελληνικό τουρισμό απασχολούνται άμεσα και έμμεσα περίπου 800.000 εργαζόμενοι, το μεγαλύτερο μέρος των οποίων δραστηριοποιείται στην περιφέρεια και σε μικρού ή μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεις. Συγκρινόμενος σε παγκόσμιο επίπεδο, ο ελληνικός τουρισμός καταγράφει εντυπωσιακές επιδόσεις. Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία του Παγκόσμιου Οργανισμού Τουρισμού η χώρα μας το 2003 κατατάσσεται 10η στον κόσμο ως προς τις τουριστικές εισπράξεις και 15η ως προς τις αφίξεις. Οι επιδόσεις αυτές, γίνονται φυσικά πιο εντυπωσιακές αν κάνουμε την αναγωγή στο μέγεθος της μικρής Ελλάδας, και καταδεικνύουν αναμφίβολα την ύπαρξη ενός εξαιρετικού πρωτογενούς τουριστικού προϊόντος.

Τα τελευταία χρόνια υπάρχει αναμφίβολα μια θετικότερη εικόνα γύρω από τον τουρισμό. Το γεγονός αυτό ενισχύεται και από την κίνηση του 2006 όπου συνεχίστηκε η θετική πορεία που είχαμε το 2005. Στην αύξηση του 5,6% των αφίξεων μεταξύ 2005 – 2004, προσθέτουμε και την αύξηση 7,2% που σημειώθηκε στην τρέχουσα χρονιά, σύμφωνα με τα στοιχεία της Υ.Π.Α. στα 12 κυριότερα διεθνή αεροδρόμια της χώρας που αντιστοιχούν περίπου στο 93% του συνόλου των αεροπορικών αφίξεων και στο 76% των συνολικών διεθνών αφίξεων στη χώρα μας. Το 7,2% αφορά διεθνείς τουριστικές αφίξεις στο διάστημα Ιανουάριος – Οκτώβριος 2006 και σε σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα του 2005 το οποίο φαίνεται αναλυτικότερα στον πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 1α: Διεθνείς Αφίξεις σε επιλεγμένα Αεροδρόμια της Χώρας

Πόλεις	2006	2005	Ποσοστά %Δ
Αθήνα	2.811.730	2.633.464	6,77%
Θεσ/ νίκη	1.044.474	1.009.766	3,44%
Ρόδος	1.338.872	1.215.773	10,13%
Κως	659.493	607.015	8,65%
Κέρκυρα	861.664	851.391	1,21%
Ηράκλειο	2.154.502	2.002.968	7,57%
Χανιά	660.275	555.414	18,88%
Ζάκυνθος	481.154	474.081	1,49%
Κεφ/νιά	161.039	143.357	12,33%
Σάμος	137.034	118.467	15,67%
Μυτιλήνη	68.310	66.470	2,77%

Πηγές: ΑΙΑ (για το αεροδρόμιο της Αθήνας) - ΥΠΑ (για τα υπόλοιπα αεροδρόμια)

Κατά το 2006 παρουσιάστηκε μια ελαφρά ανακατανομή της ζήτησης στην λεκάνη της Μεσογείου γενικά και ειδικά σε ότι αφορά στους άμεσους ανταγωνιστές μας (βλ. Πίνακα 1β). Σε παγκόσμιο επίπεδο, το μερίδιο των 6 χωρών στις οποίες κάνουμε σύγκριση σε επίπεδο ανταγωνισμού (Ελλάδα, Τουρκία, Κύπρος, Αίγυπτος, Κροατία, Ισπανία) από 13,37% το 2005 έγινε 13,12% το 2006. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο η αντίστοιχη μεταβολή ήταν από 24,42% σε 24,27% (Πίνακες 2α και 2β). Ανάμεσα λοιπόν στις έξι χώρες η Ελλάδα και η Ισπανία ωφελήθηκαν από την μείωση της Τουρκίας αρχικά και της Κύπρου κατά δεύτερο λόγο. Ελλάδα και Ισπανία, επίσης, ήταν ανάμεσα στους προορισμούς που ωφελήθηκαν από τον πόλεμο στην Μέση Ανατολή, ο οποίος σταμάτησε την μεγάλη αύξηση που παρουσίασε τα τελευταία δύο χρόνια αυτή η περιοχή, οι επισκέπτες της οποίας κατά 50% περίπου προέρχονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Πηγή : Οι Ελληνικές Τουριστικές Εισπράξεις (Γρηγόρης Θ. Παπανίκος, Αθήνα ΙΤΕΠ, 2005) 12/09/06

Πίνακας 1β: Διεθνείς Αφίξεις σε Ανταγωνίστριες Χώρες

Ισπανία		
2005	2006	%Δ
49.614.153	51.985.383	4,78
Κύπρος		
2005	2006	%Δ
2.289.579	2.234.215	-2,42
Τουρκία		
2005	2006	%Δ
19.210.489	17.872.759	-6,96
Κροατία		
2005	2006	%Δ
8.331.136	8.496.853	1,99
Αίγυπτος		
2005	2006	%Δ
6.474.531	6.615.500	2,18%

Πίνακας 2α: Ελλάδα – Ανταγωνιστές, Διεθνείς Αφίξεις (σε χιλιάδες)

Έτος	Ισπανία	Κροατία	Αίγυπτος	Κύπρος	Τουρκία	Ελλάδα	Σύνολο χωρών
2004	53.599	7.912	8.103	2.349	16.826	12.119	100.908
2005	55.577	8.467	8.244	2.47	20.273	12.798	107.829
2006	58.3	8.535	8.425	2.413	19.077	13.725	110.475

Πίνακας 2β: Ελλάδα – Ανταγωνιστές, Ποσοστιαία Διαφορά Στις Διεθνείς Αφίξεις

Έτος	Ισπανία %Δ	Κροατία %Δ	Αίγυπτος %Δ	Κύπρος %Δ	Τουρκία %Δ	Ελλάδα *%Δ	Σύνολο χωρών%Δ
2004							
2005	3,69%	7,01%	1,74%	5,15%	20,49%	5,60%	6,86%
2006	4,90%	0,80%	2,20%	-2,30%	-5,90%	7,24%	2,45%

Στο επίπεδο εσόδων και σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδας, στο διάστημα Ιανουάριος – Σεπτέμβριος 2006, σημειώνεται αύξηση 6,75% σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα του 2005. Εάν δούμε την παγκόσμια κατάταξη των τουριστικών προορισμών για το 2005, η χώρα μας καταλαμβάνει την 16^η θέση ως προς τις διεθνείς αφίξεις και την 11^η ως προς τα έσοδα. (Πίνακας 4). Σε επίπεδο μέσης κατά κεφαλήν δαπάνης, η Ελλάδα βρίσκεται στην 6^η θέση, ανάμεσα στις 10 -15 παγκόσμιες δυνάμεις του τουρισμού με 1.070 Δολάρια ΗΠΑ (Πίνακας 5), αρκετά μπροστά από τους ανταγωνιστές της. Οι επιδόσεις αυτές είναι αξιοσημείωτες και επιτυγχάνονται παρά τα πολλά και σημαντικά διαρθρωτικά προβλήματα που αντιμετωπίζει ο τουρισμός στη χώρα μας.

Πίνακας 4: Παγκόσμια κατάταξη, 2005

Διεθνείς Αφίξεις (σε εκατ.)			Έσοδα (σε δις USD)		
1	Γαλλία	76,0	1	ΗΠΑ	81,7
2	Ισπανία	55,6	2	Ισπανία	47,9
3	ΗΠΑ	49,4	3	Γαλλία	42,3
4	Κίνα	46,8	4	Ιταλία	35,4
5	Ιταλία	36,5	5	Ην. Βασίλειο	30,7
6	Ην. Βασίλειο	30,0	6	Κίνα	29,3
7	Μεξικό	21,9	7	Γερμανία	29,2
8	Γερμανία	21,5	8	Τουρκία	18,2
9	Τουρκία	20,3	9	Αυστρία	15,5
10	Αυστρία	20,0	10	Αυστραλία	15,0
11	Ρωσία	19,9	11	Ελλάδα	13,7
12	Καναδάς	18,6	12	Καναδάς	13,6
13	Μαλαισία	16,4	13	Ιαπωνία	12,4
14	Πολωνία	15,2	14	Μεξικό	11,8
15	Χονγκ Κονγκ	14,8	15	Ελβετία	11,0
16	Ελλάδα	*14,3 / 12,8	16	Ολλανδία	10,5
17	Ταϊλάνδη	11,6	17	Χονγκ Κονγκ	10,3
18	Ουγγαρία	10,0	18	Ταϊλάνδη	10,1
19	Ολλανδία	10,0			
20	Ελβετία	7,2			
21	Ιαπωνία	6,7			
22	Αυστραλία	5,0			

Πηγή: UNWTO Tourism Highlights, Edition 2006

Πίνακας 5: Μέση κατά κεφαλή Δαπάνη ΜΚΔ (σε USD), 2005	
Αυστραλία	3000
Ιαπωνία	1851
ΗΠΑ	1654
Ελβετία	1528
Γερμανία	1358
Ελλάδα	958 / 1070
Ολλανδία	1050
Ην.Βασίλειο	1023
Ιταλία	970
Τουρκία	897
Ταϊλάνδη	871
Ισπανία	861
Αυστρία	775
Καναδάς	731
Χονγκ Κονγκ	696
Κίνα	626
Γαλλία	557
Μεξικό	539
Κύπρος	880
Κροατία	882
Αίγυπτος	841

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Τουρκικής Στατιστικής Υπηρεσίας ο αριθμός τουριστικών αφίξεων για το 2006 μειώθηκε κατά 6,2% σε σχέση με το έτος 2005 φθάνοντας τα 19,8% εκ.. Οι Γερμανοί με 3,7 εκ., οι Ρώσοι με 1,8 εκ., οι Άγγλοι 1,7 εκ. οι Βούλγαροι με 1,2 εκ. και οι Ολλανδοί κατέβαλαν τις πρώτες πέντε θέσεις. Οι Έλληνες με 413 χιλ. κατέλαβαν την δέκατη τρίτη θέση. Ο αριθμός αφίξεων από τη χώρα μας σε σχέση με το προηγούμενο έτος ήταν μειωμένος κατά 29,4%. Το τουριστικό συνάλλαγμα ανήλθε στα 12,5 δισ. δολ. ΗΠΑ μειωμένο κατά 10% σε σχέση με το έτος 2005. Η μέση συνολική δαπάνη ανά τουρίστα συνέχισε την πτωτική της πορεία για τρίτο συνεχές έτος φθάνοντας τα 633 δολ. ΗΠΑ. Οι συναλλαγματικές εισπράξεις από τον αλλοδαπό τουρισμό συνήθως ταυτίζονται με το ποσό του λογαριασμού "ταξιδιωτικό συνάλλαγμα" των τραπεζικών στατιστικών. Στην Ελλάδα όμως, έχει γίνει αποδεκτό ότι τα ποσά του ταξιδιωτικού της Ελλάδος, είναι μικρότερα από το πραγματικό τουριστικό συνάλλαγμα που εισρέει στη χώρα και τούτο διότι διάφορα ποσά συναλλάγματος που αφορούν στον τουρισμό (όπως η προαγορά δραχμών εκ μέρους των Tour Operators, οι αγορές τουριστών μέσω πιστωτικών καρτών, οι συναλλαγματικές εισπράξεις για κρουαζιέρες και για ενοικίαση σκαφών κλπ.) καταχωρούνται σε άλλες κατηγορίες αδήλων πόρων. Αν στα ποσά του "ταξιδιωτικού συναλλάγματος" προστεθούν τα παραπάνω ποσά, τότε το προκύπτον τουριστικό συνάλλαγμα, με βάση τις εκτιμήσεις του ΕΟΤ, υπερβαίνει τα τρία τελευταία χρόνια τα 6 δις δολάρια. Μια σύγκριση των συναλλαγματικών εισπράξεων από τον

τουρισμό με άλλες σημαντικές κατηγορίες εισροών συναλλάγματος, καθιστά εμφανή τη μεγάλη σπουδαιότητα του τουριστικού τομέα ως πηγή συναλλάγματος. Είναι σαφές ότι η αύξηση των τελευταίων δύο χρόνων στη χώρα μας οφείλεται κυρίως στο θετικό κλίμα που δημιούργησε η επιτυχής οργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων καθώς και σε εξωγενείς παράγοντες, όπως τρομοκρατικές ενέργειες και πόλεμοι σε άλλες χώρες. Παρόλα αυτά, πρέπει να βρεθεί ένας τρόπος έτσι ώστε ο ελληνικός τουρισμός να συντηρήσει την δυναμική του πορεία ή θα μπει σε ένα νέο κύκλο αστάθειας και διακυμάνσεων όπως είχε συμβεί μεταξύ 2001-2004. Αυτό όμως γίνεται δυσκολότερο από την εξελισσόμενη δυσμενή για τους εντός ευρωζώνης τουριστικούς προορισμούς, εξέλιξη της ισοτιμίας Ευρώ – Δολαρίου. Από τον Δεκέμβριο του 2005 μέχρι σήμερα το Ευρώ ανατιμήθηκε έναντι του Δολαρίου σχεδόν 12%, γεγονός που συνιστά τιμολογιακό μειονέκτημα έναντι των εκτός ευρωζώνης προορισμών. Αν οι προβλέψεις επαληθευτούν και το Ευρώ φτάσει στα 1,37 Δολάρια από τα 1,32 που είναι σήμερα, τότε η κατάσταση επιδεινώνεται.

Πηγή: Τουριστική Οικονομία (Λαγός Δημήτρης Γ. Αθήνα, Κρητική 2005). 15/09/07

1.4.5 Ανάλυση Τουριστικής Προβολής

Ο Τουρισμός αποτελεί το δυναμικότερο και πιο ανταγωνιστικό κλάδο της Ελληνικής οικονομίας παρουσιάζοντας παράλληλα έντονα σημάδια ανάπτυξης. Για να καταφέρει όμως ο Τουρισμός να αποτελέσει κινητήριο μοχλό στην ανάπτυξη της Ελληνικής οικονομίας συνεισφέροντας στο εισόδημα και την απασχόληση ενισχύοντας παράλληλα και την ανταγωνιστικότητα της, πρέπει να τεθούν κάποιοι συγκεκριμένοι στόχοι οι οποίοι είναι οι εξής:

- Η διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος.
- Η εκπαίδευση και κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού.
- Την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας.
- Την προώθηση και την προβολή της χώρας με σύγχρονους μεθόδους (που θα εξετάσουμε αμέσως παρακάτω).
- Τον εκσυγχρονισμό της δημόσιας διοίκησης και των μηχανισμών της τουριστικής πολιτικής.

Η τουριστική προβολή μέχρι σήμερα παρά την σπουδαιότητά της αποτέλεσε αντικείμενο περιστασιακής δραστηριότητας των (τοπικών) φορέων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα οι οποίοι δυστυχώς δραστηριοποιούνται ανεξάρτητα, χωρίς συνεργασία και προγραμματισμό, με συνέπεια όλες οι ενέργειες προβολής να μην έχουν συνέργια και αποτελεσματικότητα ούτε προφανώς τα αναμενόμενα αποτελέσματα. Μάλιστα η σημερινή διαφημιστική εκστρατεία περιορίζεται σε μεθόδους οι οποίες είναι ξεπερασμένες και τείνουν αν όχι να εγκαταλειφθούν, να περιοριστούν σημαντικά.

Η εκπόνηση του επιχειρησιακού σχεδίου προέκυψε τόσο από την ανάγκη συνεχούς προβολής και διαφήμισης του τουριστικού προϊόντος όσο και προώθησης της Κρήτης ως ενιαίου τουριστικού προορισμού με την ανάδειξη ποιοτικών στοιχείων του τουριστικού της προϊόντος που παραμένουν σε

λανθάνουσα κατάσταση. Η θέση αυτή διατυπώνεται τόσο στο ΣΠΑ της Περιφέρειας όσο και στους στόχους στο πλαίσιο του ΠΕΠ Κρήτης 2000-2006. Όλοι γνωρίζουμε ότι, έως και σήμερα, η Κρήτη είναι ένας πολύ γνωστός τουριστικός προορισμός που έχει καθιερωθεί ως προορισμός του ήλιου και της θάλασσας, ενώ διαθέτει και τόσους άλλους πόρους ικανούς να στηρίξουν την ανάπτυξη του θεματικού τουρισμού που τόσο έχει ανάγκη προκειμένου:

1. να επεκτείνει την τουριστική περίοδο,
2. να διαφοροποιήσει το υφιστάμενο μοντέλο του μαζικού τουρισμού,
3. να αναβαθμίσει την ποιότητα του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος,
4. να εμπλουτίσει την τουριστική προσφορά,
5. να προσελκύσει υψηλότερου επιπέδου επισκέπτες.

Είναι αναγκαίο δηλαδή να προβάλλουμε τις άγνωστες πλευρές της, τα ποιοτικά της στοιχεία που παραμένουν άγνωστα σε πολλούς από τους επισκέπτες μας.

Όλα τα παραπάνω σε συνάρτηση με το ότι άλλοι τουριστικοί (ανταγωνιστικοί) προορισμοί έχουν σχεδιάσει και προωθούν με ιδιαίτερο δυναμισμό και μεθοδικότητα συγκεκριμένη στρατηγική για την προβολή τους, αποτελεί δεδομένο ιδιαίτερης σημασίας και εν μέρει απειλή και κίνδυνο να παραμείνει η Κρήτη εκτός των σημαντικότερων τουριστικών προορισμών αν δεν ακολουθήσει ανάλογη πρακτική και φιλοσοφία.

Πέραν από την επιστημονική προσέγγιση, επιχειρήθηκε ο εντοπισμός και η αξιολόγηση προηγούμενων μελετών που σχετίζονται με την τουριστική ανάπτυξη της Κρήτης, η συγκέντρωση στατιστικών δεδομένων και στοιχείων, η επαφή με υπηρεσιακούς παράγοντες και στελέχη υπηρεσιών, η συζήτηση με επιχειρηματίες και ανθρώπους του τουρισμού, η αποστολή ερωτηματολογίων σε εκπροσώπους τουριστικών επιχειρήσεων και τέλος η επικοινωνία με τους υπεύθυνους των γραφείων του ΕΟΤ στο εξωτερικό.

Λήφθηκαν δηλαδή, σοβαρά υπόψη οι απόψεις των ειδικών, αυτών που ζουν τον τουρισμό από τα «μέσα» και τους ζητήθηκε να μεταφέρουν τις εμπειρίες τους και να καταθέσουν τις προσδοκίες τους σε μια προσπάθεια να εντοπιστούν :

1. Τα προϊόντα που έχουμε έτοιμα σε άριστη ποιότητα και ανταγωνιστική τιμή
2. Τι δεν πρέπει να πουλήσουμε αφού δεν υπάρχει ζήτηση.
3. Πόσους τουρίστες θέλουμε, πόσους μπορούμε να έχουμε και που μπορούμε να τους βρούμε.

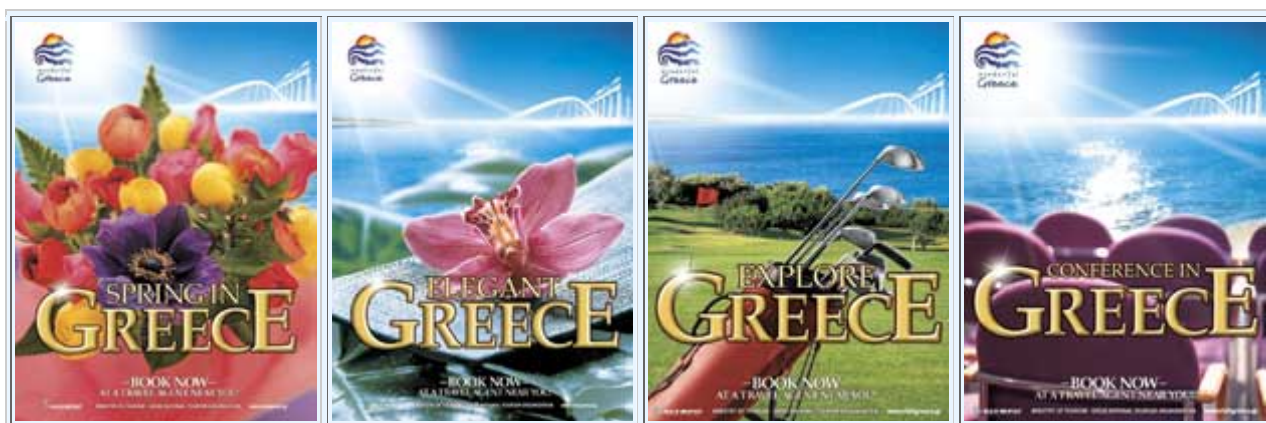
Το πιο σημαντικό στοιχείο από αυτή την προσπάθεια είναι ότι οι απόψεις αυτών των ανθρώπων και των παραγόντων συγκλίνουν στα περισσότερα σημεία και ταυτόχρονα ταυτίζονται με τους στόχους της Περιφέρειας.

Οι κυριότερες αγορές για τον τουρισμό της Κρήτης κατά σειρά είναι :

1. Γερμανία
2. Μ. Βρετανία
3. Σκανδιναβία
4. Γαλλία
5. Ολλανδία

Επικοινωνιακή Πολιτική & Marketing

Η Διαφημιστική εκστρατεία της Ελλάδας στο Εξωτερικό για το 2006 έγινε σε 43 χώρες μερικές εκ των οποίων είναι και οι εξής: Αργεντινή, Αυστραλία, Αυστρία, Βέλγιο, Βραζιλία, Γαλλία, Γερμανία, Δανία, Ελβετία, Εσθονία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, ΗΠΑ, Ιαπωνία, Ινδία, Ιρλανδία, Ισπανία, Ισραήλ, Ιταλία, Καναδάς, Κίνα, Κροατία, Κύπρος, Λετονία, Λίβανος, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Μεξικό, Νορβηγία, Νότια Αφρική, Νότια Κορέα, Ουκρανία, Ολλανδία, Ουγγαρία, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρωσία, Σαουδική Αραβία, Σλοβακία, Σλοβενία, Σουηδία, Τσεχία, Φινλανδία. Παρακάτω θα βρείτε τα εξώφυλλα της έντυπης διαφήμισης για το 2006



Το κεντρικό μήνυμα της νέας διαφημιστικής εκστρατείας του ελληνικού τουρισμού στο εξωτερικό για το 2007 είναι το "Explore Your Senses In Greece" (Εξερευνήστε τις αισθήσεις σας στην Ελλάδα). Βασικός στόχος είναι τα διαφημιστικά μηνύματα της Ελλάδας να φθάσουν συνολικά σε ένα δισεκατομμύριο αποδέκτες ανά τον κόσμο, άμεσα ή έμμεσα. Για το 2007 η Ελλάδα φιλοδοξεί να πετύχει αύξηση ακόμη μεγαλύτερη από το 10% που είχε το 2006 στις αφίξεις τουριστών - οι επισκέπτες ξεπέρασαν για πρώτη φορά τα 15 εκατομμύρια. Ο φετινός προϋπολογισμός για το διαφημιστικό πρόγραμμα στις ξένες χώρες ανέρχεται σε 40 εκατομμύρια ευρώ και πλαισιώνεται από ένα οργανωμένο πρόγραμμα προβολής και δημοσιότητας. Συγκεκριμένα, έχει προγραμματισθεί η συμμετοχή σε περίπου εκατό διεθνείς εκθέσεις, ενώ θα αξιοποιηθούν πολλές διοργανώσεις διεθνούς εμβέλειας του 2007, από αθλητικές, εμπορικές έως καλλιτεχνικές, όπως για παράδειγμα οι αγώνες της Ευρωλίγκα στο μπάσκετ. Επίσης, έχουν κλειστεί στρατηγικές συμφωνίες με μεγάλα έντυπα του διεθνούς Τύπου, όπως είναι οι New York Times, Spiegel και Forbes. Ειδικά ταξιδιωτικά περιοδικά, περιοδικά γάμου, για το yachting, το συνεδριακό τουρισμό και πολλά άλλα θα φιλοξενήσουν επίσης αφιερώματα για τη χώρα μας. Επιπλέον, υπάρχει συμφωνία με το CNN International, που εκπέμπει στην Ευρώπη, την Ασία και την Αφρική, που θα φιλοξενήσει πάνω από 4.800 σποτάκια διαφήμισης για την Ελλάδα. Επίσης ο ΕΟΤ θα είναι χορηγός στη νέα εκπομπή του καναλιού "The screening room, η οποία απευθύνεται σε διεθνές τηλεοπτικό κοινό, υψηλού βιοτικού επιπέδου. Το NBC, το αραβόφωνο και το αγγλόφωνο Al Jazeera, το BBC world, το TV 5 και τα εξειδικευμένα κανάλια Travel, Fashion και CNBS θα λάβουν επίσης ένα μεγάλο κομμάτι της διαφημιστικής πίτας, ξεκινώντας από τα μέσα Ιανουαρίου. Αναφορικά με την αγορά της Γερμανίας, της μεγαλύτερης αγοράς για τον

ελληνικό τουρισμό, η καμπάνια θα προβληθεί στις μεγάλες εφημερίδες, σε περιοδικά όπως τα Stern, Geo και Focus με 27 εμφανίσεις, σε εξωτερικές διαφημίσεις με πάνω από 4.500 εμφανίσεις, σε 15 πόλεις και σε όλα τα γερμανικά τρένα, σε τηλεοπτικά σποτ, στα δημοφιλέστερα κανάλια με 130 εμφανίσεις, σε επαγγελματικές εκδόσεις με 16 εμφανίσεις κ.α.

Από τα παραπάνω εύκολα μπορεί να συμπεράνει κανείς ότι χορηγούνται ειδικά κονδύλια για την προβολή της χώρας μας. Οι δαπάνες αυτές δημιουργούνται από:

1. Την συμμετοχή μας, σε διεθνείς τουριστικές εκθέσεις
2. Το κόστος του Δημιουργικού για την διαφημιστική εκστρατεία. Το κυρίως Διαφημιστικό Πρόγραμμα στο εξωτερικό που συνήθως περιλαμβάνει: α) Τις τακτικές δαπάνες βάσει του ετήσιου διαγωνισμού και β) τις Έκτακτες Δαπάνες διαφημιστικό πρόγραμμα (Υπενθυμίζεται ότι για το έτος 2005 οι διαφημιστικές ενέργειες έγιναν απευθείας από τον Ε.Ο.Τ. με τα Μέσα, αφού ο σχετικός διαγωνισμός είχε κριθεί άγονος).
3. Το πρόγραμμα Μένουμε Ελλάδα και Τουριστική Συνείδηση
4. Τα Νομαρχιακά Τουριστικά Προγράμματα προβολής
5. Τις συμμετοχές μας σε διοργανώσεις συνεδρίων και εκδηλώσεων για την προβολή της χώρας.

Πηγή: Ε.Ο.Τ (www.gnto.gr) 10/10/06

ΔΑΠΑΝΕΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΟΒΟΛΗΣ 2004 - 2005,σε ευρώ.

ΕΙΔΗ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ	2004	2005
1. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ	4.913.262,00	8.246.683
2.ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ	714.686,0	1.363.178
ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ		
3.ΤΑΚΤΙΚΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ	8.828.000	
4..ΕΚΤΑΚΤΟ ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ	6.128.294	24.962.867
5..ΜΕΝΟΥΜΕ ΕΛΛΑΔΑ		2.865.287,0
6..ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	4.417.500	6.561.000
7..ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ ΣΕ ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΚΛΠ.	133.038,0	2.640.349
8..ΕΚΔΟΣΕΙΣ,ΑΝΑΤΥΠΩΣΕΙΣ	1.329.700	1.500.000
ΣΥΝΟΛΑ	26.464.480,00	48.139.364

Πηγή Ε.Ο.Τ.

Με την ποσοστιαία ανάλυση και σύγκριση των δυο ετών παρατηρούμε την αύξηση των κονδυλίων αλλά και τη μη αναλογική αύξηση στα και επί μέρους κονδύλια όπως π.χ. για Συμμετοχές σε Συνέδρια από 133.038,00,το 2004 σε 2.640.000. Για να υπάρξει καλύτερη εικόνα για το 2005 παρακάτω ακολουθεί πίνακας, με τις δαπάνες από την συμμετοχή σε τουρίστες εκθέσεις, καθώς και ορισμένα συγκριτικά στοιχεία δαπανών διαφήμισης για τα έτη 2004 – 2005.

ΔΑΠΑΝΕΣ ΑΠΟ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ 2004-2005

ΚΟΣΤΟΣ ΕΚΘΕΣΕΩΝ	2005	2004
ΧΩΡΑ	ΠΟΣΟ	ΠΟΣΟ
ΙΤΑΛΙΑ	348.023	153.232
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	200.000	78.890
ΓΑΛΛΙΑ	183.623	110.010
ΑΥΣΤΡΙΑ	162.422	57.210
ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	17.234	14.635
ΗΠΑ	763.165	310.000
ΒΕΛΓΙΟ	75.650	60.900
Β.ΕΥΡΩΠΗ	322.589	190.915
ΡΩΣΙΑ	1.044.555	619.660
ΚΙΝΑ	757.000	45.451
ΜΕΓ. ΒΡΕΤΑΝΙΑ+ΙΡΛ.	1.568.500	802.000
ΙΑΠΩΝΙΑ	107.000	100.000
ΙΣΡΑΗΛ	37.830	22.000
ΚΥΠΡΟΣ	32.270	17.441
ΙΣΠΑΝΙΑ	436.000	363.578
ΕΛΛΑΔΑ	1.404.222	1.090.887
ΑΙΓΥΠΤΟΣ	57.200	35.000
ΛΙΒΑΝΟΣ,ΝΤΟΥΜΠΑΙ	155.200	25.000
ΕΛΒΕΤΙΑ	67.000	63.204
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	425.000	645.450
ΣΥΝΟΛΑ	8.164.483	4.806.462

Πηγή Ε.Ο.Τ 10/10/06

Το 2004 εκτός από τις είδη προγραμματισμένες δαπάνες, έγιναν και κάποιες έκτατες, ενώ το 2005 ο Ε.Ο.Τ. , ανέλαβε την αγορά μέσω μονός του. Στον παρακάτω πίνακα, θα δούμε αναλυτικά τις δαπάνες διαφήμισης για ορισμένες χώρες για τα έτη 2004-2005.

ΧΩΡΑ	2005 ΣΥΝΟΛΙΚΑ	2004 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΕΝΗ
ΜΕΓ.ΒΡΕΤΑΝΙΑ	3.257.075	1.440.000
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	859.381	630.000
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	2.832.542	1.710.000
ΑΥΣΤΡΙΑ	560.795	630.000
ΙΣΠΑΝΙΑ	846.810	450.000
ΣΟΥΗΔΙΑ	397.674	810.000
ΓΑΛΛΙΑ	2.457.108	720.000
ΒΕΛΓΙΟ	700.771	450.000

ΧΩΡΑ	2004 ΕΚΤΑΚΤΗ	2004 ΣΥΝΟΛΑ
ΜΕΓ.ΒΡΕΤΑΝΙΑ	1.041.480	2.481.480
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	84.926	714.926
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	661.576	2.371.575
ΑΥΣΤΡΙΑ	237.428	867.428
ΙΣΠΑΝΙΑ	20.781	470.781
ΣΟΥΗΔΙΑ	32.730	842.730
ΓΑΛΛΙΑ	385.486	1.105.486
ΒΕΛΓΙΟ	71.565	521.685
ΙΤΑΛΙΑ	83.500	803.500

Πηγή Ε.Ο.Τ 15/10/06

Με βάση λοιπόν αυτά τα στοιχεία δαπανών διαφήμισης θα προσπαθήσουμε να κάνουμε μια αξιολόγηση αποτελεσματικότητας. Πάντως χαρακτηριστικό είναι ότι το 2005 και λιγότερο το 2004 δίνεται έμφαση στην διαφήμιση, ενώ υποβιβάζεται, η προβολή μέσω Internet, που πλέον αποτελεί το κύριο εργαλείο πληροφόρησης στον τουρισμό και η επίδραση του διαρκώς αυξάνεται.



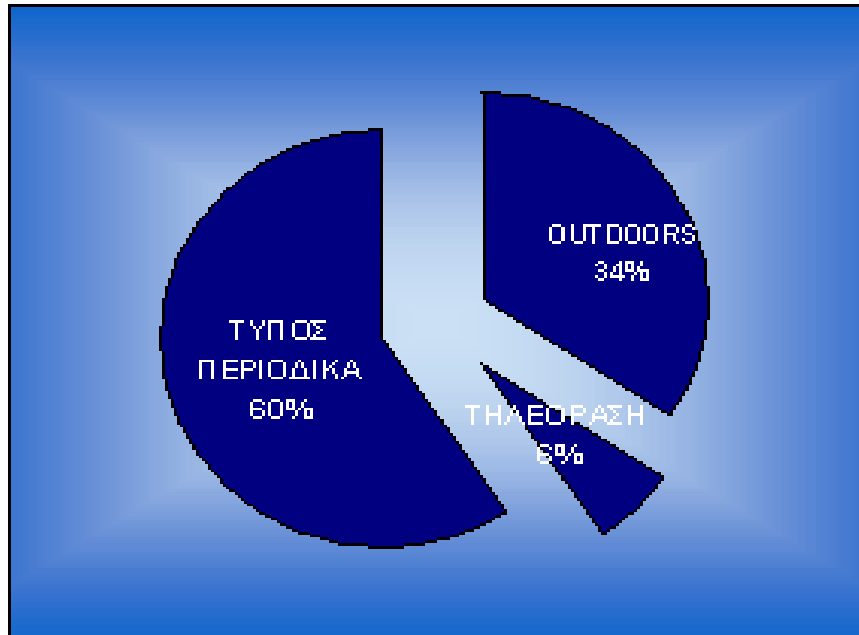


Ενδιαφέρον επίσης παρουσιάζει η κατανομή κατά μέσο και ανά χώρα. Ως μέσα χρησιμοποιούνται κυρίως ο τύπος γενικά, εφημερίδες, περιοδικά, το ραδιόφωνο, η τηλεόραση, το Internet. Το μίγμα των Μέσων είναι και το ζητούμενο, και αποτελεί και εκάστοτε πρόβλεψη ενός Market Study.

Για την αξιολόγηση αποτελεσματικότητας, παρόλο που το μεγάλο γεγονός των επιτυχημένων Ολυμπιακών Αγώνων 2004 με 4 δισ. άτομα τηλεθέαση και την μετέπειτα επίδραση του δεν αφήνει περιθώρια αντικειμενικής αξιολόγησης, αφού η επιτυχία αυτή επισκιάζει κάθε σημείο σύγκρισης, θα πρέπει εξαρχής να παραδεχτούμε ότι μια αξιολόγηση μιας καμπάνιας, δεν μπορεί να γίνει χωρίς κανείς να λάβει υπόψη το γύρω περιβάλλον, το τουριστικό περιβάλλον, και ειδικότερα τους εξωγενείς παράγοντες που επιδρούν στην αύξηση ή μείωση των τουριστών. Για τις χρονιές 2001, 2002, μετά την 11 Σεπτεμβρίου 2001 και τις μετέπειτα τρομοκρατικές ενέργειες όλα άλλαξαν στην παγκόσμια αγορά του τουρισμού. Επίσης το 2002, 2003, ο πόλεμος στο Ιράκ, το Σαρς, που άσκησαν αρνητική επίδραση; Αντίθετα πως μπορεί να μην λάβει υπόψη τους επιτυχημένους Ολυμπιακούς αγώνες με 4 δισ. άτομα τηλεθέαση που ήταν η μεγαλύτερη διαφήμιση που έγινε ποτέ στον τουρισμό μας.

Πέρα από αυτά τα μεγάλα γεγονότα, εξωτερικοί αστάθμητοι παράγοντες επιδρούν θετικά ή αρνητικά όπως οι βόμβες π.χ. στην Τουρκία το 2005, που επέδρασαν θετικά στους αντιστοιχούς μεσογειακούς προορισμούς ή αντίθετα για την περίοδο 2002 - 2003, ο σεισμός στην Λευκάδα, τρομοκρατικές ενέργειες σε Μπαλί, Ισπανία, Ινδονησία, κλπ.

2005, Κατανομή Διαφήμισης Ανά Μέσο



Αν κρίνουμε εκ του αποτελέσματος, δηλαδή πόσοι τουρίστες ήρθαν και εκεί θα πρέπει να κάνουμε πάλι κάποιον υπολογισμό. Τα αποτελέσματα μιας καμπανίας φαίνονται άμεσα την χρονία που αναπτύσσεται ή φαίνονται σε βάθος χρόνου, δηλαδή η καμπανιά του 2003 αποδίδει το 2004, 2005, και αντίστοιχα του 2005 θα αποδώσει το 2006, 2007 κ.λ.π. αν υπολογίσουμε ότι δεν μεσολάβησε η διαφήμιση που μας έκαναν οι Ολυμπιακοί και ότι τα αποτελέσματα της καμπάνιας 2004 και 2005 τα εισπράτουμε την ίδια χρονία, εύκολα θα μπορούσαμε να δούμε τι απέδωσαν στην πράξη (αν είχαν δημοσιευτεί τα στοιχεία της Ε.Σ.Υ.Ε.) και πόσοι τουρίστες ήρθαν. Με αυτά τα στοιχεία βλέπει κανείς, ότι η αύξηση των κονδυλίων διαφήμισης δεν σημαίνει αυτόματα αύξηση του τουριστικού ρεύματος. Η στοχευμένη διαφήμιση, το πρόγραμμα, το λογότυπο, το σλόγκαν, το εικαστικό ανά στόχο και χώρα, ο τρόπος, τα μέσα, η διείσδυση, ο χρόνος, ο συντονισμός, το Internet, η κατάλληλη προβολή στην κατάλληλη στιγμή, η διαφοροποίηση ανά χώρα κλπ. είναι θέματα που πρέπει να τα παρακολουθούν οι αρμόδιοι φορείς και να τα αξιολογούν συνεχώς. Πάντως όλοι συμφωνούν ότι η καλύτερη διαφήμιση δεν είναι η πληρωμένη, αλλά αυτή που πάει από στόμα σε στόμα, αυτή δηλαδή του ικανοποιημένου τουρίστα πελάτη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

2.1 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ

Η Κρήτη έχει μία σημαντική ιστορική και πολιτιστική διαδρομή από την περίοδο του Μινωικού Πολιτισμού μέχρι σήμερα. Διαθέτει πλούσιους φυσικούς πόρους, εύφορες εκτάσεις για γεωργική και κτηνοτροφική εκμετάλλευση, ιστορικά και πολιτισμικά στοιχεία παγκοσμίου ενδιαφέροντος αλλά και περιοχές φυσικού κάλλους, που σε συνδυασμό με τις ευνοϊκές κλιματολογικές συνθήκες που επικρατούν, αποτελούν τη βάση της ανάπτυξης της οικονομίας της, με περισσότερο ανεπτυγμένους σήμερα τον πρωτογενή τομέα και τον τριτογενή, κυρίως λόγω τουρισμού. Η γεωγραφική θέση της Κρήτης είναι προνομιακή με βάση τις ροές μεταφορών, εμπορίου και τουρισμού που εισέρχονται και εξέρχονται κάθε χρόνο από το νησί. Αυτονόητο είναι ότι για να προσελκύσει μια χώρα τουρίστες θα πρέπει οι σχέσεις με τις χώρες προέλευσης και ειδικά τις γειτονικές να είναι ειρηνικές.

2.1.1 Περιβάλλον:

Η αύξηση της τουριστικής κίνησης, εξαρτάται κυρίως από τρεις παράγοντες: α) Την καλή οικονομία των χωρών προέλευσης, β) Την παγκόσμια ηρεμία, αλλά και την ηρεμία στις σχέσεις μεταξύ των κρατών και γ) Το φυσικό, δομημένο και πολιτιστικό περιβάλλον της χώρας υποδοχής.

Όταν υπάρχει υγιής οικονομία ο πελάτης-καταναλωτής έχει τη δυνατότητα να προγραμματίσει τις διακοπές του άνετα και με ασφάλεια

Το πιο βασικό όμως είναι το περιβάλλον με την ευρεία έννοια της χώρας προορισμού. Η χώρα μας διαθέτει πολλές περιοχές ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, εθνικούς δρυμούς, αισθητικά δάση, σπάνια βιοποικιλότητα, άριστες κλιματολογικές συνθήκες και μια ανεξάντλητη αρχαιολογική και πολιτιστική κληρονομιά. Κατά συνέπεια πρέπει να δώσουμε ιδιαίτερη βαρύτητα στα έργα υποδομής ώστε να αναδείξουμε το τουριστικό μας προϊόν.

Από τα παραπάνω, εύκολα καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι ο τουρισμός βρίσκεται σε στενή εξάρτηση με το φυσικό περιβάλλον και μάλιστα, σύμφωνα με ορισμένες εκτιμήσεις, σε ποσοστό 90%. Αυτό σημαίνει ότι το φυσικό περιβάλλον αποτελεί βασική παράμετρο της τουριστικής ανάπτυξης μιας περιοχής. Ο τουρισμός καλείται να αναδείξει και να αξιοποιήσει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο το φυσικό περιβάλλον, με σκοπό να παραχθούν οικονομικά, κοινωνικά, πολιτισμικά και περιβαλλοντικά οφέλη. Για να κερδίσουμε την αειφορία των ωφελειών που προέρχονται από τον τουρισμό, τότε θα πρέπει να εκμεταλλευτούμε «αειφορικά» το φυσικό περιβάλλον, έτσι ώστε να προσφέρει αεανάως τις ίδιες τουλάχιστον υπηρεσίες. Για να επιτευχθεί αυτό θα πρέπει οι σχέσεις τουρισμού και φυσικού περιβάλλοντος να είναι αρμονικές έτσι ώστε να υπάρξει παράλληλα και η μεταξύ τους ισορροπία.

Με άλλα λόγια δεν μπορεί να γίνει μονομερής ανάπτυξη του τουρισμού, διότι θα γίνεται σε βάρος του φυσικού περιβάλλοντος αξιώνοντας περισσότερους φυσικούς πόρους ή υποβαθμίζοντάς τους.

Στη χώρα μας, είναι χαρακτηριστική η υπερσυγκέντρωση τουριστών και η σημαντική περιβαλλοντική επιβάρυνση ορισμένων περιοχών, οι οποίες αναπτύχθηκαν επιλεκτικά και μονομερώς, σε αντίθεση με άλλες περιοχές εξίσου αξιόλογες που παρέμειναν αναξιοποίητες. Η υπερσυγκέντρωση τουριστών σε

ορισμένες περιοχές και η κάλυψη των αυξανόμενων αναγκών της ζήτησης συνοδεύτηκε με αύξηση των επεμβάσεων στο φυσικό περιβάλλον, με αποτέλεσμα την εμφάνιση σοβαρών περιβαλλοντικών επιβαρύνσεων και απωλειών. Κάποια από τα προβλήματα που δημιουργούνται στο περιβάλλον είναι:

- α) η απώλεια σημαντικών εκτάσεων πρασίνου,
- β) ο κατατεμαχισμός των τοπιακών ενοτήτων,
- γ) η καταστροφή των βιοτόπων,
- δ) η μείωση της βιοποικιλότητας και τέλος

στ) τη ρύπανση των υδάτων και γενικά την απαξίωση του φυσικού περιβάλλοντος, η οποία, σε τελική ανάλυση, υποβαθμίζει με τη σειρά της, αν δεν αναιρεί, τις φυσικές ιδιαιτερότητες της χώρας μας.

Την κρισιμότητα της κατάστασης μπορούμε να τη συνειδητοποιήσουμε αν λάβουμε υπόψη ότι σε επίπεδο χώρας υφίσταται ήδη ένα υψηλό ανταγωνιστικό δυναμικό μεταξύ τουρισμού και φυσικού περιβάλλοντος, πολύ περισσότερο δε στον παράκτιο χώρο, όπου ο τουρισμός παρουσιάζει πολλαπλάσια ένταση (Πίνακας 1).

Πίνακας 1. Τουρισμός και βιοποικιλότητα στον παράκτιο ευρωπαϊκό χώρο

Χώρα	Βιοποικιλότητα	Πίεση τουρισμού	Ανταγωνιστικό δυναμικό
Βέλγιο	μέση	μέση	μεσαίο
Δανία	μέση	μέση	χαμηλό
Γερμανία	μέση	μέση	μεσαίο
Φινλανδία	χαμηλή	χαμηλή	χαμηλό
Γαλλία	υψηλή	υψηλή	υψηλό
Ελλάδα	υψηλή	υψηλή	υψηλό
Ιρλανδία	χαμηλή	χαμηλή	χαμηλό
Ιταλία	υψηλή	υψηλή	υψηλό
Μάλτα	υψηλή	πολύ υψηλή	υψηλό
Ολλανδία	μέση	μέση	μεσαίο
Πορτογαλία	μέση	υψηλή	μεσαίο
Ισπανία	υψηλή	υψηλή	υψηλό
Μεγάλη Βρετανία	μέση	υψηλή	μεσαίο

Πηγή: World Conservation Monitoring Centre,

Οι περιβαλλοντικές επιβαρύνσεις επιδρούν αρνητικά στον τουρισμό, αφού επηρεάζουν την ποσότητα και ποιότητα του τουριστικού προϊόντος το οποίο πρέπει πάντοτε να ανταποκρίνεται στα συνεχώς ανερχόμενα standards των τουριστών. Αποτέλεσμα της διάστασης μεταξύ «πραγματικού» και «επιθυμητού» ήταν η εμφάνιση στη δεκαετία του '90 σημείων «κόπωσης» των τουριστών, που συνοδεύτηκε με σταδιακή «εγκατάλειψη» παραδοσιακών τουριστικών κέντρων και αναζήτηση άλλων περιοχών με «περισσότερο» φυσικό περιβάλλον. Η τάση αυτή εξελίσσεται αυξητικά μέχρι τις μέρες μας.

Η συνειδητοποίηση της κατάστασης αυτής και η ανάγκη προσαρμογής στις απαιτήσεις της ζήτησης συνέβαλαν στην εμφάνιση νέων όρων στην τουριστική ορολογία: ήπιος, εναλλακτικός, πράσινος, αιφορικός τουρισμός, οικοτουρισμός,

κ.λπ. Όροι, που χρησιμοποιούνται κατά κόρον τα τελευταία χρόνια για να υποδηλώσουν την εναλλακτική πρόταση τουρισμού, σε αντίθεση προς τον μαζικό τουρισμό. Κατά συνέπεια, είναι απαραίτητη η δημιουργία ενός πλαισίου προσδιορισμού των νέων αυτών μορφών τουρισμού για να συνειδητοποιηθούν οι βασικές προϋποθέσεις ανάπτυξής τους και, σε συνδυασμό με τις υπάρχουσες δυνατότητες, να καταδειχθούν οι διαγραφόμενες προοπτικές τους.

2.1.2 Τουριστικό Προϊόν :

Είναι αδύνατο να οριοθετήσει με σαφήνεια, ο τομέας του τουρισμού και των ταξιδιών δεδομένου ότι οι τουριστικές δραστηριότητες επηρεάζουν και επηρεάζονται από μία μεγάλη ποικιλία παραγόντων. Οι παράγοντες αυτοί μπορεί να είναι είτε κοινωνικοί, είτε οικονομικοί είτε να σχετίζονται άμεσα με το φυσικό περιβάλλον του κάθε κράτους. Στις μέρες μας, είναι κοινά παραδεκτό ότι ο τουρισμός επηρεάζει κάθε πτυχή της καθημερινής ζωής ενός τόπου και μπορεί να εξελιχθεί σε κύριο μοχλό ανάπτυξής του.

Ο τουρισμός, όμως σε αντίθεση με άλλους παραγωγικούς κλάδους, είναι μία λειτουργία που αποτελείται από τη ζήτηση των καταναλωτών για υπηρεσίες. Ο τουρισμός δεν είναι μία απλή συναλλαγή, αλλά μία ευρεία ποικιλία αγαθών και υπηρεσιών για μεταφορές, κατάλυμα, τρόφιμα και ποτά, εισόδους σε μνημεία και αξιοθέατα και σουβενίρ.

Η τουριστική ανάπτυξη κάθε χώρας – τουριστικού προορισμού, συνδέεται άμεσα με την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού. Μορφών τουρισμού δηλ. που διαφοροποιούνται από αυτό που κατά κύριο λόγο έχει αναπτύσσεται στη χώρα μας και αφορά στον μαζικό τουρισμό και που έχει συνδυαστεί με τον ήλιο και τη θάλασσα. Για να καταφέρουμε λοιπόν να αναδείξουμε ένα τουρισμού ποιοτικά ανώτερο από αυτόν που είδη υπάρχει πρέπει να διαχωρίσουμε και να οριοθετήσουμε το τουριστικό προϊόν. Βάση αυτού κρίνεται απαραίτητο να δοθεί προτεραιότητα στην ανάπτυξη των εναλλακτικών μορφών τουρισμού είναι.

Οι κυριότερες μορφές εναλλακτικού τουρισμού είναι:

- **Κοινωνικός τουρισμός:** Στον οποίο κατατάσσονται άτομα τρίτης ηλικίας,(βλέπε τουρισμός τρίτης ηλικίας), νέοι, αλλά και άτομα με χαμηλό εισόδημα παρέχοντας δυνατότητα διανυκτέρευσης σε μεγάλα ξενοδοχειακά συγκροτήματα με μικρό κόστος.
- **Αγροτουρισμός:** Στον οποίο υπάρχει, συνδυασμένη μορφή άσκησης τουριστικού και αγροτικού επαγγέλματος
- **Τουρισμός στην ύπαιθρο:** Μια εξειδίκευση του αγροτουρισμού με περισσότερη παραμονή στην ύπαιθρο
- **Τουρισμός τρίτης ηλικίας:** Απαιτεί υποδομή καλού επιπέδου και παράλληλη υποδομή κρατικών υπηρεσιών.
- **Αθλητικός-ορειβατικός-περιηγητικός- πολιτιστικός τουρισμός:** Προσφέρει την δυνατότητα εξοικείωσης με την τοπική κουλτούρα της χώρας. Σύμφωνα με το περιοδικό Τουρισμός & Οικονομία, ο Ευρωπαίος

τουρίστας αλλάζει συνήθειες καταναλωτικής συμπεριφοράς, ανάπαυσης, διασκέδασης, κλπ. και αναζητεί ουσιαστικότερη γνωριμία με τους τουριστικούς προορισμούς, με τη γνήσια και αυθεντική εικόνα των τόπων και των ανθρώπων τους. Το πλαίσιο αυτό καλύπτει το τουριστικό αυτό προϊόν. Σχετικά με τον πολιτιστικό τουρισμό η υπάρχουσα υποδομή της χώρας περιλαμβάνει:

- 86 μουσεία σε όλη την Ελλάδα τα οποία δέχονται περίπου 2.500.000 επισκέπτες ετησίως,
- 64 επισκέψιμους αρχαιολογικούς χώρους οι οποίοι δέχονται περίπου 5.800.000 επισκέπτες ετησίως,
- Γύρω στους 600 χαρακτηρισμένους παραδοσιακούς οικισμούς,
- Γύρω στα 10.000 κηρυγμένα μνημεία.

Υπολογίζεται ότι από τις επισκέψεις σε μουσεία και σε αρχαιολογικούς χώρους προκύπτουν έσοδα που υπερβαίνουν τα 30 εκατ. Ευρώ.

- **Οικολογικός:** Δεν απαιτεί ιδιαίτερη υποδομή αρκεί να υπάρχουν συγκεκριμένες προδιαγραφές. Απευθύνεται κατά κύριο λόγο στους φυσιολάτρεις. Οι δραστηριότητες αλλά και τα καταλύματα που χρησιμοποιούνται έχουν σχεδιαστεί με σεβασμό στη φύση. Στη μορφή του τουρισμού αυτού περιλαμβάνονται οι Εθνικοί δρυμοί, οι παραδοσιακοί οικισμοί, τα σπήλαια, φαράγγια, μονοπάτια, βιότοποι κ.α. Το Υπουργείο Ανάπτυξης είχε παλαιότερα ανακοινώσει τις πρωτοβουλίες που έχει αναλάβει η Πολιτεία για την ανάπτυξη του οικότουρισμού στην Ελλάδα. Μεταξύ αυτών των πρωτοβουλιών είναι και η χάραξη εθνικής στρατηγικής για τον οικότουρισμό, με προτεραιότητα στις τέσσερις πόλεις (Πάτρα, Ηράκλειο, Βόλος, Θεσσαλονίκη), η υλοποίηση έργων δράσεων οικότουρισμού μέσα στα πλαίσια του Επιχειρησιακού Σχεδίου, η δημιουργία εθνικού συντονιστή-διαχειριστή του αγροτουρισμού, μέσω της Αγροτουριστικής Α.Ε κ.α
- **Τουρισμός υγείας και ιαματικός τουρισμός:** Απαιτεί υποδομή, μπορεί να αναπτυχθεί σε ήδη υπάρχουσες περιοχές με ιαματικά λουτρά. Έχει σκοπό την αξιοποίηση και την εκμετάλλευση των πηγών καθώς και την αναβάθμιση αυτών που υπάρχουν ήδη. Το προϊόν αυτό απευθύνεται στον επισκέπτη που επιθυμεί να συνδυάσει διακοπές με πρόγραμμα υγείας, ξεκούρασης, γυμναστικής, υγιεινής διατροφής και φυσικής διαβίωσης. Στην Ελλάδα οι δυνατότητες θεωρούνται απεριόριστες, υπάρχει σπάνια ποιότητα φυσικοχημικής σύστασης των πηγών και οι πηγές βρίσκονται σε περιοχές ιδιαίτερου φυσικού κάλλους
- **Θαλάσσιος τουρισμός:** Απευθύνεται σε ειδικές κατηγορίες τουριστών που θέλουν να ταξιδέψουν στα Ελληνικά νησιά. Ελκύει τουρίστες υψηλών εισοδημάτων και σκοπό έχει την αξιοποίηση των θαλάσσιων πόρων της χώρας. Τα μέτρα που εφαρμόζονται για την προώθηση και ανάπτυξη του θαλάσσιου τουρισμού είναι η χρηματοδότηση των μαρίνων από τον αναπτυξιακό νόμο, η προώθηση των τουριστικών καταφυγίων ως δημόσιων επενδύσεων στο Γ'ΚΠΣ, ο εκσυγχρονισμός του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου για ενθάρρυνση των επενδύσεων, και η προβολή του θαλάσσιου τουρισμού. Όσον αφορά τις κρουαζιέρες, η Ελλάδα κατατάσσεται μεταξύ των δημοφιλέστερων προορισμών. Μεγάλο μέρος των ταξιδιών αναψυχής στην Ελλάδα γίνεται από κρουαζιερόπλοια με

ελληνική σημαία τα οποία πραγματοποιούν μονοήμερες, τριήμερες, τετραήμερες, επταήμερες και πολυήμερες κρουαζιέρες στα ελληνικά λιμάνια.

- **Επαγγελματικός τουρισμός:** Απαιτεί υποδομή υψηλού επιπέδου και παράλληλη υποδομή ψυχαγωγίας. Περιλαμβάνει μεμονωμένα επαγγελματικά ταξίδια, συνέδρια, ταξίδια κινήτρων και εμπορικές εκθέσεις. Η συγκεκριμένη μορφή τουρισμού έχει μεγάλη προοπτική ανάπτυξης αλλά και ευεργετικές επιδράσεις στην ανάπτυξη του κλάδου αφού προσφέρει την δυνατότητα επιμήκυνσης της τουριστικής περιόδου στα παραθεριστικά κέντρα και στα ξενοδοχεία πόλεων. Μια τέτοια επιμήκυνση θα έχει ως αποτέλεσμα την ηπιότερη εποχικότητα που χαρακτηρίζει το ελληνικό τουριστικό προϊόν.
- **Εσωτερικός τουρισμός:** Απαιτεί αλλαγή πολιτικής τόσο των κρατικών φορέων όσο και της ιδιωτικής πρωτοβουλίας
- **Χειμερινός τουρισμός:** Η μορφή αυτή έχει αναπτυχθεί συστηματικά στη χώρα μας κατά τα τελευταία χρόνια. Όσον αφορά στο χιονοδρομικό τουρισμό, το κέντρο Παρνασσού είναι το μεγαλύτερο και αρτιότερα οργανωμένο χιονοδρομικό κέντρο στην Ελλάδα. Η διείσδυση του σπορ της χιονοδρομίας στην Ελλάδα είναι αρκετά χαμηλή. Εντούτοις, τα τελευταία χρόνια έχει παρατηρηθεί μια γενικότερη τάση ανάπτυξης για χειμερινό τουρισμό στην ορεινή Ελλάδα, που συνδυάζει τη χιονοδρομία με την ορειβασία, ειδικά σε άτομα νεαρής ηλικίας. Ο τουρισμός χειμερινών σπορ είναι πιο απαιτητικός σε ποιότητα όσον αφορά τις υποδομές και τον προορισμό του ταξιδιού. Συνεπώς, για την επιτυχή προσέλκυση χειμερινού τουρισμού οι προσπάθειες πρέπει να επικεντρωθούν στην κατασκευή υποδομών υψηλής ποιότητας, καθώς και στην προσφορά υπηρεσιών υψηλού επιπέδου σε περιοχές που συνδυάζουν τη φυσική ομορφιά και την εύκολη πρόσβαση σε αρχαιολογικούς χώρους/ μνημεία.
- **Χρονομεριστικός τουρισμός (time sharing):** Ο οποίος δίνει την δυνατότητα στον τουρίστα να είναι ο ιδιοκτήτης του καταλύματος στο οποίο μένει για την συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Παρά το γεγονός ότι παρέχει σημαντικά πλεονεκτήματα για τους αγοραστές όσο και για τους εμπλεκόμενους επιχειρηματίες, δεν έχει αναπτυχθεί επαρκώς. Τα οφέλη από την ανάπτυξη της χρονομεριστικής μίσθωσης στην Ελλάδα είναι πολλά και σχετίζονται όχι μόνο με την πληρότητα των καταλυμάτων, αλλά κυρίως με το ότι οι αγοραστές χρονομεριδίων είναι τουρίστες υψηλού εισοδηματικού και κοινωνικού επιπέδου.
- **Θρησκευτικός τουρισμός:** Ο οποίος έχει άμεση σχέση με τους θρησκευτικούς προορισμούς της Ελλάδας και απευθύνεται κατά κύριο λόγο σε άτομα τρίτης ηλικίας. Σε συνεργασία πολιτείας και εκκλησίας μπορούν να:
 - Βελτιωθούν οι χώροι υποδοχής των επισκεπτών και να προσφερθούν όλες οι ανέσεις στους χώρους διαμονής, εστίασης κλπ. με τη βοήθεια της εκκλησίας.
 - Επισημανθούν όλοι οι θρησκευτικοί προορισμοί,
 - Αποτυπωθούν όλοι οι θρησκευτικοί τόποι και να διαφημιστούν με τη βοήθεια του ΕΟΤ στο εσωτερικό και εξωτερικό,

- Διαμορφωθούν συγκεκριμένα προγράμματα για ορθόδοξους αλλοδαπούς αλλά και αλλοδαπούς άλλων θρησκειών,
- **Φυσιολατρικός τουρισμός:** Επισκέψεις σε διάφορες περιοχές φυσικού κάλλους, είτε αυτές τοποθετούνται κοντά σε θάλασσα, είτε κοντά σε βουνό (ορεινές περιοχές).

Η σημειούμενη φθίνουσα ανταγωνιστικότητα του Ελληνικού τουριστικού προϊόντος επιβάλλει την έναρξη συντονισμένης προσπάθειας για την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού. Η προώθηση αυτών των τουριστικών προϊόντων καθώς και η δημιουργία εγκαταστάσεων ειδικής τουριστικής υποδομής, θα συμβάλουν ουσιαστικά στην αύξηση του τουρισμού στη χώρα μας και στην επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου. Η αναβάθμιση του Ελληνικού τουριστικού προϊόντος θα πρέπει να προσανατολιστεί σε τουριστικές δραστηριότητες οι οποίες θα εξασφαλίζουν θεματικές διακοπές, αναψυχή, άθληση, βελτίωση της υγείας, εξερεύνηση της ενδοχώρας και περιπέτεια. Η ελληνική αγορά θα πρέπει να δημιουργήσει ένα προϊόν που να εξυπηρετεί ποικίλα ενδιαφέροντα και να απευθύνεται σε πιο εύρωστες οικονομικά τάξεις αλλοδαπών τουριστών. Τα έργα υποδομής που θα υποστηρίξουν την αναβάθμιση αυτή θα πρέπει να περιλαμβάνουν μαρίνες, κέντρα τουρισμού υγείας, συνεδριακά κέντρα, γήπεδα γκολφ καθώς και μεγάλες σύγχρονες και πολυτελείς ξενοδοχειακές μονάδες για να εξυπηρετήσουν τουρίστες υψηλότερου εισοδήματος.

2.1.3 Συγκοινωνίες:

Την τελευταία εικοσαετία έχουν γίνει πολλές προσπάθειες στον τομέα των υποδομών μεταφορών. Τα υπάρχοντα οδικά δίκτυα χαρακτηρίζουν την μεγάλη ανάπτυξη της βόρειας παραλίας σε βάρος της νότιας και της ενδοχώρας του νησιού, όπου χαρακτηριστική είναι η έλλειψη κάθετων οδικών αξόνων και του νότιου άξονα που θα έπρεπε να αποτελέσουν τον κύριο στόχο ενός νέου σχεδιασμού. Παράλληλα τα αεροδρόμια και τα λιμάνια της Κρήτης πρέπει να είναι σε θέση να επιτρέψουν την ομαλή διακίνηση των εκατομμυρίων τουριστών, αλλά και των αγροτικών προϊόντων του νησιού. Εκεί κυρίως εντοπίζεται και η ανάγκη ολοκλήρωσης των βασικών έργων υποδομής. Παρακάτω θα δούμε αναλυτικά αυτά τα έργα:

1. Ο Βόρειος Οδικός Άξονας Κρήτης (Β.Ο.Α.Κ.)

Για τη διασύνδεση των πόλεων της βόρειας ζώνης της Κρήτης από Κίσαμο μέχρι Σητεία, των λιμένων και των αεροδρομίων της, άρχισε η κατασκευή του Β.Ο.Α.Κ., ο οποίος αποτέλεσε αργότερα τμήμα του πρωτεύοντος οδικού δικτύου. Μέσα στα πλαίσια του Περιφερειακού Σχεδιασμού Ανάπτυξης της Κρήτης, αποφασίσθηκε η λειτουργική αναβάθμισή του σε αυτοκινητόδρομο. Επιβάλλεται η ολοκλήρωση του Β.Ο.Α.Κ. στα τμήματα που δεν έχει κατασκευασθεί, η σύνδεσή του με τις πόλεις, τα αεροδρόμια και λιμάνια, όπου δεν έχει γίνει. Επίσης επιβάλλεται η ταχεία προώθηση εκπόνησης των μελετών αναβάθμισης του Β.Ο.Α.Κ. σε αυτοκινητόδρομο, η σύνδεσή του με

το οδικό δίκτυο (Λιμένες Καστελλίου-Καλαμάτας) και ο προγραμματισμός χρηματοδότησης και κατασκευής των σχετικών έργων.

2. Τα Έργα Συλλογής, Μεταφοράς, Επεξεργασίας και Διάθεσης Λυμάτων

Η Κρήτη είναι μία προνομιούχος, από πλευράς κάλλους, περιοχή της ανατολικής Μεσογείου. Είναι λοιπόν πολύ σημαντική η προστασία του φυσικού περιβάλλοντός της (θαλάσσιου, επιφανειακού, υπόγειων νερών κλπ.) και κατ' επέκταση η προστασία της υγείας των κατοίκων και των εκατοντάδων χιλιάδων τουριστών οι οποίοι την επισκέπτονται και διαμένουν σε αυτήν. Γι' αυτό το λόγο, τα Έργα Συλλογής, Μεταφοράς, Επεξεργασίας και Διάθεσης των Λυμάτων στην Κρήτη πρέπει να αντιμετωπισθούν ως ένα μεγάλο και καίριο θέμα και παράλληλα να καταστρωθεί ένα ενιαίο σχέδιο εξασφάλισης οικονομικών πόρων για την ολοκλήρωσή τους.

3. Το Ενεργειακό Πρόβλημα της Κρήτης

Στην Κρήτη υφίσταται από ετών έλλειμμα μεταξύ προσφοράς ηλεκτρικής ενέργειας και ζήτησης, με αποτέλεσμα οι συχνές διακοπές οι οποίες δημιουργούνται κατά τις περιόδους αιχμής οι οποίες συμπίπτουν με τις περιόδους μεγάλης τουριστικής κινητικότητας ενώ επηρεάζεται σημαντικά και η ανάπτυξη του τόπου, αλλά και η εικόνα που παρουσιάζει η Κρήτη. Το ενεργειακό πρόβλημα να αντιμετωπισθεί με ένα ενιαίο ορθολογικό σχεδιασμό, ο οποίος να προβλέπει άμεσες λύσεις.

Σύμφωνα λοιπόν με τα παραπάνω, για να αναβαθμιστεί ο τουρισμός στην Κρήτη, πρέπει πριν απ' όλα να δοθεί μεγάλη σημασία στην ολοκλήρωση των βασικών έργων υποδομής. Τα έργα αυτά εκτός του ότι θα καλυτερεύσουν την καθημερινότητα των κατοίκων, θα δημιουργήσουν με τη σειρά τους τις προϋποθέσεις για την αναβάθμιση του τουρισμού.

Ένα άλλο σημαντικό στοιχείο στο οποίο πρέπει να δοθεί προσοχή είναι το περιβάλλον. Η Κρήτη φημίζεται για τις περιοχές ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, τα αισθητικά δάση, την σπάνια βιοποικιλότητα, τις άριστες κλιματολογικές συνθήκες και μια ανεξάντλητη αρχαιολογική και πολιτιστική κληρονομιά. Κατά συνέπεια πρέπει να δώσουμε ιδιαίτερη βαρύτητα στα έργα υποδομής ώστε να αναδείξουμε το τουριστικό μας προϊόν.

Οι άξονες δράσεις για τον τουρισμό και την παράλληλη προστασία του περιβάλλοντος είναι οι εξής:

- Διαφοροποίηση των τουριστικών δραστηριοτήτων, συμπεριλαμβανομένης της καλύτερης διαχείρισης του μαζικού τουρισμού και την ενθάρρυνση εναλλακτικών τύπων τουρισμού.
- Βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών, έμφαση στην πληροφόρηση και ευαισθητοποίηση των επισκεπτών, καθώς και στην καλύτερη διαχείριση της ροής των επισκεπτών.
- Αλλαγή της συμπεριφοράς των τουριστών. Στο πλαίσιο αυτό ενθαρρύνονται ειδικές δράσεις, όπως τηλεοπτικές καμπανίες, σύνταξη κώδικα συμπεριφοράς και ενθάρρυνση των επισκεπτών για κατάλληλη επιλογή μέσων μεταφοράς.

Η βιώσιμη ανάπτυξη του Τουρισμού προϋποθέτει διάφορους τομείς:

α) Σχεδιασμός (Πολοδομία -Χωροταξία):

Ο σχεδιασμός των τουριστικών περιοχών πρέπει να γίνεται με βάση την Φέρουσα Ικανότητα κάθε περιοχής. Θα πρέπει να γίνεται οριοθέτηση περιοχών με τουριστική ανάπτυξη, να χρησιμοποιούνται τεχνικές για τη διαχείριση της ροής των επισκεπτών, να γίνει ουσιαστική εφαρμογή Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων για κάθε έργο τουριστικής ανάπτυξης, να παρέχεται βοήθεια στις υποβαθμισμένες περιοχές προκειμένου να επανενταχθούν στην τουριστική αγορά, να γίνεται συστηματική και λεπτομερειακή καταγραφή περιοχών και να προτείνονται συνδυασμοί που θα αξιοποιούν την ποικιλία των μνημείων και της γεωγραφικής και της γεωγραφίας, θα πρέπει να υιοθετηθούν μέτρα για την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου, να υπάρξει ενθάρρυνση ήπιων παρεμβάσεων και γενικότερα ενθάρρυνση ήπιων μορφών τουρισμού (π.χ. αγροτουρισμός) που σέβονται τις ιδιαιτερότητες του τόπου υποδοχής κ.α.

β) Θεσμική οργάνωση:

Θα πρέπει να υιοθετηθούν μέτρα για την προστασία παραδοσιακών οικισμών, περιοχών με ιδιαίτερα οικολογικό ενδιαφέρον που αποτελούν ταυτόχρονα και τουριστικούς προορισμούς. Ταυτόχρονα θα πρέπει να ενισχυθεί η διαδικασία παρακολούθησης και εφαρμογής των διαφόρων κανονισμών που προβλέπονται γι' αυτές τις περιοχές.

γ) Οικονομική ανάπτυξη:

Θα πρέπει να υιοθετηθούν κίνητρα για την ενθάρρυνση ορισμένων τύπου τουρισμού που σέβεται τις τοπικές ιδιαιτερότητες.

δ) Έρευνα:

Παράλληλα με τα παραπάνω απαιτείται να συνεχισθεί η μελέτη των επιπτώσεων από το φαινόμενο του τουρισμού αλλά και των δυνατοτήτων αποκατάστασης για περιοχές που αντιμετωπίζουν ήδη προβλήματα υποβάθμισης. Η χώρα μας παρά τα προβλήματα που αντιμετωπίζει έχει πολλαπλές δυνατότητες ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών τουρισμού. Για να ανταποκριθούμε στις νέες αυτές προκλήσεις δεν πρέπει απλά και μόνο να επιλύσουμε τα όποια προβλήματα υποδομών και εξυπηρέτησεων. Επιβάλλεται να αναζητήσουμε και στη συνέχεια να υιοθετήσουμε μια καινούργια άποψη που θα θέτει τα προβλήματα του περιβάλλοντος στο κέντρο του ενδιαφέροντος.

Μετά από όλα αυτά μερικά χρήσιμα συμπεράσματα για το μέλλον του τουρισμού μπορούν να εξαχθούν είτε θετικά είναι αυτά είτε αρνητικά:

Πηγή : Περιφέρεια Κρήτης, Βιώσιμη Τουριστική Ανάπτυξη Και Περιβάλλον (Χάρης Κοκκώσης, Πάρις Τσάρτας εκδόσεις Αθήνα, Κριτική, 2001). 18/01/07

2.2 ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΙ ΚΑΙ ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ

Στην Κρήτη δραστηριοποιούνται αναπτυξιακοί φορείς σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο που υλοποιούν σημαντικά έργα και συμβάλλουν στην ανάπτυξη του τουρισμού. Έχουν αποκτήσει κυρίαρχο λόγο στον τουριστικό κλάδο και έχουν συμβάλει στη θεσμική οργάνωση αλλά και στην επέκτασή του στο διεθνή χώρο. Η ύπαρξη των συλλογικών και επαγγελματικών φορέων του τουρισμού κατέστη αναγκαία, μια και πρόκειται για έναν κλάδο ιδιαίτερα σύνθετο και πολυμορφικό που εξυπηρετεί πολλά συμφέροντα από την μία μεριά, από την άλλη δημιουργεί συγκρούσεις και αντιθέσεις. Οι συλλογικοί φορείς τουρισμού δημιουργούν οικονομίες κλίμακας, ικανοποιούν από κοινού συγκεκριμένους στόχους, ασκούν συντονιστικό ρόλο, παρεμβαίνουν στην χάραξη τουριστικής πολιτικής, ασκούν διαπραγματευτική ικανότητα και προασπίζουν τα συμφέροντα των μελών τους. Γενικά ασκούν τέτοια δράση που οι μεμονωμένες επιχειρήσεις θα ήταν αδύνατον να πραγματοποιήσουν. Στην Περιφέρεια Κρήτης δραστηριοποιούνται οι εξής ομάδες που φορέων που έχουν να επιδείξουν έμμεσα ή άμεσα σημαντικό έργο στον κλάδο του τουρισμού:

ΕΟΤ – Διεύθυνση Τουρισμού Κρήτης

Υπάγεται στο Υπουργείο Ανάπτυξης και κύριος σκοπός του είναι η χάραξη και υλοποίηση της εθνικής τουριστικής πολιτικής και η οργάνωση, ανάπτυξη και προώθηση του τουρισμού. Οι βασικές δράσεις υλοποιούνται από τη Γενική Γραμματεία Τουρισμού του ΥΠΑΝ. Οι Διευθύνσεις Τουρισμού γενικά δεν έχουν ιδιαίτερη δυναμική και κυρίως επικεντρώνονται στη λειτουργία γραφείων πληροφόρησης, στην συλλογή στατιστικών στοιχείων, στη διανομή υλικού προβολής και στη χορήγηση αδειών λειτουργίας ξενοδοχείων και τουριστικών γραφείων. Είναι αισθητή η έλλειψη υλικοτεχνικής υποδομής και ανθρώπινου δυναμικού καθώς και δυνατότητας ουσιαστικής παρέμβασης και στήριξης του τουρισμού.

Εταιρεία Τουρισμού Κρήτης

Πρόκειται για μία αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία, ιδρυτικά μέλη της οποίας είναι δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς που εμπλέκονται με τον τουρισμό του νησιού (Περιφέρεια Κρήτης, Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, συλλογικοί τουριστικοί φορείς, συνεταιριστικές τράπεζες κ.λπ). Ο μηχανισμός αυτός δημιουργήθηκε, προκειμένου να καλύψει ένα πάγιο αίτημα των φορέων του νησιού για ενιαίο συντονισμό και προώθηση του κρητικού τουρισμού.

Σκοποί της Εταιρείας είναι ο συντονισμός των τουριστικών φορέων, η έρευνα, η εκπόνηση μελετών και η υποβολή προτάσεων σε ευρωπαϊκά και εθνικά προγράμματα, η επιμόρφωση των εμπλεκόμενων στον κρητικό τουρισμό, η προβολή και η προώθηση του κρητικού τουρισμού, η ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού κ.λπ

Νομαρχιακές Επιτροπές Τουριστικής Προβολής

Σε νομαρχιακό επίπεδο δραστηριοποιούνται οι ΝΕΤΠ οι οποίες είναι

θεσμοθετημένα όργανα, ανήκουν στις Νομαρχίες λαμβάνουν χρηματοδότηση από τον νομαρχιακό προϋπολογισμό και υλοποιούν δράσεις τουριστικής προβολής. Συνεργάζονται με άλλους τουριστικούς φορείς και μεταξύ τους και σχεδιάζουν marketing plans, δημιουργούν υλικό προβολής σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή, συμμετέχουν σε εκθέσεις και συνέδρια και γενικά υποστηρίζουν σε Νομαρχιακό επίπεδο το τουριστικό προϊόν.

Ενώσεις Ξενοδόχων και Ξενοδοχειακών Καταλυμάτων των Νομών της Κρήτης.

Οι Ενώσεις ξενοδόχων είναι τοπικής εμβέλειας και στα βασικά αντικείμενα τους συμπεριλαμβάνονται η καταπολέμηση της παραξενοδοχίας και του αθέμιτου ανταγωνισμού, η ανάπτυξη της διαπραγματευτικής ικανότητας και η προάσπιση των συμφερόντων των μελών τους. Το όργανο που καλύπτει το σύνολο των ενώσεων των ξενοδόχων και δραστηριοποιείται σε υπερτοπικό επίπεδο είναι η Ομοσπονδία Ξενοδόχων Κρήτης.

Σύνδεσμος Τουριστικών και Ταξιδιωτικών Γραφείων Κρήτης

Ο Σύνδεσμος προασπίζει τα συμφέροντα των μελών του που είναι τα τουριστικά γραφεία που εδρεύουν στην Περιφέρεια. Μέχρι τώρα έχει δραστηριοποιηθεί δυναμικά και έχει λάβει σημαντικές πρωτοβουλίες που αφορούν την τουριστική πρακτόρευση και την επίλυση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι ιδιοκτήτες τουριστικών γραφείων από την μονοπώληση των μεγάλων τουριστικών πρακτόρων του εξωτερικού.

Ενώσεις Ξενοδοχοϋπαλλήλων

Πρόκειται για τις επαγγελματικές ενώσεις των απασχολούμενων στον τουριστικό κλάδο. Είναι τοπικής εμβέλειας και υπάγονται στον Εργατικό Κέντρο κάθε περιοχής. Σκοπός τους είναι να υποστηρίζουν με κάθε μέσο τα μέλη τους και να τους παρέχουν κατάρτιση, τεχνική υποστήριξη, πληροφόρηση σε θέματα ποιότητας και εκπαίδευσης. Κυρίως όμως ενημερώνονται για το ισχύον θεσμικό πλαίσιο και τις συλλογικές συμβάσεις.

Σε περιφερειακό επίπεδο δραστηριοποιείται ο Σύνδεσμος Ξενοδοχοϋπαλλήλων, μέλη του οποίου είναι οι ενώσεις Ξενοδοχοϋπαλλήλων του κάθε Νομού, ο οποίος εκπροσωπεί τα μέλη του στις διαπραγματεύσεις σε εθνικό επίπεδο.

Γενική Γραμματεία Περιφέρειας Κρήτης και Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α και Β βαθμού

Οι φορείς του δημόσιου τομέα (Περιφέρεια Κρήτης, Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, Δήμοι, Δημοτικές επιχειρήσεις) διαδραματίζουν ενεργό ρόλο στην τουριστική ανάπτυξη σε τοπικό, περιφερειακό και υπερτοπικό επίπεδο. Ανάμεσα στα κύρια αντικείμενα τους έχουν ευθύνη για τη χάραξη της περιφερειακής πολιτικής, την

επικοινωνία με την πολιτεία, την τουριστική προβολή, την αξιοποίηση και διάθεση των κοινοτικών και εθνικών κονδυλίων.

Αναπτυξιακοί Οργανισμοί και Εταιρείες

Οι αναπτυξιακές εταιρείες δημιουργήθηκαν με σκοπό τη διαχείριση των Κοινοτικών Προγραμμάτων και των Πρωτοβουλιών (Φορείς Διαχείρισης) και την ορθολογική κατανομή των χρηματοδοτικών πόρων στα γεωγραφικά πεδία δράσης τους. Πρόκειται για τους αναπτυξιακούς οργανισμούς τοπικής εμβέλειας ΟΑΔΥΚ και ΟΑΝΑΚ και τις Αναπτυξιακές Εταιρείες: Αναπτυξιακή Ηρακλείου, Λασιθίου, ΑΚΟΜΜ, ΟΑΣ, καθώς και τον ενδιάμεσο φορέα του ΥΠΑΝ, η Αναπτυξιακή Κρήτης. Το βασικό τους αντικείμενο θεωρείται η διαχείριση μέρους του ΠΕΠ Κρήτης (ΟΑΝΑΚ), του Ε.Π Ανταγωνιστικότητα για τις ΜΜΕ (Αναπτυξιακή Κρήτης) και της Πρωτοβουλίας LEADER (ΟΑΔΥΚ, ΑΚΟΜΜ, Αναπτυξιακές Ηρακλείου Λασιθίου). Κύρια πεδία δράσης τους (ΟΑΝΑΚ, ΟΑΔΥΚ) είναι θέματα τεχνικών υποδομών (ύδρευση, αποχέτευση, απορρίμματα), θέματα περιβάλλοντος (προστασία οικοσυστημάτων, διαχείριση υδατικών πόρων), ενέργειας (αξιοποίηση ήπιων μορφών), τουρισμού (ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού, επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου) και πολιτισμού (Πολιτιστικές διαδρομές), η εκπόνηση μελετών και η συμβουλευτική υποστήριξη ΟΤΑ και επιχειρήσεων. Ο ρόλος τους στον τομέα του τουρισμού απορρέει από τα προγράμματα που διαχειρίζονται, τα οποία περιέχουν πολλές δράσεις που αφορούν την ανάπτυξη έμμεσα ή άμεσα του τουρισμού. Ενδεικτικά αναφέρεται η χάραξη και δημιουργία πολιτιστικών και φυσιολατρικών διαδρομών που χρηματοδότησαν οι ΟΑΝΑΚ και ΟΑΣ στο πλαίσιο των Ε.Π Κρήτης και Τουρισμός-Πολιτισμός. Ο ΟΑΣ λειτουργεί τα τελευταία χρόνια Γραφείου Αγροτουρισμού που δημιουργήθηκε στο πλαίσιο της LEADER I. Οι Ομάδες Τοπικής Δράσης της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας LEADER I και II έχουν χρηματοδοτήσεις επενδύσεις που αφορούν την ανάπτυξη του θεματικού τουρισμού (φυσιολατρικός τουρισμός, αγροτουρισμός) τη δημιουργία επιχειρήσεων, μουσείων, εστιατορίων και την δημιουργία διακρατικών συνεργασιών και δικτύων σε θέματα τουρισμού.

Επιμελητήρια

Τα επιμελητήρια Κρήτης (ένα σε κάθε Νομό) έχουν ως μέλη όλες τις επιχειρήσεις της Κρήτης είτε αυτές θεωρούνται τουριστικές είτε όχι. Στην Αθήνα εδρεύει και το Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο μέλη του οποίου είναι όλα τα ξενοδοχεία της Ελλάδας. Στις δράσεις των επιμελητηρίων που αφορούν τον τουρισμό είναι η υποστήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων του τουριστικού κλάδου, η ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητάς τους και η μείωση της κερδοσκοπίας, η ανάπτυξη των διακρατικών εταιρικών σχέσεων, η πληροφόρηση, η κατάρτιση – εκπαίδευση.

2.2.1 Προτάσεις Αναβάθμισης Και Ανάπτυξης

1.1 Ο στρατηγικός στόχος - όραμα «Κρήτη Κέντρο Οικονομίας και Έρευνας στη Ν.Α. Μεσόγειο» που είχε τεθεί στις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους επαναπροσδιορίζεται σε «Αναβάθμιση του ρόλου της Κρήτης στην ευρύτερη περιοχή της Ν.Α. Μεσογείου στη βάση της ανταγωνιστικότητας της

οικονομίας της, της χρήσης προηγμένων Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνίας και της βελτίωσης της ποιότητας ζωής των κατοίκων της» λαμβάνοντας υπόψη:

- τις διεθνείς εξελίξεις,
- τις δυνατότητες της τοπικής οικονομίας,
- τη δυναμική και αυτοτροφοδοτούμενη ανάπτυξη στην Περιφέρεια, ανταποδοτική επένδυση στο ανθρώπινο κεφάλαιο, ελκυστικότητα για τις επιχειρηματικές δραστηριότητες, ποιοτική διαβίωση για όλους και βασίζεται στις εξής παραμέτρους:
- τη δυνατότητα ανάδειξης της Κρήτης σε εμπορευματικό κέντρο στην ευρύτερη περιοχή. Διαρθρωτικές αλλαγές που προωθούνται στη λειτουργία του λιμένας, σε συνδυασμό με τις επενδύσεις που πραγματοποιούνται, δημιουργούν ευνοϊκές προϋποθέσεις για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητάς του.
- τα οικονομικά χαρακτηριστικά της Κρήτης που προσδιορίζουν τις δυνατότητες ανάπτυξής της ως οικονομικού κέντρου, με βάση τη σύνθεση της τοπικής παραγωγής, τις εισαγωγικές και εξαγωγικές δραστηριότητες βασικών τοπικών παραγωγικών μονάδων και τα σημερινά στοιχεία προέλευσης-προορισμού εμπορευμάτων.
- τις στρατηγικές που ακολουθούν άλλα ανταγωνιστικά κέντρα στην ευρύτερη περιοχή και τις επιλογές που κάνουν για να σταθεροποιήσουν ή και να διευρύνουν τον ρόλο τους στην ευρύτερη περιοχή.

Ο παραπάνω στρατηγικός στόχος ως προς το ρόλο της Κρήτης στη Ν.Α. Μεσόγειο ενισχύεται ιδιαίτερα μετά και την ένταξη της Κύπρου και της Μάλτας, σε σχέση με συγκεκριμένους πλέον άξονες συνεργασίας και αλληλεγγύης. Ως προς τη στρατηγική και την επιλογή τομέων παρέμβασης, τα μεγαλύτερα περιθώρια αξιοποίησης ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων εκτιμώνται ότι υπάρχουν:

- Στον τουρισμό και τον πολιτισμό, με βελτίωση των πυλών εισόδου-εξόδου, επιλεκτική ανάδειξη του φυσικού, πολιτιστικού και ιστορικού περιβάλλοντος, καθώς και την εφαρμογή νέων τεχνολογιών για την αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών. Στον τομέα του τουρισμού, η διασφάλιση κρίσιμου βιώσιμου μεγέθους και δικτυώσεων αποτελεί προϋπόθεση, ενώ έχουν ήδη γίνει και τα πρώτα βήματα αναπροσανατολισμού με το άνοιγμα νέων αναβαθμισμένων τμημάτων αγοράς.
- Σε προηγμένες υπηρεσίες, στον τομέα των τηλεπικοινωνιών, στις επικοινωνιακές τεχνολογίες και τη βιοτεχνολογία.
- Στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. η Κρήτη θα μπορούσε να χρησιμεύσει ως «πilotική» περιφέρεια, κέντρο ανταλλαγής εμπειριών και μεταφοράς τεχνολογίας και τεχνογνωσίας για εκτεταμένες εφαρμογές Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας στην Ευρώπη και την Μεσόγειο.
- Στη γεωργία, εφόσον εξασφαλισθούν εφαρμογές συστημάτων ειδικής ποιότητας σε επιλεγμένα τοπικά προϊόντα και βελτίωση του συστήματος τυποποίησης, διακίνησης και προώθησης των

προϊόντων.

Η Περιφερειακή Αναπτυξιακή πολιτική, επικεντρώνεται στους εξής στόχους:

2.3 ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

A) Δημιουργία και λειτουργία ολοκληρωμένου δικτύου συνδυασμένων μεταφορών επιβατών και φορτίων

Ο Ειδικός Στόχος επιδιώκεται μέσα από την ολοκλήρωση και αναβάθμιση του οδικού δικτύου, των λιμανιών και των αεροδρομίων καθώς και τη χρήση νέων τεχνολογιών.

Οι νέες τεχνολογίες μπορούν να διασφαλίσουν τη λειτουργία συνδυασμένων μεταφορών επιβατών και φορτίων σε ένα ολοκληρωμένο και λειτουργικό δίκτυο λιμανιών, αεροδρομίων και οδικών αξόνων του νησιού που θα εξυπηρετεί τους νέους άξονες συνεργασίας και θα αναδεικνύει την ταυτότητα των μεγάλων αστικών κέντρων της Κρήτης. Το ολοκληρωμένο και λειτουργικό αυτό δίκτυο θα πρέπει να αποτελεί μέρος ή συμπλήρωμα των διευρωπαϊκών δικτύων μεταφορών, προσδιορίζοντας συγχρόνως τις βασικές πύλες εισόδου και το ρόλο των αστικών κέντρων της Περιφέρειας.

B) Ενίσχυση της έρευνας και της χρήσης νέων τεχνολογιών και σύνδεση των ερευνητικών αποτελεσμάτων με την παραγωγική διαδικασία και επιχειρηματικότητα

Ο Ειδικός Στόχος επιδιώκεται μέσα από την προώθηση καινοτομιών στη διοίκηση – οργάνωση επιχειρήσεων αλλά και για τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις της τουριστικής δραστηριότητας καθώς και την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων έρευνας στον γεωργικό τομέα και τον πολιτισμό.

Γ) Ανάπτυξη επικοινωνιών - Αξιοποίηση ενέργειας

Ο Ειδικός Στόχος επιδιώκεται μέσα από την αξιοποίηση συγκριτικών πλεονεκτημάτων, θέσης και υφιστάμενης τεχνολογικής υποστήριξης και εμπειρίας.

Ειδικότερα η γεωγραφική θέση της Κρήτης της επιτρέπει να αναδειχθεί σε κέντρο τηλεπικοινωνιακό, διασυνδέοντας την Ευρωπαϊκή Ένωση με την ΝΑ Μεσόγειο ενώ η σημαντική συγκέντρωση ακαδημαϊκών, ερευνητικών και τεχνολογικών ιδρυμάτων δημιουργούν θετικές προϋποθέσεις για την ανάδειξη της Κρήτης σαν Κέντρο Τηλεματικών Εφαρμογών και Υπηρεσιών.

Δ) Αναβάθμιση του τουρισμού

Ο Ειδικός Στόχος επιδιώκεται μέσα από την αναβάθμιση της ποιότητας, τον εμπλουτισμό και την ενίσχυση του τουριστικού προϊόντος, τη μείωση της εποχικότητας και την προώθηση ειδικών μορφών εναλλακτικού τουρισμού. Παράλληλη επιδίωξη αποτελεί η εφαρμογή νέων τεχνολογιών στις τουριστικές επιχειρήσεις, η κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού, η προώθηση κοινοπραξιών δικτύωσης καθώς και η αποτελεσματικότερη διοίκηση των επιχειρηματικών μονάδων αλλά και η καλύτερη και συνολική προβολή του τουριστικού προϊόντος.

E) Προστασία - Ανάδειξη φυσικού περιβάλλοντος και πολιτιστικού αποθέματος

Ο Ειδικός Στόχος ως προς το φυσικό απόθεμα αφορά στην ολοκλήρωση της διαχείρισης στερεών και υγρών αποβλήτων, την ορθολογική διαχείριση των υδατικών πόρων, τη διαχείριση προστατευόμενων περιοχών, την εξειδίκευση του χωροταξικού σχεδιασμού και την ολοκλήρωση του εθνικού κτηματολογίου. Επίσης, προτεραιότητα πρέπει να δοθεί για την περιβαλλοντική προστασία περιοχών όπου εκτελούνται μεγάλα έργα, παρουσιάζονται έντονες τουριστικές συγκεντρώσεις, εντοπίζονται επιπτώσεις από τη γεωργική και κτηνοτροφική δραστηριότητα ενώ ειδική μέριμνα θα πρέπει να υπάρξει για το περιβάλλον των μικρών νησιών της Κρήτης.

Η προστασία και ανάδειξη του πολιτιστικού αποθέματος συνδέεται με την προστασία και ανάδειξη αρχαιολογικών χώρων και μνημείων και ιστορικών συνόλων, τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς καθώς και την προώθηση του Κρητικού τρόπου ζωής.

ΣΤ) Αστική Ανάπτυξη

Ο Ειδικός Στόχος εκτιμάται ότι μπορεί να επιτευχθεί μέσα από παρεμβάσεις ολοκληρωμένου χαρακτήρα σε επιλεγμένες αστικές περιοχές (ιδίως όταν αυτές ανήκουν σε ευρύτερες ζώνες τουριστικής ή/και αγροτικής ανάπτυξης), στη λογική ενίσχυσης του ρόλου σημαντικών αστικών ή/και ημιαστικών κέντρων της Περιφέρειας, προς την κατεύθυνση της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης

Ζ) Ανάπτυξη αγροτικών περιοχών

Ο Ειδικός Στόχος επιδιώκεται μέσα από την παραγωγή - τυποποίηση και εμπορία επώνυμων ποιοτικών προϊόντων, την προώθηση της βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας, την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας των αγροτών, τη δημιουργία νέων δομών και την προώθηση των εξαγωγών.

Στην κατεύθυνση της συμπλήρωσης και αξιοποίησης των υποδομών άρδευσης, σημαντικό είναι το θέμα της αναδιάρθρωσης καλλιεργειών και της παραγωγής προϊόντων που εμφανίζουν συγκριτικό πλεονέκτημα στο πλαίσιο μιας ανταγωνιστικής αγοράς.

Σημαντική, επίσης, για την ενίσχυση των προϊόντων του πρωτογενή είναι και η αναδιάρθρωση των σχετικών με αυτήν τομέων μετακίνησης και εμπορίας προϊόντων.

Σημειώνεται ότι στις αγροτικές περιοχές συμπεριλαμβάνονται και αυτές του ορεινού χώρου της Περιφέρειας.

Η) Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού

Ο Ειδικός Στόχος επιδιώκεται μέσα από την εκπαίδευση – κατάρτιση - δια βίου μάθηση με χρήση νέων τεχνολογιών, τις υποστηρικτικές κοινωνικές υπηρεσίες και την καταπολέμηση της ανεργίας.

Θ) Βελτίωση της διοικητικής ικανότητας της Δημόσιας Διοίκησης

Ο Ειδικός Στόχος αναφέρεται στην επάρκεια στελεχιακού δυναμικού, την εφαρμογή νέων τεχνολογιών, τον εκσυγχρονισμό της νομοθεσίας και του ρυθμιστικού περιβάλλοντος που θα πρέπει να αποβλέπουν σε απλούστευση διαδικασιών.

Πηγή: «Περιφερειακή Ανάπτυξη Και Διοικητική Αποκέντρωση» Βαρβαρέσος Στέλιος 1999, «Προϋπόθεσης Για Τη Χάραξη Και Εφαρμογή Μιας Ρεαλιστικής Πολιτικής Ανάπτυξης» Ηγουμενάκης 2000 30/01/07

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

3.1 ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

3.1.1 Περί Μαζικού Τουρισμού

Ο τουρισμός στις μέρες μας αποτελεί ένα πολυδιάστατο φαινόμενο και είναι εξαρτημένος από το φυσικό, κοινωνικό, οικονομικό και πολιτισμικό περιβάλλον. Ο άνθρωπος μέσω του τουρισμού θέλει να καλύψει την ανάγκη του για αναψυχή αλλά και να έρθει σε επαφή με τη φύση και την πολιτισμική ποικιλομορφία. Τα κριτήρια επιλογής του είδους του τουρισμού σχετίζονται με το μορφωτικό επίπεδο, τα κοινωνικά πρότυπα, την εισοδηματική κατάσταση και τις συνθήκες διαβίωσης κάθε ανθρώπου χωριστά.

Η επικρατέστερη μορφή τουρισμού στις μέρες μας ονομάζεται «μαζικός τουρισμός». Ο μαζικός τουρισμός χαρακτηρίζεται η μετακίνηση μεγάλου αριθμού ατόμων για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα και με χαμηλό συνήθως κόστος. Ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια ο μαζικός τουρισμός αντιμετωπίζει έντονη κριτική λόγω των κοινωνικών προβλημάτων που προκαλεί στις τοπικές κοινωνίες. Ο πληθυσμός των κοινωνιών αυτών χάνει την ιδιομορφία του και την πολιτιστική ιδιαιτερότητα αποκτώντας μια μαζική ομοιομορφία. Ο μαζικός τουρισμός, επίσης, είναι μια εχθρική τουριστική μορφή απέναντι στο περιβάλλον γιατί αποσκοπεί στο μεγαλύτερο δυνατό κέρδος αδιαφορώντας για τις επιπτώσεις που προκαλεί σε αυτό. Οι εμπλεκόμενοι στον τουρισμό φορείς παρατηρώντας τις επιπτώσεις που προκαλεί ο μαζικός τουρισμός στους τόπους όπου αναπτύσσεται, δημιούργησαν την ιδέα του «εναλλακτικού τουρισμού». Τέτοιοι φορείς είναι: ο Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού, η Ευρωπαϊκή Ένωση, το Υπουργείο Ανάπτυξης, ο Ε.Ο.Τ. και ιδιωτικοί φορείς.

3.1.2 Ορισμός Εναλλακτικού Τουρισμού

Εναλλακτικός τουρισμός ορίζεται ως το σύνολο των τουριστικών δραστηριοτήτων που σχετίζονται με τα φυσικά χαρακτηριστικά μιας περιοχής και ξεφεύγουν από τις μορφές του τουρισμού αναψυχής όπως τον γνωρίζαμε μέχρι και πριν λίγα χρόνια. Ο εναλλακτικός τουρισμός αποσκοπεί στην εκμετάλλευση περιοχών με ιδιαίτερα γεωφυσικά χαρακτηριστικά επιμηκύνοντας, έτσι, την τουριστική περίοδο. Ευνόητο είναι ότι οποιαδήποτε άλλη μορφή πέραν του μαζικού τουρισμού αποτελεί τον εναλλακτικό τουρισμό.

Πέρα από τη συμβολική έννοια που έχει, ο εναλλακτικός τουρισμός εμπεριέχει τα εξής κύρια χαρακτηριστικά:

1. επαφή των τουριστών με τη φύση,
2. προσέλκυση τουριστών με ειδικά ενδιαφέροντα,
3. ανάδειξη πολιτιστικής κληρονομιάς του εκάστοτε τόπου,
4. μεταστροφή της ζήτησης των διακοπών μέσω τουριστικών πακέτων σε διακοπές περιπέτειας,
5. επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου σε 12μηνη βάση.

Κάποιες από τις μορφές εναλλακτικού τουρισμού είναι ο αγροτουρισμός, ο τουρισμός υπαίθρου, ο πολιτιστικός τουρισμός, ο θρησκευτικός τουρισμός, ο εκπαιδευτικός τουρισμός, ο τουρισμός τρίτης ηλικίας, ο αθλητικός τουρισμός, ο παράκτιος τουρισμός, ο θαλάσσιος τουρισμός, ο ιαματικός τουρισμός, ο συνεδριακός τουρισμός, ο επαγγελματικός τουρισμός, ο τουρισμός εκθέσεων, ο τουρισμός κινήτρων, ο οικοτουρισμός και ο αειφόρος τουρισμός.

Η Κρήτη έχει ιδανικές συνθήκες για την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού (ιδιαίτερα του φυσιολατρικού, του πολιτιστικού, του οικολογικού, του θαλάσσιου τουρισμού και βέβαια του αγροτουρισμού) κι αυτό γιατί το φυσικό περιβάλλον του τόπου μας χαρακτηρίζεται από εξαιρετική ποικιλία και ομορφιά, η κύρια ασχολία πολλών κατοίκων είναι η γεωργία, η πολιτιστική μας κληρονομιά είναι ιδιαίτερα πλούσια και σημαντική. Σήμερα αναπτύσσονται στην Κρήτη πολλές μορφές εναλλακτικού τουρισμού όπως μονοήμερες επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους ή σε ελαιοτριβεία, παραδοσιακά χωριά και λαογραφικά μουσεία, μέχρι πολυήμερες εκδρομές στη φύση και εκδρομές «περιπέτειας», ενώ υπάρχουν και ξενοδοχεία που λειτουργούν σε οικολογική βάση με κήπους βιολογικής καλλιέργειας και καταφύγια πουλιών, καθώς και πολλά αγροτικά καταλύματα σε χωριά.

Πηγή:(www.wto.gr) 25/02/07

3.1.3 Σύγκριση Μαζικού Και Εναλλακτικού Τουρισμού

Η σύγκριση των δύο αυτών ειδών τουρισμού είναι άμεσα συνυφασμένη με την αντίληψη των ατόμων που συνδέονται με τον τουρισμό. Για παράδειγμα, οι τουριστικοί επιχειρηματίες ανέπτυξαν τον μαζικό τουρισμό λόγω των τεράστιων κερδών που αποκομίζουν από αυτόν.

Στην περίπτωση του μαζικού τουρισμού ο τύπος του ταξιδιού είναι ομαδικός, η μεταφορά των τουριστών γίνεται μέσω πτήσεων charters και το πρόγραμμα που ακολουθούν οι τουρίστες είναι συγκεκριμένο και οργανωμένο από το εκάστοτε ταξιδιωτικό γραφείο κάνοντας, έτσι, το ταξίδι άνετο αλλά παθητικό.

Αντίθετα, ο εναλλακτικός τουρισμός έχει ατομικό, φιλικό αλλά και οικογενειακό χαρακτήρα και η διάρκεια, τα μέσα μεταφοράς αλλά και το πρόγραμμα του ταξιδιού είναι άμεσα συνδεδεμένα με την επιθυμία του τουρίστα.

Ακόμη, ο μαζικός τουρισμός αντιμετωπίζει τον τοπικό πληθυσμό με περιέργεια και έχει παθητικό χαρακτήρα, εν αντιθέσει με τον εναλλακτικό τουρισμό, ο οποίος έχει ενεργητικό χαρακτήρα και τα άτομα που τον επιλέγουν σκοπεύουν στην εξερεύνηση, την εμπειρία και τη γνώση.

Τέλος, αν και ο μαζικός τουρισμός έχει πολλά μειονεκτήματα, κατέχει το μεγαλύτερο κομμάτι της τουριστικής βιομηχανίας έναντι του εναλλακτικού, ο οποίος είναι πιο ποιοτικός και πιο φιλικός προς το περιβάλλον.

3.2 ΜΟΡΦΕΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

3.2.1 Αγροτουρισμός

Ο αγροτουρισμός είναι μία εναλλακτική μορφή τουρισμού η οποία εμφανίζεται κυρίως σε αγροτικές περιοχές που δεν είναι τουριστικά κορεσμένες. Τα τουριστικών καταλυμάτων της συγκεκριμένης αυτής μορφής, είναι εναρμονισμένα με τα χαρακτηριστικά του περιβάλλοντος. Αξίζει να αναφερθεί ότι οι μόνιμοι κάτοικοι των περιοχών όπου ασκείται ο αγροτουρισμός χρησιμοποιούν αυτή την μορφή τουρισμού ως συμπληρωματική πηγή εισοδήματος. Οι φιλοξενούμενοι – τουρίστες αυτής της μορφής τουρισμού είναι συνήθως ηλικιωμένοι ή ερευνητές με αυξημένο μορφωτικό επίπεδο, μεγάλες οικονομικές δυνατότητες και η επάρκεια χρόνου. Ο αγροτουρισμός δεν έχει χρονικούς περιορισμούς, ενώ η διάρκεια των διακοπών κυμαίνεται από ένα σαββατοκύριακο έως και 30 ημέρες.

Ο αγροτουρισμός στοχεύει στην εξοικειώσει του τουρίστα – επισκέπτη με το τοπικό – φυσικό περιβάλλον (πανίδα, χλωρίδα, τοπία φυσικού κάλλους), στην ανθρώπινη επαφή και γνωριμία με τον τοπικό πληθυσμό (ήθη, έθιμα, πολιτιστικές εκδηλώσεις), την προσφορά τοπικών προϊόντων, και τέλος στην παρατήρηση αλλά και συμμετοχή των τουριστών στις γεωργικές δραστηριότητες. Όσον αφορά τα αγροτουριστικά καταλύματα αυτά μπορούν να διαχωριστούν σε μικρές ξενοδοχειακές μονάδες (ξενώνες), ενοικιαζόμενα δωμάτια, αγροτικές κατοικίες και camping σε αγροκτήματα.

Τα πλεονεκτήματα του αγροτουρισμού είναι τα εξής:

1. Η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας,
2. Η υποστήριξη της αποκέντρωσης,
3. Η άνοδος του βιοτικού επιπέδου των μόνιμων κατοίκων,
4. Η προώθηση παραδοσιακών προϊόντων,
5. Η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος,
6. Η προώθηση της πολιτιστικής κληρονομιάς,
7. Η άμβλυνση της τουριστικής εποχικότητας.

Ο αγροτουρισμός θεωρείται εξαιρετική μορφή ήπιου τουρισμού καθώς μπορεί να εφαρμοστεί άριστα στον Ελλαδικό χώρο όπου υπάρχουν αρκετές και ανεκμετάλλευτες αγροτικές περιοχές. Επιπλέον, ο αγροτουρισμός μπορεί να συσχετιστεί και με τον τουρισμό υγροβιότοπων, με τη δημιουργία αγροτικών συνεταιρισμών γυναικείας φύσης, και με την ύπαρξη μικρών παραδοσιακών μουσείων.

Πηγή : «ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ»

ένθετο περιοδικό του «ΒΗΜΑ MAGAZINO», «ΒΗΜΑ Της Κυριακής»
(www.agrotravel.gr) 28/02/07

3.2.2 Τουρισμός Υπαίθρου

Ο τουρισμός υπαίθρου, είναι μία μορφή εναλλακτικού τουρισμού είναι άμεσα συνδεδεμένη με την επιθυμία του ανθρώπου για επαφή με τη φύση και την ανάγκη του για προσωρινή αλλαγή του περιβάλλοντος στο οποίο κατοικεί.

Η στροφή των τουριστών στον τουρισμό υπαίθρου οφείλεται, στην ανάγκη για αναζήτηση του αυθεντικού (αποστροφή του τεχνολογικού πολιτισμού, των τεχνικών υλικών, του τεχνικού περιβάλλοντος κλπ.), την αναζήτηση των φυσικών βιορυθμών(απόρριψη αυστηρών ωραρίων, καθημερινότητα κλπ.), στο ενδιαφέρον για τα στοιχεία εκείνα που εξασφαλίζουν μια καλύτερη υγεία και γενικότερα ζωή (ανάγκη για σωματική άσκηση, καθαρό αέρα και χρήση φυσικών προϊόντων).

3.2.3 Πολιτιστικός Τουρισμός

Ο πολιτιστικός τουρισμός σχετίζεται με την ανάγκη του τουρίστα- επισκέπτη για επαφή και γνώση με τον πολιτισμό της εκάστοτε χώρας που επισκέπτεται.

Η μορφή αυτή εναλλακτικού τουρισμού, μπορεί να συνδυαστεί και με άλλες όπως ο εκπαιδευτικός, ο θρησκευτικός και ο αγροτουρισμός. Τα χαρακτηριστικά του πολιτιστικού τουρισμού είναι η μορφωτική προσφορά, η τουριστική προβολή του εκάστοτε προορισμού και η ευαισθητοποίηση του τοπικού πληθυσμού σε θέματα διαχείρισης και προστασίας της πολιτισμικής κληρονομιάς.

Ο πολιτιστικός τουρισμός εκδηλώνεται μέσα από τη συμμετοχή σε πολιτιστικές εκδηλώσεις και επισκέψεις σε μουσεία, αρχαιολογικούς χώρους, πινακοθήκες, μοναστήρια και παραδοσιακούς οικισμούς.

Οι τουρίστες που προτιμούν τον πολιτιστικό τουρισμό είναι συνήθως άτομα μέσης ηλικίας, προέρχονται από οικονομικά ανεπτυγμένες χώρες, έχουν υψηλό οικονομικό και μορφωτικό επίπεδο και εκδηλώνουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την ιστορία, τα ήθη και έθιμα κλπ της εκάστοτε χώρας – προορισμού.

3.2.4 Θρησκευτικός Τουρισμός

Ο θρησκευτικός τουρισμός είναι ένα είδος εναλλακτικού τουρισμού το οποίο σχετίζεται άμεσα με ένα σύνολο δραστηριοτήτων γύρω από θρησκευτικά μνημεία, μοναστήρια, παρεκκλήσια και γενικότερα με οτιδήποτε γύρω από θρησκευτικούς χώρους. Οι τουρίστες που επιλέγουν το συγκεκριμένο είδος τουρισμού, είναι άτομα τα οποία ελκύονται από την βυζαντινή τέχνη, τους επιβλητικούς ναούς, τις εικόνες και τα ψηφιδωτά, τα οποία ενώνουν την τέχνη με την θρησκεία διατηρώντας την αναλλοίωτη στο πέρασμα της από τους αιώνες.

Από τα παραπάνω εύκολα μπορεί κανείς να συμπεράνει ότι το κίνητρο δεν είναι μονάχα η γνωριμία με μια νέα θρησκεία (για όσους προέρχονται από χώρες διαφορετικών θρησκευμάτων), αλλά και για την επαφή με την μοναδική τέχνη που απεικονίζει με τον καλύτερο τρόπο τα χαρακτηριστικά αυτής της θρησκείας (χριστιανισμού). Τα μνημεία της ελληνικής ορθοδοξίας είναι αναπόσπαστο τμήμα της εθνικής κληρονομιάς και αποτελούν αξιόλογο πόλο έλξης επισκεπτών. Οι βυζαντινές και οι μεταβυζαντινές εκκλησίες με την αξιόλογη εικονογράφηση τους, τα ψηφιδωτά, τις τοιχογραφίες και τις σπάνιες εικόνες τους, οι επιβλητικοί καθεδρικοί ναοί, τα ξωκλήσια και τα προσκυνήματα της υπαίθρου και τα

μοναστήρια, μαρτυρούν την επίμονη προσήλωση στις παραδόσεις και τη στενή και μακραίωνη διασύνδεση της τέχνης με τη θρησκευτική λατρεία.

Σε πολλές περιοχές της χώρας, ο επισκέπτης έχει την ευκαιρία να συναντήσει, επίσης, κτίσματα και μνημεία λατρείας διαφορετικών δογμάτων και θρησκειών, που συνυπάρχουν σε ένα διαρκή διάλογο, αναδεικνύοντας το σπάνιο ιστορικό και πολιτισμικό παλίμψηστο του ελληνικού χώρου.

Στην Κρήτη υπάρχουν πολυάριθμα θρησκευτικά μνημεία – μοναστήρια και μουσεία όπως τα μουσεία Μονής Πρεβέλης, Τοπλού, Αγίας Αικατερίνης αλλά και αρκετά εκκλησιαστικά οικοδομήματα όπως ο Άγιος Τίτος, ο Ναός της Παναγίας των Σταυροφόρων, ο Ναός του Αγίου Μάρκου κ.α .

Παρόλα αυτά όμως ο θρησκευτικός τουρισμός δεν έχει αναπτυχθεί όσο θα έπρεπε και η ανάγκη σωστής προώθησης και προγραμματισμού είναι πολύ σημαντική.

Για την ανάπτυξη του θρησκευτικού τουρισμού θα πρέπει να γίνουν τα εξής:

1. Προγραμματισμένες επισκέψεις σε μονές και μουσεία που θα δίνουν την χρονική δυνατότητα στους τουρίστες – ταξιδιώτες να μάθουν και να εξερευνήσουν.
2. Θα πρέπει να απευθύνεται και σε άτομα διαφορετικής θρησκείας από τον χριστιανισμό.
3. Θα πρέπει να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις έτσι ώστε να προσελκύει άτομα όλων των ηλικιών και όχι μονάχα τις μεγαλύτερες.

Όλα τα παραπάνω θα πρέπει να γίνονται με τέτοιο τρόπο έτσι ώστε να διατηρήσει τα χαρακτηριστικά της και να μην επηρεαστεί η ζωή και η θρησκευτικότητα του τόπου επίσκεψης και των ατόμων που ζουν στα μοναστήρια, με σκοπό να παραμείνει αναλλοίωτη μέσα στο πέρασμα των αιώνων.

3.2.5 Κοινωνικός Τουρισμός

Ο κοινωνικός τουρισμός, είναι μια μορφή εναλλακτικού τουρισμού η οποία σχετίζεται με την επιδοτούμενη συμμετοχή ατόμων με χαμηλό εισόδημα από την πολιτεία. Ο τουρισμός στις μέρες μας, έχει γίνει ανάγκη ακόμη και σε ανθρώπους που δεν έχουν μεγάλη οικονομική άνεση για να ταξιδέψουν σε κάποιο προορισμό. Έτσι το κράτος και οι κοινωνικοί φορείς, παρέχουν σε χαμηλόμισθους, ηλικιωμένους ή ακόμη και άνεργους το δικαίωμα να ταξιδέψουν. Με τον τρόπο αυτό δεν δίνουν μονάχα σε ανθρώπους τη δυνατότητα να ξεφύγουν για λίγο από τα προβλήματα της καθημερινότητας, αλλά παράλληλα εξασφαλίζουν και την πληρότητα σε ξενοδοχειακά καταλύματα σε περιόδους ιδιαίτερα χαμηλής κινητικότητας.

Οι κυριότεροι παράγοντες του κοινωνικού τουρισμού είναι λοιπόν η πολιτεία και οι φορείς που επιδοτούν το κοινωνικό τουρισμό αλλά αυτοί είναι και που ορίζουν, το ύψος της επιδότησης, το είδος και τη διάρκεια του κοινωνικού τουρισμού αλλά και τους δικαιούχους.

3.2.6 Τουρισμός Τρίτης Ηλικίας

Ο τουρισμός τρίτης ηλικίας, είναι μια ήπια μορφή τουρισμού η οποία απευθύνεται σε μια περισσότερο εξειδικευμένη τουριστική αγορά. Σύμφωνα με την Ε.Σ.Υ.Ε (Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος), ο πληθυσμός χωρίζεται σε τρεις (3) κατηγορίες:

- 1^η κατηγορία από 0 έως 14 ετών για παιδιά
- 2^η κατηγορία από 15 έως 64 ετών για τους ενεργούς πολίτες
- 3^η κατηγορία από 65 και άνω ετών για τους πολίτες που συντηρούνται από την πολιτεία (π.χ μέσω σύνταξης)

Το μέγεθος του πληθυσμού που υπάγεται σε αυτήν την κατηγορία τουριστών, είναι αρκετά μεγάλο και αποτελείται ιδιαίτερα από συνταξιούχους που αναζητούν κυρίως την ηρεμία σε προορισμούς εκτός πόλεως για λόγους υγείας.

Τα χαρακτηριστικά του πληθυσμού αυτού είναι τα εξής:

- Δεν έχουν οικογενειακές επιβαρύνσεις – υποχρεώσεις
- Έχουν σταθερό και αρκετές φορές υψηλό εισόδημα
- Είναι άνθρωποι που διαθέτουν μόρφωση και εμπειρίες
- Διαθέτουν ελεύθερο χρόνο

Από τα παραπάνω χαρακτηριστικά διαμορφώνονται και προτιμήσεις των ατόμων αυτών σχετικά με το τουριστικό προϊόν.

Οι κυριότερες από αυτές είναι και εξής:

- Επιλέγουν ασφαλή και άνετα μεταφορικά μέσα
- Πραγματοποιούν ταξίδια σε προορισμούς ήπιας τουριστικής ανάπτυξης
- Επιλέγουν ταξίδια μικρής γεωγραφικής κλίμακας
- Αποφεύγουν το μαζικό τουρισμό
- Δίνουν προσοχή σε προϊόντα υγιεινής διατροφής
- Επιλέγουν τουριστικούς προορισμούς με υψηλά επίπεδα παροχής υπηρεσιών γενικότερα αλλά και ειδικότερα (υπηρεσίες υγείας)

Η Ελλάδα εξαιτίας του δημογραφικού της προβλήματος αποτελείται πληθυσμιακά περισσότερο από ανθρώπους της 3^η κατηγορίας των 65 ετών και άνω. Αυτό το στοιχείο θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί από άποψη προώθησης εναλλακτικού τουρισμού λόγω των φυσικών πόρων οι οποίοι σε συνδυασμό με την κατάλληλη στρατηγική, θα μπορούσαν να ικανοποιήσουν τις προτιμήσεις αλλά και να καλύψουν τις ανάγκες αυτής της κατηγορίας τουριστών.

Συνοψίζοντας, ο τουρισμός τρίτης ηλικίας θα μπορούσε να λειτουργήσει συμπληρωματικά και με άλλες μορφές τουρισμού όπως ο θρησκευτικός τουρισμός και ο πολιτικός τουρισμός που αναλύσαμε παραπάνω αλλά και όπως ο ιαματικός τουρισμός που θα αναλύσουμε στη συνέχεια.

Πηγή : Μονογραφία, Τουρισμός Ατόμων Τρίτης Ηλικίας Αθήνα, Ινστιτούτο Τουριστικών Ερευνών Και Προβλέψεων , 2004 30/02/07

3.2.7 Τουρισμός υγείας – Ιαματικός τουρισμός

Τουρισμός υγείας είναι ο τουρισμός κατά την διάρκεια του οποίου οι τουρίστες συμμετέχουν σε προγράμματα υγείας ή σε προγράμματα που σχετίζονται με την υγεία. Τα προγράμματα υγείας είναι προγράμματα διατήρησης, πρόληψης, θεραπείας, ανάρρωσης και αποκατάστασης της υγείας με σύγχρονες ιατρικές μεθόδους και με φυσικές μεθόδους και προγράμματα που σχετίζονται και επηρεάζουν την υγεία όπως προγράμματα υγιεινής διαβίωσης, υγιεινής διατροφής, ενεργητικής άθλησης, ψυχικής ισορροπίας, ομορφιάς, αδυνατίσματος, κοινωνικής επανένταξης κ.λπ. Η τουριστική αυτή δραστηριότητα απευθύνεται είτε α) σε άτομα που πάσχουν από κάποια ασθένεια είτε β) από άτομα υγιή που χρειάζονται μια ανανέωση από το στρες και των καθημερινών ρυθμών των μεγαλουπόλεων.

Στην πρώτη περίπτωση για ηλικιωμένα άτομα που πάσχουν από ρευματισμούς, κυκλοφορικά, δερματολογία, αρθροπάθειες, η θεραπεία των οποίων απαιτεί ιαματικά λουτρά – θερμομεταλλικές πηγές (που διαθέτουν συστατικά, θεραπευτικά για τις παθήσεις) που προσφέρει η φύση, και τις συναντάμε συχνά σε πολλά μέρη της Ελλάδος όπως για παράδειγμα στην Αιδηψό, Λουτράκι, στην Ικαρία, Μέθανα, Κυλλήνη.

Επίσης η εκμετάλλευση των θερμομεταλλικών πηγών και ανέγερσης λουτροθεραπευτηρίων καθώς και η χρήση φυτών και καρπών που ευδοκιμούν στην χώρα μας προσελκύουν ένα μεγάλο αριθμό τουριστών κάθε χρόνο.

Η δεύτερη κατηγορία περιλαμβάνει εκείνα τα άτομα τα οποία είναι υγιή και απαιτούν μια ανανέωση και αποτοξίνωση από την καθημερινή ρουτίνα. Σε αυτή την περίπτωση μεγάλη συμβολή έχει η ανάπτυξη των σύγχρονων κέντρων θαλασσοθεραπείας η οποία στηρίζει τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού.

Η θαλασσοθεραπεία έχει στόχο την φροντίδα του σώματος είτε με το θαλασσινό νερό: πισίνες, ντους, μπάνια, είτε με φύκια, λάσπη κ.λπ. Η θεραπεία αυτή χρησιμοποιούνταν από την εποχή του Ιπποκράτη ενώ σήμερα πιο εκσυγχρονισμένη με νέες μεθόδους λειτουργεί ως αναζωογονητικός παράγοντας ενάντια στο στρες και την κούραση ενώ αποδίδει θετική ενέργεια στο σώμα.

Συγκεκριμένα συνιστάται για:

- Καταπολέμηση της κυτταρίτιδας και της φλεβίτιδας
- Παθήσεις της σπονδυλικής στήλης
- Πρόληψη καρδιακών και αγγειακών παθήσεων
- Τόνωση των μυών
- Καταπολέμηση του άγχους, Χαλάρωση
- Δερματικές παθήσεις
- Αναπνευστικά προβλήματα
- Ρευματοπάθειες και αρθροπάθειες
- Παθήσεις ύπατος και στομάχου.

Ο τουρισμός υγείας αναπτύσσεται κυρίως σε περιοχές που είναι προικισμένες από την φύση με φυσικούς πόρους (Θερμές πηγές) και τεχνητούς (κέντρα υγείας, θαλασσοθεραπεία, κ.λπ.). Συνήθως τα

συναντάμε σε περιοχές με ήπια κλίματα με πλούσιους περιβαλλοντικούς πόρους (καθαρός αέρας, θάλασσα κ.λπ.).

Στον τουρισμό υγείας εκτός από την κάλυψη των παθήσεων και χαλάρωσης δίνεται η δυνατότητα στους επισκέπτες να αναπτύξουν και άλλες τουριστικές δραστηριότητες π.χ. περιπάτους, αθλητικές, πολιτιστικές κ.α.

Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού, «μία από τις σημαντικότερες προκλήσεις για τον τουρισμό είναι η βελτίωση της ποιότητας ζωής των ατόμων». Ο τουρισμός και τα ταξίδια συνδέονται στενά με την βελτίωση της ανθρώπινης υγείας, η οποία αποτελεί μια από τις βασικές συνιστώσες της ποιότητας της ανθρώπινης ζωής για αυτό το λόγο ο στόχος της βελτίωσης ή της αποκατάστασης της υγείας μέσω της πραγματοποίησης ενός ταξιδιού υπήρχε ανέκαθεν ισχυρό ταξιδιωτικό κίνητρο.

Ως τουρισμός υγείας μπορεί να χαρακτηρισθούν οι προσπάθειες τουριστικών επιχειρήσεων (π.χ. ξενοδοχείων) ή προορισμών για την προσέλκυση τουριστών, με την εντατική προώθηση των υπηρεσιών υγείας και των ειδικών εγκαταστάσεων που διαθέτει, παράλληλα με τις συνήθεις τουριστικές ανέσεις.

Στις αρχές της εφαρμογής του, ο τουρισμός υγείας απευθυνόταν κυρίως σε άτομα που είχαν ανάγκη να κάνουν χρήση των υδάτων των ιαματικών πηγών, προκειμένου να ευεργετηθούν από τις ιαματικές τους ιδιότητες και να θεραπεύσουν διάφορες παθήσεις. Πρώτιστος σκοπός, συνεπώς του ταξιδιού ήταν η θεραπεία και για το λόγω αυτό οι ηλικίες στις οποίες απευθυνόταν αυτή η μορφή τουρισμού ήταν η μέση και η τρίτη ηλικία.

Με την πάροδο του χρόνου διαπιστώνεται όμως ότι μεταβάλλονται οι αντιλήψεις περί υγείας και διατυπώνονται νέοι ορισμοί όσον αφορά τον τουρισμό υγείας, ο οποίος εξελίσσεται στον σύγχρονο τύπο τουρισμού με μμεγαλύτερη εξειδίκευση και επέκταση δραστηριοτήτων και με τη χρήση νέων τεχνολογιών που προστέθηκαν στα παραδοσιακά ιαματικά λουτρά.

Στον τουρισμό υγείας διακρίνονται πέντε στοιχεία που χαρακτηρίζουν την αγορά του τουρισμού υγείας, τα οποία αντιπροσωπεύουν αντίστοιχα εξειδικευμένα τμήματα αγοραστών:

- Δραστηριότητες που σχετίζονται με τον ήλιο και την αναψυχή.
- Ενασχόληση με υγιεινές δραστηριότητες χωρίς όμως η υγεία να αποτελεί το πρωταρχικό κίνητρο (τουρισμός περιπέτειας, ή δραστηριότητες αθλητικού τουρισμού, όπως π.χ. ποδηλασία, πεζοπορία, γκολφ).
- Πρωταρχικό κίνητρο του ταξιδιού αποτελούν λόγοι υγείας (π.χ. κρουαζιέρα ή ταξίδι σε μέρος με διαφορετικές κλιματολογικές συνθήκες).
- Δραστηριότητες που σχετίζονται με θέματα υγείας, όπως σάουνα, μασάζ κ.α. σε κέντρα τουρισμού υγείας.
- Παροχή ιατρικής φροντίδας.

Ιαματικός τώρα τουρισμός είναι η πρώτη μορφή τουρισμού υγείας,

γνωστή από αρχαιοτάτων χρόνων και περιλαμβάνει ένα ταξίδι τουριστών με διαφορά προβλήματα υγείας, σε τουριστικούς προορισμούς στους οποίους υπάρχουν Ιαματικές πηγές για να κάνουν χρήση ιαματικών νερών, συνήθως θερμομεταλλικών, που έχουν θεραπευτικές ιδιότητες. Ιαματικός τουρισμός είναι κομμάτι του τουρισμού υγείας μια που με την χρήση του ιαματικού νερού αποσκοπεί στην ίαση διαφόρων παθήσεων και στην αναζωογόνηση του ανθρώπινου οργανισμού. Θερμαλισμός είναι το σύνολο των δραστηριοτήτων του Ιαματικού τουρισμού μαζί με τις διευρυμένες δραστηριότητες αναψυχής και αναζωογόνησης, που μπορούν να έχουν και μη ασθενείς τουρίστες που επισκέπτονται τις Ιαματικές πηγές.

Θερμαλισμός είναι ένα σύνολο οργανωμένων και αλληλοσυμπληρούμενων δράσεων με κυρίαρχο στοιχείο αυτό της χρήσης του ιαματικού νερού με στόχο την πρόληψη, διατήρηση και αποκατάσταση της σωματικής ή και ψυχικής ευεξίας και υγείας του ανθρώπου. Η Ελλάδα είναι πλούσια σε ιαματικές πηγές με νερά που έχουν ποικίλη φυσικοχημική σύσταση και ενδείκνυνται για εφαρμογή στη σύγχρονη φυσική υδροθεραπεία.

Σε όλες τις ιαματικές πηγές που λειτουργούν στην Ελλάδα συναντάται μόνο η μορφή της θεραπείας και όχι η προσφορά υπηρεσιών που έχουν σχέση με την αναζωογόνηση του οργανισμού. Δηλαδή τα κέντρα που λειτουργούν στην Ελλάδα είναι κέντρα ιαματικού τουρισμού και όχι κέντρα τουρισμού υγείας.

Μορφές υδροθεραπείας που εφαρμόζονται στην Ελλάδα είναι α.) η λουτροθεραπεία και η πηλοθεραπεία, β) η ποσιθεραπεία και γ) η εισπνοθεραπεία. Η υδροθεραπεία μπορεί να είναι εσωτερική ή εξωτερική. Η εσωτερική υδροθεραπεία περιλαμβάνει την ποσιθεραπεία, την εισπνοθεραπεία και τις ρινικές, στοματικές, γυναικολογικές πλύσεις.

Η εξωτερική υδροθεραπεία περιλαμβάνει την λουτροθεραπεία και την πηλοθεραπεία.

Σε ορισμένες από τις ιαματικές πηγές στην Ελλάδα, που έχουν σύγχρονο εξοπλισμό εφαρμόζονται και οι νέες μέθοδοι της λουτροθεραπείας όπως καταιονήσεις, υδρομαλάξεις, υδροκινησιοθεραπεία, ασκήσεις γυμναστικής, φυσιοθεραπεία κλπ.

3.2.8 Αθλητικός Τουρισμός

Μεταξύ των μορφών εναλλακτικού τουρισμού συμπεριλαμβάνεται και ο **αθλητικός τουρισμός** ο οποίος είναι τόσο παλιός όσο και οι κλασικοί ολυμπιακοί αγώνες της αρχαίας Ελλάδος. Μελετώντας για τον αθλητικό τουρισμό πρέπει αρχικά να αποσαφηνίσουμε αρχικά, ποιες δραστηριότητες μπορούν να συμπεριληφθούν στην ενότητα τουρισμός και ποιες μπορούν να χαρακτηρισθούν ως αθλητικές για να ενταχθούν στον όρο αθλητικός τουρισμός.

Για να αποκτήσει κάποιος την ιδιότητα του τουρίστα, θα πρέπει να μετακινηθεί προσωρινά από τον τόπο της μόνιμης κατοικίας του, και για τουλάχιστον ένα εικοσιτετράωρο. Παρόλο που υπάρχει γενική αποδοχή σε αυτή την αρχή, δε συμβαίνει το ίδιο για τα αίτια στα οποία οφείλεται αυτή η μετακίνηση. Η μία άποψη είναι ότι βασικός σκοπός του ταξιδιού πρέπει να είναι η αναψυχή του ατόμου και μόνο. Σύμφωνα με την άποψη αυτή,

στους τουρίστες δε συγκαταλέγονται άτομα που ως βασικός σκοπός του ταξιδιού τους έχουν τη συμμετοχή τους σε κάποιο συνέδριο ή σεμινάριο αλλά και οποιαδήποτε δραστηριότητα έχει έμμεση ή άμεση σχέση με το επάγγελμα του ατόμου. Σύμφωνα με την αντίθετη άποψη, τα άτομα αυτά φέρουν τον όρο «τουρίστας». Οι υποστηρικτές της άποψης αυτής στηρίζουν τα λεγόμενα τους αυτά στο γεγονός ότι και αυτά τα άτομα κάνουν χρήση των υπηρεσιών που παρέχουν οι τουριστικές επιχειρήσεις (Gibson, 1998). Όντως τα άτομα αυτά διανυκτερεύουν σε ξενοδοχεία, σιτίζονται σε τοπικές επισιτιστικές μονάδες και μεταφέρονται με τα τοπικά μέσα μεταφοράς. Εάν δεχθούμε την άποψη ως ορθή, οι αθλητές που ταξιδεύουν για να επισκεφτούν ένα αθλητικό camp δεν λογίζονται ως τουρίστες και αυτό διότι σκοπός τους δεν είναι η αναψυχή, αντίθετα όμως, με τη δεύτερη ονομάζονται και αυτοί τουρίστες.

Παρόμοιος προβληματισμός παρουσιάζεται όσον αφορά το ποιες δραστηριότητες, μπορούν να χαρακτηριστούν αθλητικές. Σύμφωνα με την στενή έννοια του όρου, ως αθλητικές μπορούν να χαρακτηριστούν οι δραστηριότητες, που έχουν σχέση με την ενασχόληση με κάποιο άθλημα, ομαδικό ή ατομικό. Οπότε ως αθλητικός τουρίστας θα πρέπει να θεωρηθεί μόνο το άτομο αυτό που κατά τη διάρκεια της παραμονής του θα ασχοληθεί ερασιτεχνικά ή μη με κάποιο άθλημα όπως για παράδειγμα το σκι. Αυτό όπως είναι φυσικό, περιορίζει πολύ τα όρια του όρου και αποκλείει αρκετές δραστηριότητες οι οποίες θα μπορούσαν να προσάψουν το χαρακτηρισμό «αθλητικός τουρίστας» σε κάποιον.

Σύμφωνα με:

A. Ο Standevan (1998) αναφέρει ότι ως αθλητισμός μπορεί να χαρακτηριστεί η εμπειρία σωματικής άσκησης. Έχοντας αυτό υπόψη, τα όρια διαστέλλονται και περικλείουν περισσότερα είδη δραστηριοτήτων τα οποία ασκεί ο τουρίστας κατά τη διάρκεια της παραμονής του στον τόπο επίσκεψης, όπως για παράδειγμα και η απλή πεζοπορία.

B. Ο Nogawa et al. (1996) με γνώμονα τον αριθμό που δίνει για τον τουρίστα ο Διεθνής Οργανισμός Τουρισμού (W.T.O.) προτείνει ως ορισμό του αθλητικού τουρίστα τον τουρίστα ο οποίος «παραμένει τουλάχιστον 24 ώρες στον τόπο διεξαγωγής και του οποίου πρωταρχικός είναι να συμμετάσχει σε αθλητικά γεγονότα, με τον τόπο επίσκεψης ως δευτερεύον θέλγητρο». Ο ορισμός αυτός, αφαιρεί τη δυνατότητα να χαρακτηριστούν αθλητικοί τουρίστες άτομα τα οποία ταξιδεύουν για να θαυμάσουν μέρη στα οποία είχαν διοργανωθεί αθλητικά γεγονότα στο παρελθόν και τα οποία είναι συνυφασμένα με το παγκόσμιο αθλητικό κίνημα, όπως η Αρχαία Ολυμπία, ή για να παρακολουθήσουν αθλητικές δραστηριότητες – διοργανώσεις.

Γ. Η Gibson (1998) σε άρθρο της στο περιοδικό Sport Management Review, αφού συμβουλεύετε προγενέστερες έρευνες και μελέτες σε μία προσπάθειά της να συμπεριλάβει και τα άτομα που αποκλείει ο παραπάνω όρος, παραθέτει έναν δικό της ορισμό όσον αφορά τον αθλητικό τουρίστα. Σύμφωνα με αυτόν τον ορισμό, οι αθλητικοί τουρίστες χωρίζονται σε τρεις κατηγορίες: σε αυτούς που έχουν σκοπό την συμμετοχή, σε αυτούς που

έχουν σκοπό την παρακολούθηση και τους επισκέπτες τόπων με αθλητική ιστορία όπως στάδια και αθλητικά μουσεία. Παράλληλα παραθέτει και έναν πιθανό ορισμό του αθλητικού τουρισμού, «ταξίδι βασισμένο στην αναψυχή το οποίο παίρνει άτομα προσωρινά μακριά από τους τόπους κατοικίας τους για να συμμετάσχουν σε σωματικές δραστηριότητες, να τις παρακολουθήσουν ή να επισκεφθούν μέρη που συνδέονται με σωματικές ασκήσεις». Ο παραπάνω ορισμός του αθλητικού τουρισμού θα γίνει δεκτός με μοναδική αλλά σημαντικότερη διαφορά, ότι θα συμπεριληφθούν και οι επαγγελματίες αθλητές, που ως σκοπό δεν έχουν την αναψυχή αλλά την εκγύμναση, με την προϋπόθεση ότι δε σιτίζονται και δεν στεγάζονται με έξοδα της κοινότητας που τους υποδέχεται αλλά κάνουν χρήση των τουριστικών επιχειρήσεων της περιοχής.

Όπως γίνεται κατανοητό ανάλογα με τον ορισμό που θα δοθεί για τον αθλητικό τουρισμό συγκαταλέγονται σε αυτόν και ο ιαματικός τουρισμός με τον τουρισμό περιπέτειας αφού περιλαμβάνουν δραστηριότητες σχετικά με το σώμα, η μεν πρώτη με την ίαση αυτού και η δε δεύτερη με την εύρεση των ορίων του. Θα ήταν δυνατό να λεχθεί ότι αυτές οι δύο εναλλακτικές μορφές τουρισμού είναι «υποκατηγορίες» του αθλητικού τουρισμού. Σε αντίθεση με τη διχογνωμία που υπάρχει για το τι είναι αθλητικός τουρισμός και ποιος μπορεί να φέρει το χαρακτηρισμό αθλητικός τουρίστας, η απάντηση, στο ερώτημα, σε ποιους απευθύνεται, είναι πιο εύκολη διότι όλες οι έρευνες που έχουν γίνει ως τώρα οδηγούν στο ίδιο συμπέρασμα. Σύμφωνα με τις έρευνες που έχουν γίνει, ο μέσος αθλητικός τουρίστας είναι οικονομικά εύπορος, μορφωμένος, ηλικίας μεταξύ 18 και 44 ετών και επί το πλείστον άνδρας (Deplly 1998, Gibson & Yiannakis 1994, Gibson, Attle & Yiannakis 1998, Tabata 1992, Attle 1996). Αυτές οι έρευνες έχουν γίνει για άτομα που συμμετέχουν ενεργά σε κάποια αθλητική δραστηριότητα κατά τη διάρκεια των διακοπών τους. Για τα άτομα που αρέσκονται στο να παρακολουθούν αθλητικά δρώμενα ή να επισκέπτονται χώρους με αθλητική παράδοση και κληρονομιά, δεν έχουν γίνει ανάλογες μελέτες. Δε θα ήταν όμως απίθανο, τα ίδια τα άτομα που συμμετέχουν ενεργά αρέσκονται και σε αυτά τα είδη του αθλητικού τουρισμού.

Πηγή : Ο ρόλος της έρευνας αγοράς στο μανάτζμεντ επιχειρήσεων αθλητισμού και αναψυχής. Ατσαλάκης, Μ. (1998). (www.alternativegreece.gr) 12/04/07

3.2.9 Συνεδριακός Τουρισμός

Ο συνεδριακός τουρισμός είναι μια μορφή τουρισμού που καλύπτει την ανάγκη των ατόμων με κοινά ενδιαφέροντα και στόχους, (από διαφορετικά μέρη του κόσμου), να συνεδριάζουν και να συσκέπτονται.

Τα άτομα αυτά, προέρχονται από διαφορετικές γεωγραφικές περιοχές και για αυτό το λόγο ο κοινός τόπος συνάντησής τους, καθορίζεται βάση κριτηρίων. Τα χαρακτηριστικά των τουριστών – επισκεπτών του συνεδριακού τουρισμού είναι:

- υψηλό οικονομικό επίπεδο
- την δυσκολία ως πελάτες
- μετακίνηση πάντα με αεροπλάνο

- ιδιαίτερα ευαίσθητοι σε καθυστερήσεις
- ενδιαφέρον σε ξεναγήσεις, καλλιτεχνικές, πολιτιστικές εκδηλώσεις.
- και συνήθως συνοδεύονται από τις οικογένειες τους

Η εναλλακτική αυτή μορφή τουρισμού αποτελεί μια καλή λύση στο πρόβλημα του μαζικού τουρισμού μέσα από την προώθηση της ποιοτικής αναβάθμισης του. Τα κριτήρια του τύπου συνάντησης των τουριστών αυτών είναι και τα εξής:

- Καλό φυσικό περιβάλλον, κλιματολογικές συνθήκες με στόχο την καλή και ευχάριστη διαμονή
- Υψηλή ποιότητας ανθρωπογενές περιβάλλον (πολιτιστικό, ιστορικό, κοινωνικό)
- Υψηλής ποιότητας τουριστική υποδομή
- Κατάλληλη συνεδριακή υποδομή (υλικοτεχνική, εξοπλισμού, υποστηρικτική)
- Πολιτική ευστάθεια και εγγυημένες υπηρεσίες ασφαλείας
- Κατάλληλο προσωπικό με δυνατότητες άσκησης συνεδριακού Management.

Η συμμετοχή σε συνέδριο τείνει να δημιουργήσει πρόσθετη ζήτηση γενικών τουριστικών υπηρεσιών στη χώρα προορισμού, με τρόπους όπως, η επιμήκυνση της διαμονής του συνέδρου, η ταυτόχρονη επίσκεψη από συνοδούς του συνέδρου (συζύγου, τέκνων κλπ.), για σκοπούς γενικού τουρισμού κ.ά. Σε ορισμένες χώρες για κάθε διανυκτέρευση συνέδρου κατά τη διάρκεια του συνεδρίου μπορεί να προκαλείται μέχρι και μια ακόμη διανυκτέρευση.

Η ύπαρξη και η ικανοποιητική λειτουργία τόσο της γενικής υποδομής όσο και της ειδικής υποδομής και του κατάλληλα εκπαιδευμένου προσωπικού - που συναρτώνται και με το γενικότερο επίπεδο ανάπτυξης μιας χώρας ή μιας περιοχής - διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στην προσέλκυση συνεδριακού τουρισμού. Αυτό γίνεται σαφές και από τη γεωγραφική κατανομή του διεθνώς.

Ο ιδιωτικός Τομέας, παρά κάποια αφύπνισή του τα τελευταία 3 χρόνια, εξακολουθεί να ενεργεί σπασμωδικά και κυρίως μεμονωμένα, χωρίς μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο σχεδιασμό, χωρίς αξιοποίηση όλων των εξειδικευμένων δυνάμεων του χώρου. Για παράδειγμα, είναι μοναδικό και ταυτόχρονα καταστροφικό φαινόμενο, Ξενοδόχοι και επαγγελματίες Οργανωτές Συνεδρίων (PCO) να συμπεριφέρονται συχνά σαν ανελέητοι ανταγωνιστές, αντί να συνεργάζονται, όπως θα έπρεπε, με στόχο την παγκόσμια αγορά και την αύξηση του μεριδίου της χώρας μας στην παγκόσμια Συνεδριακή Αγορά. Το φαινόμενο αυτό είναι αποφασιστικής σημασίας, γιατί αποδυναμώνει την αξιοποίηση της τεχνογνωσίας και την επιβολή ενός συλλογικού και δυναμικού Μάρκετινγκ στο χώρο. Οι ξενοδόχοι λοιπόν καλούνται, εκτός από το να βελτιώσουν την υποδομή τους, να βγουν από το "εγώ" τους και την εσωστρέφειά τους και να συνεργαστούν με τις υπόλοιπες υγιείς δυνάμεις του κλάδου.

Οι επαγγελματίες Οργανωτές Συνεδρίων, από την άλλη πλευρά, καλούνται να πείσουν τους πελάτες τους για την επαγγελματική διαχείριση όλων των επιμέρους αναγκών μιας Συνεδριακής ή ανάλογης εκδήλωσης. Το σίγουρο είναι ότι και οι ξενοδόχοι και οι επαγγελματίες Οργανωτές έχουν τον δικό τους αναμφισβήτητο ρόλο. Αντίθετα, η προσπάθεια συγκέντρωσης των δύο αυτών ρόλων και υπηρεσιών στα χέρια ενός, μόνο ζημιές μακροχρόνια μπορεί να επιφέρει.

Από την άλλη πλευρά, η Πολιτεία θα πρέπει πρώτα απ'όλα να συνειδητοποιήσει τη σημασία αυτής της μορφής Τουρισμού για τη σχετική μας βιομηχανία. Να συνειδητοποιήσει ότι γενικά οι εναλλακτικές μορφές Τουρισμού βοηθούν αποφασιστικά στους ακόλουθους στόχους, που θα πρέπει να είναι άμεσης προτεραιότητας για τον Τουρισμό και την Οικονομία μας:

α. Προσέλκυση Επισκεπτών υψηλού εισοδηματικού και πολιτιστικού επιπέδου. Είναι γνωστό σε όλους το πρόβλημα της προσέλευσης στην Χώρα μας χαμηλού επιπέδου, από τις παραπάνω απόψεις, επισκεπτών, με τάσεις επιδείνωσης.

β. Τουρισμό 12 μηνών και όχι 7. Ο Συνεδριακός Τουρισμός δραστηριοποιείται κυρίως από το Σεπτέμβριο έως Ιούνιο και

γ. Αντίδραση στις ολιγοψωνιακές σήμερα, και ίσως μονοψωνιακές αύριο, τάσεις της αγοράς του τουριστικού μας προϊόντος.

Παρακάτω ακολουθεί πίνακας με τον συνολικό αριθμό παγκόσμιων συνεδρίων ανά χώρα.

ΘΕΣΗ	ΧΩΡΑ	1996	1999	2002	2003	2004	2005
1	ΗΠΑ	360	396	444	445	435	376
2	ΓΕΡΜΑΝΙΑ	199	254	267	264	323	320
3	ΙΣΠΑΝΙΑ	139	185	265	273	304	275
4	ΒΡΕΤΑΝΙΑ	203	248	258	271	242	270
5	ΓΑΛΛΙΑ	196	220	217	218	267	240
10	ΕΛΒΕΤΙΑ	80	78	141	147	134	151
15	ΣΙΓΚΑΠΟΥΡΗ	33	47	61	78	105	125
20	ΟΥΓΓΑΡΙΑ	89	64	76	75	94	97
21	ΚΙΝΑ	49	44	41	40	89	95
22	ΕΛΛΑΔΑ	44	69	103	78	99	94
23	ΒΕΛΓΙΟ	75	67	101	79	99	92
28	ΤΟΥΡΚΙΑ	29	41	46	53	59	68

Πηγή: International Congress and Convention Association, 2006

Σε ότι τέλος αφορά στο συνεδριακό τουρισμό, η Ελλάδα κατέχει χαμηλή θέση στη διεθνή κατάταξη (22 η θέση το 2005). Το 2005 πραγματοποιήθηκαν σε όλες τις χώρες, με βάση τα στοιχεία που συγκεντρώνει το International Congress and Convention Association) 5.283 διεθνή συνέδρια, εκ των οποίων η Ελλάδα προσέλκυσε 94, αριθμό διπλάσιο από τον αντίστοιχο του 1996. Η μέση διάρκεια παραμονής των συνέδρων είναι περίπου 4 ημέρες. Κατά το 2005 φιλοξενήθηκαν στη χώρα μας 78.347 σύνεδροι, που συμμετείχαν στα 94 συνέδρια διεθνών ενώσεων που διοργανώθηκαν στην Ελλάδα και απέφεραν έσοδα 165 εκ. Ευρώ. Η υπάρχουσα υποδομή σε οργανωμένους χώρους συνεδρίων αναπτύσσεται συνεχώς, ανταποκρινόμενη στο δυναμισμό και τις προοπτικές του τομέα. Η υποδομή αυτή εντοπίζεται κυρίως στα ξενοδοχεία, τα οποία διαθέτουν γενικά αξιόλογη, μέσης δυναμικότητας (500-1.500 ατόμων) συνεδριακή υποδομή και λιγότερο σε οργανωμένους και αυτοτελείς συνεδριακούς χώρους.

Παρακάτω ακολουθούν πίνακες με τα επίσημα αναγνωρισμένα συνεδριακά – εκθεσιακά κέντρα από τον Ε.Ο.Τ. Οι πίνακες αυτοί, είναι διαχωρισμένοι ανά περιοχή. Οι περιοχές στις οποίες θα αναφερθούμε είναι οι εξής: Ηράκλειο, Χερσόνησος κ Μάλια, Ρέθυμνο, Χανιά, Άγιος Νικόλαος Ιεράπετρα και Σητεία.

3.2.10 Τουρισμός Εκθέσεων

Έκθεση είναι η συγκέντρωση προϊόντων και υπηρεσιών σε ένα κοινό χώρο, που ονομάζεται εκθεσιακός χώρος, με σκοπό αυτά να επιδειχθούν στους επισκέπτες του χώρου, για να τα γνωρίσουν, να τα θαυμάσουν ή να τα αγοράσουν. Έκθεση δηλαδή, είναι η πράξη με την οποία εκτίθεται κάτι, (τοποθετείται) σε δημόσιο χώρο για κοινή θέα, επίδειξη ή διαφήμιση.

Ο σκοπός των εκθέσεων δεν είναι μόνο εμπορικός. Μπορεί να είναι πολιτιστικός, κοινωνικός, επτεειακός, τουριστικός κ.λπ. ή να εξυπηρετεί άλλους σκοπούς του Μάρκετινγκ, των πωλήσεων, της διαφήμισης, των δημόσιων σχέσεων, και των συνεδριών κ.λπ.

Άλλοι σκοποί είναι να παρουσιάσουν και να προβάλουν προϊόντα, υπηρεσίες, έργα τέχνης, αρχεία. Αυτά τα εκθέματα είναι δυνατό να είναι νέα, καλύτερα ή διαφορετικά των υπαρχόντων, μοναδικά και επίκαιρα, αλλά σε κάθε περίπτωση πρέπει να είναι αξιοθέατα έτσι ώστε να διεγείρουν το ενδιαφέρον των επισκεπτών.

Οι εκθέσεις διακρίνονται ανάλογα:

- Με την φύση των εκθεμάτων
- Με τους σκοπούς των εκθέσεων
- Με το χρόνο λειτουργίας τους
- Με τον τόπο προέλευσης των εκθετών
- Με το είδος των εκθεσιακών χώρων

Ο εκθεσιακός τουρισμός αποφέρει οφέλη τόσο στο δευτερογενή τομέα της οικονομίας της χώρας, με την προβολή νέων προϊόντων της βιομηχανίας και την προώθηση τους στο εμπόριο, αλλά και στον τριτογενή τομέα, στον οποίο εντάσσεται και η παροχή τουριστικών υπηρεσιών.

Οι συμμετέχοντες σε μία έκθεση (εκθέτες και επισκέπτες) αποτελούν νέα αγορά, νέο κοινωνικό χώρο από τον οποίο προέρχεται ζήτηση τουριστικών αγαθών. Με τον εκθεσιακό τουρισμό λοιπόν διευρύνεται η τουριστική ζήτηση του τόπου ή της χώρας όπου λειτουργεί η έκθεση. Σε μία τέτοια έκθεση πήρε μέρος και η χώρα μας στο Βερολίνο. Στις 07/03/2007 διοργανώθηκε στο Βερολίνο μία παγκόσμια έκθεση τουρισμού στην οποία έλαβαν μέρος ξενοδόχοι, τουριστικά γραφεία και τουριστικοί πράκτορες από όλα τα μέρη του κόσμου. Δυναμικό ήταν και το παρών του Ε.Ο.Τ και γενικότερα της Ελληνικής συμμετοχής, που άφησε και τις καλύτερες εντυπώσεις.

3.2.11 Τουρισμός Κινήτρων

Το κίνητρο είναι εκείνο το οποίο ενεργοποιεί, δραστηριοποιεί ή υποκινεί ένα άτομο με σκοπό να διαμορφώσει μία συμπεριφορά και να προβεί σε ενέργειες που έχουν σκοπό την επίτευξη ενός επιθυμητού στόχου. Πολύ συχνά σαν κίνητρο χρησιμοποιείται ένα τουριστικό πακέτο που ικανοποιεί τις τουριστικές ανάγκες των εργαζομένων οι οποίοι για να το αποκτήσουν αυξάνουν την παραγωγικότητά τους. Σε αυτή την περίπτωση αναπτύσσεται ο Τουρισμός κινήτρων που μπορεί να οριστεί σαν τουρισμός που κάνουν οι εργαζόμενοι όταν παίρνουν σαν δώρο για την αυξημένη παραγωγικότητά τους ένα τουριστικό πακέτο.

Είδη κινήτρων

- Χρηματικά κίνητρα, όπως χρηματικά δώρα, μπόνους, πριμ, συμμετοχή στα κέρδη, μετοχές κ.λπ
- Κίνητρα απονομής ηθικών αμοιβών (έπαινοι, βραβεία, τιμητικά διπλώματα, κ.λπ
- Υλικά κίνητρα, όπως παροχές διαρκών ή καταναλωτικών αγαθών, παροχή αγαθών σε μικρότερες τιμές, μικροσυσσκευές σαν δώρα.
- Επαγγελματικά κίνητρα, όπως προαγωγή, μονιμοποίηση, αλλαγή καθηκόντων, εκπαίδευση και κατάρτιση, μετάθεση κ.λπ.
- Κίνητρα παροχής υπηρεσιών (εκδρομές, συνεστιάσεις, τουριστικά ταξίδια, ταξίδια νεόνυμφων, ψυχαγωγικά Σαββατοκύριακα κ.λπ.

Τα οφέλη από τον τουρισμό κινήτρων είναι τα εξής

- i) Έχει υψηλή κατά κεφαλή δαπάνη,
- ii) Επιμηκύνει την τουριστική περίοδο,
- iii) Λόγω της ιδιομορφίας του επιφέρει καλά αποτελέσματα στην προβολή του τόπου, με αποτέλεσμα την προσέλκυση τουριστών και άλλων ενδιαφερόντων,
- iv) Είναι τουρισμός συνεχούς ροής.

3.2.12 Μαθησιακός Τουρισμός

Μαθησιακός τουρισμός είναι ο τουρισμός που αναφέρεται στην μάθηση. Συγκεκριμένα, είναι κάθε μορφή τουρισμού που έχει σαν τουριστικό προϊόν τη μάθηση ή που η τουριστική πελατεία έχει θεσμική σχέση με τη μάθηση.

Οι κυριότερες μορφές μαθησιακού τουρισμού είναι ο εκπαιδευτικός τουρισμός και μαθητικός, φοιτητικός τουρισμός.

Ο εκπαιδευτικός τουρισμός έχει σαν κύριο τουριστικό προϊόν τη μάθηση. Οι τουρίστες, δηλαδή, μεταβαίνουν σε ένα τουριστικό προορισμό για να εκπαιδευτούν και κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσής τους έχουν και τουριστικές δραστηριότητες. Ή κάνουν τουρισμό, ένα οποιοδήποτε είδος τουρισμού, και κατά τη διάρκεια των διακοπών τους έχουν και εκπαιδευτικές δραστηριότητες.

Μορφές εκπαιδευτικού τουρισμού είναι τα διάφορα εκπαιδευτικά ταξίδια στο εσωτερικό ή στο εξωτερικό, που οργανώνουν διάφοροι εκπαιδευτικοί οργανισμοί. Είναι επίσης η συμμετοχή σπουδαστών ή φοιτητών σε εκπαιδευτικές αποστολές (ανασκαφές, διάφορες έρευνες, πρακτικές ασκήσεις κλπ.), όπως και η συμμετοχή σε εκπαιδευτικά σεμινάρια, σε σεμινάρια επαγγελματικής κατάρτισης και σε διάφορες εκπαιδευτικές συγκεντρώσεις, αν και εφόσον η συμμετοχή προϋποθέτει μετακίνηση προς τον τόπο που λαμβάνουν χώρα. Αυτές οι μορφές τουρισμού έχουν σαν κύριο χαρακτηριστικό τους, το ότι η τουριστική τους πελατεία αποτελείται από μαθητές, σπουδαστές ή φοιτητές. Είναι στην ουσία τουρισμός νέων. Είναι επίσης εκπαιδευτικός τουρισμός, αφού η τουριστική πελατεία αποτελείται από νέους που έχουν θεσμική σχέση με την εκπαίδευση (φοιτούν σε κάποιο εκπαιδευτικό ίδρυμα). Κατά τη διάρκεια του μαθητικού, σπουδαστικού, φοιτητικού τουρισμού, οι μαθητές, σπουδαστές και φοιτητές αντίστοιχα

ταξιδεύουν στα πλαίσια διαφόρων προγραμμάτων με την μαθησιακή τους ιδιότητα. Χωρίς την ιδιότητα αυτή, όταν ταξιδεύουν, απλά κάνουν τουρισμό νέων. Τα παραπάνω ταξίδια εκδηλώνονται συνήθως με την μορφή του κατασκηνωτικού τουρισμού ή με την μορφή εκδρομών (2-5 ημέρες) ή και μεγάλων εκδρομών (άνω των 5 ημερών).

3.2.13 Οικολογικός τουρισμός (Οικοτουρισμός)

Ο οικοτουρισμός είναι μία μορφή τουρισμού που αναπτύσσεται με τέτοιο τρόπο ώστε όλη η τουριστική δραστηριότητα - η οποία επικεντρώνεται κατά κάποιο τρόπο σε ένα πόρο φυσικής ή πολιτισμικής κληρονομιάς - να μπορεί να συνεχιστεί στο διηνεκές. Αναζητεί να στηρίξει διαχρονικά την ποιότητα, την ποσότητα και την παραγωγικότητα των συστημάτων των ανθρωπίνων και φυσικών πόρων, ενώ σέβεται και διευκολύνει τις δυναμικές τέτοιων συστημάτων. Είναι φιλικός με τη φύση που περιβάλλει τον άνθρωπο και συμβατός με τοπικά περιβάλλοντα και τοπικές κοινωνίες.

Η ανάπτυξη του οικοτουρισμού αποδίδεται και συναρτάται με ορισμένα προβλήματα που δημιούργησε η αύξηση και κυρίως ο τρόπος ανάπτυξης του μαζικού τουρισμού, προβλήματα κυρίως περιβαλλοντικής και κοινωνικής - πολιτιστικής υποβάθμισης περιοχών ή χωρών, αλλά και άνισης κατανομής του προκαλούμενου οικονομικού οφέλους. Η αυξανόμενη περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση του πληθυσμού, γενικά ή της τουριστικής αγοράς ειδικότερα και οι στόχοι για μια βιώσιμη και αειφόρο τουριστική ανάπτυξη που επιδιώκουν διάφοροι τομείς (διεθνείς, κρατικοί, επιχειρηματικοί) θεωρούνται οι κύριοι προωθητικοί παράγοντες του οικοτουρισμού.

Γενικά, ο οικοτουρισμός ορίζεται ως μια περιβαλλοντικά υπεύθυνη ταξιδιωτική δραστηριότητα, σε σχετικά άθικτες φυσικές περιοχές, με στόχο την απόλαυση και γνωριμία των φυσικών αλλά και ενταγμένων στο φυσικό περιβάλλον, αγαθών. Όντας μια περιορισμένων περιβαλλοντικών επιπτώσεων δραστηριότητα - ή μη καταναλωτική - ο οικοτουρισμός εκτός του ότι προσφέρει ευχαρίστηση / απόλαυση και γνώσεις / εμπειρίες στον επισκέπτη, διατηρεί και ενισχύει την ευημερία των τοπικών κοινοτήτων, που θεωρούνται αναπόσπαστο τμήμα μιας τέτοιας δραστηριότητας και αναπτυξιακής διαδικασίας.

Ο οικολογικός τουρισμός είναι μια εναλλακτική μορφή η οποία έχει άμεση σχέση με το αγροτικό περιβάλλον και είναι συνυφασμένος και με δραστηριότητες σε αγροτικούς χώρους, οι οποίες προωθούν την προστασία του περιβάλλοντος και προσφέρει στους τουρίστες θετικές εμπειρίες και ευκαιρίες για γνωριμία με το περιβάλλον και γενικότερα με την ύπαιθρο.

Άλλες έννοιες όπως ο τουρισμός φύσεως ή φυσιολατρικός και ο περιβαλλοντικός τουρισμός σχετίζονται με τον οικοτουρισμό και κατά συνέπεια με τον αγροτουρισμό. Αυτές οι μορφές εστιάζονται σε δραστηριότητες υπαίθριας αναψυχής που χρησιμοποιούν πόρους με ειδικά φυσικά χαρακτηριστικά όπως γιο παράδειγμα χιόνι, θάλασσα, αέρα ή δραστηριότητες συλλεκτικού χαρακτήρα (κυνήγι - σουβενίρ), με διάφορους βαθμούς επίδρασης στο περιβάλλον.

Σ' ορισμένες χώρες της Ευρώπης υπάρχουν διάφορες προσεγγίσεις του οικοτουρισμού που συναρτώνται με προσπάθειες που έγιναν την τελευταία δεκαετία και επικεντρώνονται στην αναβάθμιση του αναπτυξιακού μοντέλου μαζικού τουρισμού και στην προώθηση πολιτικών αειφορικής ανάπτυξης (κυρίως σε μεσογειακές χώρες) αλλά και σε ορισμένες εναλλακτικές μορφές τουρισμού και κυρίως αγροτουρισμού.

Αλλά και η Ελλάδα παρουσιάζει ευκαιρίες για την ανάπτυξη του οικοτουρισμού και εντοπίζονται:

- Στον πλούτο και ποικιλία των φυσικών και πολιτιστικών πόρων
- Στη στήριξη από το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο προστατευόμενων περιοχών
- Στα προσφερόμενα από τον κρατικό τομέα οικονομικά κίνητρα / κονδύλια, εθνικά και κοινοτικά
- Στην αυξανόμενη περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση του κοινού
- Στη συσσώρευση σχετικών με τον οικοτουρισμό και αγροτουρισμό εμπειριών.

Πηγή: Βιώσιμη Τουριστική Ανάπτυξη και Περιβάλλον (Χάρης Κοκκώσης, Πάρις Τσάρτας εκδόσεις Αθήνα, Κριτική, 2001 18/06/07

3.2.14 Αειφόρος Τουρισμός

Αειφορία ή Βιωσιμότητα είναι ο συνδυασμός της προστασίας του περιβάλλοντος με τη συνεχιζόμενη οικονομική μεγέθυνση κατά μακροπρόθεσμο αειφόρο τρόπο, ο οποίος θα εξασφαλίζει ένα καλύτερο μέλλον στις επόμενες γενιές.

Γενικότερα ο όρος της αειφόρου ανάπτυξης αναφέρεται στο σύνολο των εκφάνσεων των ανθρώπινων δραστηριοτήτων και αφορά τα προβλήματα της φτώχειας, της υγείας, της εξασφάλισης τροφής, της δημοκρατίας, των ανθρώπινων δικαιωμάτων και της ειρήνης.

Οι φυσικοί πόροι του πλανήτη, πρέπει να αναλώνονται σε σημείο, το οποίο να επιτρέπει τη μέσο-μακροπρόθεσμη φυσική ανανέωση ή αναπαραγωγή τους. Εκφράζει δηλαδή η αειφορία την υποχρέωση της παρούσας γενιάς να μεταφέρει στις επερχόμενες γενιές το φυσικό κεφάλαιο του πλανήτη στην κατάσταση που αυτή το παρέλαβε, αν όχι σε καλύτερη.

Προκειμένου να επιτευχθεί η αειφορία, απαιτείται τεράστιος συντονισμός και συνδυασμός προσπαθειών σε μια σειρά κρίσιμων τομέων, ταχύτατη και ριζική αλλαγή των συμπεριφορών και τρόπου ζωής, συμπεριλαμβανομένης της αλλαγής των προτύπων παραγωγής και κατανάλωσης.

Και αυτό ακριβώς είναι το σημείο σύνδεσης με την έννοια της βιώσιμης κατανάλωσης. Η βιώσιμη κατανάλωση θεωρείται ως η μεγάλη πρόκληση για την οικονομία για τα επόμενα χρόνια.

Οι παρέχοντες τουριστικές υπηρεσίες ακολουθούν παραδοσιακά μοντέλα συμπεριφοράς, και συχνά δεσμεύονται από αυστηρές οικονομικές απαιτήσεις, από την ιδιαίτερα έντονη κάθετη αλληλεξάρτηση μεταξύ των τουριστικών επιχειρήσεων που παρέχουν τα στοιχεία του εξαιρετικά ποικιλόμορφου και σύνθετου τουριστικού προϊόντος και από αποφάσεις που καθορίζονται από την τιμή. Η διαχείριση του αειφόρου τουρισμού προϋποθέτει ανταγωνιστικές επιχειρήσεις και ισότιμους όρους ανταγωνισμού. Συνδέεται με τη διαχείριση ποιότητας για την παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών. Προκειμένου το οικονομικό όφελος να μην επιτυγχάνεται εις βάρος των κοινωνικών και περιβαλλοντικών πτυχών, ο τομέας χρειάζεται την εσωτερικοποίηση του κοινωνικού, οικονομικού και περιβαλλοντικού κόστους για τον ορθό καθορισμό των τιμών, ιδίως με τη βοήθεια κατάλληλων συστημάτων που βασίζονται στην αγορά. Η αξία του αειφόρου τουρισμού συνεπάγεται επίσης τη βελτιστοποίηση της απασχόλησης και των κοινωνικών οφελών, ήτοι την εφαρμογή από τις επιχειρήσεις του τομέα της αρχής της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης. Αυτή συμπεριλαμβάνει τις δυνατότητες μάθησης και απασχόληση καλής ποιότητας για το εξειδικευμένο και με κίνητρα προσωπικό για την παροχή τουριστικών υπηρεσιών υψηλού

επιπέδου, συστήματα πιστοποίησης για την προώθηση αιεφόρων μοντέλων παραγωγής και κατανάλωσης, και τη χρήση της καινοτομίας και των νέων τεχνολογιών, όπου κρίνεται κατάλληλο. Ο ανταγωνιστικός τουρισμός υψηλής ποιότητας πρέπει να σέβεται τη φέρουσα ικανότητα των φυσικών και πολιτιστικών του περιοχών. Μερικοί περιορισμοί έχουν υποστεί τις αρνητικές συνέπειες μιας τουριστικής ανάπτυξης που υπερέβαινε τη φέρουσα ικανότητά τους. Εκεί όπου η τοπική ανάπτυξη των προορισμών με περιορισμένη οικονομική βάση, όπως ορισμένα μικρά κυρίως νησιά, βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στον τουρισμό, υπάρχει ο κίνδυνος κατάληξης σε μια εύθραυστη και εξαρτημένη οικονομία, χωρίς τις επιθυμητές έμμεσες συνέπειες σε άλλες πλευρές της τοπικής οικονομίας, όπως τη γεωργία και τη χειροτεχνία.

Η κυριότερη πρόκληση για τη βιομηχανία του τουρισμού, τις επιχειρήσεις και τους προορισμούς του είναι η εξής: με ποιον τρόπο είναι δυνατή η διαχείριση της τουριστικής δραστηριότητας στην Ευρώπη και παγκόσμια και της αναμενόμενης ανάπτυξης κατά τις δύο επόμενες δεκαετίες, έτσι ώστε να διασφαλίζεται ότι δεν υπερβαίνει τα όρια των διαθέσιμων πόρων, καθώς και τις δυνατότητες αναπαραγωγής των εν λόγω πόρων, παράλληλα με την εμπορική επιτυχία του τομέα. Καθώς το προϊόν στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό στην περιβαλλοντική, πολιτιστική και κοινωνική ποιότητα, ο τομέας – εάν δεν υπάρξει αιεφόρος διαχείριση – κινδυνεύει να επιδεινώσει ή ακόμα και να καταναλώσει τη δική του βάση πόρων παραγωγής εσόδων, και επομένως να καταστεί οικονομικά και κοινωνικά μη βιώσιμος. Η αιεφόρος ανάπτυξη του τουρισμού συνδέεται περισσότερο με την ανάπτυξη της ποιότητας παρά της ποσότητας. Η ανταγωνιστικότητα των τουριστικών επιχειρήσεων και των τουριστικών προορισμών απαιτεί αποτελεσματικότητα, η οποία μπορεί να καλύψει τις δαπάνες για την αιεφορία και τη βέλτιστη αιεφόρο απόδοση. Αντίστοιχα, η ποιότητα του εργατικού δυναμικού, ο σεβασμός της τοπικής κοινωνίας και οι χαμηλότερες επιπτώσεις στο περιβάλλον αποφέρουν οφέλη ως προς την αποτελεσματικότητα των πόρων. Όπως ο τουρισμός αποτελεί παγκόσμιο φαινόμενο που διαμορφώνεται τοπικά, έτσι και τα προβλήματα αιεφορίας που συνδέονται με αυτόν ποικίλλουν από παγκόσμια, τα οποία πρέπει να επιλυθούν σε παγκόσμιο επίπεδο, σε τοπικά, τα οποία απαιτούν ανάληψη δράσης σε τοπικό επίπεδο. Ωστόσο, ο τουρισμός υπάγεται κυρίως στη σφαίρα της τοπικής και περιφερειακής ευθύνης. Τα σχετικά με τον τουρισμό μέτρα πρέπει σε μεγάλο βαθμό να σχεδιαστούν και να υλοποιηθούν σε τοπικό επίπεδο για να αντιμετωπίσουν τους υφιστάμενους ειδικούς περιορισμούς και ανάγκες.

Πηγή : Αιεφοροεία και Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού Ρίγγας Χ. 2003
(www.alternativegreece.gr), (www.minagric.gr) 30/06/07

3.3 ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΟΥ ΛΑΜΒΑΝΟΥΝ ΧΩΡΑ ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ.

Η Κρήτη είναι ένα πολύχρωμο παζλ από μυθολογία , ιστορία , περήφανους ανθρώπους , βουνά φαράγγια και θάλασσα . Το κομμάτι αυτού του παζλ συνθέτουν μια εικόνα μοναδική και μαγική. Θα γνωρίσουμε την "άγνωστη" Κρήτη , Την κρυμμένη στα φαράγγια , στις δύσβατες κορυφές , στις αναρριχητικές ορθοπλαγιές , και στις βαθιές θάλασσες που την περικλείουν . Η Κρήτη είναι ένα νησί με αμέτρητες φυσικές ομορφιές , που συνδυάζει με τον καλύτερο τρόπο βουνό και θάλασσα . Οι εναλλαγές του τοπίου , οι γεωλογικές ιδιομορφίες και οι καλές κλιματολογικές συνθήκες καθιστούν την Κρήτη ένα ιδανικό μέρος για ποικίλες δραστηριότητες . Μια από τις πιο ενδιαφέρουσες δυνατότητες που παρέχει η Κρήτη στον επισκέπτη είναι ότι σε ελάχιστο χρονικό διάστημα και διανύοντας πολύ μικρές αποστάσεις μπορεί να βρεθεί στην ύπαιθρο και να απολαύσει την Κρητική φύση.



Οι επισκέπτες μπορούν να εξερευνήσουν τα πανέμορφα φαράγγια του νησιού και τα επιβλητικά βουνά των Λευκών Όρεων και του Ψηλορείτη , να επιχειρήσουν καταδύσεις στον βυθό της θάλασσας , να πετάξουν με αλεξίπτωτο πλαγιάς στον γαλάζιο Κρητικό ουρανό η απλά να γνωρίσουν από κοντά την καθημερινή ζωή των ανθρώπων σε απομονωμένα χωριά απολαμβάνοντας την ηρεμία και το μεγαλείο της παρθένας Κρητικής υπαίθρου. Το Κρητικό τοπίο δίκαια θεωρείται ένα από τα πιο πλούσια γιατί σπάνια στον κόσμο , ένα και μόνο μέρος μικρής εκτάσεως, έχει να επιδείξει τέτοια ποικιλότητα ειδών και πολυμορφία φυσικών σχηματισμών. Οι αρχαίοι είχαν ονομάσει την Κρήτη το 'Νησί των Μακάρων' , γιατί πράγματι η φυσική αφθονία ήταν η βάση για μία καθημερινή ζωή μακάρια και απολαυστική. Το κλίμα του νησιού έχει συμβάλει στην διαμόρφωση μιας πολύ πλούσιας χλωρίδας, με διαφορετικά εκπληκτικής ομορφιάς οικοσυστήματα, που συνθέτουν ένα σύνολο σπάνιας πολυμορφίας. Καμία άλλη περιοχή της γης ίδιας έκτασης με την Κρήτη δεν παρέχει τόσα είδη φυτών όσα η Κρήτη. Συγκεκριμένα υπάρχουν 2108 είδη αυτοφυών φυτών από τα οποία τα 302 είναι ενδημικά. Στο κάθε βήμα του ο επισκέπτης θα αισθανθεί την παρουσία του φυσικού πλούτου, που ειδικά την άνοιξη και το καλοκαίρι πλουτίζει την ατμόσφαιρα με υπέροχα αρώματα, δεδομένου ότι η Κρήτη θεωρείται - από την αρχαιότητα ήδη - ο παράδεισος των αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών . Παράλληλα με την ποικιλότητα της χλωρίδας πλούσια είναι και η πανίδα .

Μερικές από τις δραστηριότητες στις οποίες μπορούν να επιδοθούν οι επισκέπτες τις Κρήτης όπως και οι ντόπιοι κάτοικοι είναι οι εξής :

3.3.1 Ορειβασία-Πεζοπορία

Στην Κρήτη εκτός από τη θάλασσα και τις υποδομές που εξασφαλίζουν τα οργανωμένα θέρετρα , αξίζει να απολαύσει κανείς και τις ομορφιές της υπαίθρου και του βουνού. Στο τοπίο με τις διαρκείς εναλλαγές του από τραχύ και έρημο σε καταπράσινο και ήμερο μπορεί κανείς να γνωρίσει τα

βουνά και τα φαράγγια , να ανιχνεύσει και να γνωρίσει την ιστορία και τον πολιτισμό της Κρήτης μέσα από αρχαιολογικά μνημεία , τα ιστορικά μοναστήρια τις εκκλησίες και τους οικισμούς. Ο Ψηλορείτης , τα Λευκά Όρη και τα υπόλοιπα βουνά κρύβουν πάρα πολλά μονοπάτια με όλων των βαθμών δυσκολίας , ενώ τα φαράγγια που σχηματίζονται ανάμεσα τους αποτελούν μοναδική εμπειρία και πρόκληση για κάθε πεζοπόρο και ορειβάτη . Στην Κρήτη υπάρχει επίσης τμήμα του ευρωπαϊκού μονοπατιού E4 το οποίο διασχίζει μεγάλο μέρος του νησιού και έχει πολύ καλή σηματοδότηση . Το Ευρωπαϊκό μονοπάτι μεγάλων διαδρομών , ξεκινά από τα Πυρηναία , διασχίζει ολόκληρη την οροσειρά των Άλπεων και μέσω της Γιουγκοσλαβίας φτάνει στην Φλώρινα απ' όπου ξεκινά το Ελληνικό κομμάτι . Διασχίζει ολόκληρη την Ελλάδα απ' όπου φτάνει στο Γύθειο και από εκεί νοητά στο Καστέλι απ' όπου αρχίζει το E4 στην Κρήτη , φτάνοντας μέχρι την Ζάκρο όπου τελειώνει. Δίνει την δυνατότητα στους περιπατητές να γνωρίσουν την άγνωστη Κρητική φύση, μιας και περνά από παλιά μονοπάτια, οικισμούς, μοναστήρια και βέβαια τα ψηλά βουνά της Κρήτης. Η χάραξη και η σηματοδότηση έγινε με πρωτοβουλία της Περιφέρειας Κρήτης, σε συνεργασία με τις κοινότητες των περιοχών όπου διασχίζει το E4 και όλους τους ορειβατικούς Συλλόγους της Κρήτης. Υπεύθυνος για όλο το έργο καθώς και την χαρτογράφηση του E4 στην Κρήτη είναι ο αρχιτέκτων-συγγραφέας και ορειβάτης Γιώργος Πετράκης.

E4 ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ :

ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ 1-10 : Ν. ΧΑΝΙΩΝ

ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ 11-20 : Ν. ΧΑΝΙΩΝ - Ν. ΡΕΘΥΜΝΟΥ

ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ 21-30 : Ν. ΡΕΘΥΜΝΟΥ - Ν. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ 31-40 : Ν. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ - Ν. ΛΑΣΙΘΙΟΥ

Η λέξη "άνθρωπος" προέρχεται από τις λέξεις "άνω" και "θρώσκω" δηλαδή κοιτάζω προς τα πάνω. Στο Γκίγκιλο ή στη Δίκητη, στον Ψηλορείτη ή στο Θέρισσο νοιώθεις τη δύναμη που κρύβει η φύση στην Κρήτη. Η τάση αυτή του ανθρώπου να κοιτάζει προς τα πάνω, τον οδηγεί και προς την κατεύθυνση αυτή.

Ειδικότερα για **ορειβασία / αναρρίχηση** μερικές από τις περιοχές που προτείνονται είναι οι εξής:

ΔΥΤΙΚΗ ΚΡΗΤΗ

1. ΚΑΛΑΘΑΣ : Αναρριχητική πίστα , δίπλα στη θάλασσα, στην περιοχή του Καλαθά στην περιοχή των Χανίων . Τα βράχια δεν ξεπερνούν τα 15 μέτρα, υπάρχουν όμως όλες οι δυσκολίες από IV - VII . Υπάρχουν γύρω στις 30 διαδρομές και παραλλαγές αυτών. Είναι 10 χλμ. έξω από τα Χανιά.
2. ΣΤΑΥΡΟΣ Στο Ακρωτήρι Χανίων , 14 χλμ. από τα Χανιά υπάρχει η παραλία του Σταυρού όπου πίσω της ορθώνεται η ομώνυμη ορθοπλαγιά . Είναι "ανοιγμένες" 6 διαδρομές δυσκολίας από V - VII με υψομετρικές διαφορές από 60 - 80 μ.

3. ΓΚΙΓΚΙΛΟΣ : Βρίσκεται ακριβώς πάνω από το φαράγγι της Σαμαριάς και η πρόσβαση απαιτεί πεζοπορία περίπου μίας ώρας , από το μονοπάτι, η από το Ξυλόσκαλο. Υπάρχουν γύρω στις 15 διαδρομές ανοιγμένες και πολλές παραλλαγές αυτών. Οι δυσκολίες είναι από V – VII βαθμού. Λόγω του σαθρού του εδάφους δεν είναι εξοπλισμένο με μόνιμες ασφάλειες. Οι υψομετρική διαφορά είναι από 400μ. έως 800μ. ανάπτυγμα.
4. ΘΕΡΡΙΣΟΣ : 14 χιλιόμετρα νοτιοδυτικά από τα Χανιά υπάρχει το φαράγγι του Θερίσου, ο αναρριχητικός παράδεισος στην Κρήτη.
5. ΠΑΛΙΟΚΑΣΤΡΟ - Ν. ΡΕΘΥΜΝΟΥ Ακριβώς κάτω από τη γέφυρα της εθνικής οδού Ηρακλείου - Ρεθύμνου βρίσκεται η παραλία του Παλιόκαστρου, στην δεξιά πλευρά της οποίας είναι ένας 15 μέτρων βράχος που προσφέρει 3 διαδρομές δυσκολίας V έως VII και παραλλαγές παρόμοιας δυσκολίας.

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΚΡΗΤΗ

6. ΚΟΨΙΑΣ - Ν. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ Τα βράχια αυτά βρίσκονται πάνω από την εθνική οδό Ηρακλείου - Αγ. Νικολάου στην περιοχή Κοκκίни Χάνι. Ο Κοψιάς αποτελεί αναρριχητική πίστα, τα βράχια του οποίου δεν ξεπερνούν τα 60μ. ύψος. Έχουν ανοιχτεί περίπου 20 διαδρομές δυσκολίας από IV έως VIII.
7. ΑΓΙΟΦΑΡΑΓΓΟ - Ν. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ Δίπλα στους Καλούς Λιμένες στα νότια του Νομού Ηρακλείου είναι το Αγιοφάραγγο. Εκεί έχουν ανοιχτεί 6 διαδρομές 50 μέτρων δυσκολίας V και VII βαθμού
8. ΚΑΠΕΤΑΝΙΑΝΑ Ν. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ Στα Αστερούσια Όρη στα νότια του νομού Ηρακλείου δίπλα στη ψηλότερη κορυφή του Κοφινά, βρίσκεται το χωριό Καπετανιανά. Εκεί εκτός από τους ντόπιους έχουν εγκατασταθεί ένα ζευγάρι Αυστριακών που έχουν εξοπλίσει όλη τη βράχινη περιοχή με μόνιμες ασφάλειες. Οι αναρριχητικές διαδρομές δεν είναι πολύ ψηλές (15μ. έως 60μ.) αλλά οι δυσκολίες κυμαίνονται από IV-VIII.
9. ΑΛΜΥΡΟΣ Ν. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ Στην είσοδο του φαραγγιού στο δεξί τοίχο έχουν ανοιχτεί δύο διαδρομές γύρω στον VI βαθμό. Η προσέγγιση σ'αυτές τις διαδρομές είναι δύσκολη και πολύπλοκη.
10. ΔΙΚΤΗ - Ν. ΛΑΣΙΘΙΟΥ Η δεύτερη εντυπωσιακή ορθοπλαγιά της Κρήτης μετά τον Γκίγκιλο βρίσκεται πάνω από το οροπέδιο Λασιθίου στο οροπέδιο Λιμνάκαρο και είναι η ορθοπλαγιά του Σπαθιού. Στην ορθοπλαγιά έχουν ανοιχτεί 14 διαδρομές δυσκολίας από IV έως VI+ (Κανένα από τα παραπάνω πεδία δεν είναι εξοπλισμένο με μόνιμες ασφάλειες, γ'αυτό απαιτείται πλήρης αναρριχητικός εξοπλισμός).

Πηγή : .(www.cretatournet.gr), (www.alternativegreece.gr). 15/04/07

3.3.2 Αλεξίπτωτο Πλαγιάς / Παρά Πέντε (Paragliding):

Το αλεξίπτωτο πλαγιάς ή αλεξίπτωτο πάρα πέντε λειτουργεί όπως τα γνωστά αλεξίπτωτα, αλλά πριν την πτώση ο αλεξιπτιωτιστής χρησιμοποιεί την ίδια τακτική που χρησιμοποιούν οι χειριστές ανεμοπτερών και αιωροπτερών.

Για να συνδεθούν τα αθλήματα της υπαίθρου με τον τουρισμό και να δικαιολογηθεί ο τουρισμός αθλημάτων Υπαίθρου σαν εναλλακτική μορφή τουρισμού, πρέπει να σημειωθεί ότι πολλές φορές διοργανώνονται αγώνες αθλημάτων υπαίθρου σε διάφορες περιοχές. Αυτοί οι αγώνες προσελκύουν όχι μόνο τους αθλητές, τους προπονητές, τους συνοδούς και το βοηθητικό προσωπικό που χρειάζονται τα αθλήματα, αλλά και πολλούς θεατές/οπαδούς που ταξιδεύουν σε άλλα μέρη για να συμμετέχουν ή για να παρακολουθήσουν τους αγώνες. Όλοι αυτοί οι άνθρωποι αποτελούν την τουριστική πελατεία του αθλητικού τουρισμού. Σε οποιαδήποτε κατεύθυνση του αέρα υπάρχει πάντα μία πλαγιά στην Κρήτη με τον σωστό προσανατολισμό. Στην Κρήτη λειτουργούν σχολές όπου μπορεί ο καθένας να μάθει τα μυστικά της πτήσης κάνοντας παράλληλα και πρακτική εξάσκηση. Επίσης αρκετές πίστες όπου αρχάριοι ή προχωρημένοι έχουν την δυνατότητα να εξασκηθούν απολαμβάνοντας από ψηλά την Κρητική φύση. Στην Περιφέρεια Κρήτης συνολικά εννέα περιοχές που πραγματοποιείται αλεξίπτωτο πλαγιάς. Πιο συγκεκριμένα :

Αμμόλοφος Νέας Χώρας

Βρίσκεται μέσα στην πόλη των Χανίων, μόλις 2 χλμ. από το κέντρο της πόλης. Έχει βόρειο προσανατολισμό και είναι ιδανικός για αρχάριους και για εκμάθηση. Υψομετρική διαφορά μόλις 10μ.

Οροπέδιο Ομαλού

Μία από τις ομορφότερες πτήσεις στην Κρήτη, στο οροπέδιο του Ομαλού, 45 χλμ. από την πόλη των Χανίων. Η απογείωση βρίσκεται στο τέρμα του δρόμου για το καταφύγιο Καλλέργη, και ο προσανατολισμός της είναι βορειοδυτικός - δυτικός. Η απογείωση δεν είναι τόσο εύκολη, μιας και το έδαφος είναι πετρώδες, αλλά οι πτήσεις εδώ είναι μαγικές μιας και βρίσκονται δίπλα στο φαράγγι της Σαμαριάς και τον Γκίγκιλο. Η υψομετρική διαφορά είναι 640μ.

Φαλάσαρνα

Στο δυτικότερο κομμάτι της Κρήτης, πάνω από την αρχαία Φαλάσαρνα απογειώνονται οι σύγχρονοι αιορωπτεριστές. Με τον αέρα να έρχεται "καθαρός" από τη θάλασσα και να αγγίζει συνέχεια την πλαγιά θα βρεθείτε να πετάτε πάνω από την αρχαία πόλη. Ο προσανατολισμός της πτήσης είναι δυτικός και η υψομετρική διαφορά είναι 150 - 200μ. Οι δυνατοί αέρηδες όμως είναι ικανοί να σας ανεβάσουν πολύ ψηλά.

Οροπέδιο Ασκύφου

Αν ο αέρας είναι ανατολικός ή αν έχει άπνοια, τότε αξίζει μία βόλτα πάνω από τα Ασκύφου. Ο μικρός αγροτικός δρόμος, που είναι 4 χλμ. από το χωριό, θα σας οδηγήσει στην απογείωση που βρίσκεται στην κορυφή του βουνού. Το οροπέδιο ακόμη και με άπνοια βγάζει δυνατά θερμικά ικανά να σας κρατήσουν στον αέρα ώρες ολόκληρες. Η προσγείωση στο οροπέδιο σίγουρα δεν θα είναι από τις πιο εύκολες που έχετε κάνει. Η υψομετρική διαφορά είναι 450μ.

Λίμνη Κουρνά

Περίπου 50 χλμ. από τα Χανιά βρίσκεται η λίμνη του Κουρνά. Με βόρειο και βορειοανατολικό προσανατολισμό και υψομετρική διαφορά 550μ. είναι

σίγουρα μια πτήση μοναδική. Οι πλαγιές γύρω από τη λίμνη βγάζουν δυνατά θερμικά, τέτοια που θα κάνουν την πτήση σας πολύωρη και ενδιαφέρουσα.

Βαρύπετρο

Μόλις 7 χλμ. έξω από τα Χανιά βρίσκεται το χωριό του Βαρύπετρου. Από εκεί ξεκινά μικρός αγροτικός δρόμος που οδηγεί στην απογείωση, η οποία έχει υψομετρική διαφορά 150μ. Έχει βόρειο προσανατολισμό και η θέα είναι καταπληκτική μιας και πίσω βρίσκονται τα Λευκά Όρη και η λίμνη της Αγιάς.

Αβδού

Στο κεντρικό και ανατολικό κομμάτι της Κρήτης στο χωριό Αβδού υπάρχει μία ακόμη πτήση Parapente. Η υψομετρική της διαφορά είναι 350μ. και ο προσανατολισμός της βόρειος. Το μικρό οροπέδιο γύρω από το χωριό προσφέρεται για όμορφες συγκινήσεις και για πτήσεις με ιδανική απογείωση και προσγείωση.

Σταλίδα

Στο δρόμο των πιο τουριστικών περιοχών στην Κρήτη, στο δρόμο της Χερσονήσου και των Μαλίων θα συναντήσετε μία υπέροχη πλαγιά δίπλα στο δρόμο με βόρειο προσανατολισμό. Η υψομετρική διαφορά μπορεί να είναι από 150 μέχρι 300 μέτρα. Βρίσκεται πάνω από το χωριό της Σταλίδας και η πρόσβαση είναι πολύ εύκολη μιας και το αυτοκίνητο φτάνει σχεδόν μέχρι την απογείωση.

Καμινάκι

Μια περιοχή που συνδυάζει μοναδικές ομορφιές . Το οροπέδιο του Λασιθίου. Μπορεί κανείς να περπατήσει, να κάνει cave - exploring στο Δικταίο Άντρο, που βρίσκεται κοντά, ακόμη και να πετάξει με parapente από το χωριό Καμινάκι. Βρίσκεται στο τέλος του οροπεδίου, έχει βόρειο προσανατολισμό και υψομετρική διαφορά 300μ. Υπάρχει ορεινός αγροτικός δρόμος που οδηγεί μέχρι την απογείωση, η οποία είναι καλή σχετικά. Προσγείωση βέβαια κάτω στο χωριό όπου πρόθυμοι και φιλόξενοι Κρητικοί θα σας κεράσουν την παραδοσιακή τσικουδιά. Και μετά από μία ωραία πτήση...αξίζει.

3.3.3 Ποδηλασία

Οι θαυμάσιοι επαρχιακοί δρόμοι , πνιγμένοι στο πράσινο και τα αρώματα των βοτάνων και των λουλουδιών, όχι απλώς προσφέρονται, αλλά μπορούν να εξασφαλίσουν καταπληκτικές εμπειρίες στον λάτρη του mountain bike. Ποδηλασία μπορεί να κάνει κανείς είτε οργανωμένα, συμμετέχοντας σε κάποια ομάδα με προγραμματισμένες εξορμήσεις (Τάλως, Κύδων, Αρτέμιδες), είτε μεμονωμένα νοικιάζοντας ποδήλατο και ακολουθώντας διαδρομές με οδηγό το ένστικτο και τη διάθεση για γνωριμία με την Κρήτη.

3.3.4 Καταδύσεις

Κατά την παραμονή στην Κρήτη κάθε επισκέπτης έχει την ευκαιρία να δοκιμάσει την εμπειρία των καταδύσεων στον υπέροχο υποθαλάσσιο κόσμο της Κρήτης. Ακόμη και για τους αρχάριους, σε όλη την Κρήτη

λειτουργούν κέντρα καταδύσεων που θα τους μύθσουν στα μυστικά της ασφαλούς κατάδυσης και θα τους συνοδεύσουν σε απίστευτης ομορφιάς τοπία στο βυθό της θάλασσας, παρέχοντας παράλληλα και τον απαραίτητο εξοπλισμό.

3.3.5 Ιστιοπλοΐα

Γιος Του Δια και της Ευρώπης, ο Μίνωας θα δημιουργήσει ένα πολιτισμό που θα στηρίζει την ακτινοβολία του στη θάλασσα τον απέραντο δρόμο επικοινωνίας των Μινωικών με ολόκληρη την Μεσόγειο.

Τα μινωικά πλοία δαμάζοντας επιδέξια τα κύματα θα μεταφέρουν στα ταξίδια τους εκτός από προϊόντα και την απαραίμιλλη φρεσκάδα και δυναμισμό των κατοίκων της Κρήτης.

Σήμερα 4.000 χρόνια μετά τους Μινωίτες αν και πολλά πράγματα έχουν αλλάξει, παραμένουν τα ίδια κύματα της ίδιας θάλασσας που προκαλούν για ένα ταξίδι με τους ίδιους ανέμους του Κρητικού πελάγους, ψάχνοντας τις αναμνήσεις της παιδικής ηλικίας της Ευρώπης.

Οι απόγονοι των Μινωιτών, οι άνθρωποι των ιστιοπλοϊκών ομίλων της Κρήτης προσφέρουν με την γνώση τους αυτή τη διαχρονική αθλητική δραστηριότητα που είναι ιστιοπλοΐα.

Ταυτόχρονα για τους λάτρεις της ιστιοσανίδας οι Κρητικές θάλασσες θα είναι μια πραγματική αποκάλυψη.

Οι εκπληκτικές συνθήκες που δημιουργούν οι θαλάσσιοι βορειοδυτικοί άνεμοι κάνουν την Κρήτη ένα τόπο ιδανικό για τους seifers χαρίζοντας τους μοναδικές δυνατότητες και συγκινήσεις.

Στην Κρήτη υπάρχουν πολλά λιμάνια και αγκυροβόλια για όσους θελήσουν να επισκεφθούν το νησί μέσω θαλάσσης. Για τους υπόλοιπους υπάρχουν τόσο σχολές εκμάθησης της ιστιοπλοϊκής τέχνης για αρχάριους και προχωρημένους, όσο και εταιρίες ενοικίασεως σκαφών για κρουαζιέρες με αφετηρία το νησί.

3.3.6 Ιππασία

Η Κρήτη προσφέρεται σαν ιδανικός τόπος για ιπποτουρισμό.

Η ανεκτίμητης ομορφιάς Κρητική φύση, με την τεράστια ποικιλία γεωφυσικών σχηματισμών και βλάστησης, τον πλούτο των μνημείων όλων των μεγάλων Μεσογειακών πολιτισμών και μια ολοζώντανη λαϊκή παράδοση, είναι το πλαίσιο μέσα στο οποίο η ιππασία γίνεται μια δραστηριότητα απόλαυσης και χαράς.

Ικανοποιητικά οργανωμένοι στάβλοι , με ανθρώπους που αγαπούν και χαίρονται την σχέση τους με τα άλογα, θα σας γνωρίσουν μια άλλη Κρήτη. Αυτή της ζωντανής καθημερινής ζωής στην ύπαιθρο, ακολουθώντας τις επιλεγμένες ιππικές διαδρομές τους ανάμεσα από τοπία και ανθρώπους που συνθέτουν μέχρι και σήμερα το αιώνιο πρόσωπο της Κρήτης.

3.3.7 Γκολφ

Το γκολφ είναι ένα παιχνίδι κατά το οποίο ο αθλητής χρησιμοποιεί ένα ειδικό μπαστούνι για να οδηγήσει μια μικρή ειδική μπάλα ξεκινώντας από την περιοχή που ονομάζεται " η περιοχή αφετηρίας, στην οποία υπάρχουν δύο στηρίγματα εκκίνησης - κατά μήκος του " putting green " (ο χώρος

γύρω από την τρύπα) και τελικά μέσα στην τρύπα με όσο το δυνατόν λιγότερα χτυπήματα. Ο σκοπός του παιχνιδιού είναι να ολοκληρωθεί η διαδικασία τοποθέτησης της μπάλας στην τρύπα, ξεκινώντας από την περιοχή εκκίνησης με τον ελάχιστο αριθμό χτυπημάτων.

Ένα γήπεδο γκολφ αποτελείται από 9 ή 18 διαδοχικές τρύπες. Υπάρχουν δύο βασικές κατηγορίες παιχνιδιού , το " match play " όπου σε αναμέτρηση ένας προς έναν, νικητής είναι αυτός που έχει κερδίσει περισσότερες τρύπες από τον άλλον, και το " stroke play " όπου παίζουν δύο ή και περισσότεροι παίκτες στις 18 τρύπες και κερδίζει αυτός που έχει κάνει τα λιγότερα χτυπήματα στο σύνολο με το πέρας του παιχνιδιού.

Η Ελλάδα είναι μια χώρα με ήπιο Μεσογειακό κλίμα και μια μέση θερμοκρασία τους χειμερινούς μήνες που την κάνουν ιδανικό προορισμό για γκολφ φθινόπωρο, χειμώνα και άνοιξη.

Το Crete Golf Club στην Χερσόνησο της Κρήτης, ένα πρόσφατα εγκαινιασμένο γήπεδο 18 τρυπών που είναι ανοιχτό όλο τον χρόνο.

Πηγή : (www.sporttourism.gr) 18/04/07

3.3.8 Trekking

Trekking είναι πεζοπορία μέσα σε μονοπάτια και διαδρομές στο βουνό , με συνοδεία επαγγελματιών οδηγών βουνού . Για να λάβει κάποιος μέρος σε μία μονοήμερη ή πολυήμερη απλή πεζοπορία το μόνο που χρειάζεται είναι ψυχική και σωματική υγεία . Για τις πιο απαιτητικές πεζοπορίες απαιτείται καλή φυσική κατάσταση . Ηλικίες : 10 - 65 χρονών. Trekking στην Κρήτη γίνεται στο Φαράγγι Σαμαριάς στο Φαράγγι Αγ. Ειρήνης, στα Λευκά Όρη στον Ψηλορείτη και στα Λασιθιώτικα Όρη.



Ένα σημαντικό αθλητικό γεγονός που πραγματοποιείται μετά το 1992 είναι η διάσχιση της Κρήτης από το βυζαντινό Μοναστήρι της Χρυσοκαλλιτίσσας στο δυτικό άκρο του νησιού έως το Μινωικό ανάκτορο της Ζάκρου στην ανατολική ακτή, συνολικού μήκους 490 χμ.

Η διάσχιση διαρκεί 12 ημέρες και πραγματοποιείται ανά 2 έτη κατά την περίοδο του καλοκαιριού . Η χάραξη της διαδρομής έχει γίνει κατά τρόπο , ώστε να συμπεριλαμβάνει τα αξιολογότερα φυσικά, ιστορικά, αρχαιολογικά και θρησκευτικά μνημεία της Κρήτης, γεγονός που χαρακτηρίζει την Μίνωα Κέλευθος σαν μία < πολιτιστική διαδρομή >.

Η διαδρομή από 18 επαρχίες, 65 χωριά , διασχίζει 4 φαράγγια ανεβαίνει σε 8 οροπέδια και ορειβατεί σε 10 κορυφές βουνών από 1200 μέχρι 2456 μέτρα υψόμετρο. Συναντάει 20 αρχαιολογικούς χώρους, 4 μοναστήρια και 10 βυζαντινές εκκλησίες καθώς και άπειρα άλλης, μικρότερης σημασίας μνημεία.

Σαν αθλητική διοργάνωση είναι η πλέον πρωτότυπη αλλά και η σημαντικότερη της κατηγορίας της σε όλο τον κόσμο με γνώμονες τον βαθμό δυσκολίας την ποικιλία των αθλητικών δοκιμασιών (πεδινή , παράκτια και ορεινή πεζοπορία – ορειβασία - αγωνιστικά τμήματα πεδινά και ορεινά) και για το ολικό της μήκος που είναι παγκόσμιο ρεκόρ της κατηγορίας της. Την ευθύνη για την διοργάνωση έχει ο Όμιλος Υπέρ - αποστάσεων Κρήτης.

3.3.9 Yachting στην ΚΡΗΤΗ

Τα τελευταία είκοσι χρόνια οι κρουαζιέρες στις Ελληνικές θάλασσες έχουν γίνει πολύ δημοφιλείς , και η ενοικίαση θαλαμηγών έχει αναπτυχθεί σε “ μεγάλη βιομηχανία ”, προσφέροντας πάνω από 20.000 θαλαμηγούς και διαδρομές που ταιριάζουν και στον πιο απαιτητικό θαλασσινό ταξιδιώτη.

Υπάρχουν τρεις κύριες κατηγορίες θαλαμηγών: επανδρωμένες με πλήρωμα , προς ενοικίαση χωρίς πλήρωμα , και στολίσκοι.

Τα περισσότερα λιμάνια και μαρίνες προσφέρουν υποδομές και υπηρεσίες για δεξαμενισμό, προσάραξη και συντήρηση των θαλαμηγών.

Παρόλο που ο καιρός δεν αποτελεί πρόβλημα παρά μόνο σε σπάνιες περιπτώσεις υπάρχουν καταφύγια σε εύκολα προσβάσιμες περιοχές.

Οι διακοπές με γιωτ στην Ελλάδα είναι ένα όνειρο που μπορεί να γίνει πραγματικότητα . Πραγματικά, η εξερεύνηση των αναρίθμητων κολπίσκων και πορθμών , που βυθίζονται στα πεντακάθαρα , κρυστάλλινα νερά και απλώνονται κάτω από τον καθαρό ουρανό της Κρήτης αποτελεί μια μοναδική εμπειρία.

Πηγή : (www.sporttourism.gr) (www.ecotourism.gr) 18/04/07

3.4 THE CRETE GOLF CLUB

Το μεγαλύτερο και πιο σύγχρονο γήπεδο γκολφ στην Ελλάδα, το Crete Golf Club, ένα διαμάντι για τον Αθλητισμό και το Τουρισμό της Κρήτης που σέβεται και προβάλλει το περιβάλλον, είναι πλέον πραγματικότητα. Με μια σεμνή και συγκινητική τελετή αγιασμού το Crete Golf Club ξεκίνησε την λειτουργία του, προσθέτοντας στο νησί ένα σοβαρότατο συγκριτικό πλεονέκτημα τουριστικής υποδομής. Το Crete Golf Club, που βρίσκεται στη Χερσόνησο σε απόσταση μόλις 20 χιλιομέτρων από το Διεθνές Αεροδρόμιο Ηρακλείου, είναι ένα από τα σημαντικότερα έργα υποδομής στην Κρήτη και αποτελεί επένδυση ύψους 5 δισ. δρχ.

Το γήπεδο καταλαμβάνει συνολική έκταση 720 στρεμμάτων και έχει 18 διαδρομές (οπές). Κάθε διαδρομή έχει γίνει με τρόπο ώστε να εναρμονίζεται με το υπάρχον τοπίο, μεγάλες εκτάσεις έχουν παραμείνει άθικτες, ενώ η θέα που προσφέρει είναι εκπληκτική. Παράλληλα, έχουν χρησιμοποιηθεί μέθοδοι και τεχνικές φιλικές προς το περιβάλλον όπως η μέθοδος επεξεργασίας του ύδατος.

Το γήπεδο είναι τύπου « Desert Golf », (δηλ. σε φυσικό περιβάλλον) σχεδιασμένο σε διεθνή πρότυπα της PGA, ώστε να πλήρη τις υψηλότερες προδιαγραφές και απαιτήσεις των golfers και να είναι κατάλληλο για τη διεξαγωγή διεθνών τουρνουά. Βασική αρχή της φιλοσοφίας του σχεδιασμού του υπήρξε η προστασία του περιβάλλοντος και η διατήρηση των τυπικών χαρακτηριστικών του τοπίου της Κρήτης.

Το έμπειρο προσωπικό του, προσφέρει άψογο επίπεδο υπηρεσιών για κάθε είδους μικρή ή μεγάλη διοργάνωση. Τέλος, ένα κατάστημα μπορεί να καλύψει όλες τις ανάγκες των παιχτών. Οι παίκτες από όλο τον κόσμο μπορούν να απολαμβάνουν τα πλεονεκτήματα του Crete Golf Club όλο το χρόνο καθώς το ελαφρύ αεράκι που δροσίζει την Κρήτη το καλοκαίρι καθιστά το παιχνίδι ευχάριστο κατά τα η θερινή περίοδο, ενώ το ήπιο μεσογειακό κλίμα είναι ιδανικό για παιχνίδι και τους δώδεκα μήνες του χρόνου. Ιδιαίτερα σημαντικό είναι το γεγονός ότι η λειτουργία του Crete Golf Club θα συντελέσει στον εμπλουτισμό του τουριστικού προϊόντος του νησιού, στη βελτίωση των προσφερόμενων υπηρεσιών και θα συμβάλει στην άμβλυνση της εποχικότητας της τουριστικής ζήτησης και στην προσέλκυση υψηλού οικονομικού επιπέδου τουριστών.



Πηγή : (www.crete-golf.com) . 15/04/07

3.5 ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΘΛΗΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Οι επιπτώσεις του αθλητικού τουρισμού μπορούν να διακριθούν στις παρακάτω:

Οικονομικές επιπτώσεις: ο αθλητικός τουρισμός υπολογίζεται ότι καταλαμβάνει ένα μερίδιο της τάξης του 10-20% επί του συνολικού τουριστικού προϊόντος μιας χώρας. Άλλες πηγές αναφέρουν το 5% ως ποσοστό του αθλητικού τουρισμού με την αυστηρή έννοια όπως δόθηκε σε προηγούμενη παράγραφο. Προσεκτική ανάλυση κάποιας εκδήλωσης αθλητικού τουρισμού θα πρέπει να περιλαμβάνει τον υπολογισμό του οφέλους έναντι του κόστους. Επιπλέον, η λήψη πολιτικών αποφάσεων όσον αφορά την οργάνωση εκδηλώσεων, θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τη διάχυση των οικονομικών και λοιπών επιπτώσεων του αθλητικού τουρισμού στις διάφορες τοπικές κοινωνικές ομάδες, το μέγεθος της επίδρασης καθώς και τη σημαντικότητα κάθε ομάδας από πλευράς πληθυσμού της.

Κοινωνικές και πολιτισμικές επιπτώσεις. Ο αθλητικός τουρισμός μπορεί να έχει θετικές επιπτώσεις:

- Ενίσχυση της τοπικής οικονομίας
- Ενδυνάμωση των τοπικών παραδόσεων και της ταυτότητας των κατοίκων μιας περιοχής.
- Διευκόλυνση των σχέσεων των κατοίκων μιας περιοχής με τον υπόλοιπο κόσμο.
- Ερέθισμα για την κατασκευή υποδομών.
Μπορεί όμως να έχει και αρνητικές επιπτώσεις:
- Διαταραχή της τοπικής οικονομίας.
- Επίπτωση στην τοπική παράδοση και ταυτότητα.
- Εμφάνιση βίας σχετικής με την διεξαγωγή των εκδηλώσεων.
- Μπορεί να ενισχύσει τις τριβές μεταξύ κοινωνιών.

Ο αθλητικός τουρισμός είναι αρκετά απαιτητικός στη χρήση εκτάσεων γης και κατά συνέπεια είναι ιδιαίτερα σημαντικό να λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα για την ομαλή του ανάπτυξη με σεβασμό στο φυσικό περιβάλλον ενός τόπου. Για παράδειγμα η αλόγιστη ανάπτυξη γηπέδων γκολφ σε μια περιοχή χωρίς τις απαραίτητες μελέτες και προφυλάξεις μπορεί να σημαίνει την επιβάρυνση του υδροφόρου ορίζοντα με λιπάσματα και φυτοφάρμακα. Επίσης την αλλοίωση του φυσικού τοπίου μιας περιοχής ασύμβατης με τη μορφολογία των γηπέδων του συγκεκριμένου αθλήματος.

Πηγές : Αθλητικός Τουρισμός, Ατσαλάκης 18/04/07

3.6 ΤΑ ΑΡΝΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΤΑ ΘΕΤΙΚΑ ΤΟΥ ΚΡΗΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Τα αρνητικά του Ελληνικού τουρισμού:

- Ελλείψεις σε κοινωνικές υποδομές, εξοπλισμό και συναφείς υπηρεσίες.
- Αδυναμίες οργάνωσης και λειτουργίας επιμέρους τουριστικών κλάδων που οδηγούν σε χαμηλής ποιότητας τουριστικό προϊόν.
- Περιορισμένη διεύρυνση τουριστικού προϊόντος σε νέες κατηγορίες και νέες αγορές.
- Χαμηλή ημερήσια δαπάνη και μικρή διάρκεια παραμονής εισερχόμενου τουρισμού.
- Χαμηλή ανταγωνιστικότητα τουριστικού προϊόντος.
- Εξάρτηση από μεγάλα πρακτορεία διεθνούς τουρισμού.
- Έλλειψη κατάλληλα εκπαιδευμένου ανθρώπινου δυναμικού, τόσο σε αριθμό όσο και σύνθεση.
- Άνιση ανάπτυξη μεταξύ περιφερειών της χώρας,
- Κόπωση των τουριστών από προϊόντα του μαζικού τουρισμού αλλά και από τους παραδοσιακούς χώρους υποδοχής.
- Αυξανόμενη ευαισθητοποίηση σε θέματα ποιότητας του περιβάλλοντος. Οι επισκέπτες αποφεύγουν περιοχές με προβλήματα ρύπανσης καθώς και περιοχές υπέρ-εμπορευματοποιημένες, αιτώντας περισσότερες αυθεντικές εμπειρίες.

Τα θετικά του Ελληνικού τουρισμού:

- Σημαντικός τουριστικός προορισμός παγκοσμίως
- Πολύ σημαντικοί ιστορικοί και πολιτιστικοί πόροι.
- Αφθονία και ποικιλομορφία φυσικών πόρων.
- Ευρύτατη παραγωγή προϊόντων πρωτογενούς και δευτερογενούς τομέα
- Δημιουργία τα τελευταία σημαντικών επιχειρήσεων όλων των κλάδων για προσέλκυση ειδικού τουρισμού, αναβάθμιση και εκσυγχρονισμό μονάδων.

Στη Κρήτη ο τουρισμός είναι μια σημαντική οικονομική δραστηριότητα που κατέχει την κυρίαρχη θέση στον τριτογενή τομέα. Η Κρήτη, από τότε που εμφανίστηκε στην τουριστική αγορά, αποδείχθηκε μια αξιόλογη περιοχή υποδοχής του τουριστικού ρεύματος και γρήγορα καθιερώθηκε ως παραδοσιακός προορισμός οργανωμένου μαζικού τουρισμού (Δημ. Τερζάκης). Η Κρήτη είναι σε θέση να αναπτύξει ποιοτικό τουρισμό και ν' ανταποκριθεί στην αναπτυσσόμενη ζήτηση για πολιτικά τουριστικά προϊόντα συνδυάζοντας τις πολιτιστικές της ευαισθησίες και τον οικονομικό δυναμισμό του τουρισμού. Μέσα σ' αυτό, το πλαίσιο μπορούν ν' αναπτυχθούν νέες μορφές τουρισμού, όπως: εκπαιδευτικός τουρισμός, μοναστηριακός τουρισμός, συνεδριακός τουρισμός, αθλητικός τουρισμός, αγροτικός τουρισμός, πολιτισμικός τουρισμός, εσωτερικός τουρισμός κ.α.

Η Κρήτη, ως τουριστικός προορισμός έχει μεγάλες δυνατότητες να προσελκύσει, όχι μόνο ξένους τουρίστες, αλλά κυρίως να τονώσει τον εσωτερικό τουρισμό και

με εναλλακτικές μορφές τουρισμού που είναι ανάγκη να προωθηθούν, παρατείνοντας έτσι την τουριστική περίοδο.

Χωρίς αμφιβολία η ανάπτυξη του τουρισμού έχει σημαντικές θετικές και αρνητικές επιπτώσεις . Η σημασία του τουρισμού και ιδιαίτερα η οικονομική σημασία του είναι εμφανής από την πραγματοποίηση μεγάλων έργων τουριστικής υποδομής από το κράτος , τη δημιουργία υπουργείων τουρισμού , από τον πολλαπλασιασμό των τουριστικών επιχειρήσεων κ .λ .π . Η ανάπτυξη του τουρισμού συνέβαλε στην δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης , στην τόνωση της οικονομικής δραστηριότητας της περιφέρειας , στην πραγματοποίηση μεγάλων επενδύσεων σε έργα τουριστικής υποδομής , στην αντιμετώπιση του ελλείμματος του ισοζυγίου πληρωμών , στην αύξηση του εθνικού εισοδήματος

Ειδικότερα ο τουρισμός επηρεάζει σημαντικά :

- **Την κατανάλωση** . Δημιουργείται ζήτηση για τουριστικά προϊόντα που αποτελεί μέρος της συνολικής κατανάλωσης στη χώρα .
- **Την παραγωγή** . Η προσφορά τουριστικών προϊόντων προϋποθέτει αυτά να έχουν παραχθείς τη χώρα που τα προσφέρει
- **Την απασχόληση** . Η παραγωγή τουριστικών προϊόντων ενισχύει άμεσα την απασχόληση . Η τόνωση της κατανάλωσης ενισχύει και αυτή με τη σειρά της την παραγωγή προϊόντων άρα και την απασχόληση . Βέβαια θα πρέπει να επισημανθεί ότι η απασχόληση στον τουριστικό τομέα έχει το χαρακτήρα της εποχικότητας δηλαδή κάποιος μπορεί να εργάζεται για το διάστημα που κρατάει η τουριστική περίοδος .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

4.1 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΒΙΩΣΙΜΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ.

Επιχειρήθηκε η επιλογή του βέλτιστου μοντέλου τουριστικής ανάπτυξης για την Περιφέρεια Κρήτης, μέσα από μια διαδικασία συγκριτικής αξιολόγησης διαφορετικών σεναρίων και με γνώμονα τις ιδιαιτερότητες, τις ανάγκες και τις αδυναμίες του Κρητικού τουριστικού προϊόντος.

Το σενάριο που κρίθηκε τελικά ως επιθυμητό και πλέον συμβατό με το «περιβάλλον» της Κρήτης είναι η **Βιώσιμη Τουριστική Ανάπτυξη**. Το μοντέλο αυτό βασίζεται στην εναρμόνιση των στρατηγικών στόχων και μέσων τουριστικής ανάπτυξης με βάση τον ιδιαίτερο χαρακτήρα της περιφέρειας το οποίο (μοντέλο) λαμβάνει υπόψη, τους περιορισμούς (οικολογικούς, κοινωνικούς, πολιτιστικούς κ.λπ.) του τόπου υποδοχής με στόχο τη βιωσιμότητα και τη διατηρησιμότητα του τουριστικού προϊόντος (τουριστικών πόρων).

Η ειδοποιός διαφορά της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης, παραπέμπει στον αποκλεισμό των χαρακτηριστικών του μαζικού τουρισμού, τόσο από την πλευρά της προσφοράς, όσο και της ζήτησης. Η βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη βασίζεται σε μη εντατικές παρεμβάσεις και δραστηριότητες, θέτοντας την ποιότητα ως προτεραιότητα έναντι της ποσότητας. Με άλλα λόγια προϋποθέτει : α) οι υποδομές που υποστηρίζουν το τουριστικό ρεύμα να είναι ήπιου μεγέθους, β) η τουριστική κίνηση να είναι σαφώς μικρότερου όγκου από την αντίστοιχη των τυπικών τουριστικών - υπερανάπτυγμένων περιοχών.

Το παράδειγμα των ανεπτυγμένων τουριστικά περιοχών, αναδεικνύει καταρχήν χωρικά, το πρόβλημα της υπερβολικής συγκέντρωσης της τουριστικής προσφοράς και χρονικά, την ανισοκατανομή της τουριστικής ζήτησης (εποχικότητα). Η βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη επιδιώκει τη χωρο- χρονική ισοκατανομή της τουριστικής δραστηριότητας, εις τρόπον ώστε να ελαχιστοποιούνται οι δυσμενείς επιπτώσεις (περιβαλλοντικές, κοινωνικές κ.α.) από την υπέρβαση της φέρουσας ικανότητας του εκάστοτε τουριστικού πόλου και παράλληλα να διασφαλίζεται η ύπαρξη ή/ και δημιουργία κρίσιμων πυρήνων – κέντρων εξυπηρέτησης και διάχυσης της τουριστικής κίνησης. Η αειφορική διαχείριση συνιστά κατεξοχήν παράγοντα διασφάλισης του ήπιου και βιώσιμου χαρακτήρα της τουριστικής ανάπτυξης, καθόσον εξ' ορισμού αποβλέπει στην ισορροπία των οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών παραμέτρων και αναγκών. Το τρίπτυχο της αειφορίας, οικονομική αποτελεσματικότητα, κοινωνική δικαιοσύνη και προστασία περιβάλλοντος, εξασφαλίζει την τουριστική ανάπτυξη ως βιώσιμη (οικονομική παράμετρος) αλλά και ωφέλιμη (κοινωνική & περιβαλλοντική παράμετρος) σε μακροπρόθεσμη βάση.

Οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού (αγροτουρισμός, οικοτουρισμός, αθλητικός τουρισμός, πολιτιστικός τουρισμός κ.λ.π.), εξ' ορισμού συνάδουν με το μοντέλο της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης, καθόσον είναι δραστηριότητες που δεν λαμβάνουν εντατική μορφή και είναι κατεξοχήν περιβαλλοντικά φιλικές. Ο τουρισμός αποτελεί μια από τις πιο σημαντικές δραστηριότητες στην Ελλάδα, καθώς προσφέρει στη χώρα μας πολύτιμο συνάλλαγμα, δημιουργεί θέσεις απασχόλησης και βοηθά στην επίτευξη γρήγορων ρυθμών οικονομικής ανάπτυξης. Οι απαιτήσεις και αναζητήσεις των ξένων τουριστών αυξάνονται συνεχώς. Για το λόγο αυτό το ονομαζόμενο «τουριστικό πακέτο» διευρύνεται με νέους προορισμούς, νέα ενδιαφέροντα και νέες μορφές διακοπών.

Στόχος της πολιτικής στον τομέα του τουρισμού θα πρέπει να είναι η μακροπρόθεσμη υγιής και σταθερή ανάπτυξη, η οποία βασίζεται στην ποιότητα και τον εκσυγχρονισμό της υποδομής, στη σωστή προβολή και διαφήμιση, προσαρμοσμένη στις ιδιαιτερότητες της κάθε αγοράς και στα ενδιαφέροντα του σύγχρονου τουρίστα, στον εμπλουτισμό του τουριστικού μας προϊόντος και στην επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου. Η ποιοτική αναβάθμιση του τουριστικού μας προϊόντος είναι απολύτως αναγκαία, καθώς έχει αυξηθεί ο ανταγωνισμός, ακόμα και από τουριστικούς προορισμούς που βρίσκονται σε πολύ μακρινές τοποθεσίες.

Με γνώμονα την ανάπτυξη του τουρισμού σε μια ανταγωνιστική προοπτική υψηλής ποιότητας, οι στόχοι θα πρέπει να είναι:

- Ποιοτική και αισθητική αναβάθμιση των γενικών και των τουριστικών υποδομών.
- Αύξηση της ζήτησης του τουριστικού προϊόντος σε όλες τις περιφέρειες
- Ανάπτυξη νέων τουριστικών προϊόντων υψηλών προδιαγραφών.
- Εκπαίδευση και κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού στα νέα επαγγέλματα
- Εισαγωγή των νέων τεχνολογιών στις τουριστικές επιχειρήσεις.

Η τουριστική ανάπτυξη μιας χώρας και της Ελλάδος αλλά και ιδιαίτερα της Κρήτης οφείλει να είναι σύμμετρη, ισορροπημένη και περιφερειακά αποκεντρωμένη διαδικασία. Όχι όμως ασύνδετη και χωρίς συνολική διάρθρωση και συνοχή. Ιδιαίτερα σήμερα που ο τουρισμός βρίσκεται σε μία ενδιαφέρουσα καμπή δημιουργώντας την συνείδηση ότι αποτελεί και εξελίσσεται σε βασικό πυλώνα της εθνικής μας οικονομίας αλλά και ότι εισέρχεται σε μία ενδιαφέρουσα περίοδο νέας ισορροπίας, κινδύνων και προκλήσεων . Ο τουρισμός ως ένα ευαίσθητο προϊόν, είναι από τους κλάδους εκείνους που δέχονται τις μεγαλύτερες πιέσεις από την διεθνή κρίση στην πολιτική και την οικονομία. Παρ'όλα αυτά όμως, βρίσκεται σε μία περίοδο δυναμικής ανάπτυξης, με το άνοιγμα νέων αγορών, νέων προϊόντων και με τη διαμόρφωση νέων όρων και κανόνων, που χρειάζονται για την ποιότητα, τον εμπλουτισμό και την διεύρυνση του τουριστικού προϊόντος.

Στόχος, των αρμόδιων φορέων θα πρέπει να είναι η σταδιακή εξέλιξη του τουρισμού από μαζικό σε επιλεκτικό, προσανατολισμένο στις απαιτήσεις και τα ενδιαφέροντα του σύγχρονου τουρίστα-καταναλωτή. Η εξέλιξη αυτή δεν συνεπάγεται καθόλου τον περιορισμό του οργανωμένου τουρισμού, αλλά την ποιοτική βελτίωσή του και την προσφορά παράλληλα νέων προϊόντων. Αλλά πρέπει να είναι μία συντονισμένη προσπάθεια για την αναβάθμιση του επιπέδου των προσφερόμενων υπηρεσιών, τη βελτίωση της εισοδηματικής διαστρωμάτωσης και τη χρονική επέκταση της τουριστικής ζήτησης προς τη χώρα μας .

Το ζητούμενο είναι, πλέον, πως θα εξελιχθεί η τουριστική κίνηση το τρέχον έτος και με πιθανότερο ενδεχόμενο να επηρεασθούν επιμέρους τομείς, και περιοχές όπως είναι εκείνες που εξαρτώνται από μια χώρα προέλευσης (π.χ Γερμανία) Η πολιτική επέκτασης της τουριστικής περιόδου, καθ' όλο τον χρόνο, είναι στόχος της τουριστικής πολιτικής.. Όμως αυτό περνάει μέσα από την παράλληλη προώθηση πολλών μορφών τουρισμού όπως ο αθλητικός, τουρισμός τρίτης ηλικίας, ιαματικός, συνεδριακός, αγροτικός κ.α είναι τα εργαλεία με τα οποία θα πετύχουμε την επέκταση του τουρισμού στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας και παράλληλα την επέκταση της τουριστικής περιόδου.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Χάρης Κοκκώσης, Πάρις Τσάρτας, *Βιώσιμη Τουριστική Ανάπτυξη και Περιβάλλον*, Εκδόσεις Αθήνα, Κριτική, 2000.
- Λαγός Δημήτριος, Γ. *Τουριστική Οικονομία*, Αθήνα, Κριτική, 2000.
- Στέλιος Βαρβαρέσος, *Τουρισμός (Έννοιες, μεγέθη, δομές), Η Ελληνική Πραγματικότητα*, Αθήνα, Προπομπός, 2000.
- Στέλιος Βαρβαρέσος, *Τουριστική Ανάπτυξη και Διοικητική Αποκέντρωση*, Αθήνα, Προπομπός, 1999.
- Ηγουμενάκης Νίκος, *Τουριστική Οικονομία*, Αθήνα Interbooks, 1997.
- Κραβαρίτης Κωνσταντίνος, *Επαγγελματικός Τουρισμός Συνεδρίων, Κινήτρων, Εκθέσεων*, Αθήνα, Interbooks, 1992.
- Γεωργία Γιαννοπούλου, *Η Ολική Ποιότητα στον Τουρισμό: Η Διοίκηση Ολικής Ποιότητας και οι Εφαρμογές της σε Τουριστικές Επιχειρήσεις*, Αθήνα, Έλλην, 2004.
- Λούκας Δ. Αθανασίου, *Τουριστική Εκπαίδευση και Κατάρτιση: Εξελίξεις, Προβλήματα, Ανάγκες και Πολιτική*, Αθήνα Ι.Τ.Ε.Π. 2004.
- Γρηγόρης Θ. Παπανίκος, *Οι Ελληνικές Τουριστικές Εισπράξεις*, Αθήνα, Ι.Τ.Ε.Π., 2005.
- Καμίλης Π. και Βαγιονής Ν., *Τουριστικός Σχεδιασμός, Μέθοδοι και Πρακτικές Αξιολόγησης*, Αθήνα, Προπομπός, 1999.
- Καμίλης Π., *Οικοτουρισμός, Η Εναλλακτική Προοπτική Αεροφόρου Τουριστικής Ανάπτυξης*, Αθήνα, Προπομπός, 2001.

Ηλεκτρονική Βιβλιογραφία

www.alternativegreece.gr

www.ecocrete.gr

www.crete.gr

www.traveldailynews.gr

www.patris.gr

www.heraclion.gr

www.in.gr

www.gnto.gr

www.ecotourism.com

www.sportourism.com

www.agrotravel.gr

www.synedrion.gr

www.minagric.gr